

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

Περίοδος Β'
Τεύχος 395
Παρασκευή
24 Φεβρουαρίου 1989
Δρχ. 150

05 ΣΕΠ. 2005

ΕΙΣ ΤΑ ΕΞ ΩΝ ΣΥΝΕΤΕΘΗ

- ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΣΤΟΝ ΑΝΑΚΡΙΤΗ
- Ο ΚΟΣΚΩΤΑΣ ΤΟΥΣ ΟΔΗΓΕΙ
- ΚΟΣΚΩΤΑΣ: ΑΝΑΜΕΙΝΑΤΕ ΣΤΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟ
- Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

- ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ: ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΤΙΝΑ
- ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΙ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
- ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ
- ΤΑ ΑΖΗΤΗΤΑ ΤΗΣ «ΓΡΑΜΜΗΣ»

- **BIBΛΙΟ:** Ο φίλος του εκπαιδευτικού
- **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ:** Ο φίλος του βιβλίου
- **GUTENBERG:** Η σωστή σχέση με το βιβλίο και τους φίλους του

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
ΤΟΥ
ΦΥΣΙΚΟΥ - ΧΗΜΙΚΟΥ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ 1989

Η έγκυρη απάντηση στο
διδασκτικό και παιδαγωγικό
έργο του καθηγητή.

Gutenberg
ΣΟΛΩΝΟΣ 103 - ΤΗΛ. 36.00.127 - ΑΘΗΝΑ 106 78

Με το επίδομα
προμήθειας βιβλίων
έγινε το πρώτο βήμα...

GUTENBERG
ΓΕΝΙΚΟΣ
ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
ΤΟΥ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ 1989

Η έγκυρη απάντηση στο
διδασκτικό και παιδαγωγικό
έργο του καθηγητή.

Gutenberg
ΣΟΛΩΝΟΣ 103 - ΤΗΛ. 36.00.127 - ΑΘΗΝΑ 106 78

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
ΤΟΥ
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΥ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ 1989

Η έγκυρη απάντηση στο
διδασκτικό και παιδαγωγικό
έργο του καθηγητή.

Gutenberg
ΣΟΛΩΝΟΣ 103 - ΤΗΛ. 36.00.127 - ΑΘΗΝΑ 106 78

...το επόμενο βήμα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG
ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΑΣ
ΖΗΤΗΣΤΕ

**ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ**

ΧΕΙΜΩΝΑΣ 1989

Η έγκυρη απάντηση στο
διδασκτικό και παιδαγωγικό
έργο του καθηγητή.

Gutenberg
ΣΟΛΩΝΟΣ 103 - ΤΗΛ. 36.00.127 - ΑΘΗΝΑ 106 78

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ
ΣΕΙΡΑΣ

GUTENBERG

ΤΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ
ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ GUTENBERG

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
Δ.Γ. ΓΛΑΟΥΣΗΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΑΠΟΡΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Σειρά επιλεγμένων βιβλίων
πάνω σε βασικά προβλήματα
και έννοιες κοινωνιολογίας-ανθρωπολογίας

GUTENBERG • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1988

ΩΣ ΠΟΤΕ ΤΑ ΜΑΣΚΑΡΙΛΙΚΙΑ;

ΑΝ ΕΞΑΙΡΕΣΟΥΜΕ τη νίκη του Άρη επί της Μπαρτσελόνα, το μόνο παρήγορο σημείο των καιρών είναι ότι λιγοστεύουν συνεχώς οι ημέρες που μας χωρίζουν από τις εκλογές και τις διακοπές. Κατά τα άλλα, η πολιτική, κοινωνική αλλά και φυσική ατμόσφαιρα γίνεται όλο και πιο βαρειά, όλο και δυσωδέστερη, όσο ξεδιπλώνονται οι όζουσες πτυχές του σκανδάλου Κοσκωτά, όσο η κοινωνία μας αναπτύσσει τον αμυντικό μιθριδατισμό της, όσο το όζον συσσωρεύεται στον πάλα ποτέ γαλανό ουρανό του προ 2.000 ετών κλεινού άστεως. Με τόσα μασκαριλίκια που είδαμε, οι μασκαράδες της Αποκριάς περνούν απαρατήρητοι — όμως εμείς θα κάνουμε έκτακτη προσπάθεια την επόμενη εβδομάδα να μασκαρευτούμε, ακριβώς γιατί πιστεύουμε πως οι μασκαράτες δεν μπορούν να κυριαρχούν μονίμως. Αυτό άλλωστε θα αποδείξουν και οι εκλογές, πιστεύουμε.

ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ, θα καταλάβει ίσως, επιτέλους, ο κ. Γεννηματάς, ο κ. Λαλιώτης και οι υπόλοιποι «αριστεροί» του Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ ότι το σκάνδαλο Κοσκωτά και η υποθεση Λιάνη δεν αποτελούν «παραπολιτικά» ή «απολιτικά» φαινόμενα, με τα οποία οι ίδιοι, από το ύψος της πολιτικής τους μεγαλοσύνης, απαξιούν να ασχοληθούν. Θα καταλάβουν ότι έκαναν τραγικό λάθος σωμαίνοντας και καλύπτοντας τον αρχηγό τους: ότι δεν μπορούν να παριστάνουν τους ηγέτες όσοι τούτες τις στιγμές υπο-

βάλλουν δηλώσεις νομιμοφροσύνης στον Γ. Κουρή και τον Α. Παπανδρέου. Οι μάσκες εκείνη την ημέρα θα βγουν — οι καθυστερημένες αυτοκριτικές δεν πρόκειται όμως να ωφεληθούν. Μόνο όσοι τώρα αντιστέκονται σε αυτήν την πλήρη καταρράκωση θεσμών, αρχών, της ίδιας της πολιτικής θα μπορέσουν να επιβιώσουν στην μετά τις εκλογές περίοδο.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ του «Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου» επιτρέπει να ελπίζουμε πως μαζί με το ΠΑΣΟΚ δεν θα καταποντιστεί το σύνολο της Αριστεράς. Πως οι δυνάμεις της, σοφότερες μετά την πλήρη αποτυχία του ΠΑΣΟΚ, θα μπορέσουν να ανασυγκροτηθούν πάνω σε νέες βάσεις, αντικρύζοντας τις δυνατότητες του 21ου αιώνα κι όχι τους καταναγκασμούς του 20ού που μας εγκαταλείπει. Δεν έχει νόημα λοιπόν για την Αριστερά να δίνει άλλοθι, να καλλιεργεί ελπίδες στις πιστές και κουτοπόνηρες θεραπεινίδες του Α. Παπανδρέου, οι οποίες την ώρα που κλείνουν βαθιά το γόνα μπρος στον «Ισόβιο Ηγέτη», κλείνουν και το μάτι προς τον Συνασπισμό ζητώντας μετεκλογικές συνεργασίες. Αυτό είναι το «άλλο ΠΑΣΟΚ» με το οποίο μπορούν να υπάρξουν «συμμαχικές κυβερνήσεις σε προοδευτική κατεύθυνση»; Θα αποδεχθεί και η Αριστερά τον πολιτικαντισμό ως ύψιστη πολιτική αρετή; Ή θα διακηρύξει, επιτέλους πως τώρα ξεχωρίζει η ήρα από το σιτάρι, πως οι αριστεροί αναδεικνύονται μέσα από τη σύγκρουση και όχι με την υποταγή;

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ για το Συνασπισμό δεν είναι να γίνει «πλυντήριο», χώρος εξαγνισμού ανέντιμων πασόκων. Ο κίνδυνος είναι να επιτρέψει να συνεχίζονται τα μασκαριλίκια και μετά τις εκλογές.

αντι

• Περίοδος Β'
• Χρόνος 16ος
• Τεύχος 395
Παρασκευή 24 Φεβρουαρίου 1989
δρχ. 150

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 72.32.713 - 72.32.819

ΠΕΡΙ
ΕΧΟ
ΜΕΝΑ

Δ. ΒΑΣΙΚΟΣ	
Οι πέντε ρυθμίσεις	10
Δ. ΜΙΧΑΗΛ	
Ληξιπρόθεσμος ηγεμών	12
ΝΕΟΤΟΥΡΚΟΣ	
Γενίτσαροι και ευνούχοι	14
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΩΡΟΣ	
Η ελπίδα του συνασπισμού της Αριστεράς	16
ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ	
Υπουργοί στον ανακριτή	18
ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ	
Ο Κοσκωτάς ορίζει την τύχη του ΠΑΣΟΚ	19
ΜΑΡΙΟΣ ΜΙΚΕΛΙΔΗΣ	
Αζήτητα και διαθέσιμα της Γραμμής Α.Ε.	23
ΝΙΚΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ	
Διαφήμιση: Βρέχει χρήμα	26
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ	
Οι εκθέσεις της ΚΥΠ μαρτυρούν	28

ΜΠΟΣΤ	
Άπιστευτα και όμως αληθινά	30
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΙΣΤΗΣ	
Μετά το Νταβός ληστεύονται οι ελληνικές περιουσίες	32
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΩΡΟΣ	
Η «κορδέλα» του νοσοκομείου Ηρακλείου	35
ΤΕΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	
Αφγανιστάν: Οι Σοβιετικοί έφυγαν, έρχονται οι Μουτζα- χεντίν	38
ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ	
Για τον Σπύρο Στίνα	46
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ	
Για τον αρχιτέκτονα Άρη Κωνσταντινίδη	50

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ	
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ	
ΑΝΤΗΝΩΡ	
Όταν αμφισβητείται ο «αδιαφιλονίκητος»...	4
ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ	6
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	8
ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ	
Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ	11
Δ. ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ	15
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	36
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	40
ΒΙΒΛΙΟ	48
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	55

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

πολιτικό 15ήμερο

Όταν αμφισβητείται ο «αδιαφιλονίκητος»...

Ο ΑΛΛΟΤΕ «χαρισματικός» αρχηγός αμφισβητείται... Όχι πλέον από τους πολιτικούς αντιπάλους του, αλλά από επιφανή στελέχη του ίδιου του κόμματός του: Ο πρόεδρος της Βουλής Γιάννης Αλευράς αρνείται να συναντηθεί μαζί του: Δεν έχει νόημα οποιαδήποτε συνάντηση με τον πρωθυπουργό —λέει... Αυτός ο άνθρωπος —δηλώνει, από την πλευρά του, ο Κ. Σημίτης— κάνει το παν για να μην κερδίσει το ΠΑΣΟΚ τις εκλογές... «Γι' αυτό πιστεύω ότι το Πολιτικό Γραφείο, που αποφάσισε η τελευταία σύνοδος της κεντρικής επιτροπής, είναι καιρός να ενεργοποιηθεί»... «Το ΠΑΣΟΚ —τονίζει σε συνέντευξή του στο «Έθνος» ο Γ.Α. Μαγκάκης— δεν ανήκει ούτε σε άτομα, ούτε σε ομάδες, αλλά στο δημοκρατικό λαϊκό κίνημα. Είναι σαφές ότι η γενική αξίωση για μια άλλη πολιτική, θέτει αυτόματως θέμα ηγεσίας»... Ο πρωθυπουργός —επισημαίνει ο Α. Τρίτσης— έχει χρέος να απομακρύνει «όλους τους υπουργούς που, αυτή τη στιγμή, ερεθίζουν την κοινή γνώμη». Διαφορετικά —η «άλλη λύση»— είναι «να εξεγερθεί η βάση του ΠΑΣΟΚ» (εναντίον του).

ΜΠΡΟΣ σε αυτό τον καταγίγισμό πυρών και αμφισβητήσεων, το Εκτελεστικό Γραφείο του ΠΑΣΟΚ αισθάνθηκε την ανάγκη να υπερασπιστεί του άλλοτε «χαρισματικού» αρχηγού: «Η πολιτική του ΠΑΣΟΚ —αναφέρει σχετική ανακοίνωση— δεν επιδέχεται αδέξιες προσωπικές τακτικές και επιδιώξεις... Ο πρόεδρος του κινήματος συγκεντρώνει την αποδοχή και την υποστήριξη της παμπσηφίας του ΠΑΣΟΚ»,

κ.λπ. Και αυτά μεν είναι τα επίσημα κείμενα. Στην πράξη, όμως, τα ίδια τα μέλη (ή, έστω, ορισμένα μέλη) του Εκτελεστικού Γραφείου διερωτώνται «πού πάμε;» και «τι κάνουμε;». Μια «λύση» —σκέφτονται— θα ήταν ίσως, η συγκρότηση ενός άτυπου «πολιτικού διευθυντηρίου», που θα αναλάμβανε τις τύχες του κινήματος και την ευθύνη διεξαγωγής του προεκλογικού αγώνα... Μια «δεύτερη λύση» θα ήταν να «θυσιασθούν» ο Κουτσόγιωργας (αχ, «Μένιο μου»), Πέτσος, Ρουμελιώτης, κ.λπ. προκειμένου να διασωθεί ο αρχηγός. (Με την κίνηση αυτή, θα εδραιωνόταν η αίσθηση ότι ο Α. Παπανδρέου «θέλει την κάθαρση» και ότι, παρ' όλα όσα λέγονται και άδονται, ο ίδιος δεν έχει ανάμιξη στο σκάνδαλο Κοσκωτά). Μια τρίτη «λύση» θα ήταν η εκ νέου προσφυγή στα «σενάρια αποσταθεροποίησης» και η καταγγελία των Σημίτη, Τρίτση, Μαγκάκη ως «διασπαστών», ενώ —την ίδια στιγμή— θα προωθούνται κινήσεις που θα αμφισβητούν την «αυθεντία» και «σοφία» του αρχηγού!

ΟΛΑ ΤΑ παραπάνω αυτά, συγκροτούν «σκέψεις» ή «ιδέες» της λεγόμενης κομματικής ηγεσίας ενώ «ένα ρεύμα αποδοκιμασίας —όπως σημειώνουν οι «Φαίνανσιαλ Τάιμς»— περιβάλλει τον Παπανδρέου» («Tide of disapproval lips Papandreu»). Ο ίδιος, όμως, ο Ανδρέας Παπανδρέου τι λέει, πώς αντιδρά; Ξέρει ότι στο βαρόμετρο της δημοτικότητας, μέσα στο ίδιο το κόμμα του, έρχεται πέμπτος στη σειρά, μετά τον Γ. Γεννηματά, τον Ι. Αλευρά, τον Α. Τρίτση και τον Ι. Χαραλαμπίδου. Ξέρει ότι ανώτατα στελέχη του ΠΑΣΟΚ, στενοί, μέχρι χθες, συνεργάτες του, διαδίδουν, εντός και εκτός των τειχών, ότι «τέλειωσε το λάδι του Αντρίμα»... Παρά ταύτα δεν εννοεί να συνειδητοποιήσει ότι «έφτασε —σύμφωνα με μια κομψή διατύπωση του Λεωνίδα Κύρκου— στο τέρμα της πολιτικής του συνεισφοράς». Και εφόσον δεν το κατανοεί, ετοιμάζεται για την αντεπίθεσή του.

Η «ΑΝΤΕΠΙΘΕΣΗ» αυτή, αναμένεται να εκδηλωθεί, μεθαύριο Κυριακή, στο στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, στο Φάληρο, όπου οπαδοί, «κεκράχται» και πλαστικές σημαίες θα συνθέσουν το απαραίτητο ντεκόρ. (Οι λεπτομέρειες έχουν, από τώρα, ρυθμιστεί: Ο αρχηγός θα μιλήσει καθήμενος. Το κάπνισμα θα απαγορεύεται αυστηρώς. Οι «κεκράχται» θα παρεμβαίνουν όταν οι ομαδάρχες θα δίδουν πρώτοι το σύνθημα, κ.λπ.). Η πιθανότερη εκδοχή είναι ότι ο Α. Παπανδρέου θα το παίξει «αδιαφιλονίκητος ηγέτης», κυρίαρχος του πολιτικού παιγνιδιού, κ.λπ. κατακεραυνώνοντας, πρώτο, τη Δεξιά, δεύτερο, την Αριστερά και, τρίτο τους ενδοκομματικούς αμφισβητίες. Το σχετικό «κλίμα» άρχισαν ήδη να το διαμορφώνουν, από την περασμένη Τετάρτη, τα έντυπα του Ταύρου: «Εμπρός για τη μεγάλη συγκέντρωση της Κυριακής, που θα

δώσει οριστικό τέλος στις φενάκες που καλλιεργούν τα μέλη της συμμορίας των τεσσάρων, ότι τάχα το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται σε οπισθοχώρηση και φθορά... Εμπρός, για την τρίτη τετραετία του ΠΑΣΟΚ»!

Τι δεν θα πει ο αρχηγός...

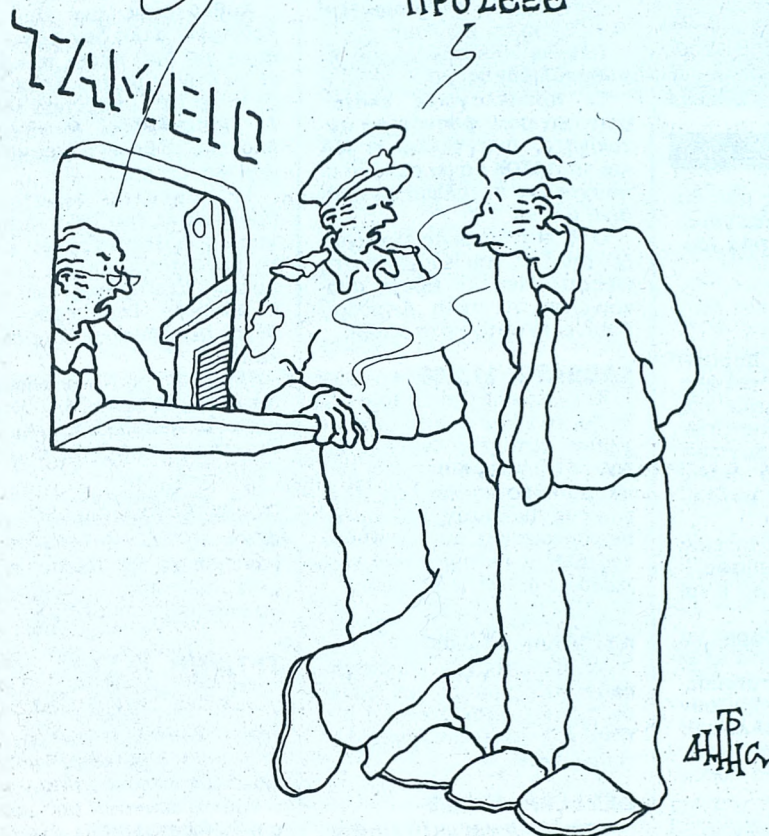
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗ, βέβαιο είναι ότι ο «αδιαφιλονίκητος» θα αποφύγει κάθε αναφορά στην «αλληλογραφία» Κοσκωτά, είτε με τον ίδιο, είτε με τον τότε αντιπρόεδρο Μένιο Κουτσόγιωργα. (Εκτός αν έχει αποφασίσει τον σφαγισμό του Μένιου...). Άλλο τόσο θα αποφύγει να εξηγήσει πώς και γιατί, στο τρίμηνο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου 1988 οι καταθέσεις των ΔΕΚΟ και του ΟΤΕ, στην Τράπεζα Κρήτης, αυξήθηκαν κατά οκτώ δισεκατομμύρια δραχμές, ενώ όλοι οι άλλοι καταθέτες έσπευδαν να αποσύρουν τα χρήματά τους! Όσο για τον πιστό «υπηρέτη του δημοσίου χρήματος», τον λαλίστατο Θ. Τόμπρα, επέδειξε —όπως ήταν φυσικό— υπέρμετρο ζήλο στη στήριξη του Κοσκωτά. Έτσι, ενώ οι καταθέσεις του ΟΤΕ στην Τράπεζα Κρήτης, έφταναν, στις 30 Ιουνίου 1988, μόλις τα 10,5 εκατομμύρια δραχμές, στις 25 Αυγούστου 1988 είχαν φθάσει αίσίως, τα 779,9 εκατομμύρια δραχμές. («Υπηρέτης» να σου πετύχει!).

ΑΛΛΑ, ΚΥΡΙΩΣ, ο «αδιαφιλονίκητος» θα αποφύγει τις «κακοτοπιές», όπως είναι λ.χ. η «βίλα Καλκάνη», στο 39ο χιλιόμετρο της λεωφόρου Αθηνών - Σουνίου, που παραχωρήθηκε στον πρωθυπουργό σαν «ερωτικό κρυσφύγετο». Και, κατά κανόνα, βέβαια, μια «προσφορά» έχει τα ανταλλάγματά της. Αλλά ότι, για την «εκδούλευση» αυτή κάποιος θα χάριζαν στον κ. Σωκράτη Καλκάνη οφειλές (στην ΕΤΒΑ, στην Εθνική, στο ΙΚΑ ή στην εφορία), της τάξεως των πέντε δισεκατομμυρίων δραχμών, αυτό ελάχιστοι άνθρωποι θα μπορούσαν να το είχαν διανοηθεί! Και η μεν εισαγγελία Εφετών της Αθήνας ξεκίνησε ήδη την δικαστική της έρευνα, χωρίς να μπορεί κανείς να πει ακόμα, ποια θα είναι η εξέλιξη του σκανδάλου αυτού —ενός σκανδάλου στο οποίο είχε άμεση παρέμβαση ο Α. Παπανδρέου.

ΤΙ ΝΑ ΑΝΑΦΕΡΕΙ κανείς και τι να παραλείπει, όταν δεν περνά ημέρα σχεδόν χωρίς να έλθει στο φως μια νέα παράμετρος του σκανδάλου Κοσκωτά, που συνιστά ένα μόνο στοιχείο της πολυεπίπεδης κρίσης που περνά ο τόπος. Και ενώ η ίδια η κυβέρνηση συμπεριφέρεται ως έρμαιο των δηλώσεων των κινήσεων του «Φίλου» Κοσκωτά, ενώ το σκάνδαλο των όπλων βοά, ενώ υποτιθέμενοι «διαχειριστές» της λαϊκής εντολής αποδεικνύονται δεινοί καταχραστές του δημοσίου χρήματος, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος —«ανυποψίαστος», θα έλεγε κανείς απ' ό,τι συμβαίνει γύρω του— όταν ρωτήθηκε «αν θα αλλάξει η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ», απάντησε: «Ποτέ όσο ζει ο Ανδρέας Παπανδρέου»!

ΕΙΣΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΝΕΣΑΙ ΑΠΟ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΠΟΥ ΕΚΛΕΨΕ...

...ΑΝ ΠΑΡΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΣΘΟ ΣΟΥ
ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΕΓΓΛΗΜΑΤΟΣ
ΠΡΟΤΕΞΕ

Ο Συνασπισμός της Αριστεράς

Η ΖΩΗ θα αποδείξει, βέβαια, αν η «προφητεία» του Σωτήρη Κωστόπουλου έχει βάση ή όχι... Στο μεταξύ η συγκλονιστική συγκέντρωση της Δευτέρας, στο στάδιο Ειρήνης και Φιλίας —η πρώτη μεγάλη λαϊκή συγκέντρωση του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου— ήλθε να επιβεβαιώσει ότι ο συνασπισμός είναι ήδη μια ζώσα πραγματικότητα, καθοριστική δύναμη των μελλοντικών εξελίξεων της χώρας. Η μέχρι χθες καταθρομματομένη Αριστερά, εμφανίσθηκε, κατά κοινή παραδοχή, με ένα ενωτικό πάθος, που κατέπληξε. Αναπτέρωσε ελπίδες και, προπαντός, επιβεβαίωσε ότι, σε έναν κόσμο σκανδάλων, σήψης, αυταρχισμού, αρχηγισμού, η ανασωτική, συνασπισμένη Αριστερά, μπορεί να ζωογονήσει την κοινωνική πρωτοβουλία, αλλά και να ζωογονηθεί από αυτήν. Σήμερα ο Συνασπισμός προβάλλει σαν μια ισχυρή ηθική και πολιτική δύναμη, ικανή να ανταποκριθεί στο αίτημα των καιρών για περισσότερη δημοκρατία, εκσυγχρονισμό και πρόοδο.

ΤΗΝ ΑΠΗΧΗΣΗ της συγκέντρωσης δεν σμίκρυνε, βέβαια, ούτε η απουσία του Στάθη Γιώτα (που σχετίζεται με τη θέση Λάζαρη στον Συνασπισμό), ούτε, βέβαια, η εκτίμηση του κυβερνητικού εκπροσώπου που —πάνσοφος αυτός— ανακάλυψε «τρεις» κατευθύνσεις στα κείμενα των τριών ομιλητών, του Απ. Λάζαρη, του Χ. Φλωράκη και του Λ. Κύρκου. Εκείνο που δεν μπορούσε να καταλάβει, βέβαια, είναι ότι ο Συνασπισμός «σέβεται την ενότητα μέσα από τη διαφορετικότητα», ότι η συγκέντρωση της Δευτέρας δεν ήταν συγκέντρωση του ΚΚΕ ή της ΕΑΡ, αλλά συγκέντρωση του Συνασπισμού και ότι το μήνυμά της απευθυνόταν προς όλους τους Αριστερούς, προς «όλους τους προοδευτικούς πολίτες που παίρνουν τώρα θέση εκκίνησης από μια νέα αφετηρία».

ΚΑΤΑ ΤΑ ΆΛΛΑ, μέσα στο δεκαπενθήμερο που κύλησε, είχαμε την τηλεοπτική συνέντευξη του αρχηγού της Νέας Δημοκρατίας Κ. Μητσotάκη που επιβεβαίωσε τρία πράγματα: Ότι το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης εναντιώνεται

σε κάθε έννοια «ρεβανσιμού», ότι αποκλείει κάθε ενδεχόμενο κυβερνητικής συνεργασίας με το ΚΚΕ ή την ΕΑΡ (ενώ δεν αποκλείει συνεργασία με «ένα νέο ΠΑΣΟΚ») και ότι η Νέα Δημοκρατία, «ως κυβέρνηση» θα προχωρήσει στην καθάριση με δικαιοσύνη.

ΟΛΑ ΑΥΤΑ, ενώ ο Πρώτος Πολίτης της χώρας βρίσκεται στη χώρα του ανατέλλοντος ηλίου, για την κηδεία του Χιροχίτο. Στο πλαίσιο της κηδείας αυτής, έγιναν και κάποιες προληπτικές συλλήψεις διαφωνούντων φοιτητών, που υποστήριζαν ότι ο «αυτοκρατορικός θεσμός» είναι είδος ξεπερασμένο...

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΓΙΑΝΝΗ Μ. ΚΑΛΙΟΡΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ II - ΓΛΩΣΣΙΚΑ

Δέκα δοκίμια
για τη νεοελληνική γλώσσα
Εξώφυλλο: Σ. ΣΟΡΟΓΚΑ

1. Προλογικό υστερόγραφο: α) κίνδυνος και «κινδυνολογία»· β) το αδιέξοδο στην εκπαίδευση· γ) δοκιμακή πολεμική και «μάχη εντυπώσεων»· δ) «αριστοκράτες» και «πληβειοκράτες»· ε) «εξουσιαστές» και «αντιεξουσιαστές»· ζ) Εκπαίδευση, εξισωτισμός και δικαιοσύνη.

(Απάντηση σε Αλ. Σιδέρη, Γ. Αράγη, Α. Γκότοβο, Α. Φραγκουδάκη, Α. Βουγιούκα κ.ά.).

2. Γλώσσα και λαϊκισμός.

3. Δευτερολογία για το γλωσσικό (Απάντηση σε Θ. Βέικο, Ε. Κριαρά, Γ. Αράγη, Σ. Ράμφο κ.ά.).

4. Παρέμβαση σε μια τηλεοπτική συζήτηση (Απάντηση σε Ε. Κριαρά και Η. Σπυρόπουλο).

5. Τα ψευτοδιλήμματα της μονομέρειας (Απάντηση σε Β. Φόρη).

6. Ο γλωσσικός αφελληνισμός (Πέραν του μισοξενισμού και της υποτέλειας).

7. Γλωσσικός αφελληνισμός - διαστάσεις και προοπτικές (Απάντηση σε Ν. Βάντσια).

8. Προς μια πληβειακή αντίληψη της γλώσσας; (Απάντηση σε Α. Καστρινάκη).

9. Έξι κείμενα για τη νεοελληνική γλώσσα: α) Για μια ευρύχωρη δημοτική· β) Μεικτή και αμιγής· γ) Η ιδεολογία μιας καταλήξεως· δ) Τα τρία παράδοξα· ε) Το μείζον και το έλασσον (Απάντηση σε Δ. Τομπαΐδη· στ) Το βάρος μιας απουσίας (Απάντηση σε Φ. Βύρο, Α. Βουγιούκα, Δ. Πλατανίτη).

10. Ιριδισμοί της νεοελληνικής: α) Πολλαπλότητα της μοναδικότητας· β) εκφραστικότητα της πολυμορφίας.

Σελ. 392

ΕΞΑΝΤΑΣ

ημερο δολκτής

ΤΕΤΑΡΤΗ, 8.2 · ΤΡΙΤΗ, 21.2

ΤΕΤΑΡΤΗ, 8.2.89

Οργισμένοι αστυφύλακες με τη γροθιά ψηλά και τη Διεθνή στα χείλη διαδηλώνουν στην Αθήνα. Τίποτα όρθιο δεν έμεινε σ' αυτόν τον τόπο.

Ούτε καν η Εθνική Ελλάδα που έχασε 2-1 από την Αγγλία.

Άλλος μεγάλος χαμένος ο Θ. Νάσιουτζικ: ο Άρειος Πάγος αποφάσισε να ξαναγίνει η δίκη του - για τρίτη φορά. Μια του κλέφτη, δυο του κλέφτη...

Ο εισαγγελέας Ανδρουλιδάκης πνέει τα λοίσθια και οι γιατροί του απεργούν: όλοι τα έχουν βάσει μαζί τους λες κι αυτοί είναι υπεύθυνοι κι όχι, η «17N».

Θα τις λιανίσουν όλες τις Μαργαριτικές ΕΓΕς οι νυν ευνοούμενες οδαλίσκας του πρωθυπουργικού χαρεμιού: ετοιμάζεται Κέντρο Έρευνας

για θέματα ισότητας που θα αντικαταστήσει τη μαργαροκρατούμενη Γραμματεία Ισότητας.

ΠΕΜΠΤΗ, 9.2.89

Οι αστυφύλακες παραδίδουν τη σκυτάλη της ταξικής πάλης στους Γενοπικούς της ΔΕΗ. Χθες είχαμε αύξηση των διαρρήξεων και των τροχαίων ατυχημάτων, σήμερα διακοπές ρεύματος και εγκλεισμούς σε ασανσέρ.

Μετά τον Κοσκωτά, η σειρά του Νάσιουτζικ να εξαφανιστεί. Ο Α. Παπανδρέου είναι ακόμη εδώ.

Επιτρείνεται ο Λούβαρης να μη διαφύγει, δηλώνει ο κ. (;) Πέτσος: εμείς προστατεύουμε την πανίδα υποστηρίζουν οι Κυνηγετικοί Σύλλογοι. «Χάθηκε η τσίπα απ' αυτόν τον τόπο», σχολιάζει ο λύκος

που φύλαγε τα πρόβατα.

Η πασοκική πλειοψηφία της Εξεταστικής Επιτροπής αποφάσισε πως η αλήθεια ήδη έλαμψε και δεν χρειάζεται να εξετάσει άλλους μάρτυρες - ούτε καν τον Κοσκωτά.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 10.2.89

Παρά τις άοκνες προσπάθειες του κ. Καψή και του Ν.Α. Παπανδρέου-ο Θ. Νάσιουτζικ δεν βρίσκεται πουθενά.

Πέθανε ο εισαγγελέας Κ. Ανδρουλιδάκης.

Οι προεκλογικές εκπώσεις άρχισαν: φθηνότερα αυτοκίνητα, αναγγέλλει η ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ κάνει ρελάνς υποσχόμενο πεταλωμένα πράσινα λόγια.

Ο Κ. Μητσοτάκης εγκαινιάζει την Τ.Ο. του Κούβελα στη Θεσσαλονίκη, ο Έβερτ ανακοινώνει ότι τέλη Απριλίου βγαίνει κι αυτός στο κλαρί.

ΣΑΒΒΑΤΟ, 11.2.89

Κι ενώ γενική ανομβρία μαστίζει τη χώρα οι παρά τον Αχελώο ευτυχείς αγρότες είδαν τα χωράφια τους να πλημμυρίζουν και τα ζώα τους να πνίγονται από την υπερλειτουργία των σταθμών της ΔΕΗ. Η εκτροπή του Αχελώου είναι πλέον γεγονός.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 12.2.89

Αν δεν υπήρχαν και τα γήπεδα να ξεθυμαίνουν πάνω σε παίκτες, διαιτητές και αντιπάλους θα είχαμε γίνει όλοι νευρωτικοί.

ΔΕΥΤΕΡΑ, 13.2.89

Υπόμνημα και επτά επιστολές του Κοσκωτά παρέδωσε στην Εξεταστική Επιτροπή ο Α. Παπανδρέου. Τα πάμπερς πότε θα τα παραδώσει;

Παρά τις διαδηλώσεις αγροτών πολλών νομών που ζητούν να συνεχιστεί η απεργία της ΓΕΝΟΠ για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της λειψυδρίας, οι απεργοί, τα βρίσκουν με τη ΔΕΗ και παραδίδουν την ταξική σκυτάλη στους πανεπιστημιακούς-που θα απεργήσουν ως τις 24 του μήνα.

«Ασθενεί» ο δολοφόνος του Κατεζά αστυφύλακας Μελίστας και η νέα δίκη του ανεβλήθηκε.

Ήταν ανάγκη να συναντηθούν 13 του μηνός και νύκτα οι Φλωράκης-Κύρκος-Λάζαρης για να τα βρουν για τον Συνασπισμό;

Επειδή απέτυχε να βρει τον Νάσιουτζικ ή επειδή κατάφερε να βρει τον Κοσκωτά κόπηκε από την αντιπροσωπεία που θα συναντηθεί αύριο με τον Μπίκερ ο Γ. Καψής;

Αναπνεύστε για λίγο: δεν τα βρήκαν σήμερα οι υπουργοί στις Βρυξέλλες και αναβλήθηκε η απόφαση για τη φορολογία των καταθέσεων.

ΤΡΙΤΗ, 14.2.89

Σήμερα, λέει, είναι του Αθ. Βαλεντίνου και γιορτάζουν οι ερωτευμένοι. Και τι σας νοιάζει εσάς;

Κυβερνούσε μεν από το Χέρφλιντ αλλά δεν φέρει ευθύνη για όσα πέσει το καλοκαίρι έγιναν με τον Κοσκωτά, δηλώνει στο υπόμνημά του ο Α. Παπανδρέου. Μονά-ζυγά δικά του τα θέλει ο αχάριστος κυρ-Μέντιο μου.

Τις σχέσεις πελατείας-προστασίας του 1953 νοστάλησε ο Α. Παπανδρέου κατά τη συνάντησή του με τον υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ κ. Μπίκερ. Τόσα χρόνια «εθνικά περήφανος» κουράστηκε πια.

Πέθαναν η Λ. Βουδούρη, διευθύντρια του «Ελ. Τύπου», και ο Σ. Ανδρεάδης πρώην ιδιοκτήτης της Εμπορικής Τράπεζας.

Τα ΜΑΤ βρήκαν μπροστά τους οι συνδικαλιστές αστυφύλακες που ζητούσαν συνάντηση με τον Πέτσο. Η ταξική πάλη παίρνει περιεργές μορφές στις ημέρες μας.

ΤΕΤΑΡΤΗ, 15.2.89

Με το τσουβάλι κατέθεταν τα δίσκους στον Κοσκωτά οι Πέτσος, Τόμπρας, Ακριβάκης, πέσει το καλοκαίρι. Με τα πάμπερς έφευγαν οι τόκοι.

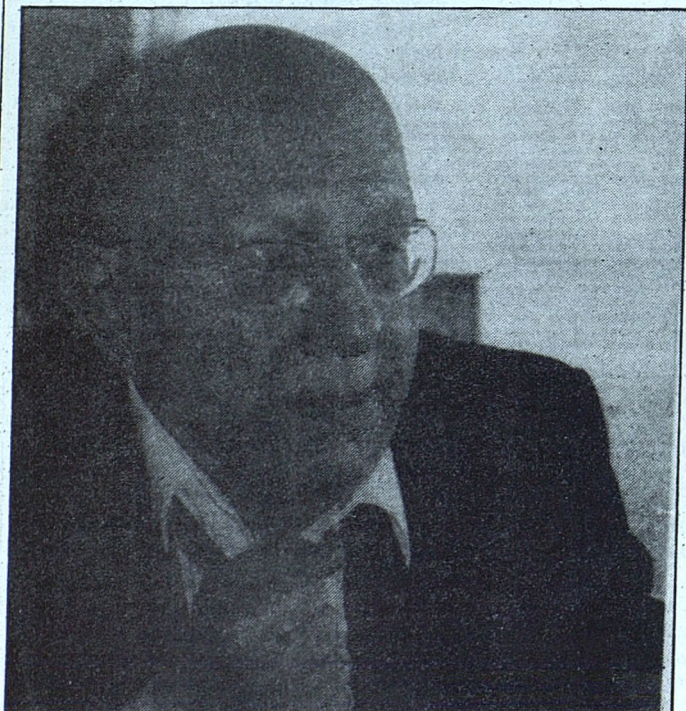
Από «γκουρού» της μόδας, ο κ. Κ. Καστοριάδης κατέληξε διδάκτωρ της Παντείου. Sic transit gloria mundi.

Σε επτάμηνη φυλάκιση καταδικάστηκε ο ψυχίατρος Γ. Οικονομόπουλος που κάπνισε χασίς δημόσια για να αποδείξει ότι είναι αβλαβής.

Κρίση στην «Καθημερινή», κινδυνεύει να κλείσει η «Βραδυνή». Πολλούς θα πνίξουν τα απόνερα της τρικυμίας Κοσκωτά.

Μετά τα φτηνά Ι.Χ., η ΝΔ υποσχεται κατάργηση των εξετάσεων για απόκτηση διπλώματος οδήγησης. Σε αντιστάθμιση, επιβάλλονται διαγωνισμοί και εξετάσεις στα δημοτικά - για να ξεχωρίζουν από νωρίς οι καλύτεροι.

ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ
ΤΕΥΧΟΣ ΣΕΞ, ΕΡΩΤΑΣ,
ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ
Από τον μοναδικό,
τον γνήσιο
ΝΕΟ ΗΜΕΡΟΔΟΚΤΗ

Όχι λάμπει δεν είναι χρυσός.

ΠΕΜΠΤΗ, 16.2.89

Με 5 δις ωφελήθηκε ο επιχειρηματίας **Καλκάνης** που παρείχε ηρωική στέγη στο ζεύγος **Δήμητρας-Αντρέα**, αποκαλύπτει το «**Έθνος**». Πρόκειται σίγουρα για τα πιο ακριβοπληρωμένα γαμήσια στην ιστορία του ελληνικού Έθνους.

Κι εκεί που το ηθικό μας αναπτεινόταν από τη νίκη του **Άρη** επί της **Βαρκελώνης**, εμφανίζεται ο δικηγόρος του **Κοσκωτά** και σύζυγος της **Ζωής Λάσκαρης** και απαιτεί να παίξει η **Εξεταστική Επιτροπή** εκτός έδρας ανακρίνοντας το αφεντικό του στις φυλακές του Σάλεμ.

Στο **Σάλεμ** ως γνωστόν έκαιγαν μάγισσες. Δεν μπορούν να κάνουν κάτι και για **βουλευτές**;

«Ο **Ντέταρι** είναι περιου-

Σκηνές από το έργο της προσεχούς εκλογικής περιόδου.

κή σωτηρία είναι η πλήρης ακινησία.

Ο κ. **Αλευράς** από την άλλη αρνείται να συναντηθεί κατά μόνας με τον πρωθυπουργό. Η «**συμμορία**» έγινε πενταμελής - προς θλίψιν του Θ. **Πάγκαλου**.

Ο **Φ. Τόμπρας** κόβει τα τηλέφωνα από τους αντιπολι-

Πανεργατική απεργία απέφασε η **ΓΣΕΕ** για τις 2 **Μαρτίου**. Αυτή θα διαφημιστεί και με αερόστατα.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 19.2.89

Αν είχαν γίνει αγώνες σήμερα και είχατε παίξει στο **ΠΡΟ-ΠΟ 12ΧΧ12Χ1211Χ** θα είχατε πιάσει **δεκατριάρη**.

Η πρώτη αγάπη δεν λησμονιέται κ. **Σαββόπουλε** - αλλά δεν βάζουμε και τους μπράβους του «**Ζουμ**» να την πετάνουν **έξω από το μαγαζί**. Ή μήπως εκτελούσαν εντολές της **Άσπας**;

Η **επαρχία** κλαίει για **νερό** και τα παιδιά για **γάλα** και οι ποδοσφαιρόφιλοι για τη γλυκιά τους **μπάλα**.

ΔΕΥΤΕΡΑ, 20.2.89

Μένιο μου γλυκέ μου **Μένιο**, μ' εσένα μόνο έχω έρωτα / με τον **Κοσκωτά** από συμφέρον - έγραφε ο σοβαρός καθηγητής κ. **Μεταξάς** σε επιστολή που αποκαλύπτουν σήμερα ταυτόχρονα «**Πρώτη**» και «**Ελευθεροτυπία**».

Κακλαμάνης και **ιατρικό κατεστημένο** ερίζουν επί του πτώματος του ταλαίπωρου εισαγγελέα **Ανδρουλιδάκη** - ενώ η «**17Ν**» καγχάζει.

Ευτυχώς, έγιναν **αγώνες** σήμερα, οι νεοέλληνες **ξεθύμαναν**, και η εβδομάδα αυτή θα πάει τόσο καλά, όσο και οι προηγούμενες.

Γκραν Σουαρέ ντε **Γκαλά** του **Συνασπισμού** στο **Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας** με ομιλητές **Φλωράκη - Κύρκο - Λάζαρη**.

Δεκαεπτά ολόκληροι πατέρες του έθνους θα μεταβούν στο **Σάλεμ** προς εξέταση του **Κοσκωτά**. Δεν φτάνουν τα κλεμμένα, θα πληρώσουμε από πάνω **εισιτήρια**, εκτός έδρας, **ξενοδοχεία**, **μεταφραστές**, κ.τλ. Μια ζωή χαμένοι.

ΤΡΙΤΗ, 21.2.89

Αγαπημένε Μένιο, εσένα μόνο αγαπώ / τον **Γιώργο** τον **δουλεύω**: νέα επιστολή **Μεταξά** προς **κυρ-Μέντιο** δημοσιεύει η «**Ελευθεροτυπία**». Κύριε **Δωρή**, υπάρχει και νόμος **περί ασέμνων**, επιτέλους.

Διώκονται οι διοικητές των **Δημοσίων Οργανισμών** που κατέθεσαν τα δις στον **Κοσκωτά** το καλοκαίρι.

«**Συμφορά για τη χώρα**» είναι η απλή αναλογική δήλωσε ο κ. **Έβερετ**. Από τότε η χώρα ταυτίζεται με τη **ΝΔ**;

Το **νέφος** ταλαιπωρεί την **Αθήνα** εδώ και μια εβδομάδα, ο αρμόδιος υπουργός κ. **Κτενάς** κτενίζεται - αλλά αυτά δεν αποτελούν ειδήσεις πλέον.

Είδηση όμως ήταν πως **χθες** είχαμε **Πανσέληνο** - και μάλιστα με έκλειψη. Κατεγράφη κι αυτό.

ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ

Κουίζ: Ποιος ο Πατήρ, ποιος ο Υιός και ποίον το Άγιον Πνεύμα;

Εδώ έγιναν τα ακριβότερα, στην ιστορία του Ελληνικού Έθνους, γαμήσια. Με έξοδά σας.

σιακό στοιχείο της Τράπεζας Κρήτης», δήλωσε ο **Επίτροπος της Καμάρας**. Αν συνεχίσει καλά ο «**θρύλλος**», θα έχουμε για πρώτη φορά **πρωταθλήτρια Ελλάδος** μια τράπεζα.

Πολυσυλλεκτικός, ασπόνδυλος, ερμαφρόδιτος και **πλαδαρός** είναι ο **Συνασπισμός** κατά τον γραμματέα του **ΚΚΕ** εσ.-Αν.Αρ. κ. **Μπανιά**. Η ευφυής **αλώπηξ** του **Αισώπου** είχε φροντίσει να περιοριστεί στο **όμφακες**.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 17.2.89

Κατανικώντας τους **φύλους** για τις **πυρές** του **Σάλεμ** και τις **ντροπές** τους για όσα είχαν πριν αποφασίσει, **ομοφώνως** οι πασόκοι της **Εξεταστικής** σπεύδουν να εξετάσουν τον **Κοσκωτά**.

Ενεργοποίηση του **Πολιτικού Γραφείου** του **ΠΑΣΟΚ** ζητά με δήλωσή του ο κ. **Σημίτης**. Προς Θεού! Όταν κανείς **βυθίζεται** στη **λάσπη**, **μοναδι-**

τευτικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς. Μωραίνει κύριος ον βούλεται **απωλέσαι**: πώς θα **κρυφακούει** τώρα;

Η **σκυτάλη της ταξικής πάλης** στα χέρια των **διαιτητών**: **απεργούν** την **Κυριακή** απαιτώντας **επίδομα ανθυγιεινής εργασίας**.

Κυκλοφορεί το «**Αντί**» με **κάτι ανούσια** κείμενα που **γράφει** **ανόητος** υπογράφων ως «**Νέος Ημεροδότης**».

ΣΑΒΒΑΤΟ, 18.2.89

«**Το ΠΑΣΟΚ είναι η μοναδική αξιόπιστη πρόταση εξουσίας**», είπε ο κ. **Γεννηματάς** σε ομιλία του προς **συνδικαλιστές** του **ΠΑΣΟΚ**. Το **πολιτικό ντοπάρισμα** πότε θα **απαγορευθεί**;

Το **ξανασκέφθηκε** το πράγμα ο **Φ. Τόμπρας** κι έβαλε τον **προϊστάμενό** του **υπουργό Γ. Χαραλάμπους** να **ανακαλέσει** την απόφαση για τα **τηλέφωνα των σταθμών**.

Ποια «επανάσταση»;

Επί του πιεστηρίου ήταν το «ΑΝΤΙ» όταν έγινε γνωστό ότι την ευθύνη για το μπαράζ των εκρήξεων το βράδυ της περασμένης Τετάρτης στην Αθήνα ανέλαβε η «ΕΟ 17Ν». «Στόχος» της βομβιστικής επίθεσης τα κλειδωμένα σπίτια στην Αθήνα που δεν τα νοικιάζουν. Ένα κοινωνικό πρόβλημα, δηλαδή, με τεράστιες διαστάσεις για τη συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων. Με αφορμή τις τρεις βομβιστικές επιθέσεις η «ΕΟ 17Ν» διευκρινίζει τις θέσεις της για τα πάντα. Από το

σκάνδαλο Κοσκωτά, τη ΝΔ, το ΠΑΣΟΚ, το ΚΚΕ, την ΕΑΡ, την πολιτική κατάσταση τη διανομή της «αυτοκρατορίας» Κοσκωτά κ.λπ. κάνοντας λόγο για πρώτη φορά με τέτοια σαφήνεια ότι είναι έτοιμη να παρέμβει και στις εκλογές.

Ταυτόχρονα απαντά στις εναντίον της επικρίσεις αναλυτικά, δείχνοντας ότι αυτή της η ενέργεια και τα όσα υπονοεί για παρέμβαση στις εκλογές θα έχουν συνέχεια.

Να πρόκειται άραγε για μια «πολιτικοποίηση» της «επανάστασης» όπως την εννοεί η «17Ν» ή για «επιχείρηση συσκότισης» όσων συμβαίνουν;

400 ΤΕΥΧΗ «ΑΝΤΙ» Μια γιορτή

Στο προηγούμενο τεύχος αναγγείλαμε τη γιορτή που θα γίνει στο χώρο ενός εγκαταλελειμμένου εργοστασίου στην οδό Πειραιώς αρ. 256, από τις 6 ως και τις 11 Απριλίου.

Οι προετοιμασίες για το χώρο άρχισαν και μια σειρά από εκδηλώσεις και δραστηριότητες οργανώνονται εντατικά και συστηματικά. Στις προσεχείς εκδόσεις θα αναφερθούμε αναλυτικά σε αυτές:

Μια γεύση αυτής της γιορτής σας προαναγγέλλουμε σήμερα:

- Εκθέσεις φωτογραφίας και βιομηχανικής αρχιτεκτονικής
- Έκθεση εικαστικών που θα διαμορφώσουν περιβάλλοντα σε ένα χώρο 1.000 τετρ. μέτρων
- Video-art και πληροφορική
- Θεατρικές παραστάσεις και μια επιθεώρηση του ΜΠΟΣΤ
- Φεστιβάλ κινηματογραφικού ντοκυμανταίρ και ρετροσπεκτίβα των ταινιών του Σεργκέι Παρτζάνωφ
- Συζητήσεις «στρογγυλής τραπέζης» για θεσμικά και πολιτικά προβλήματα
- Συναντήσεις - συζητήσεις με λογοτέχνες
- Μουσικές συναντήσεις από την Ελλάδα, την Ανατολή και τη Δύση: Έλληνες καλλιτέχνες, τροβαδούροι από την Ιρλανδία και την ΕΣΣΔ, συγκροτήματα από την Αφρική και τη Μέση Ανατολή.
- Και, φυσικά, εκδηλώσεις ψυχαγωγικές για παιδιά και εφήβους.

Εμείς ετοιμαζόμαστε για όλα αυτά και άλλα πολλά με ρυθμό εντατικό και με κέφι πολύ. Αλλά χρειαζόμαστε και βοήθεια. Πόσοι φίλοι του περιοδικού θα μπορούσαν να μας βοηθήσουν πρακτικά, υλικά και με ιδέες;

Περιμένουμε την ανταπόκρισή τους.

Η είσοδος στο χώρο του εργοστασίου επί της οδού Πειραιώς 256. Σας περιμένουμε από τις 6 ως τις 11 του Απρίλη...

Την ερχόμενη Παρασκευή:

ΕΚΤΑΚΤΗ ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ «ΑΝΤΙ»

Η χώρα αυτή είναι ένα ατελείωτο καρναβάλι... Είναι μια ρήση που δεν ειπώθηκε ακόμα αλλά όλοι οι νεοέλληνες κατανοούν την αλήθεια της. Πολιτικοί γίνονται τραπεζίτες, έμποροι όπλων ντύνονται στρατιωτικά, θησαυροφυλάκια μετασχηματίζονται σε κουτιά πάμπερς, ποδοσφαιριστές κυβερνούν τους δήμους και δήμαρχοι υποδύονται τηλεπαρουσιαστές. Ερωτικές φωλιές γίνονται το σκηνικό της πολιτικής εξουσίας και οι ομάδες εφόδου του Ταύρου εμφανίζονται σαν αριστεροί ροβεσπιέροι...

Διαλέξτε και πάρτε νέους ρόλους.

Το «ΑΝΤΙ» πιστό στις παραδόσεις του θα εκδοθεί εκτάκτως την ερχόμενη Παρασκευή 3 Μαρτίου, στο μέσο του Καρναβαλιού σε αποκριατική μεταμφίεση. Ζητήστε το στα περίπτερα και τα βιβλιοπωλεία.

Θα είναι μια έκπληξη - αν συμβαίνουν ακόμα έκπληξεις στη χώρα της παιδράς πορτοκαλέας και του Καρνάβαλου...

Η χούντα προκαλεί

Εκστρατεία, στο όνομα της εθνικής συμφιλίωσης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχουν ξεκινήσει οι χουντικοί για την αποφυλάκιση των απριλιανών δικτατόρων από τις φυλακές. Με επιστολή που έχει την υπογραφή του Αρ. Δημόπουλου —ευρωβουλευτή, εκπροσώπου της ΕΠΕΝ για όσους δεν τον γνωρίζουν— η οποία στέλνεται σε πολίτες με ημερομηνία 12/12/88, ζητούν την «αντίδραση» των πολιτών και τη «συμβολή τους στη διερεύνηση του θématos».

Μοιράζουν μάλιστα ερωτηματολόγιο, στο οποίο σημειώνουν ότι θα τηρηθούν «αυστηρώς απόρρητα τα στοιχεία» των αποστολών, δια μέσου του οποίου επιδιώκουν να εμφανίσουν αργότερα ότι υπάρχει «ρεύμα» υπέρ της αποφυλάκισης των πρωταγόνων της δικτατορίας. Στόχος να ασκηθούν πιέσεις και να παρουσιασθούν στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη ότι οι πραξικοπηματίες αποτελούν «σήμερα κρατούμενους πολιτικού κόστους».

Οι προκλήσεις στη δημοκρατική συνείδηση της συντριπτικής πλειοψηφίας του ελληνικού λαού έχουν όρια. Οι οπαδοί όμως της δικτατορίας του 1967 φαίνεται ότι τα ξεπέρασαν. Μιλούν για «συμφιλίωση» αυτοί που φυλάκισαν τον ελληνικό λαό και οδήγησαν την Ελλάδα στην τραγωδία που ζει ακόμα η Κύπρος, και για «ανθρώπινα δικαιώματα» αυτοί που βασάνισαν, και γέμισαν φυλακές και ξερονήσια με αγωνιστές της Δημοκρατίας και της Ελευθερίας.

Δεν γνωρίζουν άραγε ότι η δημοκρατική ανοχή έχει τα όριά της;

Για την «ταμπακιά», λέξη...

Φτηνά αυτοκίνητα για τους μεγάλους, πολλές εξετάσεις για τους μαθητές, λίγους υπουργούς, πολλά έργα, μπόλικη καθαρότητα και ιδιωτική τηλεόραση υποσχέθηκε η ΝΔ αυτές τις ημέρες, είτε δια στόματος Κ. Μητσotάκη, είτε παρουσιάζοντας τμήματα του προγράμματός της. Για την ανεργία, το δημόσιο έλλειμμα, τον πληθωρισμό, το δημόσιο χρέος λέξη δεν ακούσαμε - μήπως και δεν υπάρχει; Ή μήπως έχουν ήδη κριθεί ως αντιδημοτικά τα όσα πρόκειται να γίνουν και προκρίθηκε η αιγή; Όμως σε αυτά θα κριθούν τα προγράμματα και όχι μόνο σε όσα επιτρέπουν να δημιουργούνται εντυπώσεις. Μπορεί τα σκάνδαλα να ρίχνουν κυβερνήσεις, η καθαρότητά τους όμως δεν μπορεί να συνιστά πρόγραμμα διακυβέρνησης. Αν τολμά ως μας πει λοιπόν η ΝΔ πως σκέφτεται να «εκσυγχρονίσει» την κοινωνία και την οικονομία: έτσι, για να θαυμάσουμε την κυνικότητα των νεοφιλελευθέρων προγραμματιστών.

Κάντε ώτο-στοπ στην πόλη!

«Ένας με ποδήλατο, δυο με μηχανάκι, τρεις με αυτοκίνητο και όλοι με τα λεωφορεία». Με αυτό το σύνθημα η «Πρωτοβουλία της Οικολογικής Ομάδας Ρήξης» κάνει μια πρωτότυπη καμπάνια.

Η εγκατάλειψη του ΙΧ από μέσο καθημερινής μεταφοράς μέσα στην πόλη μπορεί, λένε, να γίνει από μας τους ίδιους. Με τη συνειδητή μη χρήση του ή με τη δυνατότητα που έχει να χρησιμοποιείται συλλογικά. Οργανώνουν έτσι μια καμπάνια για ώτο-στοπ μέσα στην πόλη. Φτιάξαν και μοιράζουν δυο αυτοκόλλητα ένα για μοτοσυκλέτες και ένα για αυτοκίνητα με το αντίστοιχο σήμα. Μια μηχανή που έχει το αυτοκόλλητο θα δηλώνει ότι παίρνει και δεύτερο συνεπιβάτη. Ένα αυτοκίνητο ΙΧ θα παίρνει δυο, τρεις ή και τέσσερις, αντίστοιχα όσες κενές θέσεις θα έχει.

Η πρωτοβουλία καλεί όσους θέλουν να συνεισφέρουν «στο σπάσιμο της απομόνωσης μέσα ή πάνω στο όχημα - ιδιοκτησία να ενεργήσουν από μόνοι τους». Θα βοηθήσουν, τονίζουν, στη δημιουργία μιας πιο ανθρώπινης πόλης, αλλά και στη μείωση του νέφους.

Όσοι ενδιαφέρονται μπορούν να μάθουν περισσότερα στα τηλέφωνα της πρωτοβουλίας 3602644 και 3626319.

Γκαράζ και πράσινο

«Σωτήριο» έργο υποδομής χαρακτηρίζεται από τον Δήμο της Αθήνας το νέο γκαράζ 240 θέσεων, που ετοιμάζεται στην οδό Υψηλάντου, στο Κολωνάκι. Το γκαράζ αυτό όχι μόνο δεν πρόκειται να λύσει το πρόβλημα στάθμευσης της περιοχής αλλά θα δημιουργήσει και άλλα πολύ οξύτερα: αύξηση της ρύπανσης, και του θορύβου, παρακώλυση των συγκοινωνιών, της εσοδού και εξόδου των ασθενοφόρων του Ευαγγελισμού. Το χειρότερο μάλιστα είναι η καταστροφή του πάρκου της οδού Υψηλάντου, το οποίο αποτελεί κάποια εστία πρασίνου της περιοχής. Και όλα αυτά όταν καταργείται το μεγάλο γκαράζ των πεντακοσίων θέσεων της οδού Καρνεάδου για την ανέγερση πολυόροφου πολυκαταστήματος χωρίς καμιά σχεδόν αντίδραση της δημοτικής αρχής.

Η δημιουργία γκαράζ με οποιοδήποτε κόστος και χωρίς πρόβλεψη και εντάξη στον λειτουργικό ιστό της πόλης δεν λύνει το πρόβλημα των πολυσύχναστων περιοχών του εμπορικού κέντρου αλλά απλώς συντελεί στην αύξηση της ρύπανσης και την καταστροφή κάποιων κοιτίδων πρασίνου που έχουν ακόμα απομείνει.

Για την ΠΥΡΚΑΛ και τον κ. Κουμανάκο

Τελικά αυτοί οι απόστρατοι στρατηγοί «δημοκρατικών φρονημάτων» που έσπευσαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην πολεμική βιομηχανία του ΠΑΣΟΚ, καλύπτοντας με την παρουσία τους το χορό των σκανδάλων δεν είναι μόνο βαρετοί, είναι και αστείοι.

Στο προηγούμενο τεύχος του ΑΝΤΙ δημοσιεύσαμε ένα έγγραφο που αποδεικνυε ότι ο διευθύνων σύμβουλος της ΠΥΡΚΑΛ κ. Ανδρέας Βελλής (άλλος «δημοκρατικός» και «αριστερός») έστειλε μίζες ύψους 4.380.000 βελγικών φράγκων στον απόρρητο αριθμό λογαριασμού 48125960 Τ της Union de Banque Suisse, στη Γενεύη. Τα χρήματα εστάλησαν μέσω της Γενικής Τράπεζας και ήταν η «μίζα» για την αποστολή μέσω ΠΥΡΚΑΛ στη Νότια Αφρική 11.000 πιστολιών τύπου «Μπερέττα». Όπως εξάλλου πρώτο αποκάλυψε το ΑΝΤΙ και επιβεβαίωσε και ο πρώην αναπληρωτής υπουργός Άμυνας Στάθης Γιώτας η ΠΥΡΚΑΛ εξαπάτησε το ελληνικό δημόσιο επιδεικνύοντας πλαστό πιστοποιητικό τελικού χρήστη σύμφωνα με το οποίο υποτιθέμενος προορισμός των όπλων ήταν η Παραγουάη.

Στο ίδιο άρθρο θέσαμε στον πρόεδρο της ΠΥΡΚΑΛ, στρατηγό ε.α. Γιώργο Κουμανάκο τα εξής ερωτήματα:

- Ποιος είναι ο παραλήπτης της «μίζας» που έστειλε στην Ελβετία η ΠΥΡΚΑΛ;
- Γιατί η ΠΥΡΚΑΛ δέχθηκε να πάρει μέρος σε ένα λαθρεμπόριο όπλων διεθνούς επιπέδου, παραβιάζοντας τον ελληνικό και διεθνή νόμο;

Μέχρι σήμερα ούτε φωνή ούτε ακρόαση στο ΑΝΤΙ από τον κ. Κουμανάκο. Διαβάσαμε όμως μια επιστολή του προς τα ΝΕΑ (28.1.) στην οποία ισχυρίζεται πως «ο ισχυρισμός ότι τα όπλα θα πήγαιναν στη Νότια Αφρική είναι αθαιρέτος και αναπόδεικτος». Στην ίδια επιστολή ο στρατηγός υποστηρίζει ότι η Παραγουάη είχε εκδόσει επίσημο πιστοποιητικό ότι θα χρησιμοποιούσε αυτή τα όπλα και προκαλεί «οποιοδήποτε που υποστηρίζει το αντίθετο να παρουσιάσει τα στοιχεία που διαθέτει».

Αν ζούσαμε σε άλλη εποχή η πρόκληση ενός στρατηγού θα αντιμετωπιζόταν στο πεδίο της τιμής με το σπαθί, αλλά επειδή ζούμε στη σημερινή Ελλάδα έχουμε να πούμε μόνο τα εξής και αν χρειαστεί θα επανέλθουμε.

— Γιατί ο κ. Κουμανάκος αποφεύγει να κάνει λόγο για το έγγραφο με τη μίζα που δημοσίευσε το ΑΝΤΙ και ποιος είναι ο παραλήπτης της. Αυτή η «λεπτομέρεια» είναι η πιο σημαντική και αναμένουμε την απάντησή του κ. Κουμανάκου.

— Όσον αφορά τα στοιχεία που αφορούν τη Νότια Αφρική υπενθυμίζουμε στον κ. Κουμανάκο ότι ο ίδιος ο κ. Γιώτας σταμάτησε την εξαγωγή όταν στο υπουργείο Άμυνας έφτασαν πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες μεσαλαβητής στην υπόθεση ήταν ο κ. Ιωάν. Βορρές, πράκτορας της Νότιας Αφρικής στην Ελλάδα.

ΟΙ ΠΕΝΤΕ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

του Δ. Βασικού

«**Σ**αν έτοιμος από καιρό σαν θαρραλέος» ο πρωθυπουργός και Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Α. Παπανδρέου συμφώνησε παρασκηνιακά μέσα σε δύο μόλις ώρες το μεσημέρι της 14ης Φεβρουαρίου για το «νέο πλέγμα σχέσεων και ρυθμίσεων» Ελλάδας - ΗΠΑ, με το νέο αμερικανό υπουργό Εξωτερικών Τζέιμς Άντισον Μπέηκερ. Ο άλλοτε λαλίστατος στα θέματα αυτά Α. Παπανδρέου όχι μόνο εγκατέλειψε την αριστερή φρασολογία αλλά και υπήρξε πειθαρχικός ωτακουστής του κ. Μπέηκερ (πεζοναύτη του 1953 στη Δράμα) ότι οι σχέσεις των δύο λαών «θα πρέπει να είναι εξίσου θερμές, όπως ήταν το 1953». Στο παρακίνητο όμως συνέβησαν χειρότερα.

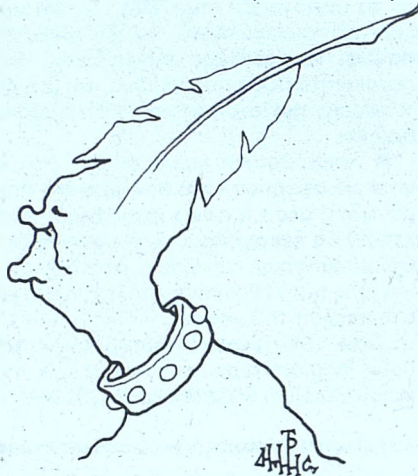
Σύμφωνα με άριστες πηγές του «Σταϊντ Ντηπάρτμεντ» αλλά και του ελληνικού υπουργείου Εξωτερικών ανάμεσα στους κ. Παπανδρέου και Μπέηκερ έγινε μια πρωτόκουστη «συμφωνία κυρίων» για όλα τα διμερή θέματα, για την οποία δεν ανακοινώθηκε το παραμικρό. Μόνο την περασμένη Κυριακή 19 Φεβρουαρίου ο κ. Γιάννης Καρτάλης στο «Βήμα» και η Κύρα Αδάμ στην «Ελευθεροτυπία» αποκάλυψαν —χωρίς να διαψευσθούν— ορισμένες ενδιαφέρουσες πτυχές αυτής της παρασκηνιακής «συμφωνίας - πλαισίου» των Παπανδρέου - Μπέηκερ, που αποτελεί υπόδειγμα μυστικής διπλωματίας. Νύξεις για το θετικό αυτό κλίμα αλλά και το περιεχόμενο των όσων συμφώνησαν οι Παπανδρέου - Μπέηκερ, έκαμε ο τελευταίος στην κατάθεσή του στην Επιτροπή των Εξωτερικών Υποθέσεων της αμερικανικής Βουλής, την Τρίτη 21 Φεβρουαρίου.

Η πλήρης συμφωνία, όπως την αποκαλύπτει σήμερα το «ΑΝΤΙ» —και θα την επιβεβαιώσουν όχι βέβαια ο κυβερνητικός εκπρόσωπος αλλά οι ίδιες οι εξελίξεις— έχει ακριβώς ως εξής:

1. ΒΑΣΕΙΣ. Στο θέμα των διαπραγματεύσεων για τις αμερικανικές βάσεις (των οποίων η παραμονή έχει ήδη λήξει με βάση τη συμφωνία του ΠΑΣΟΚ το 1983 και «νομικά είναι ανύπαρκτες» κατά το γνωστό δημαγωγικό πρωθυπουργικό ισχυρισμό) αποφασίσθηκε από τους Παπανδρέου - Μπέηκερ να συνεχισθεί ακώλυτη η λειτουργία τους μέχρι τις εκλογές της 18ης Ιουνίου. Επιπλέον —και το σπουδαιότερο— ο Έλληνας πρωθυπουργός δεσμεύθηκε στον αμερικανό υπουργό Εξωτερικών, στα εξής ειδικότερα:

- να μην πραγματοποιήσει κανενός είδους δημοψήφισμα πριν την υπογραφή της συμφωνίας (άλλο το Δημοψήφισμα

Η πραγματική συμφωνία - πλαίσιο με τις ΗΠΑ και η πλήρης υποχώρηση του κ. Παπανδρέου στις αμερικανικές θέσεις

για την έγκρισή της) όπως είχε αναγγείλει στη συγκέντρωση των «γενιών της Αντίστασης» το περασμένο καλοκαίρι:

- να μην αναγάγει (πώς άλλωστε) σε θέμα της προεκλογικής αντιπαράθεσης από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ τις αμερικανικές βάσεις και την τύχη τους. Και τούτο, προκειμένου να υποβοηθηθεί ο συμβιβασμός του ελληνικού λαού με την ιδέα της παραμονής τους. Κιβέρνηση και ΠΑΣΟΚ θα βάλλουν «στο ράφι» το θέμα των βάσεων προεκλογικά:

- να συνεχισθούν οι σχοινοτενείς διαπραγματεύσεις των «αρμόδιων» επιτροπών για τις βάσεις, που σημαίνουν ταξίδια αναψυχής για τα μέλη των δύο επιτροπών είτε στην Αθήνα είτε στην Ουάσινγκτον και να εξαγγελθεί, μετά τον επόμενο ή μεθεπόμενο γύρο, ότι οι συνομιλίες διακόπτονται λόγω των εκλογών.

2. ΝΑΤΟ. Ανάλογο χαμηλό τόνο υποσχέθηκε να τηρήσει ο Έλληνας πρωθυπουργός στο θέμα των σχέσεων της χώρας μας με το ΝΑΤΟ και των αντιθέσεων με την Τουρκία στους κόλπους της Συμμαχίας, ενώ διαβεβαίωσε ότι πρόθεσή του είναι να ενταχθεί η χώρα μας από την κυβέρνησή του στην ψυχροπολεμική Δυτικοευρωπαϊκή Αμυντική Ένωση.

3. ΡΑΣΙΝΤ. Μετά τα παραπάνω —και ορισμένα άλλα— πολιτικά ανταλλάγματα

ο κ. Μπέηκερ δεν επέμεινε ιδιαίτερα —κι ως υποστηριζόταν ακριβώς το αντίθετο, για προφανείς λόγους από την κυβέρνηση και το ΠΑΣΟΚ— στην άμεση έκδοση του Ρασίντ. Ο Έλληνας πρωθυπουργός πρόβαλε δύο βασικές δυσκολίες για τη σύντομη έκδοση του Μ. Ρασίντ στις ΗΠΑ:

α) τις εμπλοκές της υπόθεσης στην ελληνική δικαιοσύνη και

β) τις επιπτώσεις, που μπορεί να έχει και εσωτερικά και στις σχέσεις της χώρας μας με ορισμένες αραβικές χώρες και οργανώσεις.

Κατά τις ίδιες πληροφορίες ο κ. Μπέηκερ δεν επέμεινε στην άμεση έκδοση του Μ. Ρασίντ, δέχτηκε να παραταθεί το όλο θέμα μετά τις εκλογές αλλά συνέστησε στον Έλληνα πρωθυπουργό να διευθετήσει («to accommodate», επί λέξει) και την υπόθεση Ρασίντ και το όλο πρόβλημα της καταπολέμησης της «τρομοκρατίας», εγχώριας και εισαγόμενης.

4. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΡΚΙΑ. Ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών γνωστοποίησε στον Έλληνα πρωθυπουργό ορισμένες πιέσεις και παράπονα, που δέχτηκε από τους Τ. Οζάλ και Μ. Γιλμάζ στην Άγκυρα για... εύνοια των ΗΠΑ προς την Ελλάδα ιδιαίτερα στο θέμα των πολεμικών εξοπλισμών και της διατήρησης τα τελευταία χρόνια της αναλογίας «επτά προς δέκα». Ο κ. Μπέηκερ συνέστησε στον Έλληνα πρωθυπουργό να συνεχίσει το «διάλογο» με την Τουρκία, να μην ανησυχεί ιδιαίτερα για την ανατροπή της σχέσης «επτά προς δέκα» και του γνωστοποίησε ότι η τελική εικόνα της εξωτερικής πολιτικής του νέου Προέδρου Τζ. Μπους θα έχει διαμορφωθεί στα τέλη της άνοιξης.

5. «17 ΝΟΕΜΒΡΗ». Μια άλλη, ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα πτυχή της «συμφωνίας κυρίων» ανάμεσα στους Παπανδρέου - Μπέηκερ αφορούσε την καταπολέμηση της δράσης της «17ης Νοέμβρη», για την οποία ο Έλληνας πρωθυπουργός εξέφρασε τις ανησυχίες του. Μετά από αγαστή συμφωνία για την καταπολέμηση της οργάνωσης, ο Έλληνας πρωθυπουργός αποδέχθηκε τη βοήθεια από ειδικές υπηρεσίες των ΗΠΑ και άκουσε με ικανοποίηση την άποψη του κ. Μπέηκερ να ζητήσει και την αρωγή των ειδικών υπηρεσιών της γερμανικής αστυνομίας. Ήδη σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες του «ΑΝΤΙ» οι αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου Δημόσιας Τάξεως και της ΕΥΠ άρχισαν να συνεργάζονται για την καταπολέμηση της «17ης Νοέμβρη» με παράγοντες της αμερικανικής πρεσβείας. □

ΝΟΣΤΙΜΟΣ ΗΤΑΝ
Ο ΛΟΥΒΑΡΗΣ, ΚΑΛΟΣ
ΚΑΙ Ο ΜΕΤΑΞΑΣ...
.....ΠΟΙΟΝ ΘΑ ΦΑΜΕ ΜΕΤΑ
ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΒΙΩΣΟΥΜΕ;
.....

ΚΥΒΕΡ-
ΝΗΣΗ

ΣΚΑΝΔΑΛΑ ΚΟΣΚΟΤΑ

20.2.89
ΤΟΛΜΟΥ

ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟΣ Ο Ι

«Όμως ο ελληνικός λαός διαπιστώνει σήμερα με θλίψη την πλήρη απουσία και σιωπή των κομμάτων της Αντιπολίτευσης στα πραγματικά εθνικά, κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο τόπος... Κι αντί γι' αυτό ανέχονται, καλύπτουν ή και ενθαρρύνουν κατά περίπτωση...

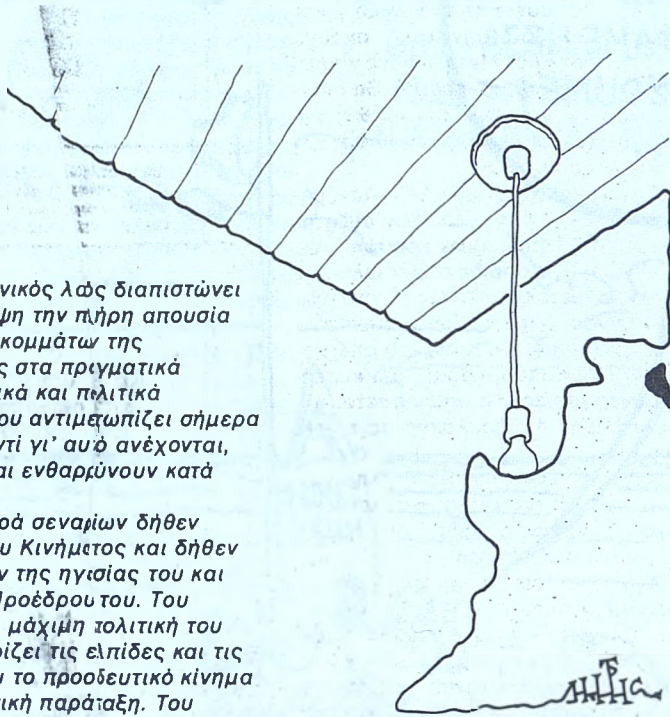
...Την επαναφορά σεναρίων δήθεν διασπάσεων του Κινήματος και δήθεν αμφισβητήσεων της ηγισίας του και ιδιαίτερα του Προέδρου του. Του Ηγέτη, που στη μάχη πολιτική του παρουσία, στηρίζει τις ελπίδες και τις προσδοκίες του το προοδευτικό κίνημα και η δημοκρατική παράταξη. Του ηγέτη, που συγκεντρώνει την αποδοχή και την υποστήριξη της παμψηφίας του ΠΑΣΟΚ...».

(Ανακοίνωση του Εκτελεστικού Γραφείου του ΠΑΣΟΚ 20.2.1989).

«Όσο ζει ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν υπάρχει θέμα αντικατάστασής του στην Κυβέρνηση και το ΠΑΣΟΚ».

(Κυβερνητικός εκπρόσωπος)

«Αυτό τον καιρό πρέπει να είμαστε πολύ περισσότερο κοντά στον Α. Παπανδρέου, γιατί πολλοί είναι αυτοί που προπαθούν να στραφούν γύρω από την ηθική εξόντωση του Πρωθυπουργού... Εμείς τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ δεν έχουμε καμιά αμφιβολία για την πολιτική ποιότητα και το ήθος, δεν έχουμε καμιά αμφιβολία για τον ηθικό χαρακτήρα της προσωπικότητας του Πρωθυπουργού και δεν έχουμε καμιά αμφιβολία για την πολιτική ποιότητα και το ήθος των πολιτικών μας στελεχών μπροστά στις απίθανες κατηγορίες, που κατασκευάζουν σε διάφορα γραφεία με σκοπό να σπιλώσουν πρόσωπα, άτομα και συνειδήσεις». (Ομιλία Στέφανου Τζουμάκα στο Αιγάλεω 182.)

ΕΑΤΟ ΠΟΥΜΕ απερίφραστα. Όσο περισσότερο διολισθαίνει στην ανυποληψία, τη διαφθορά και στο βούρκο των συνενοχών ο ίδιος ο Α. Παπανδρέου, τόσο η κρίση βαθύνει και επεκτείνεται μέσα στον κυβερνητικό χώρο και ειδικότερα στο ΠΑΣΟΚ. Μια κρίση ιδιότυπη και χαρακτηριστική, αποκαλυπτική για την ποιότητα των ηγετικών στελεχών, που είχαν μυθοποιηθεί και για τα όρια της Αλλαγής που επαγγέλλονταν.

ΕΤΣΙ, ΕΝΩ μια σειρά από «σοσιαλδημοκρατικά» στοιχεία του ΠΑΣΟΚ, που έχουν δεχθεί κατά καιρούς έντονες επικρίσεις για τη μειωμένη αριστερή τους φυσιογνωμία και αντίληψη — από τον Γεώργιο Μαγκάκη έως την Σύλβα Ακριτά — θέτουν θέματα αρχών και δημοκρατικής ευαίσθησις όλα σχεδόν τα επιφανή «αριστερά στελέχη» με επικεφαλής τους Γ. Γεννηματά, Κ. Λαλιώτη, Α. Τσοχατζόπουλο από τον οποίο ποτέ, είναι αλήθεια, δεν είχαμε ιδιαίτερες απαιτήσεις - Στ. Τζουμάκα, Κ. Σκανδαλίδη και τόσους άλλους, αποτελούν τους «λεγεωνάριους» του άλλοτε μονοκράτορα. Το αποκαλύπτουν τα παραπάνω κείμενα αλλά και οι πράξεις του.

ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΙΔΙΟΙ που όχι μόνο εθελοτυφλούν για το πρωτοφανές κατόντημα της χώρας, του Κινήματος και του Α. Παπανδρέου προσωπικά αλλά και εφαρμόσαν μεθόδους τρομοκρατίας κατά των διαφωνούντων από τον περασμένο Νοέμβριο: όπως στις περιπτώσεις των «αποστατών» Γ. Αλευρά, Α. Λάζαρη και Κ. Σημίτη. Επιπλέον άλλοι από αυτούς ανέχθηκαν τον τομπρισμό και τον αυριανισμό ως κυρίαρχη πολιτική ιδεολογική και πολιτική επιλογή και όλοι τους έχουν ευσυνειδήτως υπηρετήσει ως οσφυοκάμπτες τη Δημήτρα Λιάνη.

Το «ΑΝΤΙ» είχε επισημάνει έγκαιρα και με ακρίβεια το σχέδιο του Α. Παπανδρέου να δημιουργήσει συνενόχους και ηθικά διαβλητούς «επίγονους» και να τους συμπαρασύρει στον ηθικό και πολιτικό του κατήφορο. Και παρά το γεγονός ότι η ηθική εξαθλίωση του Α. Παπανδρέου είναι δεδομένη και θεωρείται ως «εστία του κακού» οι λεγόμενοι «αριστεροί» του ΠΑΣΟΚ (αντάμα με ορισμένους «κεντρογενείς» με παλαιοκομματική νοοτροπία όπως οι Μένιος Κουτσόγιωργας και Απόστολος Κακλαμάνης, σε πλήρη αντίθεση με τον «θυμωμένο και αποστασιοποιούμενο» Γιάννη Αλευρά) έχουν μεταβληθεί σε «χατζηβατήδες». Σε δουλικούς απολογητές, που εθελοτυφλούν για το ηθικό και πολιτικό κατακλίσμα του Α. Παπανδρέου, ο οποίος — σύμφωνα με σοβαρές ενδείξεις και υπόνοιες — είναι ο κύριος πρωταγωνιστής και κύριος ένοχος του «σκανδάλου Κοσκωτά», το οποίο εξακολουθούν ανενδοίαστος να ονοματίζουν «υπόθεση Κοσκωτά».

ΟΙ ΣΤΙΛΒΩΤΕΣ των υποδημάτων του Α. Παπανδρέου «κομματικοί και αριστεροί» εάν δημόσια και κατά τη διάρκεια της ημέρας υπογράφουν κείμενα όπως τα παραπάνω και προετοιμάζουν κομματική φέεστα — εν μέσω χιλιάδων διορισμών — για την «αντεπίθεση» την ερχόμενη Κυριακή δεν αντιφάσκουν πάντως προς τον εαυτό τους και τα βράδια.

ΤΑ ΒΡΑΔΥΑ είναι οι τακτικοί συνδαιτημόνες της Δημήτρας, προς την οποία αναλύονται σε θερμές εκδηλώσεις συμπάθειας και ομοφροσύνης για τον «κίτρινο τύπο» και τα «σενάρια αποσταθεροποίησης». Για τα γεύματα φροντίζει με πολλή θερμότητα ο υπουργός Πολιτισμού κ. Μελίνα Μερκούρη, η οποία φαίνεται να έχει ταυτίσει την τοποθέτησή της στις δημόσιες

ΗΓΕΜΩΝ

του Δ. Μιχαήλ

σχέσεις του ΠΑΣΟΚ με τις δημόσιες σχέσεις στα προσωπικά προβλήματα του Α. Παπανδρέου.

ΟΠΩΣ ΕΙΧΑΜΕ προβλέψει ο «κύκλος αντιπίθεσης» του ΠΑΣΟΚ, που είχε δρομολογηθεί πριν τρεις εβδομάδες με τη «βαρυσήμαντη» ομιλία του Α. Παπανδρέου στις Οργανωτικές Επιτροπές Συνεδρίου του ΠΑΣΟΚ με την περίφημη φράση «*Ανθρακες ο θυσαυρός*» των αποκαλύψεων για το σκάνδαλο Κοσκωτά, δεν κράτησε παρά δυο-τρεις ημέρες. Εξευτελίσθηκε από τις ραγδαίες εξελίξεις και τις σοβαρές αποκαλύψεις, που έδωσαν στον Κ. Μητσotάκη το δικαίωμα —και τη νομιμοποίηση— να εμφανίζεται ως ένας από τους υπέρμαχους της «κάθαρσης του δημόσιου βίου» και τους Ηρακλείς του «δημόσιου χρήματος». Επιπλέον, όπως είχε έγκαιρα επισημάνει το «ΑΝΤΙ» ο κύκλος δεν συσκέψαν, διαβουλεύσεων, συνεργασιών και προγραμματισμών με επικεφαλής τον πρωθυπουργό στην Εκάλη δεν κράτησε παρά μόνο μια εβδομάδα.

ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ καθαρού θα αποτελούσε και ο ανασχηματισμός που όλο αναβάλλεται και όλο δεν πραγματοποιείται. Αλλά τι θα μπορούσε να προσφέρει ένας ανασχηματισμός; Ο Πέτσος, ο Μένιος κι ο Γιωργάκης είναι τα μικρότερα κακά για το ΠΑΣΟΚ. Το «αγκάθι» και το «πρόβλημα» είναι ο ίδιος ο πρωθυπουργός. Αλλά αυτός δεν ανασχηματίζεται: «Όσο ζει ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν υπάρχει θέμα αντικατάστασής του στην κυβέρνηση και το ΠΑΣΟΚ», όπως είπε και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος. Εξ αυτού και το αδιέξοδο.

Ο ΙΔΙΟΣ ο Α. Παπανδρέου αποτελεί τον κύριο παράγοντα αποδιοργάνωσης της κυβέρνησης με το συγκεντρωτισμό και τον ερασιτεχνισμό του ως πρωθυπουργός, όπως επίσης αποτελεί και το δυσβάσταχτο ηθικό βάρος για το σύνολο του κυβερνητικού χώρου. Αυτές ακριβώς τις επισημάνσεις κάνουν, εμμέσως αλλά σαφώς, στις δηλώσεις και επιστολές τους οι Κ. Σημίτης, Γ. Μαγκάκης και τόσο άλλοι λιγότεροι επώνυμοι στις συζητήσεις τους. Εκτιμήσεις τελείως διαφορετικές, στην άλλη άκρη, από εκείνες που συγγράφουν και υπογράφουν οι πιστοί θεράποντες του αρχηγισμού της Εκάλης (γιατί στο Καστρί πλέον δεν προσέρχεται ο Ηγεμών).

Η ΕΞΑΛΛΟΣΥΝΗ των λεγεωνάριων που συντονίζεται με τον Ταύρο και τον Τόμπρα, θα δημιουργήσει και άλλα προβλήματα στο ΠΑΣΟΚ: Δεν μπορούν πια να αχνούνται ούτε τον Σημίτη ούτε τον Μαγκάκη. Θα τους εξωθήσουν αργά ή γρήγο-

ρα σε παραίτηση από το κίνημα. Κι αν αυτό δεν συμβεί, θα τους «θέσουν εκτός κινήματος». Δεν θα είναι ανεκτό για τους πειθήνιους να περιλαμβάνουν στους κόλπους του κόμματος «αντιρρησίες συνειδήσεως». Τα αυτιά των Λαλιώτη και Γεννηματά θα βουίζουν όταν ακούνε τους «Σημίτηδες και Μαγκάκηδες να παριστάνουν τους Ροβεσπιέρους». Θα απαιτήσουν αργά ή γρήγορα την «κάθαρση» του Κινήματος από τους «ευαίσθητους σοσιαλδημοκράτες».

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ακριβώς του Α. Παπανδρέου βρίσκεται στο επίκεντρο των συζητήσεων και προβληματισμών κορυφής του «Συνασπισμού», ο οποίος όταν ομιλεί για συνεργασία μετεκλογική με «ένα άλλο ΠΑΣΟΚ» εννοεί κατά προτεραιότητα τον αποκλεισμό του Α. Παπανδρέου από την θέση του Πρωθυπουργού σε μια κυβέρνηση συνεργασίας. Το υπαινίσσεται άλλωστε ο Μίμης Ανδρουλάκης σε τελευταίες ομιλίες του.

ΣΥΜΦΩΝΑ με αποκλειστικές πληροφορίες του «ΑΝΤΙ» στην περίπτωση μετεκλογικής συνεργασίας ανάμεσα στο ΠΑΣΟΚ και τις δυνάμεις του σημερινού «Συνασπισμού» αποκλείεται να γίνει αποδεκτός ως πρωθυπουργός ο Α. Παπανδρέου. Θα προταθεί —εν μέσω μάλιστα των πιέσεων κρατικών αξιωματούχων χωρίς καμιά κοινωνική και επαγγελματική αναφορά, διορισμένων από το παράθυρο και κάθε είδους τροφίμων και τρωκτικών του κρατικού κορβανά— ο αποκλεισμός του Α. Παπανδρέου ως πρώτος και κύριος όρος.

ΘΑ ΠΡΟΤΑΘΕΙ η πρωθυπουργία σε μια κοινά αποδεκτή προσωπικότητα όπως ο Γιάννης Αλευράς, ο Απόστολος Λάζαρης ή ο Κώστας Σημίτης προκειμένου το ΠΑΣΟΚ ως «κύριος κορμός» να μη χάσει την κύρια υπόστασή του, που είναι η ενσωμάτωση του κομματικού του μηχανισμού στον κρατικό.

ΝΑ ΓΙΑΤΙ ο Ανδρέας Παπανδρέου είναι ληξιπρόθεσμος. Και μαζί του οι συννενοχοί δοξολογητές της «αριστεράς» πτέρυγας. Γιατί ανάμεσα στα άλλα η υπόθεση του «Συνασπισμού» θα προχωρήσει και θα διευρυνθεί και —το σπουδαιότερο στο προκείμενο— ο μεγαλοαπατεώνας Κοσκωτάς θα προβεί σε νέες αποκαλύψεις κατά των πρώην συνεταίρων του. Ο Ανδρέας Παπανδρέου εκτίθεται ηθικά από τα μέσα (σκάνδαλο Κοσκωτά) και βάλλεται από έξω πολιτικά (συνασπισμός της Αριστεράς). Η προσωπική και πολιτική του ήττα συμπαρασύρει και τους «ευφραδείς αριστερούς» κολακες και τους εκθέτει ανεπανόρθωτα στο μέλλον. □

ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ G.S. KIRK

ΘΕΣΣΟΝΙΚΗ ΜΗΤΙΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ 1985

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 115 21, τηλ. 72.48.300

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ ΠΕΡΙ ΜΥΣΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗ VLADIMIR LOSSKY

ΘΕΣΣΟΝΙΚΗ ΜΗΤΙΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ 1983

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 115 21, τηλ. 72.48.300

ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΑΣ CHARLES KAHN

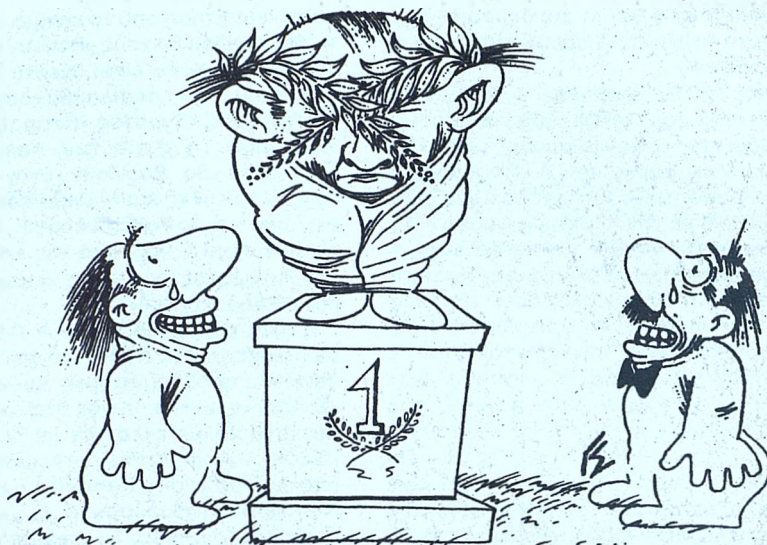
ΘΕΣΣΟΝΙΚΗ ΜΗΤΙΣ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ 1982

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 115 21, τηλ. 72.48.300

ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΙ ΚΑΙ ΕΥΝΟΥΧΟΙ

Οι καλοθελητές που αμφισβητούσαν ότι το ΠΑΣΟΚ θα πραγματοποιήσει τον Απρίλιο το συνέδριό του καλά θα κάνουν να βάλουν την ουρά στα σκέλια και να σταματήσουν να διαβάσουν το μεγάλο Κίνημα της Αλλαγής και τον Ηγέτη του. Διότι είναι πλέον ή βέβαιο ότι Συνέδριο θα γίνει —ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Σωτηράκης Κωστόπουλος ανήγγειλε και το θέμα του: ανακήρυξη του Α. Παπανδρέου σε ισόβιο Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ. Διότι, γνωστού όντος του ήθους του κ. Σωτηράκη, δεν μπορούμε να δεχθούμε ότι η δήλωσή του «Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ θα είναι ο κ. Παπανδρέου όσο ζει» απετέλεσε προσωπική εκδήλωση αφοσίωσης, λατρείας και κολακείας αλλά έκφραση κάποιων απόψεων που ωρίμασαν πλέον στους ηγετικούς κύκλους του κυβερνώντος κόμματος.

Το ίδιο συμπέρασμα προκύπτει άλλωστε από την ανακοίνωση του Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ της Δευτέρας 20/2, η οποία συνέπεσε με τη δήλωση του κυβερνητικού εκπροσώπου —και δεν μπορεί βέβαια να πρόκειται για σύμπτωση. Σύμφωνα με το Ε.Γ. (δηλαδή τους κ. Λαλιώτη, Γεννηματά, Πάγκαλο, Τσοχατζόπουλο, κ.ά.) ο Α. Παπανδρέου είναι αυτός «που στη μάχη πολιτική του παρουσία στηρίζει τις ελπίδες και τις προσδοκίες του το προοδευτικό κίνημα και η δημοκρατική παράταξη». Ο κ. Παπανδρέου είναι ο Ηγέτης «που συγκεντρώνει την αποδοχή και την υποστήριξη της παμπσηφίας του ΠΑΣΟΚ». Τέτοια χαρακτηριστικά είχαν μόνο Ηγέτες όπως ο Τσαουσέσκου, ο Κιμ Ιλ Σουνγκ, ο Χομείνι, και οι πιστοί τους τους ανέδειξαν σε ισόβιους εκπροσώπους τους —γιατί οι πιστοί του Α. Παπανδρέου θα υστερούσαν; Κι αν δεν υπήρχαν κάτι συνταγματικά μικροεμπόδια αναμφιβό-

λως ο κ. Σωτηράκης θα δήλωνε ότι «όσο ζει, πρωθυπουργός της χώρας θα είναι ο κ. Παπανδρέου».

Δικαίως η ανακοίνωση του Ε.Γ. του ΠΑΣΟΚ αξιώθηκε όλη την πρώτη σελίδα του «Δημοκρατικού Λόγου». Το Συγκρότημα του Ταύρου έχει ταυτίσει την επιβίωσή του με την πολιτική επιβίωση του Α. Παπανδρέου και προφανώς ενθουσιάζεται όταν διαπιστώνει πως κι άλλοι έρχονται να συνδέσουν τη μοίρα τους με τον Κουρή, τον Κουτσόγιωργα τον Παπανδρέου: όλη η Αυλή συνδέει την τύχη της με τον μονάρχη —για την ακρίβεια όλο το χαρέμι συνδέει την τύχη του με τον Σουλτάνο. Διότι δεν πρέπει να ξεχνάμε πως το χαρέμι δεν είναι μόνο χανούμ και οδαλίσκας: Οι ευνούχοι και οι γενίτσαροι είναι αναγκαίοι κι αυτοί για την ύπαρξή του.

Οι γενίτσαροι και οι ευνούχοι δεν είχαν άλλη δύναμη ή εξουσία πέρα από αυτήν που τους παραχωρούσε ο Σουλτάνος, ο οποίος βεβαίως μπορούσε οποιαδήποτε στιγμή να τους την αφαιρέσει. Έπρεπε λοιπόν να είναι δουλικοί απέναντί του, να τον λιβανίζουν, να προσεύχονται να μακροημερεύει —γιατί ο νέος Σουλτάνος θα είχε τους δικούς του ευνοούμενους γενίτσαρους κι ευνούχους να προστατεύσει και να ανταμείψει. Αν κινδύνευε ο Σουλτάνος, κινδύνευαν και οι ίδιοι. Θα ήταν αδιανόητο γι' αυτούς να αποδεχθούν ή και να σκεφθούν ότι θα μπορούσε ο Σουλτάνος να μην είναι ισόβιος. Ήταν η μόνη λύση για την επιβίωσή τους, αφού δυστυχώς ο Σουλτάνος δεν μπορούσε να είναι αιώνιος.

Διακόσια χρόνια μετά τη γαλλική επανάσταση στην καθ' ημάς Ανατολή ευνού-

χοι και γενίτσαροι εξακολουθούν να υπάρχουν και να υπερασπίζονται με νύχια και με δόντια τον αυθέντη τους. Κάνουν πως δεν καταλαβαίνουν, παριστάνουν τους πολιτικούς, διαγκωνίζονται για το ποιος θα αποκτήσει την εύνοια της Βαλιδέ-Σουλτάνας, διεκδικούν τιμές και αξιώματα ανάλογα με τη δουλοφροσύνη που επιδεικνύουν. Τολμούν να μιλούν για «απολιτικές αντιπαραθέσεις» ή για «παραπολιτικά φαινόμενα» όταν ο Τύπος και η αντιπολίτευση καταγγέλλουν το νοσηρό κλίμα του χαρεμιού· απειλούν με εκπαρθρώσεις όταν κάποιοι κοντινοί τους αρχίζουν να αναρωτιούνται μήπως και ο Σουλτάνος δεν είναι στα καλά του. Έχοντας κάνει καριέρα έξω από την κοινωνία και μέσα από τις ιντρίγκες του χαρεμιού, τρομάζουν στη σκέψη πως θα βρεθούν κάποια στιγμή απροστάτευτοι σαν γυμνοσάλιαγκες αν ο Σουλτάνος καταρρεύσει, αν το χαρέμι διαλυθεί και αναγκαστούν να βγουν στην «πίατσα» για να παλέψουν με τις δικές τους δυνάμεις.

Γενίτσαροι και ευνούχοι είναι σήμερα πανικόβλητοι γιατί βλέπουν το τέλος να πλησιάζει. Σε τέτοια κατάσταση, θα ήταν υπερβολικό να περιμέναμε να έχουν συνείδηση της γελοιότητάς τους, της μηδαμινότητάς τους, της πολιτικής τους ανυπαρξίας. Κι όταν κάποια στιγμή την αποκτήσουν θα είναι αργά — δεν θα έχει σημασία δηλαδή γιατί ήδη θα έχουν κατακρημνησθεί μαζί με τον Σουλτάνο. Κι ίσως τότε θυμηθούν (κάποιοι τουλάχιστον απ' αυτούς) πως κάποτε, πολύ παλιά, δεν ήταν ούτε γενίτσαροι, ούτε ευνούχοι. Θα έχουν τουλάχιστον μια παρηγοριά.

ΝΕΟΤΟΥΡΚΟΣ

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΣ

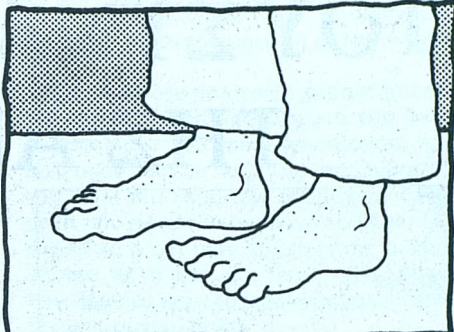
ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ζητά έμπειρους μεταφραστές, για μεταφράσεις από αγγλικά ή γαλλικά, με προηγούμενη ικανοποιητική εργασία σε λογοτεχνικά κείμενα —ιδιαίτερα μυθιστορήματα. Απαραίτητη χρησιμοποίηση γραφομηχανής ή Ρ.Σ. Όσοι ενδιαφέρονται μπορούν να στείλουν βιογραφικό σημείωμα με τη διεύθυνση και το τηλέφωνό τους στην Ταχυδρομική Θυρίδα 26142, 10022 ΑΘΗΝΑ.

Ο θάνατος είναι η δουλειά μου

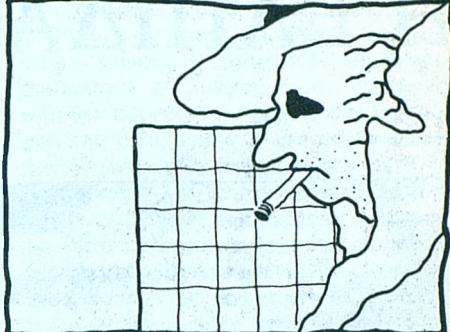
του Δημήτρη Χαντζόπουλου

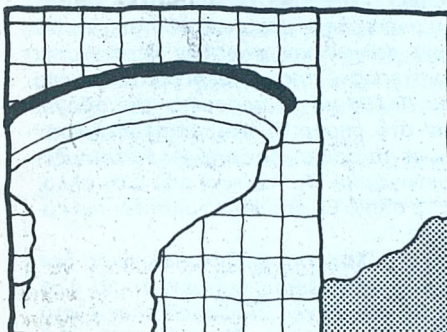
ΗΤΑΝ Ο ΤΡΙΤΟΣ ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΑΜΕ
ΜΕΣΑ ΣΕ ΜΙΑ ΒΔΟΜΑΔΑ.

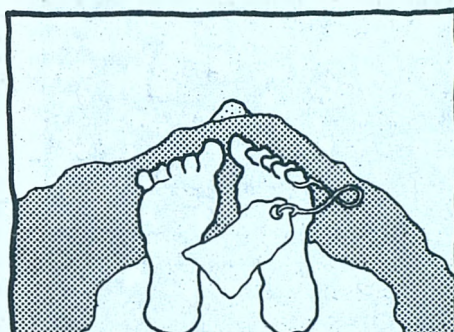
ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΖΟΥΣΕ ΧΡΟΝΙΑ ΓΙΑΤΙ ΒΡΩΜΑΓΕ
ΑΠΑΙΣΙΑ. ΤΟΝ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕ ΜΙΑ ΓΕΙΤΟΝΙΣΣΑ.

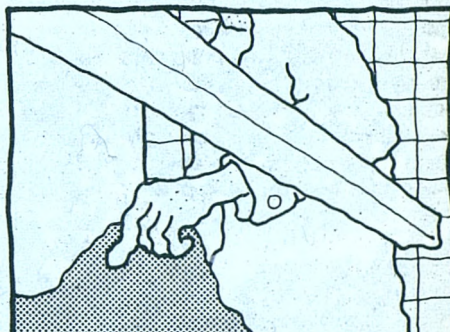
ΠΑΡ' ΟΛΟ ΠΟΥ ΔΕΝ ΗΤΑΝ Η ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ
ΠΟΥ ΕΒΛΕΠΑ ΖΩΝΤΑΝΟ...

...ΤΟ ΘΕΑΜΑ ΜΕ ΕΙΧΕ ΣΟΚΑΡΕΙ. ΕΝΙΩΣΑ
ΤΟ ΣΤΟΜΑΧΙ ΜΟΥ Ν' ΑΝΑΚΑΤΕΥΕΤΑΙ.

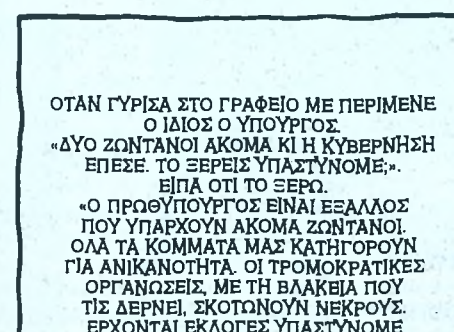
Ο ΙΑΤΡΟΔΙΚΑΣΤΗΣ ΣΗΚΩΘΗΚΕ ΑΡΓΑ.
Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΕΤΡΕΜΕ...

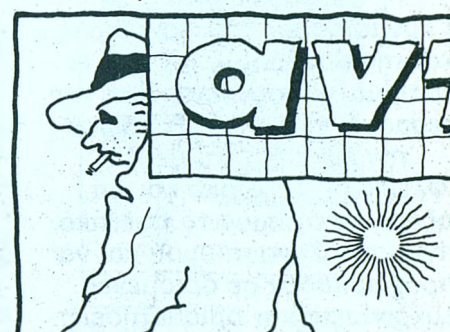
«ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΖΕΙ ΓΥΡΩ ΣΤΑ ΤΡΙΑΝΤΑΠΕΝΤΕ
ΧΡΟΝΙΑ. ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΝΝΗΘΕΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ...»

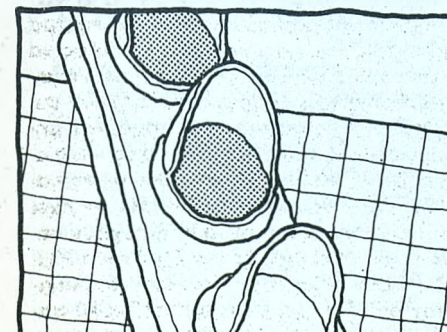
«...ΕΙΝΑΙ ΔΟΥΛΕΙΑ ΔΥΟ ΑΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΑΛΙΣΤΑ
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΑΙΧΜΗΡΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ»

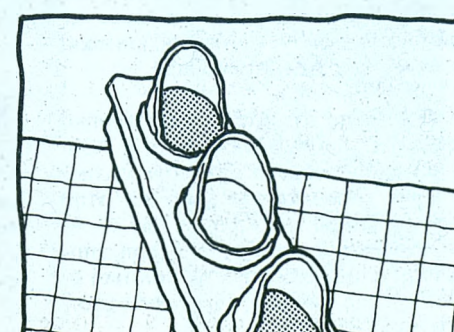
ΟΤΑΝ ΓΥΡΙΣΑ ΣΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕ ΠΕΡΙΜΕΝΕ
Ο ΙΔΙΟΣ Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ.
«ΔΥΟ ΖΩΝΤΑΝΟΙ ΑΚΟΜΑ ΚΙ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
ΕΠΕΣΕ. ΤΟ ΞΕΡΕΙΣ ΥΠΑΣΤΥΝΟΜΕ;».
ΕΙΠΑ ΟΤΙ ΤΟ ΞΕΡΩ.
«Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΞΑΛΛΟΣ
ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΑΚΟΜΑ ΖΩΝΤΑΝΟΙ.
ΟΛΑ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΜΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΝ
ΓΙΑ ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ. ΟΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ, ΜΕ ΤΗ ΒΛΑΚΗΙΑ ΠΟΥ
ΤΙΣ ΔΕΡΝΕΙ, ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ ΝΕΚΡΟΥΣ.
ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΥΠΑΣΤΥΝΟΜΕ
ΚΑΙ ΜΕΙΣ ΚΟΙΜΟΜΑΣΤΕ»

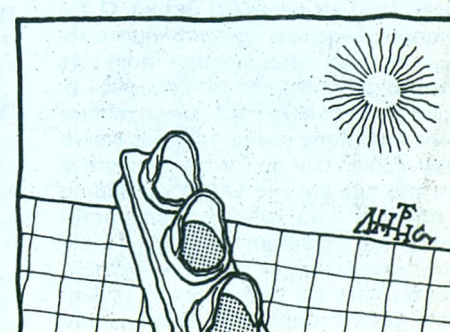
ΟΤΑΝ ΕΦΥΓΕ, ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΜΟΥ ΠΟΝΟΥΣΕ
ΦΡΙΧΤΑ. ΒΓΗΚΑ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ.

ΗΤΑΝ ΜΕΣΗΜΕΡΙ. ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΠΗΧΤΡΑ ΑΠΟ
ΚΟΣΜΟ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ. ΑΠΟΛΥΤΗ ΝΕΚΡΑ.

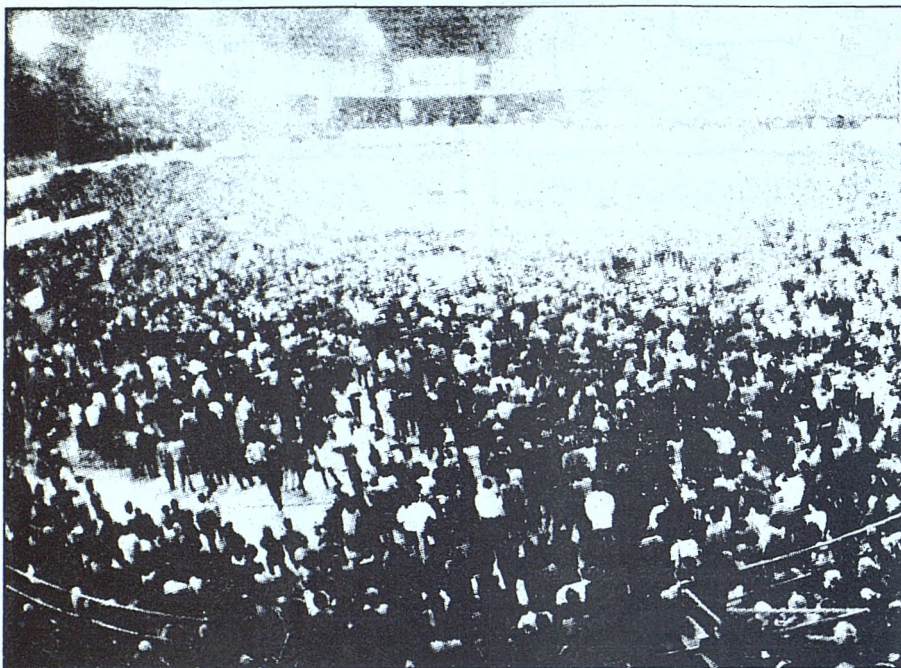

ΚΙ ΟΜΩΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΤΟΥΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΣΑΝ
ΖΩΝΤΑΝΟΙ, ΤΟ ΝΙΩΘΑ.

ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΣΑ ΝΑ ΚΑΝΩ;
«C' EST LA MORT»

Η ΕΛΠΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

του Γιάννη Φλώρου

μαστε ασυμφιλίωτα αντίθετοι στην πολιτική που επαγγέλλεται η Ν.Δ.», τόνισε ο Χ. Φλωράκης.

● Αποσαφήνιση μετώπου ΠΑΣΟΚ. Εδώ υπήρξε ένας προσεκτικός, αλλά σαφής διαχωρισμός —μέσα ωστόσο από τη θεωρία παλιών και γνωστών θέσεων της Αριστεράς— της «σημερινής πολιτικής του ΠΑΣΟΚ με τα πρόσωπα που οδήγησαν στη σημερινή πολυεπίπεδη κρίση» και με τα οποία «δεν μπορεί να υπάρξει συνεργασία» (Λ. Κύρκος) από κάτι άλλο, με το οποίο θα μπορεί να υπάρξει συνεργασία.

«Το ΠΑΣΟΚ της δεξιάς πολιτικής δεν είναι αιώνιο. Ποιος περίμενε το '81 ή το '85 τις σημερινές διαφοροποιήσεις στο κυβερνητικό κόμμα. Ποιος περίμενε ότι ο Α. Παπανδρέου θα ανακάλυπτε κάθε μέρα και καινούργιους "αποστάτες";» υπογράμμισε ο Χ. Φλωράκης όταν έθεσε την ερώτηση «τι θα κάνει το ΠΑΣΟΚ αν ούτε η ΝΔ, ούτε ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου δεν θα έχουν αυτοδυναμία».

Πρόκειται για μια θετική οριοθέτηση «μη δεξιό ΠΑΣΟΚ» που προήλθε όπως εκτιμούν ορισμένοι από την ανάγκη διεύρυνσης του Συνασπισμού στον ευρύτερο προοδευτικό χώρο μέχρι και το Κέντρο, αλλά και την ανάγκη μετεκλογικής συνεργασίας με το «μη δεξιό ΠΑΣΟΚ» που έθεσε —κυρίως το πρώτο— ο Απ. Λάζαρος.

● Ο χαρακτήρας του Συνασπισμού. Σε αυτό το θέμα τονίστηκαν δυο κυρίως στοιχεία. Η μη ευκαιριακή συνεργασία και η εναλλακτική λύση απέναντι στο ΠΑΣΟΚ και τη ΝΔ.

«Δεν μαζευθήκαμε για την Κυριακή των εκλογών και να χωρίσουμε τη Δευτέρα» είπε ο Χ. Φλωράκης για να υπογραμμίσει: «Ο Συνασπισμός εκφράζει, στο πνεύμα των καιρών, την ισότιμη συνάντηση των σύγχρονων αριστερών και προοδευτικών δυνάμεων. Τη συνάντηση μέσα από τη διαφορετικότητα και την κατοχύρωση της αυτοτέλειάς τους, των πιο ριζοσπαστικών ρευμάτων και τάσεων της ελληνικής πολιτικής ζωής που θέλουν να αγωνιστούν για μια αριστερή εναλλακτική λύση στη ζωή της χώρας».

«Δεν φτιάχνουμε πρόγραμμα πολιτικής διαμαρτυρίας, φτιάχνουμε πρό-

Ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της προόδου ξεκίνησε. Η πρώτη μαζική συγκέντρωση της περασμένης Δευτέρας έδωσε την ευκαιρία στους Χ.

Φλωράκη, Λ. Κύρκο και Απ. Λάζαρη να δώσουν το πολιτικό στίγμα του Συνασπισμού και να προχωρήσουν σε ορισμένες διευκρινίσεις και οριοθετήσεις.

Η συγκέντρωση του Συνασπισμού της Αριστεράς στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας ως ένα ξεκίνημα δεν μπορεί παρά να εκτιμηθεί θετικά. Ο Συνασπισμός ξεπέρασε τα προβλήματα «ανοίγματος» και «διεύρυνσης» που είχε και ταυτόχρονα έσπασε το «κέλυφος», όπως θα έλεγε ο Λ. Κύρκος, των σχέσεων και της απήχησής του με τμήματα ψηφοφόρων πέραν των ορίων του «ακροατηρίου» του ΚΚΕ και της ΕΑΡ. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι η απήχηση αυτή μετατρέπεται και σε θετική συμμετοχή ή έκφραση «στράτευσης» στο Συνασπισμό. Ωστόσο έδειξε ότι το διστακτικό ξεκίνημα του Συνασπισμού, που επεσήμαιναν πολιτικοί παρατηρητές, ξεπεράσθηκε.

Αυτό δεν προκύπτει μόνο από τη θερμή υποδοχή που επεφύλαξε ο Τύπος —αναμενόμενη και αναγκαία στις σημε-

ρινές πολιτικές συνθήκες— στην πρώτη του Συνασπισμού, ούτε βέβαια από την άρνηση του κ. Μαρούδα να προβάλλει η Τ.Υ. τον κ. Λάζαρη. Περισσότερο ενδιαφέρον έχουν οι συζητήσεις που προκάλεσαν οι πολιτικές ομιλίες των Χ. Φλωράκη - Λ. Κύρκου και Απ. Λάζαρη σε έναν κόσμο που βρισκόταν εκτός της Αριστεράς ή είχε για διάφορους λόγους μείνει ανενεργός πολιτικά για πολύ καιρό.

Αν λοιπόν ενδιαφέρει μόνο η εκλογική επιτυχία του Συνασπισμού θα πρέπει να σημειωθούν τρία βασικά στοιχεία, που απ' ό,τι φάνηκε από τις ομιλίες των τριών στο Στάδιο, επιτρέπουν στο Συνασπισμό να απευθυνθεί στους ψηφοφόρους του ΠΑΣΟΚ, που αποτελούν και τον πλέον καθοριστικό παράγοντα για την επιτυχία του, με θετικές προϋποθέσεις.

● Το μέτωπο στη Δεξιά. Αυτό φάνηκε στις ομιλίες των Χ. Φλωράκη και Λ. Κύρκου και ήταν επόμενο μετά την κριτική που έγινε τόσο στο ΚΚΕ, όσο και στην ΕΑΡ σε σχέση με την «κίνηση των 4». Αξιοσημείωτη είναι εδώ η ιδιαίτερη υπογράμμιση από τους δυο στην πολιτική οριοθέτηση της «κίνησης των 4» σε σχέση με την Αριστερά.

«Είχε δίκιο ο Χαρίλαος», είπε εκτός κειμένου ο Λ. Κύρκος, «όταν έλεγε ότι και με το διάβολο ακόμα θα υπερασπιστούμε τη δημοκρατική ομαλότητα». «Εί-

γραμμα εξουσίας», είπε χαρακτηριστικά ο Απ. Λάζαρης για να προσθέσει: «Θα είμαστε το κλειδί των πολιτικών εξελίξεων. Κι ακόμα θα εξασφαλίσουμε τις προϋποθέσεις για ολόκληρη τη δεκαετία του '90».

Αυτά τα στοιχεία επιτρέπουν στο Συνασπισμό με τους όρους που διαμορφώνονται σήμερα να αποκτήσει τη δυνατότητα και να διαμορφώσει προϋποθέσεις για την εκλογική μάχη που θα δώσει. Από αυτήν την άποψη οι αποσαφηνίσεις αυτές επιτρέπουν στο Συνασπισμό να αυξήσει την απήχησή του και να διευρύνει τις επιρροές του σε ένα κύκλο στελεχών που μπορεί να αποτελέσουν τη «γέφυρα» προς τον «πασοκογενή» χώρο των ψηφοφόρων.

Ωστόσο, η «στρατηγική» του Συνασπισμού αν παραμείνει σε αυτό το επίπεδο κινδυνεύει να εμπλακεί σε μια μετεκλογική κυβερνητική σεναριολογία που θα του επιτρέψει μεν να έχει ρόλο στην κορυφή των πολιτικών εξελίξεων, αλλά χωρίς μια «στρατηγική» που να ξεπερνάει την «πραγματική αλλαγή».

Δεν αναφερόμαστε εδώ μόνο στα εσω-

τερικά προβλήματα του Συνασπισμού για τον πολιτικό του χαρακτήρα που πιστεύεται ότι θα αρθούν με το πρόγραμμά του, ούτε στα προβλήματα των συμμαχιών που ταλανίζουν και προβληματίζουν την Αριστερά μετά τη μεταπολίτευση.

Στο θέμα του πολιτικού χαρακτήρα εντάσσονται και τα προβλήματα της διεύρυνσης και πόσο του Συνασπισμού, του πολιτικού λόγου και της παρέμβασής του. Ενώ στο θέμα των συμμαχιών ζητήματα που αφορούν όχι μόνο το θέμα π.χ. στήριξης ή όχι μιας κυβέρνησης συνεργασίας αλλά και μια σειρά άλλα όπως των θέσεων και του προγράμματος μιας τέτοιας συνεργασίας.

Βέβαια είναι φανερό ότι αυτά δεν μπορούν να αποτελέσουν προβλήματα πριν τις εκλογές και ότι η πολιτική συγκυρία επιβάλλει στο Συνασπισμό, μια ευέλικτη «στρατηγική». Όμως οφείλει να τα αντιμετωπίσει, όπως επίσης —και κυρίως αυτό— την κρίση του κινήματος των εργαζομένων και των άλλων κινημάτων. Και αυτό γιατί η Αριστερά ως πολιτική και κοινωνική δύναμη αλλαγής δεν μπο-

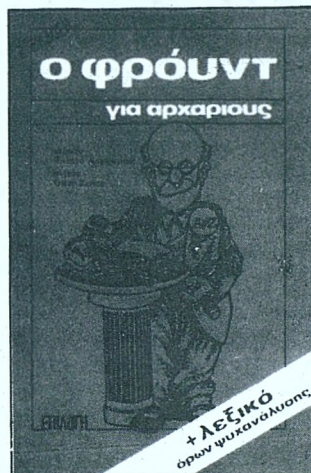
ρεί να μείνει σε μια «στρατηγική» συνεργασίας και συσπείρωσης στελεχών τα οποία θα μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στις διεργασίες στο ΠΑΣΟΚ ή σε κάποιο διάδοχο σχήμα.

Θα ήταν σοβαρή παράλειψη ωστόσο να μην τονισθεί η τεράστια δυναμική που εμπεριέχει ο Συνασπισμός. Δυναμική που δεν περικλείεται βέβαια στη «μεζούρα» της διεύρυνσης ή στη συσπείρωση δυνάμεων που θα συμβολίζουν αυτή τη διεύρυνση. Αλλά στις δυνατότητες πολιτικής κίνησης και παρέμβασης που ανοίγει τόσο ο ίδιος ο Συνασπισμός όσο και οι πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις που τροφοδοτούν με νέα στοιχεία που επιτρέπουν σε αυτή τη δυναμική να μετατραπεί και σε πολιτική δύναμη κοινωνικών αλλαγών.

Και εδώ, πιστεύουν πολλοί βρίσκεται και η πρόκληση-πρόσκληση στις πολιτικές δυνάμεις της Αριστεράς που εμπεριέχει ο Συνασπισμός για τον ιστορικό ρόλο που καλούνται να παίξουν στις σημερινές κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες σε σχέση με το σοσιαλισμό και την κοινωνική αλλαγή.

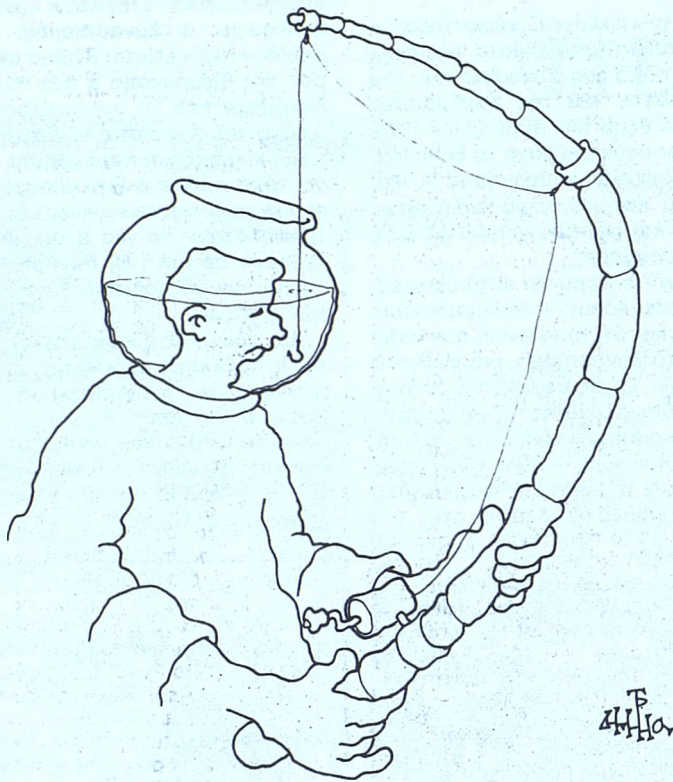
ΕΠΙΛΟΓΗ

Βασ. Ηρακλείου 40, 546 23, τηλ. 236.317

ΑΝΑΜΕΙΝΑΤΕ ΣΤΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΣΑΣ:

Ο ΚΟΣΚΩΤΑΣ ΟΡΙΖΕΙ ΤΗΝ Τ

του Πάνου Παναγιωτόπουλου

Ενώ μας χωρίζουν τέσσερις μήνες από το απώτατο όριο για τη διεξαγωγή των εκλογών, δηλαδή τον Ιούνιο του 1989, όλες οι ενδείξεις πείθουν ότι η εκλογική κάληψη μέσα στην οποία θα ρίξουμε την ψήφο μας θα έχει ανθρωπομορφικά χαρακτηριστικά. Πολλοί τη φαντάζονται ήδη με τη μορφή ενός καλοθρεμμένου 34άρη, στρογγυλοπρόσωπου, με μαγουλάκια, με χωρίστρα και με ύφος... «μπούλη», που φιγουράρει εδώ και αρκετό καιρό στις σελίδες του ημερησίου και του περιοδικού Τύπου.

Δεν θα σας αιφνιδιάσουμε, ασφαλώς, αν σας πούμε ότι μιλάμε, για τον Γιώργο Κοσκωτά. Οι αποκαλύψεις των τελευταίων εβδομάδων, οι οποίες προβλέπεται, μετά βεβαιότητας, ότι θα έχουν εκτεταμένη συνέχεια είναι σαφές ότι αποτελούν επιλογή του ίδιου και τείνουν να τον καταστήσουν κεντρικό ρυθμιστικό παράγοντα των πολιτικών εξελίξεων στη χώρα μας στην τελική ευθεία προς την επικείμενη εκλογική αναμέτρηση.

Ας θυμηθούμε τι ακριβώς ήρθε στο φως της δημοσιότητας το τελευταίο δεκάημερο, σε σχέση με το σκάνδαλο.

● την Παρασκευή, 10 Φεβρουαρίου 1989 η «Ελευθεροτυπία» αποκαλύπτει νέα επιστολή του Κοσκωτά προς τον πρωθυπουργό κ. Ανδρέα Παπανδρέου. Στην επιστολή του αυτή ο μεγαλοαπατεώνας και φυγόδικος τραπεζίτης απευθύνεται προς τον πρωθυπουργό, όπως ακριβώς θα το έπραττε προς τον συνεταιίρο του και ζητεί να συγκαλυφθούν οι παρανομίες, που διέπραξε, χτίζοντας με πάμπολλες αυθαιρεσίες στην Παλλήνη το γνωστό μεγαθήριο.

Η κυβέρνηση δεν τολμάει να αμφισβητήσει τη γνησιότητα της επιστολής. Αλλά μετά την αποκάλυψή της (αφού δηλα-

δή «το πήρε το ποτάμι...») ο εκπρόσωπός της ισχυρίζεται ότι και αυτή την επιστολή επρόκειτο να την επισυνάψει ο πρωθυπουργός στο υπόμνημά του προς την Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής.

Από την πλευρά του, ο κ. Πέτσος, που ήταν τότε ο αρμόδιος υπουργός (να, πως κάνουν οι άνθρωποι καριέρα!...) αναγκάστηκε να παραδεχθεί ότι «έγινε η δουλειά», προβάλλοντας αστείες δικαιολογίες και διαρρηγνύοντας τα ιμάτια τού ότι «δεν υπήρξε ανάμιξη του πρωθυπουργού». Βεβαίως ο εκλεγόμενος στο νομό Πέλλης νεόκοπος πολιτικός δεν παρέλειψε να αναμίξει στην όλη «διευθέτηση» τους τότε συναδέλφους του στην κυβέρνηση Βάσω Παπανδρέου και Ευ. Κουλουμπή.

● τη Δευτέρα 13 Φεβρουαρίου σε ρεπορτάζ της «Πρώτης» αναφέρεται ότι η εταιρεία MEDIT FIN INTERNATIONAL, που είχε συστήσει ο Κοσκωτάς στο Λουξεμβούργο δεν ήταν άσχετη με εταιρείες τόσο των Τσάτσων, όσο και του Αντνάν Κασόγκι, που είχαν την έδρα τους στο εξωτερικό και εμπορεύοντο όπλα. Στο βάθος του σκοτεινού σκηνικού των συναλλαγών, κάποιοι αρχίζουν να διακρίνουν και δραστηριότητες που σχετίζονται με τη διακίνηση ναρκωτικών. Κάτι, άλλωστε, που συμβαδίζει απόλυτα με το λαθρεμπόριο όπλων σε παγκόσμια κλίμακα.

● τη Δευτέρα 13 Φεβρουαρίου ο πρωθυπουργός κ. Α. Παπανδρέου αποστέλει στη Βουλή το υπόμνημά του, με το οποίο, στην ουσία, αποποιείται κάθε ευθύνη για το σκάνδαλο Κοσκωτά, αφήνοντας έτσι εκτεθειμένο τον κ. Κουτσόγιωργα.

Γράφει ο κ. Παπανδρέου:

«... Από τον Ιούλιο μέχρι και τα μέσα του φθινοπώρου του 1988 η υπόθεση Κοσκωτά πήρε διαστάσεις τέτοιες, που διατάρασσε πια το δημόσιο βίο της χώρας. Ήταν η εποχή κατά την οποία η προσωπική μου περιπέτεια υγείας με άνα-κα-σε να απουσιάσω περισσότερο από τον συνήθη χρόνο διακοπών...

... Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν ήμουν υπεύθυνος απέναντι στο λαό πρωθυπουργός για ό,τι συνέβαινε στη χώρα. Απλώς η περιπέτεια αυτή, όπως ήταν φυσικό, με περιόριζε σε γενική ενημέρωσή μου και σε καθορισμό των γενικών κατευθύνσεων...».

Ο πρωθυπουργός μαζί με το υπόμνημά του κατέθεσε στην Επιτροπή και 4 επιστολές που του είχε στείλει ο Κοσκωτάς. Μία πέμπτη που του είχε απευθύνει επίσης ο αυτοαποκαλούμενος «δόκτωρ», ο πρωθυπουργός ισχυρίστηκε ότι «δεν βρέθηκε στο αρχείο του».

Πίσω από τις γραμμές του κειμένου διακρίνεται σαφώς ο φόβος του πρωθυπουργού για ενδεχόμενες νέες αποκαλύψεις, ενώ γίνεται σαφής η προσπάθειά του να υπαινιχθεί επιχείρηση «αποσταθεροποίησης» πίσω από την όλη ιστορία.

Γράφει κατά λέξη: «... Η υπόθεση αυτή,

ΓΥΧΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

με τις διαστάσεις και το χαρακτήρα που πήρε, προσφέρεται στα χέρια εκείνων που δεν επιθυμούν το καλό της χώρας μας...».

Τώρα, οι 4 επιστολές που κατέθεσε ο πρωθυπουργός, επιχειρώντας να προκαταλάβει νέες διαρροές της αλληλογραφίας του προς τον Τύπο έχουν το εξής περιεχόμενο:

● Στην πρώτη με ημερομηνία 18-12-84 ο Κοσκωτάς εκθέτει αναλυτικά στον πρωθυπουργό τους στόχους της Τράπεζας Κρήτης με έμφαση στις επενδυτικές της προτάσεις. Στις 9-2-85 ο Κοσκωτάς υπενθυμίζει, εκ νέου, στον κ. Α. Παπανδρέου τις επενδυτικές του προτάσεις.

● Στη δεύτερη, με ημερομηνία 14-10-86 ο Κοσκωτάς ζητάει να έλθει σε επαφή με τον πρωθυπουργό «το συντομότερο δυνατό» —προφανώς για τις ρυθμίσεις σχετικά με την Τράπεζα Κεντρικής Ελλάδος.

Αναμνηστικό - Άνδρας

«...στην οποία αναφέρεται ο Κοσκωτάς στον κ. Α. Παπανδρέου, ο οποίος, όπως είναι γνωστό, είναι ο πρόεδρος της ΕΕΤΑΑ, η οποία είναι η τράπεζα που έχει την άδεια να λειτουργεί στην Ελλάδα...»

Ο Κοσκωτάς, παρ' ότι «ψεύτης» κατά Γεώργιον Ανδρέα Παπανδρέου, (ήδη από το 1986), εξακολούθησε να είναι ο φέρελπος επενδυτής που ο Γιωργάκης προτίμησε μέσω του «δικού του» Βάλη για την Εταιρεία Αυγείου. Την επιστολή αποκάλυψε το ΑΝΤΙ (τχ. 393 της 27-1-89).

● Στην τρίτη, με ημερομηνία 5-11-86 ο Κοσκωτάς διαμαρτύρεται στον πρωθυπουργό, κατηγορώντας τον κ. Δ. Χαλικιά ότι μεταίωσε την αγορά της Τράπεζας Κεντρικής Ελλάδος. Είναι η επιστολή που αποκάλυψε το ΑΝΤΙ στο τχ. 393 (της 27-1-89).

● Στην τέταρτη, με ημερομηνία 7-7-87 ο Κοσκωτάς ζητάει την παρέμβαση του πρωθυπουργού για να νομιμοποιηθούν αλλά και να συνεχισθούν οι αυθαίρετες της Παλλήνης. Χαρακτηριστικό είναι ότι ο μεγαλοπατεώνας έλαβε επίσημην στον κ. Α. Παπανδρέου (λες και ήταν συνεταίρος του και ως εκ τούτου έχει εύλογο συμφέρον!) ότι αν δεν γίνουν τα πράγματα όπως τα ζητάει «μετατίθεται στο μέλλον ο εκσυγχρονισμός της "Καθημερινής" και "κινδυνεύει να αναβληθεί η έκδοση των "24 Ωρών"»...».

Είναι σαφές ότι για να επισείει ο Κοσκωτάς αυτά τα ενδεχόμενα, προς τον πρωθυπουργό, ως κινδύνους, σημαίνει πως είχαν προηγηθεί συμφωνίες στα παρασκήνια για τη γραμμή που θα ακολουθούσαν οι εφημερίδες του μεγαλοπατεώνα ως προς την κυβέρνηση και τον Α. Παπανδρέου.

● Πρέπει να σημειωθεί ότι ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ δεν κατέθεσε στην Επιτροπή (όπως προαναφέραμε προφασισθηκε ότι «χάθηκε...») άλλη επιστολή του Κοσκωτά με ημερομηνία 9-12-85, στην οποία ο μεγαλοπατεώνας διατυπώνει νέες προτάσεις για την επενδυτική δραστηριότητα της Τράπεζας του. Αντιθέτως κατατέθηκε η απάντηση του πρωθυπουργού, με την οποία ο Κοσκωτάς καλείται να προσέλθει στο γραφείο του πρωθυπουργού, προκειμένου να υλοποιηθούν οι προτάσεις του αυτές!...

Εξάλλου δεν κατατέθηκε άλλη μία επιστολή Κοσκωτά, την οποία αποκάλυψε η «Ελευθεροτυπία». Στην επιστολή αυτή ο πρώην τραπεζίτης (ελέω ΠΑΣΟΚ...) καλεί πιεστικά τον πρόεδρο της κυβέρνησης να παρέμβει στις ανακριτικές αρχές, υπογραμμίζοντας ότι «γνωρίζει ότι αυτό μπορεί να γίνει...». Για την επιστολή αυτή έχει υποστηριχθεί, επισήμως, ότι «δεν παραλήφθηκε από τον πρωθυπουργό και ότι δεν περιήλθε εις γνώση του». Ταυτόσημος ήταν ο ισχυρισμός του κυβερνητικού εκπροσώπου («δεν παραλήφθηκε») και για το μνημόνιο Κοσκωτά που το ΑΝΤΙ αποκάλυψε στο τχ. 388 της 18-11-1988. Ο Γ. Λούβαρης όμως, στην πρόσφατη κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής παραδέχθηκε ότι το παρέλαβε από τον Κοσκωτά με εντολή να δοθεί στον πρωθυπουργό. αλλά το... Ξέχασε στην τσέπη του και όταν το βρήκε το παρέδωσε στο ΑΝΤΙ.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

1. Ο κ. Χαλικιάς με τον τρόπο που ηχογράφησε το θέμα της Τράπεζας Κρήτης, το οποίο αναφέρεται στον Κοσκωτά, και κατέθετε, συνέβαλε στην Ευδαιμονία.

2. Ο κ. Χαλικιάς δεν ακολουθεί τις κυβερνητικές εντολές, αλλά συνεχίζει να εννοεί την Ευδαιμονία.

Το μνημόνιο του Κοσκωτά προς τον Ανδρέα, παρέλαβε ο Γ. Λούβαρης. Αυτός όμως το «έχασε» στην τσέπη του και θυμήθηκε να το παραδώσει μετά μερικούς μήνες στο ΑΝΤΙ το οποίο και το δημοσίευσε στο τχ. 388 της 18-11-88.

● Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί, παρενθετικά, ότι από τις 10 Φεβρουαρίου το αμερικανικό δικαστήριο έχει δώσει εντολή στη γυναίκα του Κοσκωτά, Κάθυ, να μην καταστρέψει και να μη βγάλει από τις ΗΠΑ τις κασέτες που ισχυρίστηκε ότι έχει, με δήλωση που φέρεται ότι έκανε στις 2 Φεβρουαρίου.

Η εντολή αυτή δόθηκε μετά από αίτημα του δικηγόρου της Τράπεζας Κρήτης κ. Γουόλβιν.

Σύμφωνα με τους υπαιτιγμούς της γυναίκας του Κοσκωτά οι κασέτες περιέχουν ενοχοποιητικά στοιχεία για την κυβέρνηση.

Το πόρισμα Καμάρα

● Την Τρίτη 14 Φεβρουαρίου παραδίδεται το πόρισμα του προσωρινού Επιτρό-

που στην Τράπεζα Κρήτης κ. Καμάρα στον Πρόεδρο της Εξεταστικής Επιτροπής. Στο πόρισμα αποκαλύπτεται ότι την περίοδο που ο Κοσκωτάς κατέρρεε, εν μέσω των ανομιών του, δηλαδή στο διάστημα Αυγούστου - Σεπτεμβρίου 1988 όλες σχεδόν οι επιχειρήσεις, που ελέγχονται από το δημόσιο τομέα, (οι ΔΕΚΟ) έσπευσαν να συνδράμουν την Τράπεζα Κρήτης, η οποία δεν είχε πλέον ρευστότητα, λόγω των συνεχών αναλήψεων που είχαν κάνει οι καταθρομβημένοι από τις αποκαλύψεις καταθέτες της.

«Το γεγονός αυτό» αναφέρει ο Επίτροπος, «επέτρεψε στη Διοίκηση της Τράπεζας να συνεχίσει τις παράνομες δραστηριότητες της για ένα ακόμη δίμηνο περίπου...».

Χαρακτηριστικό είναι ότι, όπως αναγράφεται στο πόρισμα, στο τέλος Σεπτεμβρίου 1988 οι καταθέσεις των επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα στην Τράπεζα Κρήτης έφθασαν να αντιπροσωπεύουν ποσοστό 20% του συνόλου των δραχμικών καταθέσεων στην Τράπεζα, έναντι 13% στο τέλος Ιουνίου 1988.

Δηλαδή, όσο έβγαιναν στο φως της δημοσιότητας οι κομψίνες του ψευδονόκτορα, τόσο περισσότερο οι δημόσιοι οργανισμοί και οι επιχειρήσεις —εκτελώντας, σαφώς, άνωθεν προερχόμενες εντολές— προσπαθούσαν να τον κρατήσουν στα πόδια του!...

● Την Τετάρτη 15 Φεβρουαρίου, η κυβερνητική πλευρά θα προσπαθήσει να οργανώσει, όπως όπως, μια άτακτη αντεπίθεση... Ο υπουργός και ο υφυπουργός Εμπορίου κ. Ακριτίδης και Δασκαλάκης εμφανίσθηκαν αιφνιδιαστικά στην τηλεόραση για να καταγγείλουν ότι «δύο στελέχη της ΝΔ, οι ορκωτοί λογιστές Δημήτρης Λάκος και Παλιεράκης είχαν συγκαλύψει από το 1985, με εκθέσεις και πορίσματα τους τις λαθροχειρίες και τις σκανδαλώδεις διακινήσεις χρημάτων καταθετών στην Τράπεζα Κρήτης».

● Την Πέμπτη 16 Φεβρουαρίου, το «ΕΘΝΟΣ» αποκάλυπτε χειρόγραφο σημείωμα του Κοσκωτά, που απευθύνεται στους δικηγόρους του, με το οποίο ο μεγαλοπατεώνας «καρφώνει» τον πρωθυπουργό Α. Παπανδρέου ότι παρενέβη προσωπικά για να λυθούν, με χαριστικό τρόπο, τα σοβαρά προβλήματα που είχε με διάφορες Τράπεζες και δημόσιους οργανισμούς ο επιχειρηματίας Σωκράτης Καλκάνης. Η είδηση, βεβαίως, είναι ότι ο τελευταίος προσέφερε ως «αντιπαροχή» στον πρωθυπουργό βίλα που είχε νοικιάσει στο 48ο χιλιόμετρο της παραλιακής λεωφόρου Σουνίου. Η βίλα αποτέλεσε την «ερωτική φωλιά» του ζευγους Ανδρέα - Δήμητρας. Την επομένη, Παρασκευή 17 Φεβρουαρίου 1989, ο Δημοκρατικός Λόγος» θα καταγγείλει «τα χαλκικά του "Εθνους"», γράφοντας ότι «οι Μπόμπολας και Λυκουρέζος κατασκεύασαν την επιστολή».

● Ωστόσο, το ισχυρό σοκ που προκάλεσε στην κυβέρνηση η αποκάλυψη του «Εθνους» είχε μία πιο ενδιαφέρουσα συνέχεια, την ίδια ημέρα. Την Πέμπτη 16 Φεβρουαρίου, ο δικηγόρος του Κοσκωτά κ. Αλ. Λυκουρέζος κατέθεσε επιστολή του στην Εξεταστική Επιτροπή, με την οποία ο μεγαλοπατεώνας ζητάει να εξε-

«Μένιο μου», «Γιώργο μου», «Γιάννη μου», όλη η φιλική παρέα σε προσφωνήσεις οικειότητας. Το σημείωμα του Γιάννη (Μεταξά) προς τον Μένιο (Κουτσόγιωργα) περί του Γιώργου (Κοσκωτά) αποκάλυψε η «Ελευθεροτυπία» και η «Πρώτη», στα φύλλα τους της 20-2-88

Μένιο μου, Γιώργο μου, Γιάννη μου, όλη η φιλική παρέα σε προσφωνήσεις οικειότητας. Το σημείωμα του Γιάννη (Μεταξά) προς τον Μένιο (Κουτσόγιωργα) περί του Γιώργου (Κοσκωτά) αποκάλυψε η «Ελευθεροτυπία» και η «Πρώτη», στα φύλλα τους της 20-2-88

τασθεί από τους βουλευτές, γιατί —όπως υπογραμμίζει— «δεν προτίθεται να αποδεχθεί σιωπηλά το ρόλο του εξιλαστήριου θύματος».

Η κυβερνητική πλειοψηφία στην Επιτροπή, στριμωγμένη πλέον στον τοίχο υποχρεώνεται να μεταστραφεί. Και αυθιμερόν να δηλώσει ότι επιθυμεί τη μετάβαση κλιμακίου βουλευτών στις ΗΠΑ, για την εξέταση Κοσκωτά. Η επιστολή αυτή σηματοδοτεί την αρχή της επίσημης, πλέον, παρέμβασης Κοσκωτά στην έρευνα που διεξάγει η Βουλή, με επιδιώξεις για τις οποίες μπορούν να διατυπωθούν —προς το παρόν— μόνο βάσιμες υποθέσεις.

● Το Σάββατο 18 Φεβρουαρίου, το «Έθνος» υποστηρίζει ότι «πρώην κυβερνητικό στέλεχος...», που είχε καλύψει τον Κοσκωτά κατά την αποκάλυψη των παρανομιών του στην Αμερική, φέρεται ότι κινείται με ιδιαίτερη δραστηριότητα για να δημιουργηθεί γέφυρα ανάμεσα στην κυβερνητική ηγεσία και στο φυλακισμένο απατεώνα...».

«Αυτό που ενδιαφέρει» καταλήγει το «Έθνος» «είναι να διασκεδάσει ο Κοσκωτάς, κατά την "ανάκριση" του από την Εξεταστική τις κατηγορίες που έχει εκτοξεύσει εναντίον του πρωθυπουργού και να μεταθέσει τις ευθύνες σε άλλα πρόσωπα με υψηλά κυβερνητικά πόστα...».

Το υπέρθεμα στην πρώτη σελίδα του «Έθνους» προβάλλει αυτή την πληροφορία παρεμβάλλοντας ανάμεσα στις φωτογραφίες Κοσκωτά και Παπανδρέου μία τρίτη, στην οποία το πρόσωπο που εικονίζεται καλύπτεται με ένα ερωτηματικό.

Παρά το τρικ της εφημερίδας εύκολα μπορεί κανείς να διακρίνει ότι κάτω από το ερωτηματικό κρύβεται η φωτογραφία του πρώην κυβερνητικού εκπροσώπου κ. Γιάννη Ρουμπάτη.

● Τη Δευτέρα 20 Φεβρουαρίου δύο εφημερίδες, η «Ελευθεροτυπία» και η «Πρώτη» δημοσιεύουν χειρόγραφε επιστολή του «πολιτικού συμβούλου» του Κοσκωτά, «καθοδηγητή» της «Γραμμής ΑΕ», αλλά και ταυτόχρονα στενού φίλου του Μένιου, Γιάννη Μεταξά. Η επιστολή απευθύνεται στον κ. Κουτσόγιωργα με ύφος απόλυτης οικειότητας και με αναφορές για τον Κοσκωτά του τύπου «ο φίλος μας», οι οποίες δείχνουν το είδος των σχέσεων του μεγαλοαπατεώνα με το σημερινό υπουργό Προεδρίας.

Επίσης στο περιεχόμενο της επιστολής αυτής, της οποίας —ας σημειωθεί— ότι τη γνησιότητα δεν διανοήθηκε να αμφισβητήσει ο συντάκτης της Γ. Μεταξάς, υποδηλώνεται όλο το συνωμοτικό παρασκήνιο των επαφών Κουτσόγιωργα - Κο-

σκωτά στα πλαίσια της από κοινού διαμόρφωσης μιας τακτικής που θα επέτρεπε στον μεγαλοαπατεώνα να παρακάμψει τις «συμπληγάδες» του απαιτούμενου από την κοινή γνώμη, αλλά και από τους 5 εκδότες, ελέγχου και να περάσει στην αντιπώθεση.

Έτσι, ο Μεταξάς π.χ. όταν γράφει ότι ο Κοσκωτάς θέλει να «επιδείξει» τα χαρτιά, βάζει το ρήμα σε εισαγωγικά, υπονοώντας σαφώς τον σκηνοθετημένο και προσηχηματικό χαρακτήρα της όλης κίνησης.

Οι Κουτσόγιωργας και Μεταξάς απαντούν από την πλευρά τους με αστείους ισχυρισμούς, αναζητώντας, μάλιστα, «σαινίδα σωτηρίας» —μετά από προφανή προσυνεννόησή τους— στο περιθώριο του «οπιράλ», που έβαλε στη φωτογραφία του κειμένου το ατελιέ της «Ελευθεροτυπίας» για να το ρετουσάρι!

● Την επομένη όμως ημέρα —Τρίτη 21 Φεβρουαρίου— η «Ε» επανέρχεται, με νέα επιστολή του Μεταξά προς τον Μένιο, αυτή τη φορά ακόμη πιο αποκαλυπτική.

Συμπεράσματα και προδιαγραφόμενοι στόχοι

Από τα στοιχεία που είδαν, έως τώρα, το φως της δημοσιότητας προκύπτει ότι:

1. Υπήρξε ισχυρότατο πολιτικό ειδύλλιο Α. Παπανδρέου - Κοσκωτά, το οποίο σφυρηλάτησε σχέσεις μεταξύ των δύο ανδρών, που ακόμη και τώρα είναι δύσκολο να σταθμισθεί πόσο βαθιά είχαν προχωρήσει.

Πάντως έχει γίνει σαφές ότι το υπό συγκρότηση μπλοκ εξουσίας του Κοσκωτά, στον τραπεζικό, εκδοτικό, βιομηχανικό και αθλητικό χώρο, καθοδηγείτο πολιτικά από την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ.

Είναι απολύτως χαρακτηριστικό, άλλωστε, ότι οι Παπανδρέου - Κοσκωτάς συνέχισαν την αλληλογραφία τους απτόητοι, με τον πρωθυπουργό να παρίστανε πως αγνοεί τις αποκαλύψεις του Τύπου, ότι ο Κοσκωτάς είναι ένας κοινός πλαστογράφος και παραχαράκτης.

2. Η επικοινωνία Κοσκωτά - Κουτσόγιωργα υπήρξε, επίσης, πολύ στενή. Διότι ο Μένιος στο πολύ κρίσιμο για τον Κοσκωτά διάστημα, ήταν ο γενικός «γκασουλάιτερ» του Ανδρέα, του οποίου άλλωστε διετέλεσε στο παρελθόν προσωπικός δικηγόρος, διαχειριστής της περιουσίας του, οικογενειακός σύμβουλος κ.λπ.

Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι όλοι οι ενεχόμενοι στο σκάνδαλο υπουργοί, όπως π.χ. ο κ. Γ. Πέτσος, είναι γνωστοί για τις στενές σχέσεις τους με το Καστρί...

Τώρα, αν έδρασαν και «δι' ιδιον όφελος», στα πλαίσια της «αποστολής» που τους ανέθεσε ο πρωθυπουργός, αυτό είναι ένα άλλο θέμα. Άλλωστε τι να σου κάνουν οι άνθρωποι, όταν είχαν χωθεί ολόκληροι μέσα στο μέλι; Ξεθάρρεψαν κι έγλειψαν και κανένα δάχτυλο!...

3. Είναι ξεκάθαρο ότι γύρω από τις αποκαλύψεις, για το σκάνδαλο Κοσκωτά, βρίσκεται σε εξέλιξη η σύγκρουση του Μένιου με τον Ανδρέα Παπανδρέου. Ο τελευταίος, μετά το δημοσίευμα του «Έθνους» για την υπόθεση της βίλας Καλκάνη, αναζητεί εναγωνίως πολιτικό θύμα, προκειμένου να το θυσιάσει για να διασωθεί.

Πηγές προσκείμενες στο στενό περιβάλλον του πρωθυπουργού κατηγορησαν τον κ. Κουτσόγιωργα ότι αυτός «κάρφωσε» στον Τύπο πως το Καστρί στέλνει διαμεσολαβητή στον Κοσκωτά για να εξασφαλίσει την τοποθέτηση του κ. Α. Παπανδρέου στο απυρόβλητο και να επιρριφθούν ευθύνες στον Μένιο και τους υπολοίπους.

Η αντίδραση αυτή του Μένιου θεωρήθηκε απάντηση στο «άδειασμα» που του έκανε ο Ανδρέας στο υπόμνημά του προς την επιτροπή, όταν υποστήριξε ότι λόγω της περιπέτειας της υγείας του, στο κρίσιμο διάστημα είχε «γενική ενημέρωση» και έδινε «γενικές κατευθύνσεις».

Η αποκάλυψη των επιστολών Μεταξά προς τον κ. Κουτσόγιωργα, στη συνέχεια, έσφιξε απελπιστικά τον κλοιό γύρω από τον σημερινό υπουργό Προεδρίας, ο οποίος, μάλιστα, υποχρεώθηκε να απαντήσει ο ίδιος, στα σχετικά σχόλια του Τύπου, όταν ο κυβερνητικός εκπρόσωπος εμφανίσθηκε απρόθυμος να το πράξει.

4. Οι επιστολές Μεταξά δείχνουν ότι τόσο ο ίδιος, όσο και ο Γ. Μαντζουράνης, δεν ήταν απλώς οι «σύνδεσμοι» με τον Κοσκωτά. Αλλά αποτελούσαν, ουσιαστικά, εγκάθετους του ΠΑΣΟΚ στο συγκρότημα της Παλλήνης, με εντολή να ασκούν την πολιτική καθοδήγηση του μεγαλοαπατεώνα στον εκδοτικό χώρο. Είναι ξεκάθαρο, λοιπόν, ότι λειτουργούσε μικτό καθοδηγητικό κέντρο κυβέρνησης και μηχανισμού Κοσκωτά, που συντόνιζε και κατεύθυνε τις ενέργειες.

Άλλωστε, αν δεν υπήρχε κάτι τέτοιο, ο Μεταξάς δεν θα διενεούσε να διατυπώσει προς τον Μένιο υποδείξεις για τακτικές κινήσεις («δημοσιογραφική παραπληροφόρηση» κ.λπ.), που αφορούσαν τόσο τον τύπο όσο και την αντιπολίτευση.

5. Ο ρόλος της τριάδας Κουτσόγιωργα - Μαντζουράνη - Μεταξά πρέπει να είναι πολύ σημαντικός στην εμφάνιση του περιβόητου πλαστού «εγγράφου» της «Μέρου - Λυντς» με το οποίο επιχειρήθηκε να εκβιαστεί ο Γ.Α. Παπανδρέου. Ίσως ο μεγαλοαπατεώνας, όταν επιμένει ότι ο ίδιος δεν έφτιαξε το έγγραφο, να μην λέει ψέματα.

6. Είναι σαφές ότι τα αποκαλυπτικά στοιχεία που δημοσιεύονται δίδονται από τους δικηγόρους του Κοσκωτά, με τρόπο υπολογισμένο (το ομολογεί άλλωστε και η Ελευθεροτυπία την Τρίτη

21/2/89). Η διοχέτευση τους στον Τύπο ανέτρεψε τα σχέδια του κ. Α. Παπανδρέου για το πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής. Σύμφωνα με πληροφορίες του «ΑΝΤΙ» μεθοδευόταν η επίρριψη ευθυνών στον διοικητή της Τραπέζης Ελλάδος κ. Δημ. Χαλικιά και σε άλλους συναδέλφους του, σε διοικήσεις τραπεζών κ.λπ.

Με την παρέμβασή του όμως ο Κοσκωτάς διεκδικεί πλέον το ρόλο του δημοσίου εισαγγελέα καθ' όλη την προεκλογική περίοδο και του ρυθμιστή των πολιτικών εξελίξεων.

7 Το ερώτημα είναι τι επιδιώκει ο Κοσκωτάς... Για την ώρα μπορούν να υποστηριχθούν οι ακόλουθες εκδοχές:

- έχει κάνει την επιλογή να πλήξει τους πολιτικούς του προστάτες στο ΠΑΣΟΚ τόσο για λόγους εκδίκησης (επειδή «τον πούλησαν») όσο και για να ικανοποιήσει τον νικητή των επομένων εκλογών, που κάνει την πρόβλεψη ότι θα είναι η Ν.Δ. Στόχος στην περίπτωση αυτή θα είναι, κυρίως, ο πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου. Και επιδίωξή του να αποφύγει την έκδοση:

- έχει διαπραγματευθεί με τον πρωθυπουργό, μέσω τρίτου προσώπου και δέχθηκε να προφυλάξει τον κ. Α. Παπανδρέου, αποκαλύπτοντας στοιχεία που ενοχοποιούν τον κ. Κουτσόγιωργα και άλλους υπουργούς

Οι τελευταίοι θα είναι τα εξιλαστήρια

θύματα, των οποίων ο πολιτικός αποκεφαλισμός θα δώσει τη δυνατότητα στον πρωθυπουργό να βαδίσει προς την εκλογική κάλπη, ισχυριζόμενος ότι «ετόλμησε και επέτυχε την κάθαρση»

- προσπαθεί, πάση θυσία, να αποφύγει την έκδοσή του, δείχνοντας τι «βόμβες» έχει στα χέρια του...

Έχει υποστηριχθεί ότι επιζητώντας την εξέτασή του στις ΗΠΑ από κλιμάκιο βουλευτών προσπαθεί να προσδώσει κυρίαρχη πολιτική διάσταση στην υπόθεσή του και να υποστηρίξει ότι δίδεται για πολιτικούς λόγους. Κάτι τέτοιο, κατά την αμερικανική νομοθεσία, αποτρέπει την έκδοση.

Αυτό όμως είναι πολύ δύσκολο να γίνει δεκτό από την αμερικανική δικαιοσύνη, γιατί ναι μεν στο σκάνδαλο Κοσκωτά αναμινγνούνται πολιτικά πρόσωπα, αλλά οι συναλλαγές τους με τον μεγαλοπατεώνα έχουν ποινικό ενδιαφέρον για τον δικαστή

- θα επιχειρήσει να περιπλέξει περισσότερο τα πράγματα, εμφανιζόμενος ως τιμητής, «δικαίων και αδίκων» και δημόσιος κατήγορος του ελληνικού πολιτικού κόσμου, με κύριο στόχο την κυβέρνηση (αφού μπορεί, άλλωστε, να το τεκμηριώσει...) αλλά αφήνοντας και αναπόδεικτες «αιχμές» και για την αντιπολίτευση.

Μέχρι τις εκλογές

Πάντως την τελική φάση της εκδίκα-

σης του αιτήματος της ελληνής πλευράς για την έκδοση Κοσκωτά, πιθανότερο είναι ότι θα την παρακολούθησει η κυβέρνηση, που μέλλει να προκύψει από την ερχόμενη εκλογική αναμέτρηση! Και αυτό γιατί η διαδικασία ενώπιον της αμερικανικής δικαιοσύνης προδιαγράφεται μακροχρόνια:

- Μέχρι τις 17 Μαρτίου ο αντιεαγγελέας Γουάιλντ θα πρέπει να έχει τοβάλει τα επιχειρήματά του που συνήρουν υπέρ της έκδοσης.

- Ο δικηγόρος του Κοσκωτά Λίπιν έχει προθεσμία έως τις 28 Απριλίου να αντιτάξει τα δικά του επιχειρήματα τέρ της μη έκδοσης.

- Στις 10 Μαΐου έχει ορισθεί σύση του αντιεισαγγελέως, του δικηγόρου της δικαστού, στο γραφείο της τελευταίας, για να καθοριστεί η δικάσιμος, η οποία πιθανολογείται ότι θα προσδι-σθεί για τις αρχές με μέσα Ιουνίου.

Έτσι λοιπόν, εκτός από τις βόμβες που θα εξαπολύει ο Γ. Κοσκωτάς μέσα του συνηγόρου του προς τον Τύπο, η δί-δικασία στα δικαστήρια των ΗΠΑ θα π-ροδοτεί το πολιτικό κλίμα. Η αφήσε-κα οι ντουντούκες θα αποδειχθούν για τις ε-φετεινές εκλογές, περιορισμένης έκτα-σης ρύπανση. Η πραγματική και εκτετα-μένη ρύπανση θα προκύψει από την υ-περχείλιση του «σκανδάλου Αντρέα» —όπως σε λίγο θα ονοματίζουμε το «σκάνδαλο Κοσκωτά».

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ από τη ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

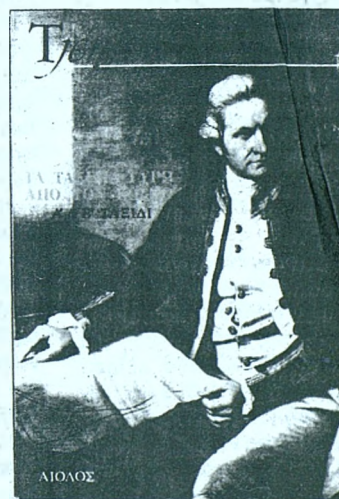
- Κέντρο Μαρξιστικών Ερευνών
Η ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΦΕΝΤΕΡΑΣΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 1909-1918
- Τ. Λουγγής
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ 324-1204
- Ε. Αντωνιάδου
ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ Ο ΑΣΙΑΤΙΚΟΣ
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
- Γ. Πικρός
ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ
- Χ. Ντρέβελοβ-Ντ. Χες-Χ. Βεκ
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ
- Μ. Μερακλής
ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΛΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
- Β. Ρασπούτιν
Η ΠΥΡΚΑΓΙΑ
- Γ. Σεμιόνοφ
ΕΠΕΚΤΑΣΗ (2 τόμοι)

Ζαλόγγου 11 - Τηλ.: 36.40.713

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ

ΑΙΟΛΟΣ Τρέις ΚΟΥΚ

ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΓΥΡΩ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ-ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
Σόλωνας 114, 106 81 Αθήνα, ☎ 363.02.14

ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΣΤΟΝ ΑΝΑΚΡΙΤΗ

του **Ιννου Παναγιωτόπουλου**

Ελευρύνεται και βαθαίνει ταυτόχρονα το μέτωπο δικαστικών λειτουργιών και κυβέρνησης. Μετά την άσκηση δίωξης σε βαθμό ακουρηγήματος, για απιστία, εναντίον διοικητών δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων, την εντολή για τη διενέργεια έρευνας στην υπόθεση Καλκάνη και την αναζήτηση - εν τη γεννέσει της - της μεθόδευσης, γύρω από την έκδοση του Ρασίντ, η κυβερνητική πλευρά πέρασε στην αντιμετώπιση.

Ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ Χρήστος Καζακλάρης, εκτελώντας άνωθεν εντολές, κατέθεσε την Τετάρτη 23/2/89 ερώτηση που στρέφεται εναντίον του εισαγγελέα κ. Δωρή, ο οποίος χειρίζεται την υπόθεση Κοσκωτά. *Το επιδιωκόμενο είναι να αφαιρεθεί ο φάκελος του σκανδάλου από τα χέρια του, προκειμένου να αποτραπεί η άσκηση δίωξης κατά υπουργών της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ.*

«Τις αμέσως επόμενες εβδομάδες είναι πολύ πιθανό ότι θα κληθούν να καταθέσουν στον ανακριτή και υπουργοί της κυβέρνησης για το σκάνδαλο Κοσκωτά. Ενώ είναι εξίσου πιθανή η άσκηση δίωξης και εναντίον τους, μετά την παρόμοια εισαγγελική απόφαση που πήρε η εισαγγελία Εφετών για τους διοικητές και προέδρους σημαντικών δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων».

Αυτό υπογράμμισε προς το «ΑΝΤΙ» έγκυρη δικαστική πηγή.

Υπενθυμίζεται ότι η σχετική πληροφορία δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά στο «Έθνος» του Σαββάτου 18-2-1989. Και έως τώρα επαληθεύθηκε, τουλάχιστον, κατά τη ήμισυ.

Όπως είναι γνωστό τη Δευτέρα 20-2-1989 ο εισαγγελέας Εφετών κ. Δ. Δωρή άσκησε δίωξη, σε βαθμό κακουργήματος για απιστία, σε βάρος των επικεφαλής όλων σχεδόν των σημαντικών δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων (ΔΕΗ, ΟΤΕ, Ολυμπιακή, ΕΛΤΑ κ.λπ.).

Η κατηγορία που τους βαρύνει αφορά το κρίσιμο διάστημα από τα μέσα του καλοκαιριού του 1988, έως τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους. Στο διάστημα αυτό, ενώ ο μεγαλοπατεώνας Κοσκωτάς αισθανόταν το έδαφος να φεύγει κάτω από τα πόδια του, μπροστά στη χιονοστιβάδα των αποκαλύψεων των παρανομιών του, μια σειρά από οργανισμούς - μεγαθήρια του δημοσίου, έσπευδαν να τον «αιμοδοτήσουν», με μεγάλες καταθέσεις στην Τράπεζα Κρήτης, η οποία λόγω των συνεχών αναλήψεων των πανικόβλητων καταθετών, αντιμετώπιζε τότε μεγάλα προβλήματα ρευστότητας.

Από τη στιγμή όμως που οι διοικητές παρουσιάσθηκαν μπροστά στον ανακριτή είναι βέβαιο ότι δεν θα του πουν «σφάζε μας αγά μου ν' αγιάσουμε...».

Γιατί, βεβαίως, δεν μπορούσαν —στην πλειοψηφία τους— να προχωρήσουν σε τέτοιες ενέργειες ερήμην των προϊσταμένων υπουργών τους. Και αυτό δεν θα το κρατήσουν μυστικό, μια και τώρα κινδυνεύουν να βρεθούν οι ίδιοι στο εδώλιο. Έπεται, λοιπόν, συνέχεια, λίαν ενδιαφέρουσα ενώπιον της δικαιοσύνης.

Αλλά το μέτωπο της ρήξης των δικαστών με την κυβέρνηση δεν σταματάει εδώ. Στο προηγούμενο τεύχος του «ΑΝΤΙ» γράψαμε για μια πρωτοβουλία πολιτικής αυτονομίας και στη συνέχεια παρέμβασης, μιας μεγάλης μερίδας των λειτουργών της θέμιδος.

Η πρωτοβουλία αυτή —όλα δείχνουν— ότι βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη και αποτελεί μαζί με την έρευνα που διεξάγει ο Τύπος, τους δύο κύριους παράγοντες της διαμόρφωσης των πολιτικών εξελίξεων, κατά τρόπο πολιτικά εξουθενωτικό για τον κ. Ανδρέα Παπανδρέου και τους στενούς του συνεργάτες στην διαχείριση και νομή της κρατικής εξουσίας.

Να θυμίσουμε ότι, κατά το 15ήμερο που πέρασε από την ημέρα κυκλοφορίας του προηγούμενου τεύχους του «ΑΝΤΙ», σημειώθηκαν τα ακόλουθα, απολύτως συναφή, γεγονότα:

● Μια ημέρα μετά την άσκηση δίωξης κατά των διοικητών για απιστία, ο εισαγγελέας Εφετών κ. Δωρή έδωσε εντολή για την διεξαγωγή έρευνας, προκειμένου να διαπιστωθεί αν όντως έγιναν χα-

ριστικές πράξεις από Τράπεζες και οργανισμούς του δημοσίου, για το διακανονισμό των χρεών και των εκκρεμοτήτων του επιχειρηματία κ. Σωκρ. Καλκάνη, ο οποίος, προσέφερε προθύμως τη βίλα του στο Σούνιο, προς τέρψιν και φιλοξενία του ζεύγους Παπανδρέου-Λιάνη, σύμφωνα με το αποκαλυπτικό ρεπορτάζ του «Έθνους».

Η εισαγγελική ενέργεια προκάλεσε οργή στην Βίλα της Εκάλης, εφ' όσον η υπόθεση αφορά άμεσα τον πρωθυπουργό. Αμέσως δε, δόθηκε εντολή στους διοικητές των οργανισμών που είχαν εμπλοκή στις συναλλαγές του Καλκάνη να βγουν και να απαντήσουν...

● Πριν από λίγες ημέρες υψηλά ιστάμενοι κυβερνητικοί παράγοντες, υπό την επίνευση του πρωθυπουργού, προσπάθησαν να «διευθετήσουν» το θέμα της έκδοσης Ρασίντ, με μια κακοστημένη φάρσα.

Ο Ρασίντ συνελήφθη, ξαφνικά, να κατέχει «όπλα» στο κελλί του... Τα κρατικά μέσα μαζικής ενημέρωσης μετέδωσαν ότι «ήταν έτοιμος να αποδράσει...». Επειδή όμως δεν μπορούσε να σταθεί τέτοια κατηγορία, ούτε στο επίπεδο της προπαρασκευαστικής πράξης, τελικά υποχρεώθηκαν να τον καθήσουν στο σκαμνί για τα «όπλα» που βρέθηκαν στο κελλί του...

Η όλη μεθόδευση ήταν από την αρχή ευδιάκριτη. Και ο Τύπος την επεσήμανε... «Καταδικάζουμε τον Ρασίντ για τα “όπλα” που βρέθηκαν στο κελλί του (σ.σ. είναι βέβαιο ότι του δόθηκαν, ο ίδιος είπε ότι τα βρήκε κάτω από μια... πέτρα, στο προαύλιο...) και του επιβάλλουμε μια ποινή, την οποία υποχρεούται πλέον να εκτίσει στην Ελλάδα. Όποτε μόνον μετά την έκτιση της μπορεί να συζητηθεί η έκδοσή του...».

Με τον τρόπο αυτό είναι ευνόητο ότι θα επιτυγχάνετο για την κυβέρνηση το επιδιωκόμενο. Δηλαδή, να μετατεθεί το θέμα Ρασίντ στον μετά τις εκλογές χρόνο...

Και εδώ όμως αντέδρασε η δικαιοσύνη... Οι δικαστές στον Πειραιά δεν επέισθησαν ότι το αυτοσχέδιο μαχαίρι και το σιδηροπρίονο του Ρασίντ ήταν «όπλα». Και τον αθώωσαν!...

Όπως λέγεται, το γεγονός έκανε έξαλλο το γενικό γραμματέα του υπουργείου Δικαιοσύνης κ. Γ. Ασημακόπουλο, ο οποίος πνέει τα μένεα εναντίον του συμπατριώτη του, προϊσταμένου του Πρωτοδικείου Πειραιώς κ. Ιωάννη Τέτοκα, κατηγορώντας τον ότι «δεν πρόσεξε τη σύνθεση...».

ΑΖΗΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΤΗΣ «ΓΡΑΜΜΗΣ ΑΕ»

Ενα στοιχείο που θεωρείται ως βασικό από ορισμένους είναι η εμφάνιση των ραδιοσταθμών και η αναμενόμενη ιδιωτική τηλεόραση. Αυτή είναι η μία πλευρά. Από την άλλη υπάρχουν οι πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις που θα έχουν επιπτώσεις στον Τύπο σε σχέση τόσο με την εξουσία και τις πολιτικές δυνάμεις, όσο και με τα οικονομικά και άλλα συμφέροντα που θα διαμορφωθούν ή ήδη διαμορφώνονται.

Όλα αυτά, αν συνυπολογισθούν το υπάρχον αναγνωστικό κοινό, καθώς και οι ανάγκες ανανέωσης ή και αναπροσαρμογής των εφημερίδων που θα είναι διπλές (διεύρυνση αναγνωστικού κοινού, αναπροσαρμογή σε σχέση με τους νέους πολιτικοοικονομικούς συσχετισμούς και τις τεχνολογικές αλλαγές), δίνουν νέα διάσταση στον ανταγωνισμό, ο οποίος θα αναπτυχθεί κυρίως μετά τις εκλογές.

Απ' αυτή την άποψη χαρακτηριστικές είναι και οι εξελίξεις στο χώρο των εκδόσεων της «Γραμμής ΑΕ», καθώς και οι κινήσεις εκδοτικών συγκροτημάτων, νέων και παλιών εκδοτών, που «μπαίνουν» άμεσα ή έμμεσα στις ρυθμίσεις που γίνονται.

Στο προηγούμενο τεύχος είχαμε αναφερθεί στις ρυθμίσεις που έγιναν στη «Γραμμή ΑΕ» σχετικά με την τύχη των εντύπων της «εκδοτικής βιτρίνας» της πάλαι ποτέ κραταιάς «αυτοκρατορίας» του «κυρίου Κοσκωτά», όπως εξακολουθεί να αποκαλεί ο πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου το «δρα» της Παλλήνης.

Οι ρυθμίσεις που έγιναν περιλαμβάνουν, όπως γράψαμε, την εκμίσθωση των τίτλων των εντύπων της «Γραμμής ΑΕ» σε «εργολάβους» - εκδότες και την εκμίσθωση των πιεστηρίων πάλι σε «εργολάβους» για «εκδοτικές και τυπογραφικές εργασίες».

Με αυτόν τον τρόπο —νομικά έωλο όπως σημειώναμε— διαμορφώθηκαν δύο μορφών συμβάσεις: μία για τους τίτλους των εντύπων και μία για τα πιεστήρια.

Η επιλογή αυτή διαμορφώθηκε από το ΔΣ της «Γραμμής». Οι εργαζόμενοι εκχώρησαν τα δικαιώματά τους στον κ. **Χάρη Μπουσμπουρέλη** ο οποίος μετέφερε «πακέτο» τίτλους εντύπων και πιεστήρια στους «εργολάβους» - εκδότες για να ενοικιαστούν.

Όπως είχαμε γράψει οι «εργολάβοι» ήταν οι κ. **Ζαν Ζακ Λυζιέρ**, ιδιοκτήτης των «Αθηναϊκών Εκδόσεων» για το «ΚΑΙ» και το ένα πιεστήριο, ο κ. **Πάνος Ζερίτης**, ιδιοκτήτης της χαρτοποιίας «ΔΙΑΝΑ ΑΕ» για το «ΕΝΑ», τη «ΜΙΑ» και το δεύτερο πιεστήριο. Η περίπτωση του εφοπλιστή **Αρ.**

Δεν είναι λίγοι αυτοί που πιστεύουν ότι η εικόνα του Τύπου μετά τις εκλογές θα είναι εντελώς διαφορετική απ' ό,τι σήμερα. Οι ανακατατάξεις δεν είναι βέβαια σήμερα ορατές, αλλά υπάρχουν από τώρα στοιχεία που δείχνουν ότι θα υπάρξει σειρά εξελίξεων που θα διαμορφώσουν νέους συσχετισμούς με πιθανό αποτέλεσμα και την αναδιανομή στα μέσα μαζικής ενημέρωσης

του **Μάριου Βικελίδη**

Αλαφούζου και της «Καθημερινής», όπως και της «Βραδυνής» είναι διαφορετικές και θα αναφερθούμε σ' αυτές στη συνέχεια.

Η «εργολαβία» με τον κ. **Ζαν Ζακ Λυζιέρ** προχώρησε και ήδη το «ΚΑΙ» εκδίδεται κανονικά. Η «εργολαβία» όμως με τον κ. **Παν. Ζερίτη** δεν προχώρησε. Ένας από τους λόγους ήταν η εκκρεμότητα που υπήρχαν με το πιεστήριο το οποίο ο «δρ» είχε εισάγει αδασολογητό, αλλά και οι ελλείψεις σε φωτογραφικό υλικό που θα είχαν τα περιοδικά ΕΝΑ - ΜΙΑ μιας και τα δικαιώματα που έχουν από τη SYGMA PRES για τις φωτογραφίες πουλήθη-

καν από τον κ. **Μπουσμπουρέλη** στο «ΚΑΙ».

Έτσι μέχρι αυτή τη στιγμή μένουν «αδέσποτα» το ΕΝΑ και το ΜΙΑ, ενώ για το περιοδικό Τ.Υ.3 ενδιαφέρον έδειξαν, όπως γράφτηκε, οι δημοσιογράφοι **Γ. Αμναντιδής** και **Α. Δεληγιάννης**, ένας εκ των οποίων (ο πρώτος) μετέχει και στο νέο ΔΣ της «Γραμμής» που διόρισε το πρωτοδικείο. (Παραμένει το ίδιο με μόνη αλλαγή την αντικατάσταση του κ. **Γ. Ρουμπάτη** που παραιτήθηκε, από τον κ. **Α. Μαστραντώνη**).

Η θέση του Λαμπράκη

Ο κ. Χρ. Λαμπράκης, όπως αναφέρει άλλωστε και σχετική ανακοίνωση του ΔΟΛ, πήρε επιστολή με έγγραφη πρόταση - προσφορά από το ΔΣ της «Γραμμής» για τα πιεστήρια. Στην ίδια ανακοίνωση τονίζεται με έμφαση ότι ο ΔΟΛ δεν έχει και δεν μπορεί να έχει ανάμειξη με εκδοτικές, αλλά ούτε εκτυπωτικές εργασίες στην Παλλήνη όπου και οι εγκαταστάσεις της «Γραμμής».

Η ανακοίνωση επιβεβαιώνει τη σύσταση της εταιρείας «ΑΝΑΦΗ» με τον κ. Αλαφούζο —«που έχει ως αντικείμενο εκτυπωτικές εργασίες εκτός της Παλλήνης», σύμφωνα με τον ΔΟΛ. Διαπραγματεύσεις όμως έγιναν και με τον κ. Ζερίτη για σύσταση παρόμοιας εταιρείας που προφανώς όπως και η προηγούμενη δεν μπορεί να είναι άσχετες με εκτυπωτικές εργασίες του ΔΟΛ, με διαμεσολάβηση πάντα του κ. **Μπιλίρη** υπεύθυνου δημοσίων σχέσεων του συγκροτήματος «νέο αστέρι» του ΔΟΛ και άτυπο Γενικό Διευθυντή του. Αυτές βέβαια οι διαπραγματεύσεις δεν είχαν την ίδια επιτυχία όπως εκείνες με τον κ. Αλαφούζο.

Ας σημειωθεί εδώ ότι ο εφοπλιστής πριν προχωρήσει στην αγορά της «Καθημερινής» πήρε το «οκέυ» από τον κ. **Λαμπράκη**.

Αυτό όμως, που δεν διευκρινίζεται στην ανακοίνωση του ΔΟΛ για την «ΑΝΑΦΗ» είναι οι σχέσεις με τον κ. Αλαφούζο και αν διαμέσου της «ΑΝΑΦΗΣ» θα γίνουν π.χ. «εκτυπωτικές και τυπογραφικές εργασίες» στην Παλλήνη άλλων εντύπων πλην του ΔΟΛ (π.χ. «Καθημερινής», «Εξόρμησης», ίσως «Βραδυνής») στις οποίες εργασίες «εργολάβος» θα είναι φυσικά η «ΑΝΑΦΗ», δηλαδή οι Λαμπράκης - Αλαφούζος.

Ο Αρ. Αλαφούζος και η «Καθημερινή»

Η περίπτωση του Αλαφούζου αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον για δύο λόγους. Πρώτον λόγω των εξελίξεων στην «Καθη-

μερινή» και της πολιτικής σημασίας τους και δεύτερον λόγω της ενοικίασης του ραδιοσταθμού SKY της «Γραμμής ΑΕ» από τον κ. Γιάννη Αλαφούζο γιού του εφοπλιστή.

Το νέο αφεντικό της «Κ» εγκαινιάζει όπως δείχνουν οι εξελίξεις νέα περίοδο μετά τη μετακοσκιτική εποχή της εφημερίδας. Η απόλυση του διευθυντή **Μ. Παπαναγιώτου** με αφορμή τη δημοσίευση άρθρου για τον **Λ. Εφραίμογλου** έχει αρκετό και ενδιαφέρον παρασκήνιο.

Ο Αρ. Αλαφούζος είχε δυσκολία συνεργασίας με τον κ. Μ. Παπαναγιώτου από παλιότερα. Αυτή η «δυσκολία» κορυφώθηκε από ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε στην «Κ» της 1ης Ιανουαρίου στο οποίο γινόταν σαφείς αναφορές ότι η εφημερίδα θα συνέχιζε με τη γνωστή προκοσκιτική πολιτική της και βασισμένη στους ίδιους συνεργάτες με επικεφαλής την και «εγγυητρία του κύρους της» την κ. **Ελένη Βλάχου**.

Αυτή η κατεύθυνση ερμηνεύθηκε σαν επιβεβαίωση της στάσης της παλιάς «Καθημερινής» και των σχέσεών της με το περιβάλλον του Γ. Ράλλη, αλλά και του κ. Καραμανλή.

Η είσοδος του **Β. Μπιστικά** στη διευθυντική ομάδα της «Κ» που έγινε μετά από σύμφωνη γνώμη —αν όχι και εισήγηση— του κ. Μητσοτάκη ήταν ένα στοιχείο μαζί με το γεγονός ότι δεν έγινε διευθυντής ο **Στάμος Ζούλας** που επιτάχυναν τις εξελίξεις και έδειξαν τις πραγματικές διαθέσεις του κ. Αλαφούζου.

Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν τον **Ανδρέα Ζούλα** που ήταν προϊστάμενος του πολιτικού ρεπορτάζ να παραιτηθεί. Πρώτη απογοήτευσή του ήταν ότι δεν πήγε ο αδελφός του Στάμος. Δεύτερη, την οποία θεώρησε ο ίδιος και προσβλητική, ήταν ότι δεν μετείχε στο διευθυντικό σχήμα, ενώ μπήκαν οι **Ν. Νικολάου**, **Δ. Δρακάτος**, **Ν. Σίμος**, και **Β. Μπιστικάς**.

Σε όλο αυτό το διάστημα οι παρεμβάσεις Αλαφούζου στη γραμμή της εφημερίδας ήταν συνεχείς, ενώ το άρθρο της Πρωτοχρονιάς «σοκάρισε» τόσο πολύ το νέο αφεντικό που λίγο έλειψε να πέσει από τη θέση του όταν το διάβασε.

Η «δυσκολία» της συνεργασίας με τον Μ. Παπαναγιώτου έγινε έτσι αδυναμία και το άρθρο του κ. Εφραίμογλου, όταν μάλιστα παρά τις παρατηρήσεις του Αρ. Αλαφούζου μπήκε και δεύτερο, αποτέλεσε την αφορμή να φύγει ο κ. Παπαναγιώτου, ο οποίος πήρε μια ιδιαίτερα μεγάλη αποζημίωση λόγω του συμβολαίου που είχε υπογράψει: λέγεται ότι είναι η πιο γενναιόδωρη που εισέπραξε, αποχωρήσας δημοσιογράφος.

Στο μεταξύ, παραιτήθηκαν οι **Β. Αγγελικόπουλος** (υπεύθυνος καλλιτεχνικού) η **Μαρία Καραβία** και ο **Αντ. Καραγιάννης**,

ενώ υπό παραιτήση είναι τα στελέχη της σύνταξης **Δ. Κατσιμής** και **Αντ. Μπουλουντζής**.

Ο Αρ. Αλαφούζος είχε διαμηνύσει, στο μεταξύ από πριν, ότι επιθυμεί και συμφωνεί με την «εθελούσια έξοδο» όσων συντακτών το θέλουν αρκεί να έχει αυτός το δικαίωμα της επιλογής και φυσικά των σχετικών διακανονισμών. Η «εθελούσια έξοδος» δεν προχωρούσε και αυτό ήταν μία από τις αιτίες που επιτάχυναν κάποιες εξελίξεις.

Η ουσία είναι ότι το νέο αφεντικό της «Κ» επιδιώκει τον πλήρη έλεγχο της εφημερίδας. Χαρακτηριστικό είναι εδώ και το σλόγκαν τη νέας εποχής της «Κ»: «**Αδέσμευτη, φιλελεύθερη, υγιής, δυναμική**». Πράγμα που θέλει να δείξει ότι η «Κ», μετά την κοσκιτική περιπέτειά της, γίνεται «**φιλεύθερη**» (Μητσοτάκης) και «**υγιής**» (αποκοσκιτοποιημένη).

Τα σχέδια του Αλαφούζου βέβαια δεν σταματούν εκεί. Μετά την ενοικίαση του σταθμού SKY ένας νέος εκδότης ετοιμάζεται να μπει για τα καλά στο χώρο της ενημέρωσης (Τύπος και ραδιόφωνο).

Εκτός όμως απ' αυτή την πλευρά που θα έχει συνέχεια, ενδιαφέρον παρουσιάζει η πολιτική που θα διαμορφώσει η «Κ» από δω και πέρα. Ο Αρ. Αλαφούζος, που λέγεται ότι εξασφάλισε υποσχέσεις από τον κ. Μητσοτάκη όταν ανέβει στην εξουσία, πόσο θα «ψηλώσει» την «Καθημερινή»;

Πάντως η εφημερίδα ετοιμάζεται να εκσυγχρονισθεί —πάλι;— τεχνικά (πιο μεγάλες και περισσότερες φωτογραφίες, τίτλοι κ.λπ. ενώ συζητείται και έκδοση κάθε Δευτέρα). Παράλληλα φαίνεται να σταθεροποιείται η νέα διεύθυνση από τους **Ν. Νικολάου** (διευθυντή), **Ν. Δρακάτο** - **Ν. Σίμο** (διεύθυνση σύνταξης) και **Β. Μπιστικά** (σύμβουλο έκδοσης).

Η νέα διεύθυνση της «Κ» φιλοδοξεί να ανανεώσει την εφημερίδα και ταυτόχρονα να αλλάξει πολλά «προς το καλύτερο».

Αυτό πάντως που σε πολλούς έχει προκαλέσει απορίες είναι η σιωπή της κ. Ελένης Βλάχου, η οποία μέχρι τώρα δεν έχει μιλήσει παρ' ότι γράφει το χρονογράφημα —το προτελευταίο για το Αφγανιστάν!— όπως πάντα και παρ' ότι όταν η «Κ» πέρναγε στον «δρα» Κοσκωτά είχε εκφραστεί και μάλιστα με επαινούς για την «επιλογή Κοσκωτά» και το λαμπρό μέλλον της «Κ» και στη διάρκεια των διαπραγματεύσεων και μετά, παρ' όλο που τα «κατορθώματα» του... χοντρούλη της είχαν ταρδεύει την κοινή γνώμη.

Ο σταθμός SKY

Η περίπτωση του σταθμού SKY αποτέλεσε το «μήλον της έριδος» μεταξύ της εφημερίδας «Επικαιρότητα» (Χρ. Σιαμαν-

τάς - Σπ. Καρατζαφέρης) και του κ. Αλαφούζου.

Σύμφωνα με πληροφορίες του ΑΝΤΙ, ο σταθμός ενοικιάσθηκε με τη μορφή της «εργολαβίας» —όπως και οι άλλες ρυθμίσεις που έγιναν στην εταιρεία «ΕΡΜΗΣ ΑΕ» (Εκμετάλευση Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας) που ανήκει στο μικρό γιο του Αρ. Αλαφούζου, Γιάννη Αλαφούζο.

Την σύμβαση υπέγραψαν από την πλευρά του Δ.Σ. της «Γραμμής ΑΕ» ο κ. Χ. Μπουσμπουρέλης και ο κ. Τ. Παπαδόπουλος, που είχαν εξουσιοδοτηθεί σε σχετική συνεδρίαση του Δ.Σ. (20/2/89) να διαπραγματευθούν από κοινού κάθε σύμβαση που αφορά τον SKY, και από την πλευρά της «ΕΡΜΗΣ ΑΕ» ο κ. Γ. Αλαφούζος. Η σύμβαση είναι τριετής και η «ΕΡΜΗΣ ΑΕ» αναλαμβάνει την υποχρέωση της εύρυθμης λειτουργίας του σταθμού, ενώ από τα κέρδη (διαφημίσεις) ένα ποσοστό θα παίρνει η «Γραμμή», που ως «εργοδότης» αναθέτει στον «εργολάβιο» την εργασία λειτουργίας και εκμετάλλευσης του σταθμού.

Το «αφεντικό» του σταθμού θα είναι ο κ. Γ. Αλαφούζος ο οποίος, εκτός των ναυτιλιακών σπουδών, έχει σπουδάσει και φιλοσοφία της Ιστορίας. Οι μέχρι τώρα πληροφορίες λένε ότι ο υιός Αλαφούζος επιθυμεί να κρατήσει ανεξάρτητο πολιτικά το σταθμό, δίδοντας «ίσες ευκαιρίες σε όλα τα κόμματα», δεν θα έχει «καμιά κομματική δέσμευση», ενώ θα τονώσει το ψυχαγωγικό πρόγραμμα του SKY.

Για τον SKY όμως, όπως σημειώσαμε, ενδιαφέρον είχε δείξει και η «Επικαιρότητα» η οποία, αν κρίνουμε, από δυο άρθρα της (21/2 και 22/2) δεν σκοπεύει να παραιτηθεί.

Στο πρώτο δημοσίευμα (21/2) με τίτλο «Οι "ακριβές πόρνες" ξεπούλησαν τον SKY σε Αλαφούζο - Μητσοτάκη» γίνεται επίθεση στους «κοσκιτάνθρωπους της Γραμμής», που «χάρισαν το σταθμό εν ψυχρώ» με αδιαφανείς διαδικασίες στον Μητσοτάκη μέσω Αλαφούζου».

Στο ίδιο δημοσίευμα κατηγορούνται οι **Χάρης Μπουσμπουρέλης** και **Φ. Δαμόφλης** (πρόεδρος και νομικός σύμβουλος της «Γραμμής») ότι ουσιαστικά την «έφεραν» στους **Χρ. Σιαμαντά** και **Σπ. Καρατζαφέρη** (εκδότη και διευθυντή της «ΕΠΙ») και ενώ είχαν υποσχεθεί ότι θα τους έδιναν το σταθμό, την τελευταία στιγμή παραχώρησαν τον SKY στον κ. Αλαφούζο.

Η «ΕΠΙ» σημειώνει ότι η πλευρά της «Γραμμής», μετά τη συμφωνία με τον κ. Αλαφούζο, ισχυρίζεται (ο κ. Δαμόφλης) ότι «**υπέγραψε μόνος του ο Τ. Παπαδόπουλος εν αγνοία του Δ.Σ. της εταιρείας**». Ας σημειωθεί ότι στις διαπραγματεύσεις που έγιναν —λέει πάντα η «ΕΠΙ»— «οι κ. Δαμόφλης - Μπουσμπουρέλης ισχυρίστηκαν ότι ο μόνος που δια-

φωνεί από το Δ.Σ.» —να δοθεί σταθμός στην «ΕΠΙ» — «είναι ο διευθυντής του σταθμού Τ. Παπαδόπουλος», αλλά διαβεβαίωσαν ότι η εισήγησή τους στο Δ.Σ. της εταιρείας θα είναι θετική για την «ΕΠΙ».

Την αλλαγή αυτή η «ΕΠΙ» την ερμηνεύει ως «μια ανίερη συμπαγνία για να παραδώσουν το σταθμό στα χέρια του Μητσotάκη —στο πρόσωπο του Αλαφούζου».

Την άλλη μέρα (22/2) η «Επικαιρότητα» επανέρχεται και απευθύνει ερώτημα στην επιτροπή δεοντολογίας του SKY «αν εγκρίνουν τις ενέργειες του διευθυντή του σταθμού και μέλους του Δ.Σ. της «Γραμμής» κ. Παπαδόπουλου για την εκμίσθωση του SKY στον Αλαφούζο».

Πληροφορίες του ΑΝΤΙ, όπως σημειώσαμε πριν, αναφέρουν ότι πράγματι τη σύμβαση με την «ΕΡΜΗΣ ΑΕ» υπέγραψαν οι Τ. Παπαδόπουλος, μαζί όμως με τον Χ. Μπουσμπουρέλη. Λέγεται όμως ότι στη διάρκεια των διαπραγματεύσεων υπήρξε πρόταση Δαμόφλη προς τους Σιαμαντά-Καρατζαφέρη, που αφορούσε τις διαφημίσεις. Από κύκλους τώρα του Δ.Σ. της «Γραμμής» λέγεται επίσης ότι έγινε και ένα είδος «σφυγμομέτρησης» της γνώ-

μης των εργαζομένων στο SKY, όπου εκφράστηκε η διάθεση να δοθεί σε «επιχειρηματία με αντίκρισμα».

Τελικά, όπως φαίνεται, η «ΕΡΜΗΣ ΑΕ» του κ. Γ. Αλαφούζου κερδίζει και γίνεται ο «εργολάβος» του SKY. Έτσι σιγά - σιγά βρισκόμαστε μπροστά στην εμφάνιση ενός νέου «εκδοτικού συγκροτήματος», τα πρώτα βήματα του οποίου ήδη έγιναν.

Η «Βραδυνή»

Η περίπτωση της «Βραδυνής» διαφέρει βέβαια από αυτή της «Καθημερινής». Όπως είναι γνωστό ο κρατούμενος για τη φυγάδευση του Κοσκωτά επιχειρηματίας Αργ. Σαλιαρέλης —που είναι και πρόεδρος του Ολυμπιακού— δήλωσε ότι δεν μπορεί να συνεχίζει τη χρηματοδότηση της εφημερίδας και έδωσε την έγκρισή του να προχωρήσουν επαφές και διαδικασίες πώλησης της εφημερίδας.

Προς το παρόν η «Β» βρίσκεται μεταξύ «σφύρας και άκμονος». Η εφημερίδα ήταν «απεσύρθη» ο Σαλιαρέλης είχε χαρτί για λίγες μέρες, ενώ αυτή η «απόφαση» δεν σημαίνει, λένε άλλοι, ότι αποτελεί και τελική επιλογή. Λέγεται εδώ ότι η κ. Μ. Αθανασιάδη άσκησε πίεση στο Σαλιαρέλη για να πληρωθούν οι εφορίες

των κληρονομιών Αθανασιάδη και ότι αυτό συνετέλεσε στο να «βγει έξω» από τη «Β» ο «ρουμπινάκιος».

Από την άλλη, άλλες πληροφορίες αναφέρουν ότι έχει εξασφαλισθεί από την πλατεία Ρηγίλης —μέχρι τις εκλογές τουλάχιστον— η απρόσκοπτη έκδοση της «Β» με ενίσχυση από επιχειρηματίες, ενώ κυκλοφορεί και η φήμη ότι μέχρι τις εκλογές θα υπάρξει θετική διέξοδος στις επαφές και θα βρεθεί τελικά και στη «Β» το νέο αφεντικό.

Ενδείξεις

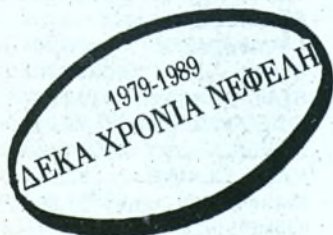
Τα αποτελέσματα αυτών των κινήσεων στο χώρο του Τύπου, αλλά και άλλων, άγνωστων προς το παρόν, θα εκφραστούν και σε άλλα επίπεδα. Ήδη καταγράφονται οι πρώτες κινήσεις για τη μετεκλογική περίοδο. Αν συνυπολογισθούν σταθμοί, πολιτική κατάσταση, νέοι εκδότες, ημερήσιος και περιοδικός Τύπος, καθημερινή έκδοση της «Εξόρμησης» προεκλογικά κ.λπ. υπάρχει μια πρώτη «γεύση». Ίσως όλα αυτά πιστεύουν ορισμένοι να είναι οι πρώτες ενδείξεις μιας κρίσης διαφορετικής από ό,τι στο παρελθόν, αλλά με νέες απαιτήσεις για τον έντυπο λόγο και κυρίως τις εφημερίδες.

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΚΑΥΣΩΝΑ

Πολύ φοβάμαι πώς τό βιβλίο του Νίκου Δήμου θά τό διαβάζουμε μετά από χρόνια, όπως διαβάζουμε σήμερα τό χρονικό του Ντεφόου: «Ή πανούκλα στό Λονδίνο». Γιατί κάτι σάν «έξευγενισμένη» πανούκλα έχει πέσει σ' αυτή τήν πόλη τά τελευταία χρόνια.

Ν. Γ. ΔΑΒΕΤΑΣ

ΝΕΦΕΛΗ

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ: ΒΡΕΧΕΙ ΧΡΗΜΑ

του Νίκου Κυριαζίδη

Με εκρηκτικούς ρυθμούς συνεχίζεται η αύξηση της διαφημιστικής δαπάνης στην Ελλάδα. Το 1988 έφτασε το ποσό ρεκόρ των 42,5 περίπου δις δρχ. - μια αύξηση ίση με 41% σε σχέση με το 1987 και σε μια χρονιά με πληθωρισμό περίπου 14%.

Για το 1989 ο Ιανουάριος δείχνει ότι η ανοδική αυτή τάση, θα συνεχιστεί (μηνιαία αύξηση ίση με 32%). Αυτό προβλέπουν εξάλλου κι οι διαφημιστές, που επίσης υποστηρίζουν ότι τα τρία και πάνω δις της διαφήμισης που έπαιρναν τα έντυπα του Κοσκωτά, δε θα τραβηχτούν από την αγορά αλλά θα αναδιανεμηθούν.

Το κύριο συμπέρασμα που μπορούμε να βγάλουμε από τις εξελίξεις αυτές είναι ότι τα μέσα ενημέρωσης θα πρέπει να παρουσιάσουν για το 1988 πολύ σημαντικά κέρδη και ότι το 1989 θα πρέπει να είναι χρονιά, τουλάχιστον, εξίσου κερδοφόρα.

(Ήδη λέγεται ότι τα κέρδη του Οργανισμού Λαμπράκη πλησίασαν πέρσι το ένα δισ, από 500 εκατομμύρια που ήταν το '87).

Εδώ επίσης, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η σημερινή ανεξαρτησία απέναντι στην κυβέρνηση που παρουσιάζει ο ελληνικός Τύπος, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στο γεγονός ότι, τα 2-3 τελευταία χρόνια, οι επιχειρήσεις Τύπου πραγματοποίησαν μεγάλα κέρδη, πράγμα που τις έκανε να μην εξαρτιούνται πια από τα κυβερνητικά δάνεια και παροχές.

Αναλυτικότερα, όπως προκύπτει από τον Πίνακα 1:

● Η τηλεόραση εισπράττει, ακόμα, το

μεγαλύτερο ποσό της διαφημιστικής δαπάνης (18,8 δις) αλλά το ποσοστό της στην πίτα έχει πέσει στο 44%, από 50% που ήταν παλιότερα.

● Τα περιοδικά έρχονται δεύτερα (10,8 δις) και διατηρούν τη θέση τους (25%) στο σύνολο.

● Οι εφημερίδες παρουσιάζουν μια εκπληκτική αύξηση της τάξης του 51% (6,7 δις).

● Οι αφίσες κ.λπ. επίσης έκαναν ένα τεράστιο άλμα της τάξης του 68% (3,1 δις).

● Η ραδιοφωνία, με την εμφάνιση των ελεύθερων ραδιοφωνικών σταθμών, πέτυχε τη μεγαλύτερη άνοδο απ' όλους, με μια αύξηση 79% κι εισπράξη περίπου τρία δις.

Ας δούμε, όμως, αναλυτικότερα πως διανεμήθηκε η διαφήμιση στους διάφορους φορείς.

Για την τηλεόραση, βέβαια, δεν έχουμε να πούμε τίποτα μια που είναι κρατική κι αποτελεί ένα άθλιο μονοπώλιο. Το μόνο που μπορούμε να σημειώσουμε είναι ότι παρουσιάζει το χαμηλότερο ρυθμό ετήσιας αύξησης (μόλις 27%) και ότι το ποσοστό της από την πίτα όλο και μικραίνει. Όταν αποκτήσουμε ιδιωτικά κανάλια, θα πρέπει κι εδώ να εμφανιστεί ένα φαινόμενο ανάλογο με εκείνο που παρουσιάστηκε στη ραδιοφωνία.

Διαφήμιση στα περιοδικά

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 2, στον οποίο έχω συμπεριλάβει τα έντεκα πρώτα περιοδικά που συνολικά παίρνουν τα τρία τέταρτα της διαφήμισης (76,4%),

ο «Ταχυδρόμος» του Λαμπράκη εξακολουθεί να παίρνει το μεγαλύτερο ποσοστό της πίτας (περίπου 1,9 δις ή 17,5%), με δεύτερο το «Ένα» του Κοσκωτά, το οποίο έκλεισε (1,3 δις ή 11,8%). Τρίτες έρχονται οι «Εικόνες» του Μπόμπολα (1,1 δις ή 10,1%), που πέτυχαν μια αύξηση της διαφήμισης ίση με 52,3%.

Τη μεγαλύτερη αύξηση, απ' όλους, πέτυχε το «Και» του Κοσκωτά (75,2%), το οποίο, όπως είναι γνωστό νοικιάστηκε και ξαναβγήκε από τους επιχειρηματίες του «Playboy».

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Τα πρώτα περιοδικά
(1988 σε χιλιάδες δρχ.)

	Ποσό	Ποσοστό
TACHYDROMOS	1,877.541	17.45%
ENA	1,267.870	11.78%
EIKONES	1,087.703	10.11%
GYNAIKA	937.238	8.71%
KAI	790.856	7.35%
MIA	554.509	5.15%
PANΘEON	521.939	4.85%
MAKEDONIA		
EΠIΛOΓEΣ	380.852	3.54%
COSMOPOLITAN	286.159	2.66%
THΛEPAMA	277.264	2.58%
PLAYBOY	241.447	2.24%

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και το γεγονός ότι το 1988 συμπεριλαμβάνονται στους υπολογισμούς της Nielsen, δέκα νέα περιοδικά (Πίνακας 3), από τα οποία τέσσερα είναι για κομπιούτερ, δυο γυναικεία μηνιαία, δυο ανδρικά μηνιαία, κ.λπ. Τα δέκα αυτά περιοδικά, παρ' όλο ότι μερικά εκδόθηκαν προς το τέλος του χρόνου, εξασφάλισαν κάπου 800 εκ. δρχ. διαφήμιση, δηλαδή ένα μερίδιο ίσο με 7,4% του συνόλου της διαφήμισης των περιοδικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
Νέα περιοδικά
(1988 σε χιλιάδες δρχ.)

	Ποσό	Ποσοστό
COMPUTER		
ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ	170.301	1.58%
ELLE	169.484	1.57%
STATUS	152.071	1.41%
VIDEO INN	83.286	77%
PIXEL	81.015	75%
MARIE CLAIRE	62.264	58%
HI-LIFE	37.693	35%
COMPUTER AGE	14.418	13%
RAM	13.778	13%
2 TPOXOI	10.905	10%

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Διαφημιστική δαπάνη κατά μέσο
(Σε χιλιάδες δραχμές)
Ιανουάριος - Δεκέμβριος

	1987	Ποσοστό	1988	Ποσοστό	Ποσοστό
Τηλεόραση	14774308	49%	18824511	27%	44%
Περιοδικά	7442607	25%	10783094	45%	25%
Εφημερίδες	4445678	15%	6700305	51%	16%
Αφίσες κ.λπ.	1863877	6%	3139453	68%	8%
Ραδιόφωνο	1670845	5%	2997641	79%	7%
	30197315	100%	42445004	41%	100%

Τα στοιχεία

Τα στοιχεία για την έρευνα αυτή, τα έχω πάρει από τις μετρήσεις της Nielsen.

Το πρόγραμμα των αθροίσεων, κατά διαφημιστικό μέσο, έχει φτιάξει για το κομπιούτερ

μου ο Π. Παπανικολάου και την εισαγωγή των στοιχείων έκανε η Ρούλα Κωνσταντινίου.

Τα στοιχεία για τη ραδιοφωνία είχε την καλοσύνη να μου τα ετοιμάσει η διαφημιστική εταιρεία LEO BURNET.

Γενικά οι διαφημιστές προβλέπουν ότι μεγάλο μέρος της διαφήμισης θα πάει στα ειδικευμένα περιοδικά.

Τέλος εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει ο Πίνακας 4 που μας δείχνει πώς κατανεμήθηκε η διαφήμιση των περιοδικών στις διάφορες επιχειρήσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Κατανομή της διαφήμισης στα περιοδικά (1988 σε χιλιάδες δρχ.)

	Ποσό	Ποσοστό
ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ	2.757.474	25.62%
ΚΟΣΚΩΤΑΣ	2.709.886	25.18%
ΜΠΟΜΠΟΛΑΣ	1.160.490	10.78%
ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΣ	1.035.355	9.62%
ΒΕΛΛΙΔΗΣ	380.852	3.54%
ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ	294.809	2.74%
ΚΑΒΒΑΘΑΣ	270.291	2.51%
ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ	2.152.737	20.00%

ΣΥΝΟΛΑ: 10.761.894 100.00%

Το μεγαλύτερο ποσοστό της πίτας το πήρε ο Λαμπράκης (25,6%) που παρουσίασε στα έσοδά του (2,8 δις) μια αύξηση της τάξης του 50%, χάρη και στην αγορά των περιοδικών του Θεοφανίδη. Έτσι πήρε την πρώτη θέση που είχε ο Κοσκωτάς το 1987 και ο οποίος, παρ' όλα ταύτα, πραγματοποίησε έσοδα 2,7 δις (25,2%).

Με την αποχώρηση του Κοσκωτά, ο πίνακας αυτός θα αναθεωρηθεί, φέτος, ριζικά. Ο Λαμπράκης, δεν βλέπω γιατί, δε θα κρατήσει την πρώτη θέση. Δεν αποκλείεται, όμως, να εμφανιστούν και νέοι επιχειρηματίες, κυρίως στο χώρο των ειδικευμένων περιοδικών, κι εκείνων που θα μοιραστούν τα «λάφυρα» του Κοσκωτά.

Διαφήμιση στις εφημερίδες

Εξαιρετικά καλή χρονιά στάθηκε το 1988 κι εξαιρετικά καλή χρονιά προμηνύεται ότι θα είναι το 1989 για τις εφημερίδες, όσον αφορά τη διαφήμιση. Όπως δείχνουν τα στοιχεία που υπάρχουν, η διαφήμιση που εισπράττουν ανεβαίνει τώρα με ρυθμό 44% σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 5, την πρώτη θέση κατέχει το «Βήμα της Κυριακής», που κατορθώνει με ένα φύλλο την εβδομάδα να συγκεντρώνει περισσότερη διαφήμιση από όση οι καθημερινές εφημερίδες στις έξι μέρες. Γενικά η διαφήμιση αυξήθηκε στα κυριακάτικα έντυπα κατά 64%, και το «Έθνος της Κυριακής» πέτυχε μίαν αύξηση της τάξης του 114%.

Το καθημερινό «Έθνος» κατέχει τη δεύτερη θέση, τα «Νέα» την τρίτη, η «Ελευθεροτυπία» την τέταρτη, κοκ.

Επίσης θα πρέπει να σημειώσουμε ότι στις πρώτες δεκαπέντε εφημερίδες συμ-

περιλαμβάνονται και οι τρεις μεγαλύτερες οικονομικές εφημερίδες - «EXPRESS», «Κέρδος» και «Ναυτεμπορική».

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Οι πρώτες εφημερίδες (1988 σε χιλιάδες δρχ.)

	Ποσό	Ποσοστό
ΒΗΜΑ ΤΗΣ		
ΚΥΡΙΑΚΗΣ	749.425	11.185%
ΕΘΝΟΣ	671.522	10.022%
ΝΕΑ	629.109	9.389%
ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ	542.125	8.091%
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	536.330	8.005%
ΕΛΕΥΘ. ΤΥΠΟΣ	436.785	6.519%
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ	405.901	6.058%
EXPRESS	312.820	4.669%
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	251.708	3.757%
ΚΕΡΔΟΣ	201.123	3.002%
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ	200.393	2.991%
ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ	183.657	2.741%
ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ	181.070	2.702%
ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ		
ΚΥΡΙΑΚΗΣ	175.758	2.623%
ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ		
ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ	172.407	2.573%

Βέβαια, οι εισπράξεις των εφημερίδων από ξένες δημοσιεύσεις είναι αρκετά μεγαλύτερες από εκείνες που μας δίνει η Nielsen και που καλύπτουν μόνο τις εμπορικές διαφημίσεις. Πρέπει πάντα να έχουμε υπόψη μας ότι στα ποσά αυτά δεν περιλαμβάνονται οι εισπράξεις από μικρές αγγελίες, κοσμικά, ισολογισμούς, διακηρύξεις, κ.λπ. - που συμποσούνται σε πολλές εκατοντάδες εκατομμύρια δραχμές.

Ο Πίνακας 6 δείχνει πως κατανέμεται η εμπορική διαφήμιση στις διάφορες επιχειρήσεις. Την πρώτη θέση κατέχει ο Λαμπράκης με το 20,6% της πίτας, τη δεύτερη ο Μπόμπολας με 12,7%, την τρίτη η Βελλίδη (Θεσσαλονίκη) με 11,8%, την τέταρτη ο Τεγόπουλος με 10,7%, κοκ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Κατανομή της διαφήμισης στις εφημερίδες (1988 σε χιλιάδες δρχ.)

	Ποσό	Ποσοστό
ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ	1.378.534	20.570%
ΜΠΟΜΠΟΛΑΣ	847.280	12.650%
ΒΕΛΛΙΔΗΣ	788.038	11.760%
ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ	714.532	10.664%
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ	541.875	8.087%
ΚΟΣΚΩΤΑΣ	473.678	7.069%
ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ	466.325	6.960%
ΚΟΥΡΗΣ	201.764	3.010%
ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ	2.544.686	44.412%

Διαφήμιση με αφίσες κ.λπ.

Μια πολύ σημαντική θέση στον τομέα της εμπορικής διαφήμισης άρχισαν να αποκτούν οι αφίσες (τοιχοκολλήσεις, τρόλεϋ, κ.λπ. κ.λπ.). Το 1988 η συνολική εμ-

πορική δαπάνη στον τομέα αυτό, έφτασε τα 3,2 δις, και παρουσίασε μια αύξηση σε σχέση με το '87 της τάξης του 68%.

Οι διαφημιστές και οι διαφημιζόμενοι αρχίζουν να βλέπουν σαν πολύ αποδοτικό τον τρόπο αυτόν της διαφήμισης. Και τονίζουν ότι για το πρώτο φύλλο της εφημερίδας «24 Ώρες» που πούλησε 272.000 αντίτυπα, δαπανήθηκαν 315 εκατομμύρια σε αφισκοκολλήσεις κ.λπ. και μόλις 1,1 εκ. δρχ. για διαφήμιση στις εφημερίδες, 23,6 εκ. δρχ. για διαφήμιση στο ραδιόφωνο και 10,4 εκ. δρχ. για διαφήμιση στην τηλεόραση!

Διαφήμιση στο ραδιόφωνο

Η άφιξη της ελεύθερης ραδιοφωνίας ήταν φυσικό να επιδράσει καταλυτικά και στον τομέα της διαφήμισης. Παρ' όλο ότι το σύνολο των ακροατών δεν έχει αυξηθεί τόσο σημαντικά, σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν, η διαφήμιση στη ραδιοφωνία αυξήθηκε πέραν κατά 79%.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 7, η κρατική ραδιοφωνία που εισέπραττε το 100% της εμπορικής διαφήμισης, το 1988 κατόρθωσε να κρατήσει μόλις το 28%. Φυσικό είναι ο «9.84» που είχε τη μεγαλύτερη ακροατικότητα να κρατάει την πρώτη θέση με 44%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Διαφημιστική δαπάνη στο ραδιόφωνο (1988 σε χιλιάδες δραχμές)

Σταθμός	Δαπάνη	Ποσοστό
9,84	1.241.168	41,4%
EP B	737.778	24,6%
TOP FM	322.669	10,8%
ANTENNA	254.244	8,5%
KANALI 1	182.409	6,1%
ΔΙΑΥΛΟΣ	131.765	4,4%
EP Δ	107.876	3,5%
SKY	19.732	0,7%

2.997.641 100,0%

Θα πρέπει εδώ να πάρουμε υπόψη μας ότι ορισμένοι σταθμοί άρχισαν πολύ αργότερα από τους άλλους. Κι έτσι, το Δεκέμβριο, για τον οποίο υπάρχουν στοιχεία για οχτώ σταθμούς, η εκατοστιαία κατανομή της διαφήμισης ήταν: «9,84» - 33,6%. «Antenna» - 21,4%. «TOP FM» - 13%. «Δίαυλος» - 12,1%. EP B - 11,7%. «Κανάλι 1» - 5,0%. «SKY» - 1,9%. «EP Δ» - 1,1%.

* * *

Το γενικό συμπέρασμα από την έρευνα για την εμπορική διαφήμιση είναι σαφές: Πολύ χρήμα θα πέσει πάλι φέτος, στα μέσα ενημέρωσης. Τα τρία δις που έπαιρνε ο Κοσκωτάς θα αναδιανεμηθούν. Και υπάρχουν πολύ καλές προοπτικές, όσον αφορά τη διαφήμιση, για τα ειδικευμένα έντυπα. [1]

ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΠ ΜΑΡΤΥΡΟΥΝ

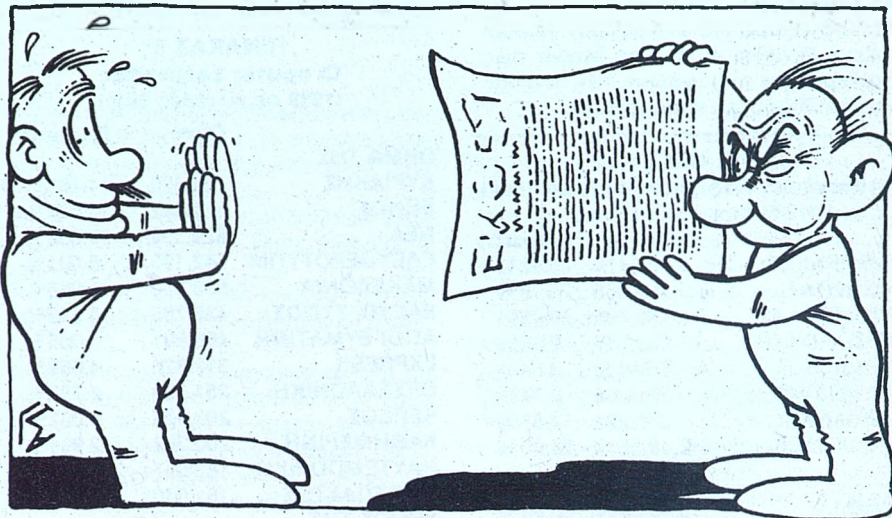
του Βασίλη Ζήση

Οι αναγνώστες του ΑΝΤΙ παρακολούθησαν ασφαλώς τις αντιδράσεις που προκάλεσε η απόρρητη έκθεση προς τον Ανδρέα Παπανδρέου για τις παράνομες δραστηριότητες του Λούβαρη και των Τσάτσων που αποκαλύψαμε στο προηγούμενο τεύχος. Πριν από δεκαπέντε ημέρες ολόκληρος ο Τύπος, με εξαίρεση τα έντυπα του συγκροτήματος Λαμπράκη και του Ταύρου, αναδημοσίευσε την έκθεση, ολόκληρη ή αποσπάσματά της, οι ραδιοσταθμοί αναμετέδιδαν συνεχώς την «είδηση» και όλοι περίμεναν την απάντηση του κυβερνητικού εκπροσώπου κ. Σωτήρη Κωστόπουλου στο ερώτημα που του υπέβαλλε την Πέμπτη 9 Φεβρουαρίου ο ραδιοσταθμός «90,2 Αριστερά στα FM»: «Πώς σχολιάζει η κυβέρνηση δημοσίευμα του περιοδικού ΑΝΤΙ σύμφωνα με το οποίο ο πρωθυπουργός γνώριζε από το 1984 τις παράνομες δραστηριότητες του Λούβαρη και των Τσάτσων».

Ο κ. Κωστόπουλος απέφυγε επιμελώς όλη την ημέρα της Πέμπτης να απαντήσει στο ερώτημα του ραδιοσταθμού. Το ίδιο έκανε και στο «πρες ρουμ» το μεσημέρι της επόμενης ημέρας (Παρασκευή 10.2). «Θα απαντήσω το απόγευμα» είπε στους πολιτικούς συντάκτες. Προφανώς δεν είχε κατορθώσει μέχρι εκείνη τη στιγμή να εντοπίσει τον πρωθυπουργό και δεν ήξερε τι να απαντήσει ο δυστυχής. Τελικά ο πρωθυπουργός βρέθηκε και το βράδυ της Παρασκευής ο κ. Κωστόπουλος διένειμε μια γραπτή απάντηση σύμφωνα με την οποία «η κυβέρνηση δεν απαντά σε παρόμοιες γελοιοότητες».

Δεν είναι η πρώτη φορά που και ο κ. Κωστόπουλος και ο κ. Α. Παπανδρέου συλλαμβάνονται «αδιάβαστοι». Την επόμενη ημέρα (Σάββατο 11.2) ο Τύπος κατακεράυνωσε τον κατά τα άλλα συμπαθή Σωτήρη υπενθυμίζοντάς του ότι πριν από δεκαέξι μήνες ακριβώς, το Νοέμβριο του 1987, ο προκάτοχός του κ. Γιάννης Ρουμπάκης είχε επιβεβαιώσει εμμέσως την ύπαρξη της απόρρητης έκθεσης δηλώνοντας ότι «δεν υπεβλήθη στον πρωθυπουργό παρόμοια έκθεση». Ο Τύπος υπενθύμισε ότι και ο κ. Γεράσιμος Αρσένης είχε επιβεβαιώσει τότε δημοσίως την ύπαρξη της έκθεσης διευκρινίζοντας ότι την είχε ζητήσει ο ίδιος από τον Ανδρέα Παπανδρέου «επειδή τον αφορούσε».

(Ο κ. Αρσένης ενημερώθηκε για την ύπαρξη της έκθεσης όταν ήταν ακόμα υ-

πουργός Εθνικής Οικονομίας από αξιωματικό της αεροπορίας. Ο εν λόγω αξιωματικός, υπηρετεί ακόμα, είχε συμμετάσχει στις έρευνες για το κύκλωμα Λούβαρη - Τσάτσων - χουντικών και όταν διαπίστωσε ότι ο Α. Παπανδρέου δεν επρόκειτο να κάνει τίποτα επισκέφθηκε τον κ. Αρσένη και τον ενημέρωσε σχετικά. Στη συνέχεια ο πρώην «τσάρος της Οικονομίας» επισκέφθηκε τον πρωθυπουργό και κουμπάρο του και του ζήτησε την έκθεση, αλλά εκείνος εκώφευσε, όπως κάνει κάθε φορά που τον «στριμώχνουν». Το όνομα του αξιωματικού είναι στη διάθεση του περιοδικού).

Κανείς συνεπώς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την ύπαρξη της έκθεσης, με εξαίρεση τον κ. Α. Παπανδρέου και το πρόθυμο φερέφωνό του, τον κ. Κωστόπουλο. Αν παρόλα αυτά υπάρχει ακόμα κάποιος που αμφισβητεί την ακρίβεια των στοιχείων, η έκθεση υπάρχει με όλα τα ονόματα και τις υπογραφές.

Απλώς δεν κρίνουμε ακόμα σκόπιμη τη δημοσίευση όλων των στοιχείων, για λόγους που αφορούν τη δημοσιογραφική έρευνα.

Θα επιμείνουμε όμως σε ορισμένα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έκθεση, όχι μόνο επειδή αποκαλύπτουν το πρόσωπο του Ανδρέα Παπανδρέου και της «Αλλαγής» που επικαλέσθηκε, αλλά και, επειδή η έκθεση και τα περιστατικά που συνοδεύουν τη σύνταξή της, σε συνδυασμό με τις άλλες αποδείξεις για την ανάμιξη του Γιώργου Λούβαρη στην «αγορά του αιώνα» (π.χ. το περίφημο telex) προσφέρουν στον αρμόδιο εισαγγελέα όλο το απαραίτητο υλικό για να αξιολογήσει ποινικά την αγορά των Mirage και των F-16 και να ζητήσει ποινικές ευθύνες.

Πριν προχωρήσουμε έχει σημασία να επισημάνουμε τη βασική διαφορά μεταξύ του σκανδάλου Κοσκωτά και των σκανδάλων στις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων. Μέχρι σήμερα οι δημοσιογραφικές και δικαστικές έρευνες για το σκάνδαλο Κοσκωτά έχουν εντοπίσει πέραν κάθε αμφισβήτησης τις πολιτικές ευθύνες του Ανδρέα Παπανδρέου. Οι ποινικές ευθύνες όμως είναι ακόμα δύσκολο να επιμερισθούν στο πρόσωπό του, επειδή οι αποδείξεις για τη διάπραξη του κακούργηματος που αποκαλείται «υπεξαίρεση δημόσιου χρήματος» αφορούν, για την ώρα, μόνο το Γιώργο Λούβαρη και ορισμένους άλλους δευτεργωνιστές του σκανδάλου Κοσκωτά.

Για παράδειγμα, οι μαρτυρίες για την παραλαβή των «πάμπερς» με τα πεντοχίλιαρα από το Γ. Λούβαρη υπάρχουν, αλλά δεν υπάρχουν ακόμα οι αποδείξεις ότι τα κιβώτια στιβάζονταν δίπλα στην πρωθυπουργική κλίνη. Έτσι, μπροστά στη γενική κατακραυγή ο Α. Παπανδρέου αναγκάζεται να ομολογήσει κάποιες πολιτικές ευθύνες του —βλ. για παράδειγμα την κατάθεση της αλληλογραφίας του με τον Γ. Κοσκωτά στην Εξεταστική Επιτροπή— αλλά σιγοσφυρίζει ανήξερος για τις χρηματοποστολές γνωρίζοντας τις δυσκολίες στη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων, εφόσον έχει εξασφαλίσει εκ των προτέρων τη σιωπή του Γ. Λούβαρη και των άλλων, ή υπολογίζοντας ότι θα μπορέσει να προσβάλει την αξιοπιστία των μαρτύρων κατηγορίας.

Αντίθετα, ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν μπορεί να διαφύγει τόσο εύκολα από την αντιμετώπιση των ποινικών ευθυνών που φέρει για τα σκάνδαλα στις προμήθειες των Ενόπλων Δυνάμεων, επειδή υπάρ-

χουν όλες οι απαραίτητες αποδείξεις που θεμελιώνουν την κατηγορία ότι η «αγορά του αιώνα» μεθοδεύτηκε από την αρχή μέχρι το τέλος με αποκλειστικό σκοπό την είσπραξη δισεκατομμυρίων για προμήθεια.

Τα γεγονότα και μόνο ότι η «αγορά του αιώνα» διαπράχθηκε όταν ο Ανδρέας Παπανδρέου κρατούσε ο ίδιος το χαρτοφυλάκιο του υπουργού Άμυνας, ανέλαβε ο ίδιος την «πολιτική ευθύνη» για την αγορά των γαλλικών MIRAGE 2000 σε τιμές διπλάσιες από όσο πουλήθηκαν αλλού και επιπλέον ενέκρινε την αγορά των πυραύλων της MATRA, αφού προηγουμένως διάβασε το telex της παραγγελίας στο οποίο αναφερόταν ως αντιπρόσωπος ο στενός του φίλος Γιώργος Λούβαρης, αρκούν για να κινηθεί η διάταξη περί «ευθύνης υπουργών». Ας διαλέξουν επιτέλους ποια κατηγορία προτιμούν. Εκείνη της πολιτικής αφέλειας και ανικανότητας, επειδή «δεν αντελήφθηκαν» ότι όλοι έκλεβαν από τις επιλογές τους στις προμήθειες, ή την άλλη της «εκτεταμένης απάτης σε βαθμό κακουργηματος σε βάρος του δημόσιου και των εθνικών συμφερόντων»;

Για μας η προηγούμενη διάκριση δεν έχει πλέον καμιά σημασία. Αν ο Ανδρέας Παπανδρέου δεν εξαναγκασθεί σε παραίτηση, για τον ένα ή τον άλλο λόγο, η ελληνική κοινωνία βαρύνεται για πάντα με την κατηγορία ότι του έδωσε την πολυτέλεια της «έντιμης πολιτικής ήττας» στις εκλογές, ενώ αυτός έκανε ό,τι μπορούσε για να διαβρώσει κάθε έννοια ηθικής και προσωπικής ή πολιτικής τιμής.

Αλλά τα λόγια είναι φτώχεια. Θα επισημάνουμε για μια ακόμα φορά τις τεράστιες ευθύνες που προκύπτουν για τον Ανδρέα Παπανδρέου από την έκθεση των μυστικών υπηρεσιών που αποκαλύψαμε στο προηγούμενο τεύχος μας. Ίσως και να μην ισχύει εντελώς ότι «φωνή βωόντος εν τη ερήμω...».

● Ο Ανδρέας Παπανδρέου γνώριζε από το 1984 τουλάχιστον ότι ο στενός του φίλος Γιώργος Λούβαρης κρυβόταν πίσω από έναν όμιλο επιχειρήσεων του Αλέξανδρου Τσάτσου, ο οποίος σε στενή συνεργασία με ένα κύκλωμα χουντικών που επικοινωνούσε με τους έγκλειστους του Κορυδαλλού, μεθόδευε προς όφελός του την «αγορά του αιώνα», υπονομεύοντας την «επιτροπή αγοράς» που είχε συγκροτήσει το ΓΕΑ, αλλά δεν έκανε τίποτα. Αντίθετα, υπάρχουν μαρτυρίες ότι παρέδωσε την έκθεση των μυστικών υπηρεσιών στον ίδιο το Λούβαρη για να εξουδετερώσει τη «διαρροή» από το κύκλωμα.

● Ο Ανδρέας Παπανδρέου γνώριζε ότι ο Λούβαρης και ο όμιλός του έδιναν ψευδείς πληροφορίες στην ΚΥΠ προκειμένου να εξουδετερώσουν τους αντιπάλους τους, όπως ο Γεράσιμος Αρσένης στην υ-

πόθεση της ΑΓΕΤ ή οι άλλοι αντιπρόσωποι όπλων στην «αγορά του αιώνα». Γνώριζε επίσης ότι σύμφωνα με αξιόπιστες μαρτυρίες ανθρώπων των Τσάτσων ο «άνθρωπος» του Λούβαρη και των άλλων στην ΚΥΠ πρέπει να ήταν ο κ. Τέλης Κουτσόγιωργας, σύνδεσμος τότε της υπηρεσίας με το υπουργείο Προεδρίας του αδελφού του Μένιου, και δεν έκανε πάλι τίποτα. Αντίθετα, χρησιμοποιούσε τις «πληροφορίες» που του έστελνε η ΚΥΠ του κ. Κουτσόγιωργα περί «ύποπτων κινήσεων χουντικών στοιχείων στο στράτευμα» για να τρομοκρατεί την Αριστερά και να αποσπά την υποστήριξη της, ενώ γνώριζε ότι όλα αυτά ήταν παραμύθια για μικρά παιδιά.

● Ο Ανδρέας Παπανδρέου γνώριζε ότι ο Γεώργιος Πέτσος βαρύνεται με την κατηγορία της δωροδοκίας από το κύκλωμα Λούβαρη - Τσάτσων, αλλά δεν έκανε τίποτα για να διερευνήσει την αλήθεια της καταγγελίας. Τότε απομάκρυνε τον Γ. Πέτσο από το υπουργείο Άμυνας και εξομολογήθηκε σε στενό συνεργάτη του (η μαρτυρία του τελευταίου είναι στη διάθεση παντός ενδιαφερόμενου) ότι ο πρώτος υφυπουργός Άμυνας του ΠΑΣΟΚ «χρηματιζόταν». (Για την ιστορία υπενθυμίζουμε ότι ο κυβερνητικός Τύπος έγραψε τότε ότι ο Γ. Πέτσος απομακρύνθηκε ως... «καρμανλικός»).

Αργότερα, ο Α. Παπανδρέου «ξέχασε» τις κατηγορίες περί χρηματισμού επανέφερε τον κ. Πέτσο στην κυβέρνηση και τον έκανε πρώτα υπουργό Βιομηχανίας, αργότερα Μεταφορών και σήμερα Δημόσιας Τάξης. Να ήταν άραγε μόνο σύμπτωση ότι ο κ. Πέτσος πήγε στο υπουργείο Βιομηχανίας σε μια εποχή που οι κ. Λούβαρης και Αζάμ μεθόδευαν την αποξένωση της ΑΓΕΤ από τη διεθνή αγορά τσιμέντου; Ήταν μόνο σύμπτωση ότι ο κ. Πέτσος πήγε στο υπουργείο Μεταφορών όταν έπρεπε να αποφασισθεί η κατάπτωση της αγορά των «Μπόινγκ» της Ολυμπιακής, των μικρότερων αεροσκαφών της Αεροπορίας; Και είναι άραγε τυχαία η παρουσία σήμερα του κ. Πέτσου στο υπουργείο Δημόσιας Τάξης, σε μια εποχή που τρομοκρατείται η δικαιοσύνη;

Κλείνοντας θα σημειώσουμε ότι και ο κ. Πέτσος και ο κ. Τέλης Κουτσόγιωργας ή ο συνήθως λαλίστατος αδελφός του τελευταίου, απέφυγαν να «σχολιάσουν» κι αυτοί το προηγούμενο δημοσίευμα του ΑΝΤΙ. Στην περίπτωση του κ. Τέλη Κουτσόγιωργα υπενθυμίζουμε ότι πριν από ένα χρόνο, όταν το περιοδικό αποκάλυψε για πρώτη φορά την ύπαρξη της έκθεσης, αναφερόμενο στον κ. Τέλη έμμεσα, ο κ. Τέλης μας πήρε στο τηλέφωνο και μας είπε... «δεν είμαι εγώ αυτός που εννοείτε, θα στείλω επιστολή». Κάναμε μήνες να συνέλθουμε.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ ΕΘΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Τραγική απροθυμία, ανεπάρκεια και ολιγωρία του αθηναϊκού κράτους
11×18 εκ. - 208 σελ. - 500 δρχ.

ΠΟΝΤΙΟΙ: ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ
11×18 εκ. - 112 σελ. - 350 δρχ.

ΠΑΣΟΚ, ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ
11×18 εκ. - 112 σελ. - 400 δρχ.

Εκδόσεις Ηρόδοτος
Μαυρομικαλή 7 - GR 106 79 Αθήνα
Τηλ.: (01) 36.30.903

Το βιβλίο που πρέπει να διαβαστεί από όλους

ΣΞΕΟΥΑΛΙΚΑ ΜΥΣΤΙΚΑ

Η Τέχνη της Έκστασης στον Έρωτα μέσα από διδασκαλίες του Ινδουιστικού Πολιτισμού - ΤΑΟ, ΚΑΜΑ ΣΟΥΤΡΑ κτλ.

Πάνω από 600 φωτογραφίες και πλήθος από ανέκδοτες γκραβούρες.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΜΠΟΥΚΟΥΜΑΝΗ
Μαυρομικαλή 1 - 3618502

ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ
ΣΤΟ
ΑΝΤΙ

Τελεφτέως εἰς τὴν χώρα μας παρὰ τὸν κακὸν μᾶς τὸν κερὸ καὶ τὰς κλιμακτιρίους συνθήκας, πνέει προτοφανῆς ἀνεμος ἐλεφθερίας καὶ λεβεντιάς. Πράγματα τὰ ὅποια ἦσαν ἀδιανόητα νὰ γίνουν καὶ νὰ εἰπωθοῦν παλαιότερον, λέγονται καὶ πράττονται σήμερον ἐλεφθέρως. Τίποτε δὲν μένει κρυφὸν ἀπὸ τοὺς ψηφοφόρους. Προοδευτικοὶ ἡλικιωμένοι κυκλοφοροῦν εἰς κέντρα μὲ νεαρὰς κορασίδες τῶν προαστείων λαμβάνοντες ψεδρόνημα ἀρχέων Ἑλληνίδων διαλαλῶν ὅτι εἶνε ἐταίραι κὲ γυνέκες ὑπουργοὶ ἐξομολογοῦνται μὲ παρρησίαν ὅτι ἔχουν κἀνὲ ἀπιστίας. Πλουραλισμός, πολυφωνία καὶ πλήρης διαφάνεια εἶναι εἰς ἡμερησίαν διάταξιν. "Ὅλοι αἱ καρδιαὶ ποὺ εἶχαν ἀμπάρες ἔχουν ἀνοιχθῇ διάπλαται εἰς τὴν θέαν τῶν περαστικῶν καὶ ἐπτασφράγιστα μυστικά αἰωροῦνται εἰς τοὺς ἐθέρας ὡς χαρταετοί.

Κάποια διστακτικότης ἐξομολογήσεως παρατηρεῖται μόνον εἰς τὰ κατάβαρα τῆς ψυχῆς ὠρισμένων ποὺ παραμένουν εἰς τὰς φυλακάς. Δι' αὐτὸ πρέπει οἱ βουλευταὶ ποὺ μεταβένουν εἰς τὰς Ἱννομένας πολιτίας κατόπιν προσκλησεως τοῦ ἐγκλείστου τῆς Βοστόνης, νὰ τὸν πείσουν ὅτι καλὸν εἶναι νὰ ἀνοίξῃ καὶ αὐτὸς τὴν καρδίαν τοῦ σὲ καμινὰν τηλεόρασιν διὰ νὰ ἑξαλαφρώσῃ ἀκολουθῶν τὸν συρμόν τῆς ἐποχῆς. Καὶ νὰ μᾶς πῇ, ἀπὸ ποίας ἡλικίας ἀρχισε νὰ κλέπτῃ, πότε ἔκαμε τὴν πρότην ἀπιστίαν κὲ κατὰχρησιν, ἐάν ἀπὸ μικρὸς εἶχε κλίσιν πρὸς τὴν πλαστογραφίαν κὲ μὲ ποίους ἐμοιράσθη τὰ κλοπιμαία ἀργότερον ποὺ ἐμεγάλωσεν καὶ ἐγίνεν τραπεζήτης.

Διατῇ νὰ μείνῃ μὲ τὸ στίγμα τοῦ καθυστερημένου; Πρέπει καὶ τὸ ψυχικὸν τοῦ νελ αὐτοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν δημοσιότητα.

"Ἄς ἀνοίξῃ τέλος πάντων καὶ αὐτὸς τὴν καρδίαν τοῦ νὰ μᾶς πῇ λεπτομερῶς τὴν ἱστορίαν καὶ ἀμαρτίαν τοῦ. "Ἄλλοστε ἀμαρτία ἐξομολογούμενὴ δὲν εἶνε πλέον ἀμαρτία, ἐδίδασκεν ὁ Μπαλζάκ. Εἶνε πρόδος.

★ ★ ★

Τὸ τί συμβαίνει στὴν Ἰαπωνία αὐτὰς τὰς ἡμέρας, εἶνε κατὰ τὸ ἀπεριγραπτόν. Μὲ τὸ σύνθημα Ο ΧΙΡΟΧΙΤΟ ΠΕΘΑΝΕ, Ο ΧΙΡΟΧΙΤΟ ΠΑΕΙ, ὅλοι σὲ τρένα κὲ σταθμούς γράφουνε χὰϊ-κὰϊ. "Ἐμποροὶ, τραπεζίται, ὀρκοτοὶ λογισταὶ, σταθμάρχαι καὶ ἐλεγκταί, ἀποστέλουν ἑκατομῆρια ἐπιστολάς μὲ ποιήματα στὰ Ταχυδρομεῖα μὲ ἀποτέλεσμα σὲ μιά μόνον ἐβδομάδα νὰ ἔχει καληφθῇ τὸ ἔλλειμμα ἀπὸ τὰς καταχρήσεις. Παρόλον ποὺ ἡ Ἀφτοκράτειρα ἐδήλωσε ὅτι μετὰ τὴν ταφὴν δὲν θὰ δεχθῇ συλληπητηρίου ἐφχὰς, ἀρχίζει νὰ τὸ σκέπτεται ἐπειδὴ καθημερινῶς καὶ νέαι καταχρήσεις ἔρχονται εἰς φῶς καὶ μᾶλλον θὰ τὰ δέχεται σιωπηρῶς μέχρι τὰ σαράντα ποὺ θὰ γίνῃ τὸ ἐπίσημον μνημόσυον.

Λόγω τῆς ἀπασχολήσεως τῶν μηχανοδηγῶν καὶ ἐλεγκτῶν μὲ τὴν ποίησιν, ἔχουν ἀκίνητοποιηθῇ καὶ τὰ τρένα καὶ ἐπικρατεῖ χάος. Ὁλόκληρος ἡ χώρα ἔχει κατατῆσαι ἓνα ἀπέραντον τρενοκομείον. Οἱ ἐφημερίδες γιὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὴν ἀθρόαν προσφορὰν ἐπανήλθαν εἰς τὸ παλὸν μέγα σχῆμα. Ἀρχὴν ἔκανε ὁ Α-

Μωο62. ΑΠΙΣΤΕΥΤΑ Κ

ΝΑΤΕΛΩΝ ΗΛΙΟΣ, ἀκολούθησεν ἡ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΑΗΔΩΝ, ΕΣΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΡΥΔΑΛΟΥ, ΧΑΡΑΚΙΡΙΑΚΑΤΩΝ ΒΗΜΑ, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΛΟΤΟΣ, ΒΡΑΔΥΝΗ ΓΚΕ'Ι'ΣΑ, ΑΝΘΟΣ ΚΕΡΑΣΙΑΣ, ΑΝΘΟΣ ΡΟΔΑΚΙΝΙΑΣ, ΑΝΘΟΣ ΟΡΥΖΗΣ ΓΙΟΤΙ, ΕΑΡ ΤΗΣ ΑΥΓΗΣ καὶ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΩΡΑ. Ἀπὸ τὰ ἐβδομαδιαῖα περιοδικά, ποιήματα δημοσιέβουν ὁ Μαντζουρανὸς Ταχυδρόμος, Ἐβόδες Χρυσάνθεμον, Πεισμῶν Μαργαρίτα καὶ Ἰάπωνος Γυναίκα.

Βεβῶς δλα τὰ ἀποστελόμενα εἰς τὰς ἐφημερίδας δὲν εἶνε καλὰ. Τὰ καλῆτερα προέρχονται ἀπὸ τοὺς ἐγκλωβισμένους στὰ ἄσανσέρ, ὅπως τὸ κατωτέρω ποῦ ἐγράφῃ ἀπὸ διεφθνητὴν ποὺ ἀνήρχετο εἰς τὸ γραφίον τοῦ.

"Μόλις πληροφορηθῆκα τὸ χτύπημα τῆς μοίρας μου ἑσταμάτησεν ἡ καρδιά κὲ ὁ ἀνελευστήρας".

Ἡ διακοπὴ τοῦ ρεύματος ἔχει ἀνοίξει νέους ὀρίζοντες εἰς τὴν Ἰαπωνικὴν ποιήσιν ποὺ πλουτίζεται μὲ δάδμαντας καὶ ἡ φήμῃ ὅτι ἡ ἀπομόνωσις τῶν θαλάμων ὑποβοηθεῖ τὴν ἐμπνεῖσιν, ἀναγκάζει πολλοὺς ποιητὰς νὰ περιμένουν μὲ ὑπομονὴν ἔξω ἀπὸ τὴς θυρίδας τῶν ἀναβατήρων. Καὶ ὅσον πιο ψηλά εἶνε τὰ κτίρια, τὸσον καὶ πιο μεγάλα οὐραὶ σχηματίζονται ἀπὸ τοὺς ἀναμένοντας στιχουργούς. Ἐκεῖ γίνονται καθημερινῶς πολὰ ἐπισόδια ἀπὸ ταλαντούχους ποὺ βιάζονται νὰ εἰσέλθουν πρῶτοι καὶ διαπληκτίζονται μὲ Βουδιστὰς τῶν γύρω μοναστηριῶν ποὺ θέλουν καὶ αὐτοὶ νὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπὸ τὴν περισυλλογὴν ποὺ προσφέρουν οἱ θάλαμοι. Πολλοὶ καλόγηροι ἔχουν καὶ τὴν ἐγκρίσιν τῶν ἡγουμένων ποὺ πρὶν ἀναχωρήσουν τοὺς συμβουλεύουν "Ἀκάκιε, μὴν ξεχάσεις νὰ μπῇς σὲ θαλαμίσκον".

Ἐκατὸ περίπου τέτοιοι καλόγηροι κατεπλάκωθηκαν στὸν τελεφτέο μεγάλο σεισμό τοῦ Τόκιο ἀναμένοντες ἔξω ἀπὸ τὸ ἄσανσέρ. Καὶ ἐστάθησαν διπλὰ ἀτυχοὶ, διότι ἐνῶ τὸ κτίριο κατέρεφσε, τὸ ρέβμα δὲν διεκόπη.

★ ★ ★

Λόγω τῆς ἀθρόας παραγωγῆς, ἡ Κυβέρνησις ἔχει συστήσῃ μίαν Ἐξεταστικὴν τῶν Ποιημάτων ἐπιτροπὴν ποὺ κἀνὴ ὅμως πολλὴ ἀφστηρὰν κριτικὴν εἰς τὰ ἀποστελόμενα. Κι ἄλλα μὲν μὲ σάκ-βουαγιὰζ ἀποστέλει στὰς ἐφημερίδας κὲ ἄλλα μὲ χαρτοκιβώτια καὶ εἰδικούς σωματοφύλακας πρὸς τὰ ἀνάκτορα γιὰ τὴν βαρυνεθοῦσα χήρα.

Γιὰ τὸ καλῆτερον Χὰϊ-Κὰϊ ἡ Ἀφτοκράτειρα ποὺ τὴν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Βαλεντίνου ἔκλεισεν τὰ 80 τῆς χρόνια, ἀθλοθέτησεν ἓνα βραβεῖον 80.000 δολαρίων (περίπου 12 ἑκατομῆρια δραχμὰς) ποσὸν τεράστιον ἂν σκεφθῇ κανεῖς ὅτι διὰ κατὰχρησιν 77.000 δολαρίων παρετήθησαν 23 Ἰάπωνες ὑπουργοὶ λόγῳ ἐφθιξίας. Πολλοὶ ξένοι δημοσιογράφοι ποὺ ἀφίχθησαν διὰ

τὴν ἐπίσημον ταφὴν σχολιάζοντες αὐτὰς τὰς παρετήσεις ὑπελόγησαν ὅτι εἰς πολὰς χώρας τῶν Βαλκανίων ὅπου αἱ καταχρήσεις ὑπερβαίνουν κατὰ πολὺ ἀφτὰ τὰ ποσὰ, γιὰ νὰ ἐπαρκέσουν εἰς παραιτήσεις θὰ πρέπει ὅχι μόνον νὰ παρετηθοῦν οἱ ὑπάρχοντες ὑπουργοὶ ἀλλὰ νὰ ἀνακληθοῦν διὰ νὰ παραιτηθοῦν καὶ οἱ παραιτηθέντες ποὺ γιὰ τὸν ἀλφα ἢ βῆτα λόγον προσεχώρησαν εἰς ἄλλα σχήματα.

Χαρακτηριστικὸν τῆς μεγάλης ἀφστηρότητος ποὺ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Ἐξεταστικὴν Ἐπιτροπὴν εἶνε κὲ τὸ θέμα ποὺ ἐδημιουργήθη μεταξὺ Προέδρου καὶ ἐνὸς πτωχοῦ Ἰάπωνος συνταξιούχου. Μόλις ὁ Πρόεδρος ἐδιάβασε τὸ ποίημα διὰ τὸν ἐκλιπόντα Ἀφτοκράτορα ποὺ ἔλεγεν

"Ἡμέρες τῶν Ἀπόκρεω βρήκες νὰ μᾶς ἀφίσῃς μὲ τὸσον ὕψηλὰς τιμὰς εἰς τὰς ἐλῖες Ἀμφίσσης"

εἶπεν εἰς τὸν ταλαντούχον Ἰάπωναν διεκδικητὴν τοῦ Βραβείου.

— Διηγητὴς, τὸ ποίημά σας ἔχει ἀτελείας καὶ ἀπορίτετε. Ἀφξημένως τιμὰς δὲν ἔχομεν μόνον εἰς τὰς ἐλαίας Ἀμφίσης, ἀλλὰ ἔχομεν καὶ εἰς τὸ ρύζι, ἄλεβρα, στάθμεφσιν ἀφτοκινήτων, χαρτοπετσέτας, τσιγάρα καὶ ἄλα εἶδη οἰκιακῆς χρήσεως τὰ ὅποια παραλείψατε νὰ ἀναφέρετε.

— Δὲν τὰ προσέθεσα, εἶπεν ὁ Ἰάπων συνταξιούχος διὰ νὰ μὴ χαλάσω τὸ μέτρον. Τὰ ἀνατιμηθέντα εἶδη ὑπερβαίνουν τὸν ἀριθμὸν τῶν 11 λέξεων ποὺ πρέπει νὰ ἔχῃ ἓνα παραδοσιακὸν ποίημα.

— Ἐχετε δίκειον. Τὰ Χὰϊ-Κὰϊ εἶνε δῆσκολον εἶδος, εἶπεν ὁ Πρόεδρος, διότι σὲ 11 λέξεις πρέπει νὰ περιλαμβάνονται ὕψηλαί ἐνοιαι. Παρακαλῶ πάρτε το καὶ διορθώστε το διὰ νὰ ἐγκριθῇ.

Ὁ Ἰάπων ποιητὴς τὸ πῆρε καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὸ παρέδωσε διορθομένον. Τὸ ποίημα ἔλεγεν,

"Ἐφῆγες ἀφτοκράτορα διὰ μακρινὸν ταξίδι μὲ τὸσον ὕψηλὰς τιμὰς εἰς δλα μας τὰ εἶδη".

Περὶ τὸν νὰ ἀναφέρουμε ὅτι ἐφυγεν καὶ ὁ ποιητὴς ἐφχαριστημένους διότι τὸ ποίημά του ἐνεκρίθη.

★ ★ ★

Πολὰ Χὰϊ-Κὰϊ ποὺ ἀποστέλονται εἶνε ἐπηρεασμένα ἀπὸ τὴν πλούσια Δημοτικὴ ποιήσιν τῆς Ἰαπωνίας. Μερικὰ ἀρχίζουν μὲ τὸν στίχο "Γιὰ δὲς κερὸ ποὺ διάλεξε ὁ Χάρος νὰ σὲ πάρῃ", ἄλλοι μὲ τὰς φράσεις "Στὸν ἄλλο κόσμον ποῦ θὰ πᾶς" κι ἄλλοι ἀπευθυνόμενοι πρὸς τὴν χήρα τοῦ Ἀφτοκράτορος τὴν συμβουλεύουν.

"Τώρα ποῦ ἀπεβίωσεν καὶ πᾶει ὁ Χηροχίτο χήραν ν' ἀλάξης ὄνομα, νὰ γίνῃς Χήρα Χίτο".

(αὐτὸ ἐστάλη ἀπὸ κάποιον Ἰάπωναν ὀνόματι Θεοφάνη ποὺ ἔχει μανία μὲ τὰ ψεδρόνυμα).

ΑΙ ΟΜΩΣ ΑΛΗΘΙΝΑ

Τό Σεβαστόν κέ καταβεβλημένον πρόσοπον τής Χιραχίτο είνε ἀντικείμενον πολών τολμηρών ἐρωτήσεων ἀπό τούς τηλεπαρουσιαστάς πρὸς τούς καλεσμένους πού ὀφείλουν νά ἀπαντήσουν εἰς 30 δεφετερόλεπτα. Συνήθως ἡ ἐρώτησις εἶναι:

ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΚΟΙΜΗΘΕΙΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΧΗΡΑ ΤΟΥ ΑΦΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ;

Ἀπαντήσατε / ΝΑΙ, ΜΕΡΙΚΑΣ ΦΟΡΑΣ, ΟΧΙ.

Ἄλλη ἐρώτησις πού γίνεται ἀπὸ μηχάνημα ὑψηλῆς τεχνολογίας ἀφορὰ κοστολόγησιν τῶν θελγῆτρων τῆς. ΠΟΣΟ ΚΟΣΤΙΖΕΙ ΤΟ ΦΙΛΙ ΣΤΗ ΔΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟ ΑΝΑΤΟΛΗ (εἰς Γιέν).

Σχεδὸν ὅλοι οἱ ἐροτόμενοι ἀπαντοῦν ἀβίαστα

«Τῆς παντρεμένης δεκατέσσερα, τῆς χήρας μηδέν».

Μόνον ἀβλικοί τοῦ ἀνακτορικοῦ περιβάλοντος πού παρεβρίσκονται σ' ἀφτάς τὰς ἐκπομπὰς τὴν βαθμολογοῦν ἐπιεικῶς μέ τέσσερα. Κι ἀφτόι συνήθως εἶναι ἄνθρωποι πού τὴν θυμοῦνται μέ νοσταλγίαν ὅπως ἦτο τό 1953, τότε πού εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἀφτοκράτωρ ἦτο ὁ Χιροχίτο καί εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Πιουριφύ. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπλησίαζεν τὰ 50 καί καλοδιατρεῖτο καί ὅταν ἐβγενεν διὰ νά μοιράσῃ βιβλιάρια ἀπόρων κορασιδῶν ὅλοι τὴν ἐθάβμαζαν. Τώρα ὅμως πού ἡ ὁμορφιά τῆς εἶνε ἀνύπαρκτος ὅπως ἕνας ἀριστερός συνασπισμός, ἡ Κρατική τηλεόρασις ἀποφέβγει νά τὴν ἐμφανίζῃ δημοσίως γιὰ νά μή μαθαίνῃ ὁ λαός τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ προσώπου τῆς.

Στὴν ἐκπομπὴν ΟΜΙΛΕΙΤΕ ΙΑΠΩΝΙΚΑ; πού διευθύνεται ἀπὸ τὴν τηλεπαρουσιάστριαν Κανε-Λί, ἡ Κανε-Λί λέγει πρὸς τούς καλεσμένους.

— Θά σὰς διαβάσω ἕνα ποῖημα κι ἐσεῖς θά ἐντοπίσετε τὴν σημασίαν μιᾶς ἀγνώστου λέξεως. Ἀκούστε.

«Σαρανταπέντε μάστοροι, κι ἐξήντα μαθητάδες, τό λούβαρι περίμεναν νά φέρῃ τούς παράδες»

Μήπως μπορεῖτε νά μοῦ πῆτε εἰς 30 δεφετερόλεπτα τί ξέρετε γιὰ τό λούβαρι καί ἀπὸ πού προέρχεται; Ὅποιοι τό βρῇ κερδίζει ἕνα κουτί μέ Πάμπερς μάρκας ΜΕΝΥΟ (θυγατρικὴ τῆς SANYO).

Ἐντὸς 3 δεφετερολέπτων ὁ καλεσμένος πού συνήθως εἶναι ἐγκυκλοπαιδικὰ μορφωμένος ἀπαντᾷ.

— Το Λούβαρι προέρχεται ἀπὸ τὴν λέξιν Λούβαρης. Καί Λούβαρης καλῆται ὁ ἐργολάβος ὅστις ἀναλαμβάνει νά πληρῶνι τούς ἐργάτας ἐναντι ἀποδείξεων, ὅταν ὁ Σαμουράι εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει τό κτίσμα ἀδηνάτει νά προσέλθῃ κέ χρησιμοποιεῖ «μεσάζοντα».

— Πολύ ὀρέα, λέγει ἡ Κανε-Λί. Μήπως ξέρετε καί τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως Μεσάζων;

— Πῶς δέν τὴν ξέρω. Εἶναι παραφθορά τοῦ ἀρχέου Ἰαπωνικοῦ ρήματος Μασάζω, πού σημαίνει ἀπὸ τὴν μάσα ζῶ καί

σύν τό χρόνῳ ἐγίνε μεσάζω. Τώρα ζεῖ μέσα διότι δέν τὸν ἀφήνουν νά βγῇ ἔξω.

— Πολύ, πολύ ὀρέα. Λάβετε τό κουτί σας, εἶπεν ἡ Κανε-Λί.

★ ★ ★

Πολλοὶ ξένοι πρεσβεφταὶ ἔχουν καταφθάσει εἰς τό Τόκιο μέ ἔτοιμα Χάϊ-Καί τὰ ὁποῖα πρόκειται νά καταθέσουν ἐπὶ τῆς σωροῦ τοῦ ἀποθανόντος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ταφῆς. Ἐντυποσιακόν εἶνε τό ποῖημα τοῦ πρεσβεφτοῦ τῆς Ἀβησηνίας πρὸς τὸν Τρίτον ἐκλιπόντα τοῦ Ἀξονος, ὅπου ἀφού εἰς τούς πρώτους στίχους ἀναφέρεται εἰς τὸν Χίτλερ καί Μουσολίνι πού ἀπέθανον νέοι, ἐξυμνεῖ τὸν μακαρίτην πού κατέστρεψε ὁλόκληρον τὸν Ἀμερικανικόν Στόλον εἰς τό Πέρλ-Χάρμπορ χωρὶς νά χρησιμοποιήσῃ ὑπερίτην.

Λόγω τοῦ περιορισμένου χώρου, δέν μπορῶ διστιχὸς νά ἀναφέρω τό περιεχόμενον τῶν ποιημάτων τῶν ἄλλων ξένων πρεσβεφτῶν καθὼς καί τῆς ΕΟΚ. Σύντομον μόνον περίληψιν τοῦ λακωνικοῦ ποιήματος τοῦ Ἑλληνος Προέδρου δημοσιέβω στό τέλος. Καί λυποῦμε δι' ἀφτό.

★ ★ ★

Πολύ στενοχορηγμένος πῆγα νά ἐπισκεφθῶ τὴν Λεσβία γιὰ τὴν Μου (ζεῖ ἀκόμη ἀν κέ τελεφετῶς ὑποφέρει ἀπὸ τὰ μάτια τῆς) «Δέν βλέπο φῶς εἰς τὸν ὀρίζοντα», μοῦ παραπονεῖται συχνά. (Ἐγὼ δέν ἀνησυχῶ δι' ἀφτό καί τό θεωρῶ φυσιολογικόν, διότι πῶς νά δῇ φῶς ἀφού δέν βλέπει).

— Καλῶς τον. Στενοχορηγμένος μοῦ φαίνεται, τί σοῦ συμβένει;

— Γιαγιάκα, σεῖς πού εἴσασταν πρώτη εἰς τὴν καλονήν διὰ τὴν ὁμορφίαν σας κέ πολλοὶ ξένοι ἐθάβμασαν τὸν κόλπον σας κέ τὸν ὕμνησαν μέ τὸν μολυβὸν τῆς συγγραφικῆς τῶν δυνότητος, θά ἤθελον νά μέ βοηθήσετε εἰς ἕν προσωπικόν μου ζήτημα.

— Περί τίνος πρόκειται. Λέγε μοῦ νά ἀκούσω.

— Νά, ἔστεῖλα 5 γράμματα μέ στίχους μοῦ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν κέ τώρα ἐτοιμάζω τό ἔκτον μου Χάϊ-Καί διὰ νά τό στείλω, ἀλλά δέν μοῦ βγίνει καλόν.

— Ἀφού ἔστεῖλες τόσα πολλά, γιατί θέλεις νά στείλῃς κέ ἄλλα;

— Διότι γιαγιάκα, ἐπληροφορήθην ὅτι καθ' ὁδόν πολλὰ γράμματα χάνοντε. Ὁ κήριος Κοσκοτὰς ἔστειλε 10, ὁ προθυπουργός παρέλαβε 7 κέ παρέδωσε εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν 6, τὰ ἐξῆς πέντε.

— Ὅρέα. Διάβασέ μοῦ νά δῶ τί ἔχης γράψῃ.

— Ἀκούστε:

*Ἔνα τό χελιδόνη καί ἡ
ἀνοιξη ἀκριβῇ,
ἀκριβῆσαν τσιγάρα, χαλβάδες
καί τυρί.*

— Ἐ, ὀρέον εἶναι. Γιατί δέν τό στέλνης; — Διότι γιαγιάκα, μοῦ βγένει μέ δώδεκα

λέξεις καί θά μοῦ τό ἀπορρίψουν τὰ Ἀνάκτορα. Μόνον ἀφτά πού ἔχουν 11 λέξεις ἐγκρίνονται. Σεῖς πού εἴσθε σοφῇ, πότε μοῦ τί πρέπι νά κάνω...

— Νά κάνῃς τό ἐξῆς. Συγχώνεψε τίς δύο τελευταῖες λέξεις εἰς μίαν καί μὴν τὰς διαχωρίζῃς. Γράψε «κετυρί» πού ἀκούγεται σάν τερέτισμα ἀηδῶνος καί εἶνε ποῖο ποιητικόν. Ὅποτε ἔχεις 11 λέξεις.

— Μά γιαγιά, τό «Κετυρί» δέν τό ξέρουν οἱ Ἰάπωνες κέ θά τό περάσουν γιὰ κάτι ἀγνωστόν.

— Γιατί, μήπως ὁ χαλβὰς πού ἀναφέρῃς τοὺς εἶναι γνωστός;

Ἐφυγα ἀπὸ τὴν σοφῇ μου γιαγιά πολλὴ ἀνακουφισμένος. Τώρα ὅταν δημοσιεύωμαι εἰς τὰ ποιήματα, χρησιμοποιῶ ἀφτὴν τὴν μέθοδον. Καί πολλὰς φορές διὰ καλητέραν μοῦ ἐξυπρέτησιν, συγχωνέβω καί τρεῖς λέξεις εἰς μίαν. Πρόχειρον παράδειγμα ἡ ἀπάντησις πού ἔδωσα εἰς τὸν κήριον Τσοβόλα πού μοῦ ἔστειλεν ἕνα Χάϊ-Καί σχετικὸς μέ τὴν ἀφῆσιν τῶν σιγαρέτων. Ἴδου τό ποῖμά του.

Ἀφῆσις κατέστη ἐπιβεβλημένη.

Καπνιστὰι ἐλατόθησαν 2,4%.

Ἀπὸ πού θά κάληπτα ἐλείματα;

Ἴδου καί ἡ ἀπάντησίς μου ὅπως μέ ἐδίδαξε ἡ γιαγιά μου.

*Ἀνόλι κόψουν τοτσιαροφέτο
κεμῶνος καπνιστῆς τισελάδος παραμυνοεγὸ*

ἐγῶθα πλιροσο ολαταελῖματα; Τιλογικειναιαφτί;

Ἔτσι μέ 11 ἀκριβῶς λέξεις τὸν ἔβαλα εἰς τὴν θέσιν του.

★ ★ ★

ΙΔΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΜΑΣ

Μεγαλιωτάτη,

ὡς πρώτος πολίτης τῆς Ἑλλάδος, ἐκφράζω λήπην πού ἀπέθανεν ὁ Μικᾶδος.

*Βασιλέφς ἡ στρατιότης, ἐάν εἴσαι στήν Ἀσία
ρίπτει εἰς ἕνα λάκκον πού ὑπάρχει ἡ γρᾶσι.*

Εἶτε κιμονό φοροῦμε, ἡ μέ σάβανον γυρνοῦμε,

τοῦτῃ γῆς πού τὴν πατοῦμε, ὅλοι μέσα τῆς θά μπορούμε.

*Εἴμεθα ἕνα τίποτε. Ἀφτά εἶναι γνωστά.
ὀλίγα ἄσπρα κόκαλα. Κοκτέηλ μέ ὀσά.
Ἡ πρόωρος χηρεία σας, ὀφείλεται στό ὅτι*

δέν κάνετε ἐνέργειες ἀμέσως μέ τὴν πρώτην.

Ἄν οἱ γιατροὶ τοῦ ἔκοβαν τὰ πόδια του ἀμφότερα

*χήρα θά εἴσθο 32 μέρες ἀργότερα.
Χάσατε μέρες διστιχὸς ἀπὸ τὴν ἀπειρία σας*

ἐνῶ τό πάσχα πιθανόν νάρχιζεν ἡ χηρεία σας.

*Ἀφῆνι τώρα διστιχὸς διάδοχον στό παλάτι
κι' ἐσὰς νά ὀλοφῆρεσθε ὡς χήρα στό κρεβάτι.*

*Ζωή σέ λόγους σας
Μεγαλιωτάτη.*

Μετά τὴν ἐκφώνησιν ἡ χήρα κατέθεσε μήνησιν.

του Αντρέα Μπίστη

Ότι το «Νταβός» υπήρξε μια σοβαρή πολιτική και διπλωματική ήττα του Ανδρέα Παπανδρέου και της κυβέρνησής του, επακόλουθο της οποίας ήταν η ανατροπή βασικών αξόνων της μέχρι τότε εξωτερικής και αμυντικής της πολιτικής κάτω από τις πιέσεις του αμερικανο-νατοϊκού παράγοντα και του τουρκικού επεκτατισμού, είναι μια πραγματικότητα που καμιά κυβερνητική προπαγάνδα δεν είναι πια σε θέση να συγκαλύψει, μιας και τα γεγονότα μιλούν από μόνα τους.

Η Ελπίδα Φραγκοπούλου και οι δικηγόροι της στα δικαστήρια της Τουρκίας. Από αριστερά οι Μεσούτ Μπασέρ, Οσμάν Κουντμάν και Αντνάν Μπαμπακάλ. Η φωτογραφία δημοσιεύτηκε στην Τζουμχουριέτ.

ΜΕΤΑ ΤΟ ΝΤΑΒΟΣ ΛΗΣΤΕΥΟΝΤΑΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΕΣ

Οι συνολικότερες συνέπειες της ελληνικής ήττας εκτέθηκαν στο προηγούμενο τεύχος του «Αντί» στο άρθρο «ένas χρόνος Νταβός».

Το σημερινό σημείωμα, αναφέρεται στο ζήτημα των περιουσιών της ομογένειας της Κωνσταντινούπολης, ενός άλλου τμήματος του ελληνισμού, που γεύθηκε και αυτό τα αποτελέσματα του «Νταβός». Πρόσφατα, μάλιστα, καθώς πλήθαιναν στα δημοσιεύματα στον ελληνικό Τύπο για τις αρνητικές εξελίξεις στο θέμα αυτό, η κυβέρνηση εδέησε να βγει από το λήθαργο και να αντιδράσει τελευταία και καταϊδρωμένη, με τη μορφή μιας χλιαρής δήλωσης του κυβερνητικού εκπροσώπου.

Σ' αυτήν, αφού προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι η κυβέρνηση «παρακολούθησε και παρακολουθεί στενά το θέμα» (θα δούμε πόσο πράγματι «στενά» το παρακολούθησε), διατυπώνεται με ιδιαίτερη λεπτότητα απλά η «λύπη» (!) της γιατί «δεν έχει γίνει κανένα θετικό βήμα» και επιχειρείται να μεγιστοποιηθεί κάποια παρέμβαση που έγινε εκ μέρους της στις 27 Ιανουαρίου στο «Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» όπως, αναφέρεται, ενώ

δεν πρόκειται για τίποτε παραπάνω από την υποβολή ενός νέου υπομνήματος, εξ όσων αρμοδίως γνωρίζουμε, στην ομάδα εργασίας «Μεσογείου» της Κοινότητας.

Η παγίδα

Πέρσι, λοιπόν, στην ελβετική κωμόπολη, ανάμεσα στα άλλα εντελώς αναπάντεχα που μας πρόκυψαν, οι πρωθυπουργοί της Ελλάδας και της Τουρκίας, ανάγκη ξαφνικά, ότι, για να «βελτιωθεί το κλίμα», στις διμερείς σχέσεις και να εδραιωθεί το νεογέννητο «πνεύμα του Νταβός» αποφάσισαν να προβούν σε αμοιβαίες χειρονομίες «καλής θέλησης». Η τουρκική κυβέρνηση θα προχωρούσε στην άμεση άρση, του «μυστικού νομοδιατάγματος» του 1964 και θα αποδέσμευε τις περιουσίες της ελληνικής ομογένειας, η ελληνική κυβέρνηση, σε ανταπόδοση θα υπέγραφε το πρωτόκολλο προσαρμογής της «συμφωνίας σύνδεσης» της Τουρκίας με την ΕΟΚ του 1963.

Η όλη, ωστόσο, υπόθεση φάνηκε ότι

παίρνει στραβό δρόμο από την πρώτη στιγμή.

Επικαλούμενη διάφορα ανυπόστατα «νομικά κωλύματα», η τουρκική κυβέρνηση δεν ικανοποίησε το ελληνικό αίτημα για αναδρομική ισχύ στην άρση του νομοδιατάγματος, περιοριζόμενη με το νέο νόμο που θέσπισε στις 3/2/88 να περιλάβει μόνον όσες υποθέσεις εκκρεμούσαν ή επρόκειτο να εκδικασθούν στο εξής.

● Παρά, όμως, αυτή τη σοβαρότατη υπαναχώρηση από την πλευρά της Άγκυρας, που εσήμαινε ότι, ο τεράστιος όγκος των 80.000 και πλέον νεοπροσφύγων, που είχαν εξαναγκασθεί να καταφύγουν στην Ελλάδα ή αλλού εξαιτίας των διωγμών του '55, του '64 αλλά και μετά το '74, και των οποίων οι περιουσίες είτε είχαν περιέλθει ολοκληρωτικά στην κυριότητα του τουρκικού δημοσίου με διάφορες «νόμιμες» παρανομίες, είτε το τουρκικό δημόσιο τις νέμονταν μέσω παράνομης και καταχρηστικής διαχείρισης δια επιτροπών επί 25 χρόνια, έχανε κάθε ελπίδα όχι μόνο να πάρει πίσω τις κλεμ-

μένες περιουσίες του, αλλά ούτε καν μια δραχμή αποζημίωση να εισπράξει.

● Παρά, ακόμη, το γεγονός ότι μια από τις εκδικαζόμενες υποθέσεις, η περίφημη περίπτωση της περιουσίας Πανά που θα δούμε εκτενέστερα παρακάτω και για την οποία έγινε λόγος και στη Βουλή από τον Έλληνα πρωθυπουργό, είχε μεν θετικά ολοκληρωθεί υπέρ των νόμιμων κληρονόμων από τις 9/2/88, παρεμβάλλονταν όμως ορισμένα παράνομα, γι' αυτό και πολύ ύποπτα και καθόλου τυχαία, εμπόδια για την απρόσκοπτη διαχείρισή της από τους δικαιούχους, παρόλα τα παραπάνω λοιπόν,

η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, εντελώς ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΑ και ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΑ, όπως φάνηκε εκ των υστέρων, αξιολογεί ως ικανοποιητικά τα μέτρα της κυβέρνησης Οζάλ για τις ελληνικές περιουσίες, παραιτείται από τις επιφυλάξεις που πρόβαλε από το 1956 στους κόλπους της ΕΟΚ και σπεύδει να προσυπογράψει το «Πρωτόκολλο Συνδέσεως» ΕΟΚ - Τουρκίας στις 20/4/88.

Μετά τη συνολική μεθόδευση της υπόθεσης «Νταβός», η πρώτη παγίδα του καθεστώτος Εβρέν - Οζάλ σε βάρος της ανυποψίαστης κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, έχει ήδη πιάσει.

Το Ν.Δ. του '64

Πριν προχωρήσουμε παρακάτω δυο λόγια για το μεσαιωνικό και ρατσιστικό τερατούργημα, που έμεινε γνωστό σαν «μυστικό νομοδιάταγμα του 1964».

Το 1964, με πρόσχημα την κρίση στην Κύπρο και σε εφαρμογή αντιποίνων (!) για τους διωγμούς... των τουρκοκυπρίων, ο στρατηγός Τζεμάλ Γκιουρσέλ που είχε καταλάβει την εξουσία με πραξικόπημα το 1960 προωθεί μέσω του ελεγχόμενου τουρκικού υπουργικού συμβουλίου την έγκριση του νομοδιατάγματος 6/380 της 2/11/64, με το οποίο, τα πρόσχαπα ελληνικής ιθαγένειας στερούνται του δικαιώματος δικαιοπραξίας επί της ακινήτου περιουσίας τους (αγορά - πώληση, κτλ.).

Το νομοδιάταγμα αυτό αποκλείθηκε «μυστικό» διότι ουδέποτε δημοσιεύθηκε στην τουρκική εφημερίδα της κυβέρνησης. Και τούτο, διότι, επειδή ήταν αντίθετο ακόμη και με το φασιστοειδές «Σύνταγμα» της εποχής εκείνης, θα μπορούσε να το προσβάλει ο οποιοσδήποτε εντός 90 ημερών ως αντισυνταγματικό και να ζητήσει —και ασφαλώς να πετύχει— την ακύρωσή του. Ήταν δηλαδή, πέρα για πέρα ΠΑΡΑΝΟΜΟ!

Κι όμως, για 25 ολόκληρα χρόνια τα τουρκικά δικαστήρια λεηλατούσαν τις περιουσίες της ομογένειας με βάση αυτό το νομοδιάταγμα!

Το 1980 «διευρύνει» το νομοδιάταγμα κηρύσσοντας πρόσθετη νομική πράξη, μη εκτελεστές τις διαθήκες. Στερει δηλαδή από τους Έλληνες τα κληρονομικά τους δικαιώματα ρίχνοντας πια την Τουρκία πίσω, όχι στον Μεσαίωνα, αλλά στην δουλοκτητική κοινωνία!

Παρά την ονομασία του ως «μυστικού» το νομοδιάταγμα ήταν πασιγνώστο και στην Τουρκία και στην Ελλάδα. Κι όμως δεν βρέθηκε ούτε μια ελληνική κυβέρνηση από τότε, ούτε του Γ. Παπανδρέου, ούτε των αποστατών, ούτε φυσικά της χούντας, αλλά ούτε της ΝΔ ή του ΠΑΣΟΚ, μετά τη μεταπολίτευση, που να αξιώθηκε να σκεφθεί να προσβάλει αυτό το τερατούργημα στους Διεθνείς Οργανισμούς και να ζητήσει την κατάργησή του.

Μόνον επί υπουργίας Πάγκαλου και χάρη στην ευτυχή έμπνευση συνεργατών του, η ελληνική κυβέρνηση καταθέτει στις αρχές του 1987, «ειδικό μνημόνιο» καταγγελίας του νομοδιατάγματος στην ΕΟΚ προαπαιτώντας την άρση του, προκειμένου η Ελλάδα να προσυπογράψει το «πρωτόκολλο σύνδεσης» Τουρκίας - ΕΟΚ.

Αλλά, ας δούμε πιο συγκεκριμένα, πώς αυτό το «χαρτί» το έκαψε ο Α. Παπανδρέου στο Νταβός.

Ο γολγοθάς της Ελπίδας

Η Ελπίδα Φραγκοπούλου, γεννημένη στην Κωνσταντινούπολη, είναι Τούρκος υπήκοος αλλά ελληνικής ιθαγένειας. Ζει στην Τουρκία, και εργάζεται εκεί πάνω από 30 χρόνια σαν δικηγόρος.

Το 1979 η φίλη της Πηνελόπη Πανά είχε την ατυχή έμπνευση, πεθαίνοντας να την ορίσει στη διαθήκη της κληρονόμο του 1/4 της περιουσίας της μαζί με το γιό της Κοσμά Πανά, που ζει στην Αθήνα και ο οποίος κληρονομεί τα υπόλοιπα 3/4. Πριν κλείσει το '79, ολοκληρώνονται οι διαδικασίες σε όλες τις απαιτούμενες βαθμίδες των τουρκικών δικαστικών αρχών. Εκτελείται η διαθήκη, οι τίτλοι κυριότητας περιέρχονται στη νόμιμη κληρονόμο. Υπάρχει το ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ.

Από αυτή τη στιγμή αρχίζει ο Γολγοθάς της Ελπίδας.

Η περιουσία της Πανά, απαρτίζεται από 4 σπίτια στα Πριγκιπωνήσια, αξίας περίπου 3 δις λιρών Τουρκίας (κάπου 230 εκ. δραχμές). Είναι μια ζηλευτή μπουκιά για το αποικιακό, ρατσιστικό και στρατοκρατούμενο κράτος ληστή, που ονομάζεται κατ' ευφημισμό «Τουρκική Δημοκρατία».

Αμέσως, λοιπόν, μετά την επικύρωση της διαθήκης, οι τουρκικές αρχές, καθ' υπέρβαση και αυτού ακόμη του νομοδιατάγματος του '64 (!) που δεν αφορά την Φραγκοπούλου σαν Τούρκο υπήκοο, της επιβάλει ανάσχεση οποιασδήποτε δικαιοπραξίας.

Το 1980, αμέσως μετά τη διεύρυνση του νομοδιατάγματος που απαγορεύει την εκτέλεση διαθηκών, το Δημόσιο αξιώνει την αναδρομική ισχύ του (!) και ζητά την ακύρωση της διαθήκης της Πανά, πράγμα πρωτοφανές στα διεθνή νομικά χρονικά, όχι μόνο γιατί υπάρχει ήδη το δεδικασμένο, αλλά και γιατί το μόνο πρόσωπο που θα μπορούσε να ζητήσει την ακύρωση είναι ο γιος της Πανά, Κοσμάς.

Η διαβολική φαντασία του τουρκικού δημοσίου εξαντλεί τα όρια της όταν για ναβάλει στο χέρι την περιουσία, επιχει-

ρει με πλαστά έγγραφα να αποδείξει πρώτα ότι η Πανά είναι «άτεκνη» (!) και στη συνέχεια ότι η Φραγκοπούλου, γεννημένη στην Πόλη και για 30 χρόνια γραμμένη στο τουρκικό δικαστικό σώμα, «δεν είναι Τούρκος υπήκοος» (!). Όταν πια οι προσπάθειες αυτές καταρρέουν επιστρατεύεται το έσχατο μέσον. Νέα «διεύρυνση» στο νομοδιάταγμα, ορίζει ότι κληρονόμοι των Ελλήνων δεν μπορούν να είναι «ούτε Τούρκοι υπήκοοι» (!).

Ύστερα από τρεις αλληπάλληλους γύρους ανάμεσα σε Πρωτοδικείο και Εφετείο, που διαρκούν περίπου 7 χρόνια, όπου το πρώτο, αρνείται να επικυρώσει την απόφαση του δεύτερου διότι υπάρχει ένας πρωτοδικής, ονόματι Τζοσκούν που σέβεται στοιχειωδώς τον εαυτό του, η υπόθεση παραπέμπεται στο «Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, της Τουρκίας» το οποίο καλείται να συγκληθεί εκτάκτως για την υπόθεση Πανά.

Το Γενάρη του '88, λίγες μέρες πριν το Νταβός, το Ανώτατο Δικαστήριο συνέρχεται και κρίνει άκυρη τη διαθήκη Πανά. Είναι σαφές ότι ο κ. Οζάλ γνωρίζει τι πρόκειται να συζητηθεί στο Νταβός (όχι φυσικά η υφαλοκρηπίδα!) και προετοιμάζει τις κινήσεις του.

Όταν, λοιπόν, στο Νταβός αποφασίζονται οι χειρονομίες «καλής θέλησης» παρακολουθείστε τι κάνει ο κ. Οζάλ. Με νόμο της 3/2/88 εξαγγέλει την άρση του νομοδιατάγματος που υποσχέθηκε στον κ. Παπανδρέου, φυσικά χωρίς αναδρομική ισχύ. Αλλά μια ημέρα, πριν, στις 2/2/88, φροντίζει να καθαρογραφεί και άρα να τεθεί σε ισχύ η απόφαση του Ακυρωτικού, ώστε η υπόθεση Πανά να επιπτεει στην μη αναδρομικότητα του νόμου της επόμενης ημέρας, της 3/2/88, δηλαδή, με το οποίο αίρεται το νομοδιάταγμα του '64 (!).

Η ελληνική κυβέρνηση, αντιδρά. Τότε ο κ. Οζάλ «μεγαλόψυχα» εκδίδει ειδικό διάταγμα («Διάταγμα της Ελπίδας» ονομάστηκε) για την ευνοϊκή μεταχείριση της υπόθεσης Φραγκοπούλου - Πανά.

Στη δική που γίνεται στις 9/2/88, νέα έκπληξη. Εμφανίζεται το υπουργείο Οικονομικών ως εκπρόσωπος του Δημοσίου και κοινοποιεί άρση της δικής του αγωγής, δηλώνοντας ότι η απόφαση του 1979 ήταν νόμιμη (!) και έτσι η Φραγκοπούλου δικαιώνεται.

Όμως αυτή η απίστευτη ιστορία δεν τελειώνει εδώ. Μια ύποπτη σκιά διατηρείται. Εντελώς ακαιοπολύγιστα, καθυστερεί πέρα του νόμιμου 24ωρου η άρση της στέρξης δικαιοπραξίας που της είχε επιβληθεί ήδη από το 1979. Θα δούμε στη συνέχεια τι σημαίνει αυτό.

Η μακρά αυτή αφήγηση γίνεται σκόπιμα. Και ο πιο αναρμόδιος άνθρωπος, μπορεί να καταλάβει από την οργιαστική αυτή αουδοσία, ότι η κυβέρνηση Οζάλ και η ελεγχόμενη δικαιοσύνη της είναι εντελώς αφερέγγυες. Μόνο έτσι μπορεί να γίνει κατανοητό το μέγεθος της ευθύνης της ελληνικής κυβέρνησης, που ενώ γνωρίζει αυτή την κατάσταση (τουλάχιστον θα έπρεπε να τη γνωρίζει μιας και οι ελληνικές αρχές, Πρεσβεία και Προξε-

νείο έχουν γνώση των δεδομένων αυτών), πάλι και υπογράφει το Πρωτόκολλο Συνδέσης, χωρίς να έχει καμιά εγγύηση.

... Η συνέχεια

Οι μήνες κυλούν. Το καθεστώς Εβρέν-Οζάλ, έχοντας πετύχει την εξουδετέρωση του «χαρτιού» που είχε η Αθήνα ετοιμάζει τις επόμενες κινήσεις του, καθώς μετά την επίσκεψη Οζάλ στην Αθήνα, το κυπριακό δείχνει να βγαίνει μεν από το «ράφι», αλλά καμιά πρόοδος δεν σημειώνεται.

Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις και με την ασθένεια του Έλληνα πρωθυπουργού τελματώνονται. Η ένταση αρχίζει ξανά να επανέρχεται, καθώς το Νταβός ψυχорραγεί. Η Άγκυρα αποφασίζει να περάσει σε πολιτική αντιμετώπιση εφ' όλης της ύλης ενώ η Ελλάδα συγκλονίζεται από το σκάνδαλο Κοσκωτά. Κοντά σ' όλα ενεργοποιείται ξανά και ο τερατώδης νομικός μηχανισμός κατά των περιουσιών των ομογενών.

● Περίπτωση Χριστίνας Τζανέττου. Χήρα με δύο κόρες, πρόσφυγας ζει στον Καναδά. Το δαιμόνιο Δημόσιο εμφανίζει πλαστά πιστοποιητικά «θανάτου» και ότι είναι «άτεκνη» προσπαθεί να της υφαρπάξει την περιουσία.

● Περίπτωση Ευγενίας Βελτρά. Το Δημόσιο ισχυρίζεται ότι η Βελτρά «πέθανε». Ορίζει επίτροπο στην περιουσία της. Η υπερήλικη Βελτρά εμφανίζεται στα τουρκικά δικαστήρια ανατρέποντας το «θάνατό» της. Απόφαση «τέρας» του

τουρκικού Αρείου Πάγου στις 10/10/89 δεν αίρει τον επίτροπο!

● Περίπτωση Ευφροσύνης Ξενιάδου. Κάτοικος Κωνσταντινούπολης. Έχει δυο παιδιά στην Ελλάδα, που όποτε μπορεί τα επισκέπτεται. Το Δημόσιο προετοιμάζεται να τοποθετήσει επίτροπο διότι τη θεωρεί «κάτοικο εξωτερικού» λόγω συχνών ταξιδιών!

● Περίπτωση Μαξίμου. Οικόπεδο και οικημα συνολικής έκτασης 1.600 m² και αξίας περίπου 1,2 δις δραχμών του θανόντος, πατριάρχη Μαξίμου παρέχεται στο δημόσιο με τα γνωστά, παράνομα το 1986, τερτίπια! Το οικημα κατεδαφίζεται σε μια νύχτα. Με δωρεά 50 εκ. λιρών του Κουρκούτ Οζάλ, αδελφού του Τούρκου πρωθυπουργού, ανεγείρεται τζαμί αφιερωμένο στη μητέρα τους Χαφίζε Οζάλ.

Οι κληρονόμοι, διεκδικούν αποζημιώσεις μετά την άρση του νομοδιατάγματος του '64. Η υπόθεση εκκρεμεί.

● Τέλος, υπόθεση Φραγκοπούλου - Πανά για μια ακόμη φορά.

Η άρση της απαγόρευσης δικαιопραξίας που περίμενε η Ελπίδα Φραγκοπούλου φθάνει λίγο μόνο καιρό πριν παρέμβει ξανά σε βάρος της το Δημόσιο για να τοποθετήσει επίτροπο στην περιουσία της, χωρίς καμιά αιτιολογία αυτή τη φορά. Η νέα δική θα γίνει το Μάρτη.

* * *

Αθήνα 16/2/89. Η ελληνική κυβέρνηση «λυπάται» που δεν έγιναν «θετικά βήμα-

τα» για τις περιουσίες. Δηλώνει ότι έκανε παρέμβαση στην ΕΟΚ στις 27 του Γενάρη του 1989 και ότι παρακολουθεί «στενά» το θέμα.

Πόσο «στενά» δηλαδή;

Η δεν παρακολουθεί στενά, ή δεν είναι σε θέση να βγάλει τα συμπεράσματα που πρέπει. Γιατί, αντί να καταγγελθεί η Άγκυρα στα διεθνή πολιτικά και νομικά σώματα για παραβίαση των συνθηκών της Λωζάννης (από το παρελθόν και σήμερα) για τους Κωνσταντινουπολίτες, για την Ίμβρο και την Τένεδο, αντί να καταγγελθεί για βάρβαρη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προβαίνει, απλά, σε παρέμβαση στην ΕΟΚ.

Αλήθεια, τι λέει ο κ. Καψής καθ' ύλην αρμόδιος υπουργός για όλα αυτά; Τι έχει να πει ο υπουργός Εξωτερικών Κάρολος Παπούλιας; Τι έχει να πει ο πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου, που πρόσφατα άρχισε ξανά, καινούργια αλληλογραφία με τον Τούρκο ομόλογό του Τουργκούτ Οζάλ; Ελπίζουμε, πραγματικά να μην πραγματοποιηθεί η επίσκεψη Παπανδρέου στην Άγκυρα σ' αυτές τις συνθήκες έσχατης αδυναμίας της κυβέρνησής του. Αλλιώς, αντί για το 1953 που αναπολούν μερικοί, κινδυνεύουμε να γυρίσουμε πίσω στο 1821, στην τουρκοκρατία. Και τότε να 'στε σίγουροι ότι οι νεοσουλτάνοι της Άγκυρας θα μας ζητήσουν... αναδρομικά και τα χαράτσια από τότε!

Κι εμείς λυπούμαστε. Αλλά γιατί σ' αυτές τις δύσκολες συνθήκες ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ.

11

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΗ

Η ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ
GASTON MIALARET
καθηγητής του Πανεπιστημίου της Caen

με τη φιλία και τη συνεργασία
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΕΡΓΕΤΗ

ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΗ

Χατζηνικολή

Σόλωνος 76 τηλ. 36.29.923

Η «ΚΟΡΔΕΛΑ» ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

του Γιάννη Φλώρου

Μην εκπλαγείτε αν δείτε στην τηλεόραση τους αρμόδιους υπουργούς, νομάρχες, περιφερειάρχες κ.τ.λ. να κόβουν την κορδέλα των εγκαινίων ενός νέου περιφερειακού και πανεπιστημιακού νοσοκομείου του ΕΣΥ που θα παραδώσει η «Αλλαγή» στο λαό. Μην εκπλαγείτε επίσης αν μάθετε ότι αυτό το νοσοκομείο δεν θα μπορεί να λειτουργήσει.

Θα πρόκειται για το Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου (ΠΕΠΑΓΝΗ) που οι επιτελείς του υπουργείου Υγείας ετοιμάζονται, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας, να το «παραδώσουν» στο λαό, παρά το γεγονός, όπως λένε τα υπομνήματα και τα διαβήματα των αρμοδίων, ότι αυτό δεν μπορεί να λειτουργήσει, ούτε να εκπληρώσει τους στόχους του.

Το ΠΕΠΑΓΝΗ άρχισε να ετοιμάζεται ύστερα από σχετική σύμβαση που υπέγραψαν ο αρμόδιος φορέας του υπουργείου ως εργοδότης, η Δημόσια Επιχείρηση Περιφερειακής Ανάπτυξης Νοσοκομειακών Μονάδων (ΔΕΠΑΝΟΜ) διευθύνων σύμβουλος της οποίας είναι ο κ. Νικολάου (των Ολυμπιακών Αγώνων) με την εταιρεία HOLZMAN (γερμανική), εργολήπτης που έχει αναλάβει όλα τα πανεπιστημιακά νοσοκομεία.

Πριν από δύο χρόνια ορίστηκε και το πρώτο δ.σ. του Νοσοκομείου με πρόεδρο τον καθηγητή της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Μ. Φιορέτο.

Το κτίριο του Νοσοκομείου τελείωσε πρόσφατα και θα πρέπει να παραληφθεί σύμφωνα με το συμβόλαιο από τη ΔΕΠΑΝΟΜ που είναι το μόνο αρμόδιο όργανο να το παραλάβει. Ός εδώ όλα καλά.

Τώρα όμως που ήρθε η ώρα της παραλαβής η ΔΕΠΑΝΟΜ την αρνείται, πετώντας το «μπαλάκι» στο δ.σ. του Νοσοκομείου. Το μέχρι πρότινος δ.σ. και ο πρόεδρος του αρνήθηκαν να το παραλάβουν, θεωρώντας τη διαδικασία προσωρινής παραλαβής μη νομότυπη. Ξαφνικά πληροφορήθηκαν από δημοσιεύματα στον Τύπο (16/2) ότι υπάρχει νέο δ.σ. με πρόεδρο τον τέως αντιπρόεδρο του παλιού, καθηγητή επίσης της Ιατρικής κ. Μ. Χελιδόν, ο οποίος διατέλεσε μέχρι πρότινος και πρόεδρος στο «Βενιζέλειο» Νοσοκομείο Ηρακλείου.

Ας σημειωθεί ότι η απόφαση υπογράφηκε στις 6/2, δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ στις 14/2 και το δ.σ. το έμαθε στις 16/2 από τις εφημερίδες και όχι από την υπηρεσιακή οδό.

Το νέο λοιπόν δ.σ. λένε οι πληροφορίες, δεν έχει αντιρρήσεις να παραλάβει τώρα το Νοσοκομείο. Εδώ όμως αναφέρονται ερωτηματικά γιατί η σειρά υπομνη-

μάτων και διαβημάτων του παλιού δ.σ. και της Ιατρικής Σχολής προς το υπουργείο, από τα οποία προκύπτει ότι υπάρχουν βασικές ενέργειες που έπρεπε να γίνουν για να λειτουργήσει το νοσοκομείο και συνεπώς να παραληφθεί, δεν ελήφθη υπόψη.

Σύμφωνα με στοιχεία αυτών των υπομνημάτων, τα οποία έχουμε στη διάθεσή μας, προκύπτουν τα εξής:

1. Το Ιατρικό Τμήμα έχει κάνει πρόταση για **απαραίτητο** συμπληρωματικό τεχνολογικό εξοπλισμό (π.χ. αξονικός τομογράφος κ.τ.λ.) για να μπορέσει να λειτουργήσει το Νοσοκομείο. Το υπουργείο, αντί να προχωρήσει στην προμήθεια αυτού του εξοπλισμού, τον απέρριψε και επιπροσθέτως μείωσε τον προϋπολογισμό για το 1989.

Το θέμα δεν είναι απλό. Και αυτό, γιατί αν δεν εξοπλισθεί το υπό λειτουργία Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο με τον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό, δεν θα μπορέσουν να λειτουργήσουν οι νοσηλευτικές μονάδες, με αποτέλεσμα να μη λειτουργήσει και η εκπαιδευτική πλευρά του Νοσοκομείου εγκαίρως και επομένως οι φοιτητές που θα πρέπει να εκπαιδευτούν εκεί να αναζητήσουν αλλού νοσοκομείο. Έτσι, η κλινική άσκηση - εκπαίδευση δεν θα λειτουργεί, με πρώτη συνέπεια να αναιρείται στην πράξη ο πανεπιστημιακός χαρακτήρας του Νοσοκομείου.

2. Υποτίθεται ότι μια νοσηλευτική μονάδα με τέτοιο χαρακτήρα απαιτεί, για να δουλέψει σωστά, εξειδικευμένο προσωπικό (νοσηλεύτριες, προσωπικό για τη λειτουργία, αλλά και τη συντήρηση των οργάνων κ.τ.λ.). Κάτι τέτοιο όμως δεν έγινε και ουδέποτε προχώρησαν οι σχετικές διαδικασίες (επιμόρφωση κ.τ.λ.). Συνεπώς τα ήδη υπάρχοντα μηχανήματα κινδυνεύουν διότι, από τις ισχύουσες συμβάσεις, ο χρόνος εγγύησης τρέχει χωρίς να χρησιμοποιούνται, αλλά και όταν λειτουργήσει το Νοσοκομείο όχι μόνο δεν θα υπάρξουν οι προϋποθέσεις, σωστής λειτουργίας, αλλά ούτε καν η κάλυψη στοιχειωδών αναγκών.

3. Το Νοσοκομείο χτίστηκε, ουσιαστικά χωρίς αποχέτευση. Σύμφωνα με στοιχεία των υπομνημάτων, υπάρχει οξύ πρόβλημα διάθεσης των λυμάτων. Τώρα, τα λύματα βγαίνουν στην περιοχή Ξηροκάμπου και φυσικά κυκλοφορούν... αδέσποτα με ανυπολόγιστες συνέπειες.

4. Εκτός αυτού, υπάρχει και θέμα επικοινωνίας του νοσοκομείου με την πόλη. Το οδικό δίκτυο σύνδεσης με το Ηράκλειο — το νοσοκομείο απέχει 8 χιλιόμετρα από την πόλη — είναι προβληματικό.

Πώς όμως μπορεί να λειτουργήσει έ-

τσι ένα και Γενικό και Πανεπιστημιακό και Περιφερειακό Νοσοκομείο; Και τότε θα καλυφθούν οι ελλείψεις;

Κάποιοι επομένως βιάζονται — και οι λόγοι απ' ό,τι φαίνεται ως τώρα, γιατί μπορεί και να μη φαίνονται όλοι, είναι προεκλογικοί — να ανοίξει το Νοσοκομείο πριν τις εκλογές, χωρίς να ενδιαφέρονται για την ουσιαστική πλευρά. Αν, δηλαδή, μπορεί να αντεπεξέλθει στις ανάγκες για τις οποίες φτιάχνεται ή αν μπορεί να λειτουργήσει.

Από πανεπιστημιακούς κύκλους εκφράζεται μάλιστα η εκτίμηση ότι οι δυσλειτουργίες του Νοσοκομείου θα φανούν το πολύ σε δύο μήνες μετά το άνοιγμά του.

Δεν γνωρίζουμε ποια είναι η εκτίμηση του υπουργείου. Σύμφωνα όμως με τα στοιχεία που αναφέραμε πριν, δημιουργούνται οι εξής απορίες:

1. Γιατί υπάρχει τόση βιασύνη να παραληφθεί, χωρίς τις νομότυπες διαδικασίες, το Νοσοκομείο;
2. Γιατί το προηγούμενο δ.σ. δεν το παρελάμβανε ενώ το νέο δεν φαίνεται να αντιμετωπίζει πρόβλημα;
3. Τι είδους Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο θα είναι αυτό στο οποίο δεν θα μπορεί να γίνει κλινική άσκηση - εκπαίδευση των Φοιτητών;
4. Πώς θα λειτουργεί ως τριτοβάθμιο, αφού υπάρχουν ελλείψεις απαραίτητου τεχνολογικού εξοπλισμού;
5. Ποιος ή ποιοι αναλαμβάνουν την ευθύνη της λειτουργίας του νοσοκομείου όταν, μετά από ένα εξάμηνο, έστω, θα φανεί ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει;

Απ' ό,τι φαίνεται αυτά δεν απασχολούν το υπουργείο. Εκείνο για το οποίο κόπεται είναι να προλάβει τις εκλογές και να παραδώσει «στο λαό της Κρήτης» το «Νοσοκομείο του».

Και όλα αυτά, ενώ το άλλο μεγάλο Νοσοκομείο, το «Βενιζέλειο», που εξυπηρετεί ολόκληρη την Κρήτη — η οποία, ας σημειωθεί, δέχεται την τουριστική περίοδο πάνω από 2,5 εκατομμύρια τουρίστες — βρίσκεται σε διάλυση. Εδώ και 5 μήνες είναι χωρίς διοίκηση, είναι χρεωμένο και γιατροί του νοσοκομείου βρίσκονται στα πρόθυρα της παραίτησης. Αιτία, λέγεται ότι είναι η σπουδή να λειτουργήσει την περίοδο των εκλογών το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο.

Αν όμως το Πανεπιστημιακό «λειτουργήσει» με τις ελλείψεις που επισημαίνονται από την Ιατρική Σχολή και το παλιό δ.σ., η Κρήτη κινδυνεύει να έχει εν «λειτουργία» δύο μεγάλα νοσοκομεία, αλλά ουσιαστικά να μην μπορεί κανένα να εκπληρώσει την αποστολή του.

Η «κορδέλα» πάντως θα έχει κοπεί...

ΑΝΤΙ ΔΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ:

Ο πληθωρισμός καλπάζει

Επιτέλους, άνοιξε ο δρόμος προς την ειρήνη και τη δημοκρατία!

Μ' αυτή την ευχή υποδέχτηκαν όλοι, ή σχεδόν όλοι, στην Κεντρική Αμερική την απόφαση των προέδρων των πέντε κρατών στη διήμερη διάσκεψη κορυφής, στην Κόστα Ντελ Σολ.

Απόφαση με δυο σκέλη, που προσδιορίζει συγκεκριμένα τι πρέπει να γίνει στο άμεσο μέλλον για να τερματιστούν οι εχθροπραξίες και για να αναγνωριστούν στους λαούς δικαιώματα, τα οποία έχουν εξ ορισμού.

Το πρώτο σκέλος αφορά τους Κόντρας. Οι πέντε συμφώνησαν ότι πρέπει να τους διώξουν όλους από την Ονδούρα, όπου ζουν σε στρατόπεδα - πληγή χαινούσα στο κορμί της Κεντρικής Αμερικής, 13.000 άτομα, το καθένα μια απειλή για τη σταθερότητα στην περιοχή.

Το δεύτερο σκέλος αφορά τη δημοκρατία στη Νικαράγουα. Οι Σαντινίστας δεσμεύτηκαν να προκηρύξουν ελεύθερες εκλογές για την αρχή της επόμενης χρονιάς και να πάρουν συγκεκριμένα μέτρα φιλελευθεροποίησης, όπως λόγου χάρη η επαναφορά της ελευθερίας του τύπου.

Οι Κόντρας, που ισχυρίζονται ότι πολεμούν για να επανέλθει η δημοκρατία στη Νικαράγουα, δυσανεκτήθηκαν με την απόφαση και δήλωσαν ότι δυσπιστούν σχετικά με τις αληθινές προθέσεις του Ντανιέλ Ορτέγα. Οι ΗΠΑ, που πληρώνουν για να είναι οι Κόντρας χορτάτοι, καλά ντυμένοι και για να μπορούν να εκπαιδεύονται καθημερινά στη σκοποβολή, τήρησαν σιγήν ιχθύος.

Οι Κόντρας παίρνουν 27 εκατομμύρια δολάρια το εξάμηνο ως «ανθρωπιστική βοήθεια». Πέρσι, το αμερικανικό Κογκρέσο διέκοψε την αποστολή στρατιωτικής βοήθειας στους αντάρτες, που δεν πολεμούν πια και για να περάσουν την ώρα τους στα στρατόπεδα της Ονδούρας, παίζουν χαρτιά, βόλεϋ και μπέιζμπολ. Στις 31 Μαρτίου λήγει το τρέχον εξάμηνο και η κυβέρνηση των ΗΠΑ ανακοίνωσε ότι θα ζητήσει από το Κογκρέσο να ανα-

νέώσει τη βοήθεια, παρόλο που αντικειμενικά οι Κόντρας δεν εξυπηρετούν πλέον τους στρατηγικούς στόχους της υπερδύναμης.

Η προσπάθεια για την ανατροπή των Σαντινίστας με στρατιωτικά μέσα αποδείχτηκε ατελέσφορη, καθώς ενίσχυσε, αντί να αποδυναμώσει την άμυνά τους. Χάρη στην ΕΣΣΔ, ο στρατός των 80.000 Νικαργουανών είναι από τους καλύτερα οπλισμένους σε ολόκληρη τη Λατινική Αμερική. Εκτός αυτού, οι Σαντινίστας οφελήθηκαν και πολιτικά. Η διάσκεψη κορυφής στο θέρετρο του Ελ Σαλβαδόρ επιβεβαίωσε τη διάθεση των αντιπάλων καθεστώτων της Κεντρικής Αμερικής να εργαστούν από κοινού, όχι μόνο για την ειρήνη και τη δημοκρατία, αλλά και για την αυτονομία τους.

Το αδύνατο σημείο της άμυνας των Σαντινίστας είναι η οικονομία της χώρας τους. Πέρσι ο πληθωρισμός έφτασε το

20.000%! Η ζωή των κατοίκων διαρκώς δυσχεραίνεται και η μετανάστευση έχει πάρει τρομακτικές διαστάσεις. Σε συνοικίες της Μανάγουας οι άνθρωποι ζουν σε κατεστραμμένες παράγκες. Ελλείψει τροφίμων υπάρχουν παντού. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε φέτος νέο πρόγραμμα λιτότητας, που συμπεριλαμβάνει την από-

λυση 30.000 υπαλλήλων του δημοσίου. Παρά ταύτα, ο λαός εξακολουθεί να πιστεύει στην ηγεσία του κι αυτό οφείλεται εν μέρει στην απειλή που επισείει η παρουσία των Κόντρας.

Την Ουάσιγκτον την συμφέρει λοιπόν να τους αποσύρει οριστικά από το προσκήνιο και να περιοριστεί στον οικονομικό πόλεμο, για να λυγίσει τους Σαντινίστας. Γι' αυτό το λόγο διατηρεί τον εμπορικό αποκλεισμό που επέβαλε στη Νικαράγουα το 1985. Άλλωστε οι Κόντρας θα είναι ελεύθεροι να σχηματίσουν πολιτικό κόμμα και ενδεχομένως διατεθειμένοι να εξυπηρετήσουν με άλλο τρόπο τα σχέδια των προστατών τους.

ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ

Η περεστρόικα αναβάλλεται

Στη Γιουγκοσλαβία, η Ένωση Κομμουνιστών έχει αντιπολίτευση.

Είναι το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Σλοβενίας, που θα εργαστεί, όπως ανακοίνωσε ο ηγέτης του, για τη μετάβαση της χώρας από το μονοκομματικό καθεστώς σε πολυκομματική κοινοβουλευτική δημοκρατία.

Το κόμμα ιδρύθηκε μόλις την περασμένη εβδομάδα και η εμφάνισή του μπορεί να χαρακτηριστεί πολιτικός αντίλογος στο στρατιωτικό παράγοντα. Μερικοί θεωρούν ευχής έργον να γίνει και αντίβαρο στους στρατιωτικούς που, κατά το παράδειγμα των συναδέλφων τους σε άλλες χώρες, εις τους αιώνες των αιώνων, αναλαμβάνουν να «σώσουν» τη χώρα από την «κατάρρευση».

Η απειλή διατυπώθηκε ανοιχτά από δύο ναυάρχους, την ώρα που το κυβερνών κόμμα προσπαθεί να βγει από την κρίση του χωρίς να διασπαστεί. Αναρωτιέται κανείς πόσο ικανή ή πόσο διατεθειμένη να αντιμετωπίσει τις προθέσεις του στρατού είναι η πολιτική ηγεσία, όταν ο Πρόεδρος της Ένωσης Κομμουνιστών Σερβίας Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς αγωνίζεται να γίνει Σουβάρ στη θέση του Σουβάρ και όταν ο τελευταίος προσπαθεί να πείσει ότι εκτός από πρόεδρος του ομοσπονδιακού κόμματος είναι και ο πραγματικός ηγέτης της χώρας. Αυτοί οι δυο δίνουν την εντύπωση ότι δεν τους απασχολεί ούτε ο πληθωρισμός, που έφτασε αίσίως το 290% και καταστρέφει τα σχέδια του προϋπολογισμού, ούτε η ανεργία στις φτωχές δημοκρατίες του νότου.

Δυτικοί πολιτικοί παρατηρητές εκτιμούν ότι ο στρατός είναι η συνεκτικότερη δύναμη στη Γιουγκοσλαβία και συνεπώς η πιο επικίνδυνη για το μέλλον του λαού. Με στομφώδεις διακηρύξεις περί ενότητας και με προγράμματα απασχόλησης ανέργων (!) ο στρατός προσπαθεί να νομιμοποιήσει ενδεχόμενη μελλοντική απόπειρα να επιβάλει βίαια αυθαιρεσίες λύσεις στο πολιτικό πρόβλημα.

Για την ακρίβεια, τα προβλήματα είναι πολλά. Οι Σέρβοι, οι Σλοβένιοι και οι Κροάτες παραπονούνται ότι συντηρούν τις υπόλοιπες δημοκρατίες, χωρίς να παίρνουν τουλάχιστον λίγη περισσότερη

εξουσία για αντάλλαγμα. Ο Μιλόσεβιτς, την εξουσία τη θέλει όλη δική του. Οι Αλβανόφωνοι του Κοσσυφοπεδίου ζητούν αυτονομία. Οι εργάτες διαδηλώνουν για αυξήσεις, πολλές φορές πάνω από 100%. Η στρατιωτική ηγεσία παραπονείται για τη μείωση των αμυντικών δαπανών λόγω πληθωρισμού και στο Βελιγράδι, οι ηγέτες της Ένωσης Κομμουνιστών περιμένουν από το προσεχές έκτακτο συνέδριο να δώσει ριζικές λύσεις σε όλα αυτά, αρχίζοντας από την ενότητα του κόμματος, όπως την αντιλαμβάνονται οι συνταξιούχοι του Τίτο.

Έτσι, η πιο «φιλελεύθερη» από τις σοσιαλιστικές δημοκρατίες» μεταθέτει στο μέλλον την περεστρόικα της, αφού για να γίνουν ριζικές αλλαγές στην οικονομία, την εκπαίδευση, την τεχνολογία και τις τέχνες, απαιτείται τουλάχιστον κάποια πολιτική συμφωνία. Με μία προϋπόθεση όμως: Να μην την επιβάλλει ο στρατός.

Παντελής Μούτουλας

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ:

Η εθνική αφύπνιση

Το περασμένο καλοκαίρι σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις στις σοβιετικές δημοκρατίες της Βαλτικής. Με διαδηλώσεις εκατοντάδων χιλιάδων ατόμων, ίδρυση «εθνικών μετώπων για την περεστρόικα» και άλλες πρωτοβουλίες, οι λαοί της περιοχής, Λιθουανοί, Εσθονοί, Λετονοί, είπαν, με το δικό τους πρακτικό τρόπο το «ντα» στην πολιτική της αναγκρότητας και της διαφάνειας.

Αυτή την έκρηξη οι Σοβιετικοί δημοσιογράφοι την ονομάζουν επανάσταση, ενώ οι περισσότεροι Δυτικοί συνάδελφοί τους τονίζουν κυρίως τον εθνικιστικό χαρακτήρα των εξελίξεων.

Οι λαοί των σοβιετικών δημοκρατιών της Βαλτικής είναι οπωσδήποτε πιο ευαίσθητοι από τους άλλους λαούς της ΕΣΣΔ σε κάθε τι που έχει αφετηρία τη λέξη «εθνικό». Η καταπίεση και η τρομοκρατία που εξαπέλυσε το σταλινικό καθεστώς εναντίον οτιδήποτε μπορούσε να χαρακτηριστεί εθνικό, καθώς και η πλήρης υποταγή της περιφέρειας στην κεντρική διοίκηση, που έγινε άγραφος νόμος επί Μπρέζνιεφ, είχαν αποτέλεσμα να ενώσουν τους λαούς αυτούς σε ζητήματα που αφορούσαν την υπεράσπιση της εθνικής τους κληρονομιάς, της γλώσσας και της ταυτότητάς τους.

Δεν ήταν όμως το εθνικιστικό η κύρια αιτία της έκρηξης ή επανάστασης στη Βαλτική, αλλά οι σχέσεις μεταξύ διαφορετικών εθνών οι οποίες, όπως λέει ο Μαρξ, «εξαρτώνται από το βαθμό που το κάθε ένα έχει αναπτύξει τις παραγωγικές δυνάμεις του, τον καταμερισμό εργασίας και την εσωτερική του επικοινωνία.

Οι λαοί της Βαλτικής ξεχώριζαν από παλιά από τους άλλους λαούς των σοβιετικών δημοκρατιών σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη των παραγωγικών τους δυνάμεων. Το βιοτικό επίπεδο των λαών της Λι-

θουανίας, της Εσθονίας και της Λετονίας, ήταν πάντα υψηλότερο από το επίπεδο του μέσου Σοβιετικού εργαζόμενου. Η συνεχής αρπαγή των αγαθών τους από την κεντρική διοίκηση για να συμπληρώνονται τα ελλείμματα του κρατικού προϋπολογισμού και για να δίνεται επίφαση ισότητας στη διαμόνη των αγαθών, ήταν η βασική αιτία της έκρηξης. Αν όμως οι λαοί της Βαλτικής έθεταν το ζήτημα ανοιχτά, οι άλλοι λαοί της ΕΣΣΔ θα αντιδρούσαν οπωσδήποτε. Έτσι, τα εθνικά μέτωπα για την περεστρόικα των δημοκρατιών της Βαλτικής επεξεργάστηκαν ολόκληρο πρόγραμμα, το οποίο περιείχε αιτήματα που τα υποστήριξε η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των λαών.

Ο συγγραφέας Βιταούτας Πετκιάβιτσους, μέλος της διοίκησης του κινήματος για την περεστρόικα στη Λιθουανία —το «Σαγιούντις»— διέτυπωσε πολύ γενικά καυτά τα αιτήματα, σε πρόσφατη συνέντευξή του.

«Σκοπός μας», είπε, «είναι η αναγέννηση της εθνικής μας κληρονομιάς και των συμβόλων μας. Στις σοβιετικές δημοκρατίες κάθε πολίτης πρέπει να έχει το δικαίωμα της διπλής υπηκοότητας. Να καθιερωθεί ως επίσημη γλώσσα κάθε δημοκρατίας η δική της γλώσσα, να δημιουργηθεί τοπική αυτοδιοίκηση κ.λπ. Με δυο λόγια, ζητάμε αυτοτέλεια σχεδόν σε όλα τα επίπεδα, εκτός από την άμυνα και την εξωτερική πολιτική...».

Αυτό που ουσιαστικά ζητούν οι λαοί της Βαλτικής είναι η απεμπλοκή τους από τον τρομακτικό γραφειοκρατικό μηχανισμό του ομοσπονδιακού κράτους, για να αποδείξουν ότι μπορούν με τις δικές τους δυνάμεις να λύσουν δύσκολα προβλήματα όπως το στεγαστικό, το επισιτιστικό και άλλα.

Μέχρι στιγμής η Μόσχα δεν αντιτίθεται σε αυτές τις προθέσεις και έχουν γίνει μερικά βήματα για να βρεθεί κοινή γλώσσα. Πάντως οι λαοί της Βαλτικής πιστεύουν ότι, αν εφαρμοστούν τα προγράμματα των εθνικών μετώπων τους, σε λίγα χρόνια θα είναι οι δημοκρατίες πρότυπα για την ΕΣΣΔ. Ο καιρός θα δείξει.

Τ.Π.

ΒΡΑΖΙΛΙΑ:

Ο ζόφος κυριαρχεί

Συγκλονιστική η έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας για τη Βραζιλία. Οι 1.000 δολοφονίες τα τελευταία πέντε χρόνια έχουν δημιουργήσει μια κατάσταση εκφοβισμού και τρομοκρατίας, ενώ οι επίσημες αρχές αδρανούν και σιωπούν. Εκατοντάδες άτομα έχουν στερηθεί τη νομική τους προστασία, έχουν συλληφθεί και φυλακιστεί για κάποιο χρονικό διάστημα.

Η βία στις συγκρούσεις για τη διεκδίκηση της γης είναι πολύ σκληρή και αιμα-

τηρή κυρίως στο βόρειο και βορειοανατολικό τμήμα της χώρας. Οι πολιτικές δολοφονίες αυξάνονται συνεχώς. Συνδικαλιστικά στελέχη, ιερείς, δικηγόροι που υπερασπίζονται τα συμφέροντα των χωρικών δολοφονούνται από πληρωμένους δολοφόνους των γαιοκτηματιών. Η αστυνομία όχι μόνο δεν προσπαθεί να ανακαλύψει τους ενόχους, αλλά απεναντίας συλλαμβάνει, βασανίζει και διώχνει από τα κτήματά τους τους χωρικούς υποστηρίζοντας τους μεγαλοκτηματίες.

Η έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας αναφέρεται επίσης σε επιθέσεις εναντίον κοινοτήτων Ινδιάνων, για τις οποίες οι επίσημες δικαστικές αρχές δεν προχωρούν στις νόμιμες διαδικασίες, αναβάλλοντας υποθέσεις ή ζητώντας ειδικές απαιτήσεις από το κράτος και τις ομοσπονδιακές αρχές.

Η Βραζιλία, χώρα 141 εκ. κατοίκων, μόλις το 1985 απέκτησε εκλεγμένη πολιτική κυβέρνηση, μετά από 21 χρόνια στρατιωτικής διακυβέρνησης.

Το Εθνικό Κογκρέσσο ψήφισε καινούργιο Σύνταγμα το οποίο εφαρμόζεται από φέτος, και προβλέπει άμεσες προεδρικές εκλογές για τον ερχόμενο Νοέμβριο, 29 χρόνια μετά από τις τελευταίες που έγιναν το 1960.

Η επιστροφή στη δημοκρατία όμως δεν εξάλειψε τις δολοφονίες χωρικών και Ινδιάνων ούτε και επέτυχε τη σύλληψη των ενόχων. Οι φεουδαρχικές δομές δεν έχουν αλλάξει και οι γαιοκτήμονες ηγεμονεύουν στην επαρχία. Η συνεχής καταστροφή του μεγαλύτερου δάσους του κόσμου, αυτό του Αμαζονίου, είναι και η κύρια αιτία της εκδίωξης των Ινδιάνων. Χιλιάδες εκτάρια τροπικού δάσους ισοπεδώνονται προκαλώντας τη μεγαλύτερη οικολογική καταστροφή του πλανήτη.

Τ.Π.

Books and comics from USA

at very cheap prices

Fiction and non-fiction books

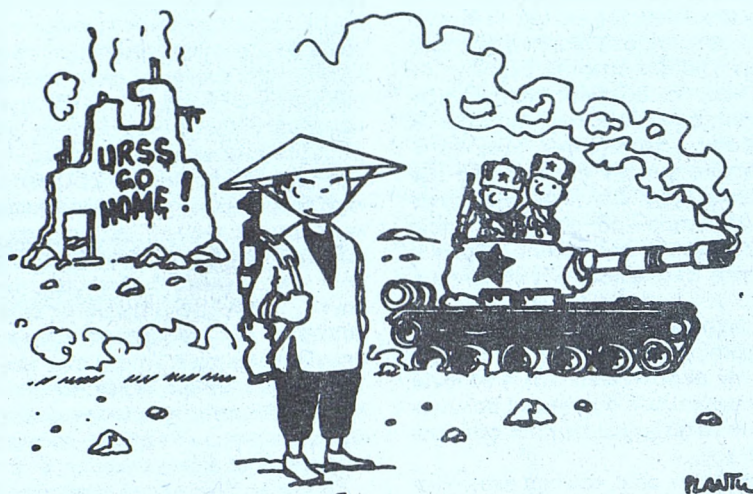
We have thousand titles of books: Novels, scientific books (computer, economy, psychology, biology, history, geography etc.).

Movie classics, rare art books and magazines for collectors.

Rare Comics (Marvel, DC etc.).

ΦΙΛΟΛΑΟΥ 151, ΤΗΛ. 7015292
ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ: ΟΙ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟΙ ΕΦΥΓΑΝ, Ε

Η αποχώρηση από το Αφγανιστάν. Σκίτσο του Plantin στην εφημερίδα Le Monde (3-2-1989).

Τα σοβιετικά στρατεύματα αποχώρησαν από το Αφγανιστάν (15-2-89) δέκα χρόνια σχεδόν από τότε που εισέβαλλαν στη χώρα για να εκπληρώσουν, όπως πάντα, το «διεθνιστικό» τους καθήκον και να εκφράσουν εμπράκτως την «προλεταριακή τους αλληλεγγύη». Για τους Σοβιετικούς ο πόλεμος στο Αφγανιστάν, από μια περιορισμένης κλίμακας επιχείρηση, κατέληξε να γίνει το δικό τους Βιετνάμ. Για τους Αφγανούς ο απολογισμός αυτών των δέκα ετών δεν θα μπορούσε να είναι τραγικότερος. Ένα εκατομμύριο οι νεκροί, πέντε εκατομμύρια οι πρόσφυγες εκ των οποίων τα δύο κατέφυγαν στο Ιράν και τα τρία στο Πακιστάν. Και η χώρα, εκτός από τις τεράστιες ανθρώπινες απώλειες και τις άλλες καταστροφές, είναι διχασμένη όσο ποτέ ανάμεσα σε πιστούς μουσουλμάνους αντάρτες και άπιστους κομμουνιστές συνεργάτες των εισβολέων. Μοναδικό κοινό σημείο των μεν και των δε αποτελεί η επιθυμία τους για αλληλοεξόντωση. Οι Αφγανοί λένε ότι δέκα χρόνια πολέμου τρέφουν εκατό χρόνια μίσους.

Φόβος, πείνα, κρίση στην Καμπούλ την πρωτεύουσα του Αφγανιστάν. Ο βαρύτερος χειμώνας της τελευταίας δεκαετίας. Η θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξύ δέκα και είκοσι βαθμών υπό το μηδέν. Ελάχιστα τα αποθέματα καυσίμων. Ο πληθυσμός λιμοκτονεί. Τεράστιες ουρές σχηματίζονται μπροστά στους φούρνους, για ένα κομμάτι ψωμί, αρκετές ώρες πριν ακόμα ξημερώσει. Όσα τρόφιμα μπορούν να αποθηκευθούν, για κάποιο διάστημα, οι έμποροι τα «εξαφανίζουν» από την αγορά. Κάθε μήνα οι τιμές διπλασιάζονται, τους συμφέρει λοιπόν... Πάνω απ' όλα όμως στην Καμπούλ κυριαρχεί ο φό-

βος, η αγωνία, η ανασφάλεια. Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει τι θα συμβεί από τη μια ημέρα στην άλλη.

Οι κάτοικοι της αφγανικής πρωτεύουσας δεν πρόλαβαν να χαρούν την αποχώρηση των σοβιετικών στρατευμάτων γιατί, ταυτόχρονα με αυτήν, είδαν τις πρεσβείες των δυτικών χωρών να «κλείνουν» και τους διπλωμάτες τους να ετοιμάζουν άρον άρον τις βαλίτσες τους. Και φυσικά όλοι σκέπτονται ότι για να φεύγουν οι «Δυτικοί» κάτι θα ξέρουν. Η αγωνία επιτείνεται από όργιο φημών για επικείμενη μεγάλη επίθεση των ανταρτών καθώς και από «πληροφορίες» ότι ήδη τριάντα χιλιάδες Μουτζαχεντίν έχουν διεισδύσει στην πόλη περιμένοντας την κατάλληλη στιγμή για να δράσουν.

Αντίο Καμπούλ

Στις 15 Φεβρουαρίου και ο τελευταίος στρατιώτης του Κόκκινου Στρατού εγκατέλειψε το Αφγανιστάν. Οι Σοβιετικοί έφυγαν, ο πόλεμος όμως δεν τέλειωσε. Συνεχίζεται με τη μορφή εμφυλίου ή ιερού, σύμφωνα με τη μουσουλμανική ορολογία, πολέμου. Το φιλοσοβιετικό καθεστώς του προέδρου Νατζιμπουλάχ θα αντιμετωπίσει πλέον μόνο του τους αδιάλλακτους Μουτζαχεντίν, τους μουσουλμάνους αντάρτες οι οποίοι περισφίγγουν τον κλοιό γύρω από τις μεγάλες πόλεις και κυρίως γύρω από την περιοχή της πρωτεύουσας. Γνωρίζουν καλά ότι θα ανατρέψουν το καθεστώς Νατζιμπουλάχ μόνον εφ' όσον «απελευθερώσουν» την Καμπούλ. Για να επιτύχουν το σκοπό τους αυτό προσπαθούν να την αποκόψουν από τον υπόλοιπο κόσμο. Στόχοι τους, το αεροδρόμιο και οι δυο νευραλγικές σημασίες οδοί προς το βορ-

της Τέτας Παπαδοπούλου

ρά (ΕΣΣΔ) και προς ανατολάς (Πακιστάν). Η κατάσταση είναι τόσο απρόβλεπτη ώστε ματαιώθηκαν πτήσεις αεροπλάνων ναυλωμένων από τον ΟΗΕ τα οποία μετέφεραν είδη πρώτης ανάγκης - τρόφιμα φάρμακα, κουβέρτες - για τους δοκιμαζόμενους κατοίκους της αφγανικής πρωτεύουσας. Χωριά ολόκληρα και οικισμοί που βρίσκονται στην περιοχή γύρω από την Καμπούλ εκκενώθηκαν για λόγους ασφαλείας. Όλοι συρρέουν στην πολιορκημένη πρωτεύουσα για να ...προφυλαχθούν. Σημειώτεον ότι ο πληθυσμός της πόλης το 1979, όταν άρχισε ο πόλεμος, ήταν ένα εκατομμύριο και τώρα έχει φθάσει τα τρία.

Η κυβέρνηση προσπαθώντας να αναπτρώσει το ηθικό των κατοίκων και να δημιουργήσει την εντύπωση ότι ελέγχει ή ότι μπορεί να ελέγξει την κατάσταση οργάνωσε στο κέντρο της Καμπούλ (5-2-89) εντυπωσιακή παρέλαση: χιλιάδες ένστολοι άνδρες και γυναίκες, κυρίως νέοι, με ολοκαίνουργια καλάσνικωφ και με «προλεταριακούς» ύμνους διαβεβαίωναν ότι θα υπερασπισθούν την τιμή και τη ζωή των Αφγανών. Την ίδια ημέρα ρουκέτες των Μουτζαχεντίν σκότωναν τουλάχιστον δέκα κατοίκους.

Από την εισβολή έως την αποχώρηση

Στις 27 Δεκεμβρίου 1979 ο Κόκκινος Στρατός εισβάλλει στο Αφγανιστάν για να «βοηθήσει» το φιλοσοβιετικό Μπαμπράκ Καρμάλ να αντιμετωπίσει τους αντικαθεστωτικούς αντάρτες. Δυο μήνες αργότερα τον Φεβρουάριο του 1980, ξεσπούν στην Καμπούλ βίαιες αντισοβιετικές διαδηλώσεις ενώ παράλληλα οι δυνάμεις των ανταρτών αναδιοργανώνονται. Οι μάχες γενικεύονται σε όλη τη χώρα. Στον κυβερνητικό στρατό πολλαπλασιάζονται τα κρούσματα λιποταξίας. Στις αρχές του 1981 στο Αφγανιστάν βρίσκονται ογδόντα χιλιάδες Σοβιετικοί στρατιώτες ενώ στο Ιράν και το Πακιστάν έχουν καταφύγει ήδη δύο εκατομμύρια Αφγανοί. Οι αντάρτες Μουτζαχεντίν, διασπαρμένοι σε τουλάχιστον επτά «απελευθερωτικά ισλαμικά μέτωπα» χρησιμοποιούν ως ορμητήριο και βάση τους το Πακιστάν. Υποστηρίζονται και εξοπλίζονται από τις ΗΠΑ, τη Σαουδική Αραβία, την Κίνα και χώρες της Μέσης Ανατολής. Τι ωραίος κόσμος...

Τον Ιούνιο του 1982, με τη μεσολάβηση του ΟΗΕ, αρχίζουν διαπραγματεύσεις μεταξύ Αφγανών και Πακιστανών για την παύση του πολέμου. Τα δυο μέρη συμφω-

ΠΟΧΟΝΤΑΙ ΟΙ ΜΟΥΤΖΑΧΕΝΤΙΝ

βούν ότι πρέπει να αποχωρήσουν τα ξένα στρατεύματα, να παύσει η χρηματοδότηση των ανταρτών και του κυβερνητικού στρατού από το εξωτερικό (από «συντρόφους» ή «συμμάχους») και να επιστρέψουν οι πρόσφυγες. Ωστόσο ο πόλεμος συνεχίζεται με μεγαλύτερη σφοδρότητα παρά ποτέ.

Αλλαγή φρουράς στο κυβερνητικό στρατόπεδο στις 4 Μαΐου 1988. Ο εξάιρετος κύριος *Νατζιμπουλάχ* πρώην αρχηγός της μυστικής αστυνομίας, διαδέχεται τον επίσης εξάιρετο κύριο *Μπαμπράκ Καρμάλ*. Στις 15 Ιανουαρίου 1987 η κυβέρνηση *Νατζιμπουλάχ* προτείνει στους *Μουτζαχεντίν* κατάπαυση του πυρός και για πρώτη φορά τους αποκαλεί αντιπάλους και όχι ληστές. Οι *Μουτζαχεντίν* απορρίπτουν κάθε συνδιαλλαγή με τους προδότες.

Στις 8 Φεβρουαρίου 1988 η ΕΣΣΔ γνωστοποιεί την πρόθεσή της να αποσυρθεί από το Αφγανιστάν. Έχει και ο «διεθνισμός» τα όριά του... Στις 14 Απριλίου 1988 στην Γενεύη η ΕΣΣΔ, οι ΗΠΑ, το Αφγανιστάν και το Πακιστάν υπογράφουν συμφωνία για την αποχώρηση των σοβιετικών στρατευμάτων. Οι *Μουτζαχεντίν* ο μέγας απών της Γενεύης, καταγγέλλουν τη συμφωνία και ανακοινώνουν ότι ο αγώνας συνεχίζεται μέχρι την τελική δικαίωση, μέχρι την ανατροπή του κομμουνιστικού καθεστώτος και την εγκαθίδρυση της ισλαμικής δημοκρατίας.

Στις 15 Μαΐου 1988 αρχίζει η αποχώρηση των σοβιετικών στρατευμάτων η οποία ολοκληρώνεται στις 15 Φεβρουαρίου. Η αποχώρηση αυτή δεν φέρνει την ειρήνη ωστόσο είναι ιστορική για λόγους που υπερβαίνουν την υπόθεση του Αφγανιστάν. Για πρώτη φορά από το 1955 (αποχώρηση του Κόκκινου Στρατού από την Αυστρία) η ΕΣΣΔ γνωρίζει στρατιωτική ήττα.

Από τον Κόκκινο Στρατό στον Αλλάχ

Το μεγάλο δράμα των Αφγανών είναι ο εγκλωβισμός τους σε δυο εξίσου παράλογες «επιλογές»: είτε ένα καθεστώς που για να παραμείνει στην εξουσία δεν του έφθασε ο δικός του κατασταλτικός μηχανισμός, ο δικός του στρατός, αλλά χρειάστηκε να εισβάλλει στη χώρα ο στρατός της ΕΣΣΔ, ο μεγαλύτερος στον κόσμο. Ή μια ισλαμική, χομείνική λίγο ως πολύ «δημοκρατία» που επαγγέλλονται οι *Μουτζαχεντίν*. Μπρος γκρεμός, πίσω γκρεμός...

Το κυριότερο ανταρτικό μέτωπο των Αφγανών αντικαθεστωτικών είναι η Ισλαμική Ένωση Αφγανών *Μουτζαχεντίν*, που την αποτελούν επτά παρατάξεις.

Η ένωση έχει 300.000 πολεμιστές και το αρχηγείο της βρίσκεται στη συνοριακή πόλη Πεσαβάρ.

Ονομάζονται και «ιεροί πολεμιστές». Τον οπλισμό τους τον προμηθεύονται από τις ΗΠΑ το Πακιστάν, τη Λαϊκή Κίνα και τη Σαουδική Αραβία.

Οι επτά παρατάξεις είναι.

Χεζμπί-Ισλάμι, με ηγέτη τον Γκουλμπαντίν Χεκματιάρ. Ισλαμική σκληροπυρηνική επαναστατική ομάδα, που έχει πάρει τη μερίδα του λέοντος από τα χρήματα και τα όπλα τα οποία στέλνουν οι ξένοι στο Αφγανιστάν.

Χεζμπί-Ισλάμι, με ηγέτη τον Γιούνις Χάλις. Η πτέρυγα αυτή προήλθε από διάσπαση της παρατάξης του Χεκματιάρ, το 1980, εξαιτίας σύγκρουσης μεταξύ των δυο προσωπικοτήτων, αλλά έχει την ίδια ιδεολογία.

Ζαμιάτ-Ισλάμι, με ηγέτη τον πρσ Μπουρχανουτίν Ραμπανί. Είναι η ισχυρότερη στρατιωτική δύναμη από όλες τις παρατάξεις, με στρατιωτικό αρχηγό τον Αχμάντ Σαχ Μασούντ. Ισλαμική κι αυτή, αλλά μετριοπαθέστερη από τις δυο προηγούμενες.

Ιτεχάντ-Ισλάμι με ηγέτη τον Αμπντούλ Ρασούλ Σαγιαφ. Η ασθενέστερη από τις σκληροπυρηνικές παρατάξεις, που όμως διαθέτει έναν αξιωματικό, τον Αχμάντ Σαχ, ο οποίος προτάθηκε, το 1988, από τη συμμαχία για πρωθυπουργός προσωρινής κυβέρνησης των *Μουτζαχεντίν*.

Χαρακάντ-ε-Ινκίλάμπ-Ισλάμι με ηγέτη τον Μοχάμαντ Ναμπί Μοχαμαντί. Ξεκίνησε με την ευρύτερη συμμετοχή και υποστήριξη και την αποτελούσαν τόσο σκληροπυρηνικοί όσο και αυτοί διανοούμενοι. Στη συνέχεια όμως συρρικνώθηκε, επειδή δεν είχε κεντρική οργάνωση.

Εθνικό Ισλαμικό Μέτωπο του Αφγανιστάν με ηγέτη τον Σούντ Αχμάντ Γκαϊλάνι. Οι υποστηρικτές του είναι παραδοσιακά στρώματα με δημοκρατική και εθνικιστική ιδεολογία. Ο Γκαϊλάνι διαφωνεί συχνά με τους σκληροπυρηνικούς, ιδιαίτερα με τον Χεκματιάρ.

Αφγανικό Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο με ηγέτη τον Σιμπγατουλάχ Μοτζαντίντι, που είναι προσωρινός πρόεδρος της συμμαχίας των *Μουτζαχεντίν*. Οι θέσεις του μετώπου είναι μετριοπαθείς και μοιάζουν με εκείνες της παρατάξης του Γκαϊλάνι. Ο Μοτζαντίντι είναι πολύ ισχυρός μέσα στην παρατάξη του, αλλά η τελευταία δεν είχε ποτέ μεγάλη εξωτερική βοήθεια και δεν αναπλήθηκε αρκετά στο στρατιωτικό τομέα.

Π.Μ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

Σειρά κριτική σκέψη

ΣΕΙΡΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Γιώργος Σταμάτης

ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑ

ΣΠΣ

ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΕΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

Μια μαρξιστική ανάλυση των σχέσεων παραγωγής στις σοσιαλιστικές χώρες.

Μια πέρα από δεξιές ή «αριστερές» προκαταλήψεις παρουσίαση των θεμελιωδών αρχών του σοσιαλιστικού οικονομικού συστήματος.

Στην ίδια σειρά κυκλοφορούν

Ινστιτούτο
Κοινωνικών Ερευνών
της Φραγκφούρτης
Κοινωνιολογία -
εισαγωγικά δοκίμια

Καρλ Σμιτ

Η έννοια του πολιτικού

Γκέοργκ Λούκατς
Αστική και σοσιαλιστική
δημοκρατία

Νικολάι Μπουχάριν
Η πολιτική οικονομία
του εισοδηματία

Μαξ Χόρκχαϊμερ
Η έκλειψη του Λόγου
Ναταλί Μοσκόβσκα
Θεωρίες για τις
οικονομικές κρίσεις

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΗ
Πατούσα 3, 106 77 Αθήνα
Τηλ. 36.39.434

ΕΠΙ
σημαί
νουμε

Το βαλς του αποχαιρετισμού

Αν τα πάρτυ στα σπίτια, είναι, εκτός από αφορμή για ξεφάντωμα και κραιπάλη, και ένας τρόπος να μετράμε τους φίλους μας, το πάρτυ που παρέθεσε η υπουργός Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη στον πρωθυπουργό και την ερωμένη του δεν πρέπει να άφησε ευοίωνα μηνύματα. Αν αντιπαρέλθουμε το γεγονός ότι η Μελίνα δεν έπραξε και τόσο σοφά σπεύδοντας να φανεί αρεστή στο βασικό υπεύθυνο του εκμαυλισμού όλων των πτυχών της πολιτικοοικονομικοκοινωνικής μας ζωής (περιμέναμε ωστόσο περισσότερη ευαισθησία από την υπεύθυνη για το πρόσωπο του πολιτισμού μας), οι διαπιστώσεις του πρωθυπουργού για τη συμπάθεια που του τρέφουν οι παράγοντες της δημόσιας ζωής δεν πρέπει να είναι και τόσο θετικές.

Η φίλη της φίλης, η τρόικα του καταρρέοντος κόμματος που εξακολουθεί, παράλογα, να δηλώνει πίστη, οι τσιφτετελιτζήδες ρεπόρτερς θορυβοποιοί δια τηλεοράσεως, οι χρονογράφοι της μεσότητας και της μετριότητας των μικροαστικών ηθών και αναστολών της κοινωνίας μας, ο ένας αρειμάνιος Νεοέλληνας και ο άλλος μελοδραματικός νοσταλγός, κι ο στυλίστας και καριερίστας εκδότης του εντύπου των νέων αξιών της «επανάστασης των σαλονιών», με τη γραβάτα και το ποτήρι το κοκτέηλ στο χέρι, σίγουρα δεν αποτελούν τους καλύτερους φίλους, για μια ηγεσία που τόσα στήριξε στους καλλιτέχνες και στις γραφίδες των ανθρώπων του Τύπου.

Ότι μας κάνει συγκρατημένα αισιόδοξους, είναι η διακριτική απουσία ευάριθμων προσκεκλημένων. Οι τείνοντες ευήκοον ους στα μηνύματα της κοινωνίας μαθαίνουν να μην εκτίθενται. Αφήνουν τους διαχειριστές του χάους και τη φυλλοροούσα κουστωδιά τους να χορεύουν μόνοι το βαλς του αποχαιρετισμού.

Σε τόνο... αισιόδοξο!

(Προοπτικές για μια σύγχρονη μουσική αυτόχθονα και αυτόκλητη).

1. Σε τόνο αισιόδοξο; Μη μας

καθυσυχάζει τώρα και η επιείκεια... Πρέπει να διακατέχεται κανείς από αφέλεια και παλιμπαιδισμό ή να «παρασύρεται» σε διαπιστώσεις εκ του πονηρού, για να ισχυριστεί με βεβαιότητα, ότι τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τα υπό τη στενή έννοια πολιτιστικά μας, η έναρξη της φετινής χρονιάς υπήρξε όντως αισιόδοξη, περιχαρής και... αναστάσιμη!

Πώς να μας ξεγελάσει; Αφού η τέχνη γενικά, απ' όπουδήποτε και αν προέρχεται, απ' όπουδήποτε και αν εμπνέεται και οπουδήποτε και αν στοχεύει — μολονότι αναπνέει σε μια εποχή όπου σχεδόν (;) τα πάντα πρακτορεύον-

ται και ελεγχονται από «τρίτους» (mass media)— δεν είναι δυνατόν να επιβιώσει και μάλιστα με όρους ευνοϊκούς αν κάνει πως διακόπτει αυθαίρετα και ριζικά την επαφή της με τη (σημερινή) πραγματικότητα. (Και δεν μιλάμε καν εδώ για τη βαριάς μορφής εξάρτηση από τον «κυρίαρχο» τρόπο αντίληψης, οργάνωσης και διαχείρισης αυτής της «πραγματικότητας»).

Βλέπετε, ακόμα και οι πιθανές υπερβάσεις είναι εξ ορισμού ασύμφορες, περιπετειώδεις, επικίνδυνες και πάντα οδυνηρές. Ακόμη κι αν τις δούμε σαν «ψεύτικες», «εξωπραγματικές» και «επιτηδευμένες». Ακόμη και αν πονηρευτούμε εγκαίρως και τις καταγγείλουμε ως λίαν βλαβερές για τη δημόσια υγεία ή ως... αποπροσανατολιστικές! Όμως και τότε τίποτα δεν μας απαλλάσσει από τις ενοχές (αν και σε όποιο βαθμό διαθέτουμε τέτοιες), αλλά και τίποτα δεν μας προστατεύει (αν και σε όποιο βαθμό το επιθυμούμε) από τις αρνητικές — αντικοινωνικές — συνέπειες ενός πασίγνωστου κανόνα. Ότι, δηλαδή, στην εποχή μας, πιο έντονα από κάθε άλλη φορά, το μείζον οικονομικό πρόβλημα

με το δεμένο άρρηκτα μαζί του σύμπλεγμα προσωπικής επιβεβαίωσης και ακτινοβολίας «αποφασίζουν» να δώσουν λύση από κοινού, άνευ ετέρων ρυθμιστών, πλην, ίσως, των ...χρηματιστών τους. Με αποτέλεσμα την επιστράτευση ποικίλων, κατά προτίμηση δοκιμασμένων, τεχνασμάτων εύκολου προσεταιρισμού και προσηλυτισμού της κοινής γνώμης. Από βαρύγδουπες ανουσιολογίες και σαλιαρίσματα μέχρι πεθαμένες προ πολλού μυθολογίες και απεριγραπτής απάθειας και σαρκασμού συναισθηματικές... αυτοκτονίες. (Βλέπε: αξιοπρεπή σουξεδάκια εποχής).

2. Παρ' όλ' αυτά, από τις πρώτες κιόλας μέρες της νέας χρονιάς, «κάτι» ευτυχές συνέβη, λες κι έπρεπε να αποκτήσει εκτάκτως ορατά «πατήματα» η πατροπαράδοτη εναρκτήρια αισιόδοξία μας, για να υπερβεί εδώ και τώρα το καθαρά συμβολικό τυπικό της! Το «ευτυχές γεγονός» δεν ήταν άλλο από την ίδρυση μιας

νέας ελληνικής δισκογραφικής εταιρείας. Και το όνομα αυτής: **ΥΤΟΡΙΑ** (Ουτοπία)! Απολύτως ταιριαστή επωνυμία, θα λέγαμε, για μια εταιρεία δίσκων (και όχι μόνο) αλλιώςτική στον τρόπο λειτουργίας από τις «μεγάλες», βέλτιστη ως προς την αισθητική του τελικού προϊόντος της και... ημιεξαρτώμενη ως προς τους επαγγελματικούς της ελιγμούς. Αυτό το τελευταίο σημαίνει πως τον «τομέα της διανομής» έχει αναλάβει μια από τις γνωστές «μεγάλες» εταιρείες που εδρεύουν στον τόπο μας. Τα υπόλοιπα μας τα εξήγησαν οι ίδιοι οι ιδρυτές και διαχειριστές της, ο Βαγγέλης Κατσούλης και ο Θύμιος Παπαδόπουλος, δυο γνωστοί μουσικοί / συνθέτες με δημιουργική δράση ετών σε έναν ελληνικό μουσικό χώρο που μόνο η (δυστυχώς μπλαζέ) ετικέτα «Σύγχρονη Καλλιτεχνία» υποδηλώνει την ιδιαιτερότητα των συντεταγμένων του.

«Η "τραγουδοκεντρική" πολιτική της σημερινής δισκογραφικής πραγματικότητας στη χώρα μας —μας είπαν οι δημιουργοί της ΥΤΟΡΙΑ— αποκλείει ένα σημαντικό αριθμό αξιόλογων δημιουργών από το κοινό τους, που εμείς το θεωρούμε όχι απλά υπαρκτό αλλά και ικανό να δεχτεί και να εκτιμήσει κάτι το διαφορετικό. Στις περιπτώσεις που ο δημιουργός συμμαχεί με τις εταιρείες, συνήθως αντιμετωπίζει ανυπερβλητούς περιορισμούς εν ονόματι της στενά νοούμενης εμπορικότητας και αναγκάζεται έτσι να κάνει παραχωρήσεις τόσο ως προς την ουσία του έργου του, όσο και ως προς την ποιότητα της εκτέλεσης και της παραγωγής. Η ΥΤΟΡΙΑ ξεκίνησε τη δραστηριότητά της με μια σειρά από δίσκους που δίνουν την ευκαιρία σε αξιόλογους δημιουργούς να παρουσιάσουν τη διαφορετική μουσική τους άποψη, μια άποψη που δεν θα πρόβαλλαν ποτέ οι μεγάλες εταιρείες...

Διατηρούμε, σαν εταιρεία, ένα υψηλό επίπεδο παραγωγής, παρέχοντας τις καλύτερες συνθήκες εκτέλεσης και ηχογράφησης και δίνοντας μεγάλη βαρύτητα στη συνολική αισθητική παρουσία του αποτελέσματος».

Ο πρώτος δίσκος που κυκλοφόρησε η «Ουτοπία» είναι το άλμπουμ του Βαγγέλη Κατσούλη «The slipping beauty» (Η ομορφιά που ξεγλιστρά).

Όπου ο συνθέτης παίζει μόνος του όλα τα συνθεσάιζερ, κήμποντες, σάμπλες και κρουστά, πλάθοντας αβίαστα και με τη μέγιστη σχηματική ακρίβεια και οικονομία, 16 οργανικές φαντασίες που αναδεικνύουν —κατά κανόνα— τις λυρικές δυνατότητες της μινιμαλιστικής συνθετικής λογικής. Την τελική αίσθηση του δίσκου, σφραγίζει ο ίδιος ο κρουστάλλινος ήχος του, που οφείλει σίγουρα πολλά στην για πρώτη φορά εφαρμοζόμενη στη χώρα μας μέθοδο, της από κοινού ψηφιακής ηχογράφησης και χάραξης.

Και ενώ αναμένουμε τους δίσκους του Πολωνού τρομπέτιστα Tomasz Stanko και του Θύμιου Παπαδόπουλου, κλείνουμε αυτό το σημείωμα με την έκφραση ικανοποίησης ότι σε μια έστω μικροπεριοχή του δημόσιου βίου μας, οι ενδείξεις για το μέλλον είναι αφηνιδίως θετικές. Και το σπουδαιότερο: απολύτως τεκμηριωμένες.

Χρήστος Τσανάκας

Γιάννης Χρήστου (1926-1970): Η μουσική πέθανε, ζήτη η μουσική

Με αφορμή τη συναυλία της ΚΟΑ με την «1η συμφωνία»

«Ερχόμαστε από μια σκοτεινή άβυσσο, καταλήγουμε σε μια σκοτεινή άβυσσο. Το μεταξύ φωτεινό διάστημα, το λέμε Ζωή».

Ν. Καζαντζάκης: Ασκητική

Σαν απλοί ακροατές ίσως αυτό να νιώσουμε ακούγοντας την 1η συμφωνία του Γ. Χρήστου (συναυλία της ΚΟΑ με αρχιμουσικό τον Γ. Ιωαννίδη και μεσόφωνο την Κ. Μορφονιού, 13/2 στο «Παλλάς»). Μια πανδαισία ήχων που στήνονταν μέσα στο χάος του χρόνου - μνήμης, ταξιδεύοντας σε άπειρες θέσεις συνδυασμού ηχοχρωμάτων, για να έρθουν στο «φωτεινό διάστημα» της γυναικείας φωνής που ερμηνεύει τους στίχους του Έλιοτ «Μάτια που τελευταία τα είδα δακρυσμένα από το χωρισμό».

Και οι ήχοι ξανάρχιζαν το ταξίδι τους στην άβυσσο, για να καταλήξουν πάλι στη φωνή: «Βλέπω τα μάτια, αλλά όχι τα δάκρυα».

Κι έπειτα το απόλυτο κενό του τέλους.

Η Μ. Lucciano έχει γράψει πως «η προσφυγή αυτή στη μελωδία, αντιπροσωπεύει τη

μεγαλύτερη παραχώρηση στο ύφος της ρομαντικής γραφής και στη ρομαντική αντίληψη για το λυρικό αίσημα, που μπόρεσε ποτέ να κάνει ο Χρήστου».

Μια προσέγγιση, από μουσική σκοπιά, του έργου θα μας ανάγκαζε να αναφερθούμε σε σχέσεις μορφολογικές: πως η «συμφωνία» δεν ακολουθεί την παραδοσιακή συμφωνική μορφή, ούτε αναζητεί οποιοδήποτε άλλο «κυκλικό» πρότυπο, ή ότι δεν μπορούμε να διακρίνουμε «μέρη» παρά μόνο μια συγκροτημένη ενότητα, και πάμπολες άλλες παρατηρήσεις πάνω στη δομή, συσχετισμούς μοτιβικούς με το προηγούμενο έργο του συνθέτη «Μουσική του Φοίνικα».

Απόψεις όμως εξειδικευμένες και επισφαλείς μια που θα έπρεπε να γίνουν αναφορές στο σύνολο του έργου του, ενός έργου που δεν έχει ακόμα μελετηθεί στο έπακρό του, είναι ως ένα σημείο άγνωστο (έναν μεγάλο αριθμό απ' τα τελευταία του έργα είναι ημιτελή, ή και χαμένα) και η σχε-

κτων του ανθρώπου. «Αυτή η απελευθέρωση του ασυνείδητου οδηγεί σ' εκείνο που οι αρχαίοι ονομάζουν καθαρόση». (Πόσο συγγενής είναι η άποψη αυτή, με τη θεωρία που διατυπώνει ο Νίτσε στη «Γέννηση της τραγωδίας»).

Ήδη μετά τα πρώτα του έργα «Μουσική του Φοίνικα» (1948-49), «1η συμφωνία» (1949-50) «Λατινική λειτουργία» (1951) «Έξι τραγούδια» σε ποίηση Έλιοτ (1955), «2η συμφωνία» (1957-58), προσανατολίζεται σε έργα που ξεπερνούν ακόμα κι αυτή την «Τέχνη των Πολλαπλών Μέσων» (multi-media) αναζητώντας και δημιουργώντας, μια «τέχνη με υπόσταση λυτρωτική» λυτρωτική με την έννοια ότι μας απελευθερώνει από την κοινή χωροχρονική συνέχεια και μας προσανατολίζει σε άλλες περιοχές εμπειρίας».

Στα περισσότερα απ' αυτά σημαντικότερο ρόλο παίζει η ανθρώπινη φωνή, που του προσφέρει ένα τεράστιο επίπεδο έρευνας και τη μεταχειρίζεται σ' όλη την έκτασή του

Ο Γιάννης Χρήστου

τική δισκογραφία περιλαμβάνει μόνο τα: *Τελευταία έργα*, «Πράξη για 12», «Αναπαράσταση» I και III και «Επικλυσμός» II με διευθυντή τον Θ. Αντωνίου και το «Μυστήριο» (σκηνικό ορατόριο υπό τη διεύθυνση του Φράνσις Τράβις). Εξάλλου, πάνω σ' αυτόν τον τομέα υπάρχουν οι τόσο σημαντικές μελέτες των Γ. Λεωτσάκου και Μ. Lucciano (που κυκλοφορούν στην Ελλάδα).

Λόγω των παραπάνω δεν θα αναφερθούμε στο μουσικό έργο του Γ. Χρήστου αλλά εν συντομία στο «φιλοσοφικό» υπόβαθρο που τον οδήγησε να αντιληφθεί τη μουσική, σαν μέσο απελευθέρωσης των βαθύτερων δυνάμεων και ενστί-

συγκινησιακού της πεδίου.

Το 1966 δημοσίευσε σαν «μανιφέστο» το «Ένα πιστεύω για τη μουσική» όπου μεταξύ άλλων σημειώνει:

● Η διακοσμητική και η αισθητική αποτέλεσαν και αποτελούν ρωμαλέα αρνητικούς παράγοντες στη μουσική.

● Με απασχολεί η μεταμόρφωση των ακουστικών ενεργειών σε μουσικές.

● Η πεισματική μεταφύτευση της αισθητικής μιας εποχής σε μια άλλη, ή της μιας γενεάς σε μιαν άλλη γενεά, όχι μόνο είναι μάταιη και δίχως κύρος, αλλά αποτελεί και μια δήλωση πνευματικής χρεωκοπίας. (Τι συσχετισμό να αναζητήσουμε με τη γνωστή πια απαισιόδοξη ρήση του, ένα

χρόνο αργότερα «Η μουσική πέθανε, ο άνθρωπος απέτυχε»).

● Ένας χειρισμός των ακουστικών συμβάντων που δεν κατορθώνει να γεννήσει μεταμορφωτικές δραστηριότητες, δεν επιτυγχάνει τίποτε άλλο από τον κατά μάλλον ή ήττον αισθητικό και διακοσμητικό κορεσμό ενός ακουστικού χώρου. Ακόμη και η «ωραία» μουσική, μπορεί ν' αποβεί αηδιαστική.

Και σίγουρα ύστερα απ' την άρνηση του «ωραίου» που «δεν είναι σε θέση να εκφράσει τη σημερινή ευαισθησία του ανθρώπου» η μουσική του ακούγεται σκληρή, βάνουση, χαωτική. Ακατανόητη για πολλούς.

Θα κλείσουμε αυτή τη μικρή και αποσπασματική αναφορά μας, στο συνθέτη με λίγα λόγια που είχε ο ίδιος πει για τη σύγχρονη μουσική.

«Η σύγχρονη μουσική δεν είναι ενιαία και ομοιότυπη. Με τη δύναμη των μεταμορφωτικών της πραγματώσεων, έχει τις κλιμακώσεις της, τις ευαισθησίες της, τις καταστάσεις της. Βγήκε από την ανάγκη να εκφραστεί ο σύγχρονος άνθρωπος με τον πανικό του, με τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες του... Η σύγχρονη μουσική δεν είναι μια τέχνη διακοσμητική αλλά λυτρωτική «κάτι άλλο» μέσα στο οποίο πρέπει να χωρέσει ο καταπιεζόμενος από προβλήματα άνθρωπος, αυτή η τραγική ύπαρξη που ανιχνεύει και αναζητεί».

Νεκτάρης Μητρόπουλος

θεατρο

Λούλου και «look», εντυπωσιασμός και πλήξη

«Λούλου» του Φρ. Βέντεκιντ, σε σκηνοθεσία Γ. Μιχαηλίδη

Ατμόσφαιρα παρακμής σε βερολινέζικο καμπαρέ του μεσοπολέμου. Με φράκο ο κομπέρ παρουσιάζει μέσα σ' ένα τροχήλατο «μηχάνημα» ένα

Πρόσωπα από τον αντιφαστικό κόσμο της «Λούλου»

γυμνό κορμί που ανήκει στη μυθική γυναίκα - φίδι, προσωποποίηση του αρχέγονου ερωτικού ενστίκτου, σύμβολο της σεξουαλικότητας και του θανάτου. Είναι η Λούλου (από την Λου Σαλομέ λέγεται ότι ο Βέντεκιντ εμπνεύστηκε το όνομα) και η ζωή της αρχίζει τώρα να ξετυλίγεται επί σκηνής: πρόκληση, έρωτας, καταστροφή, αυτοκαταστροφή σε διαδοχικούς κύκλους με κατάληξη την εξαθλίωση και τον θάνατο. Η Λούλου προσφέρει θέλητρα — μοναδικό της όπλο — και δυστυχία σε ίσες δόσεις, διψάει για ζωή αλλά προξενεί το θάνατο, αλλάζει με την ίδια συχνότητα πολυτελή σαγηνευτικά κοστούμια και άντρες. Εκείνοι της αλλάζουν το όνομα — «ωμή σάτυρα του αστικού γάμου που κλέβει τα πάντα από τη γυναίκα, ακόμη και το πατρώνυμό της» (Παλμιέ). Κάνει έρωτα μπροστά στο γηραιό πρώτο σύζυγό της, σε λίγο, μέσα στο «εκκύκλημα» της έναρξης, θα αποκαλυφθεί το επόμενο θύμα της: το ματωμένο σώμα του αυτόχειρος ζωγράφου Σβαρτς. Ως σφάγια οι άντρες καίγονται για χάρη της επί του θυσιαστηρίου αλλά η μικρή Λούλου μ' ένα πανέρι λουλούδια, μπροστά στην αυλαία, ανάμεσα στις πράξεις, θυμίζει το ξεκίνημά της, όταν μικρό κοριτσάκι πούλαγε λουλούδια σε καμπαρέ καθώς και πόσο εδώ οι έννοιες θύμα και θύτης αλληλοσυγχαιόνται.

Ο Γιώργος Μιχαηλίδης διάλεξε την πρώτη γραφή της Λούλου, που ολοκληρώθηκε το 1894 αλλά έμεινε αχρησιμοποίητη από τον Βέντεκιντ προφανώς από το φόβο της λογοκρισίας — σ' όλη του τη ζωή τον καταδίωκε — και που την «ανακάλυψε» και σκηνοθέτησε πρόσφατα στην Γερμανία ο Πέτερ Τσάντεκ.

Σ' αυτό το κείμενο έκανε

κάποιες αλλαγές — όχι και πολύ ικανοποιητικό το αποτέλεσμα είναι η αλήθεια: καμπαρέ αντί για τσίρκο διασκευή του προλόγου σε μπαλάντα, μπαλάντες που λέει ο κομπέρ ανάμεσα στις πράξεις.

Ουσιαστικά όμως σκηνοθέτησε το θρύλο αυτού του «καταραμένου» θεατρικού έργου και μάλιστα το θρύλο που προκάλεσε η τελική μορφή του έργου και η μεταφορά του στον κινηματογράφο. Η παράσταση λατρεύει την εικόνα και δοξάζει το φετίχ: σατέν, βελούδο, ατλαζένια γοβάκια. Κυρίαρχο χρώμα το μαύρο και οι σκοτεινές συνδηλώσεις του: στην αυλαία, στην αρτ-ντεκώ ατμόσφαιρα της σκηνής, στα αντικείμενα που δίνουν το στίγμα του εκάστοτε χώρου (σκηνικά Άγγελου Αγγελή). Ο «μαύρος ρομαντισμός» της Λούλου στην κυριολεξία.

Οι ηθοποιοί υπηρετούν την εικόνα και τα κοστούμια της εποχής του 20 — στην τελευταία πράξη της πτώσης και της αθλιότητας μόνο εμφανίζονται με καθημερινά σημερινά ρούχα — αναβιώνουν μύθους και -ισμούς. Ένα καλό υλικό ηθοποιών (Καραμπέτη, Χατζησάββας, Κοκκίνου, Γαλανάκης) έμεινε αναξιοποίητο από τον σκηνοθέτη. Αντ' αυτού τους ζητήθηκε να φωτογραφίσουν το στυλιζάρισμα, την υπερβολή, το γκροτέσκο που χαρακτηρίζουν το θέατρο του Βέντεκιντ και τον εξπρεσιονισμό που προαναγγέλλει. Μια δουλειά με τους ηθοποιούς σε βάθος θα έδινε άλλη διάσταση στην παράσταση του Ανοιχτού Θεάτρου.

Αιχμάλωτη των κοστουμιών η Καρυσφυλλία Καραμπέτη στο ρόλο που στοίχειωσε η παρουσία και η ερμηνεία της Λουίζ Μπρουκς στην κινηματογραφική «Λούλου» του

Παμπστ, έδωσε την μια πλευρά μόνο του προσώπου: τον μύθο της μοιραίας γυναίκας. Αλλά η Λούλου ήταν εξίσου αβώα και ένοχη, αγνή και σατανική, έμπειρη και παιδί. Η αλύτρωτη ομοφυλόφιλη που ερμήνευσε με πάθος η Κοκκίνου είχε ακριβώς τις ίδιες αποχρώσεις στη φωνή με την περσινή Γλύκα στο «Σε φιλώ στη μούρη» αν και καμιά συγγένεια δεν υπάρχει, βεβαίως, μεταξύ των δύο ρόλων.

Στην αναπόφευκτη καταστροφικότητα του έρωτα σε μια υποκριτική κοινωνία αναφέρεται ο Βέντεκιντ και επικαλείται τη φύση εναντίον του αστικού κονφορμισμού, τον θρίαμβο του ενστίκτου πάνω στον πουριτανισμό. Τι διάσταση μπορούν να πάρουν όλα αυτά στην εποχή μας; Τι σημαίνει σήμερα ενστικό και πρόκληση; Ποια είναι τα ταμπού των ημερών μας; Ερωτήματα αναπάντητα.

Οι εικόνες που είδαμε ήταν συχνά πολύ ωραίες και σίγουρα προϊόν επίπονης εργασίας. Οι εικόνες εντυπωσιάζουν στην αρχή αλλά από κάποια στιγμή και μετά μοιραία έρχεται η πλήξη.

Δημήτ. Κωνσταντίνου

● Το έργο «Τρελός για έρωτα», του Σαμ Σέπαρντ παίζεται από τη «Θεατρική Σκηνή». Επίκεντρο της δραματογραφίας είναι το θέμα των σεξουαλικών σχέσεων. Και, όπως σε όλα τα έργα του συγγραφέα περιγράφονται παθιασμένα και αντιφαστικά συναισθήματα.

● Σήμερα κάνει πρεμιέρα στο θέατρο «Πορεία» το έργο «Αγάπη-πίστη-ελπίδα» του Χόρβατ από το θεατρικό οργανισμό «Εποχή» σε σκηνοθεσία Βασίλη Παπαβασιλείου.

κίνηματογραφος

Μια ξεχωριστή νεορεαλιστική κωμωδία

Νταϊνβιντ Μάμμετ: «Things Change»

Έχοντας βγει στην κυριολεξία μέσα από μια κινηματογραφική περίοδο, όπου οι,

στην πλειοψηφία τους, αμερικανικές παραγωγές απέδειξαν ότι το πληθωρικό, το εφετζίδικό που δεν κάνουν τίποτε άλλο από το να κολακεύουν τη μεσότητα, κυριάρχησαν, να και μια διαφορετική ταινία, κατ' ευθείαν από το άντρον αυτού του κινηματογραφικού μοντέλου, το Χόλυγουντ. Είναι καμωμένη από έναν επιτυχημένο επαγγελματία του κινηματογράφου, τον Νταϊνβιντ Μάμμετ, σεναριογράφο σε ταινίες όπως «Ο ταχυδρόμος χτυπάει πάντα δυο φορές», «Η ετυμηγορία», «Οι αδιάφοροι», που μας είχε ξαφνιάσει ευχάριστα, ήδη από πέρυσι, με το ψυχολογικό θρίλερ «Η λέσχη της απάτης».

Παρωδία των ταινιών με θέμα τη μαφία, η ταινία κρατά από τις αναφορές της τη μυθολογία (η μαφία που, κινούμενη μεταξύ παρανομίας και νομιμοφάνειας, ελέγχει ένα με-

ματοποιήσει την επιθυμία της ζωής του, να μπορέσει να αποκτήσει μια βάρκα) και η ανάληψη από έναν φτωχοδιάβολο μαφιόζο υπό δυσμένεια, της φύλαξης του για ένα Σαββατοκύριακο. Η ξαφνική απόφαση του δεύτερου να παράσχει στον πρώτο ένα ονειρεμένο γουήκ-εντ χλιδής στο Λας Βέγκας θα οδηγήσει σε ένα αγωνιώδες μπέρδεμα με το μηχανισμό της μαφίας και τον ίδιο το μεγάλο «νονό» της περιοχής, θα είναι ωστόσο και μια ευκαιρία για το φούντωμα μιας πολύτιμης φιλίας.

Το σενάριο προσφέρεται για μια συμβατική φάρσα. Όμως κάτι τέτοιο δεν είναι στις επιδιώξεις του σκηνοθέτη. Θεωρώντας ότι ο κινηματογράφος είναι ένα ιδιαίτερο γεγονός, ο Μάμμετ δεν αρκείται στην υιοθέτηση της αισθητικής του συρμού: παρέλκυση, εντυπωσιασμός, σχηματοποίηση, επιβολή. Θύτης του

από ένα ισχυρό κράτος. Αντιπαράθετον το δικό τους, το προσωπικό όνειρο (μια βάρκα, το δικαίωμα στο όνειρο, η φυγή, μια ζεστή σχέση, ένα «γουστάρω ελεύθερη και πλούσια ζωή»), αντίδοτο στην αλλοτρίωση των καθημερινών. Στην πρόκληση της εκτυφλωτικής χλιδής, στην πρόκληση του απόλυτου, στην πρόκληση της επιβολής αντιπαράθετον τη σπάταλη υλικότητα.

● Επειδή οι χαρακτήρες που περιγράφονται δεν είναι «μοντέλα» κοινωνικών συμπεριφορών. Έχουν υλική υπόσταση, συμπεριφέρονται με επίκεντρο τις ανάγκες. Ο Μάμμετ δεν κάνει κοινωνιολογία - μεροληπτεί απροσχημάτιστα. Αντικείμενο του ενδιαφέροντος του δεν είναι οι μηχανισμοί της κοινωνίας, είναι οι μυθολογίες που η κοινωνία παράγει και συντηρεί. Κι ο Ντον Αμίτσι, ο παλιός ισπανικής καταγωγής ζεν-πρεμιέ, γερασμένος πλέον, δεν υποδύεται ένα ρόλο που επιζητεί την καταξίωση, τη φήμη, τη δύναμη: αντίθετα, είναι ένας αξιοθρήνητος, κακομοίρης Ντον Κορλεόνε.

● Επειδή αποκαθαίρει τον κινηματογράφο, πιστοποιεί ότι είναι δυνατή η καθαρή ματιά, ότι είναι δυνατόν να κερδίσει υπόσταση η μυθοπλασία. Η ταινία είναι μια κατακερματισμένη αφήγηση για μια εξίσου κατακερματισμένη καθημερινότητα, όπου το όνειρο, το άπιαστο, η φυγή προϋποθέτουν την παράβαση, αντίδοτο στη μετριότητα και τις συμβάσεις.

Η ταινία ξεχωρίζει μέσα στο σώμα του αμερικανικού κινηματογράφου και για άλλους λόγους: Βλέπει την Αμερική όπως ακριβώς είναι, την πόλη και το υπαίθρο και τους ανθρώπους, τη ζωή, τη μιζέρια, την αδικία, χάρη σε μια λιτή κινηματογραφική γραφή όπου τα περιγραφικά γενικά πλάνα διαδέχονται γκρο πλάνα προσώπων για να εκμαιεύσουν τη συγκίνηση, για να αποδώσουν τα αισθήματα. Σαρκάσει με τους μηχανισμούς επιβολής, χωρίς να ξεπέφτει στο σύνδρομο της ηθικολογίας. Θέτει το αγωνιώδες ερώτημα της σύγχρονης ζωής «Πού θα συναντήσουμε τους ανθρώπους;» για να προτείνει την καταφυγή στην επικοινωνία, κάτι που δεν έχει να κάνει παρά με την ενδιάθετη παρόρμηση για ψυχική πλήρωση. Γι' αυτό και η φιλία δειχνεται κάτι βαθύ, αναγκαίο, μια αμοιβαιότητα ξένη στα τυπικά buddy movies που, ειρήσθω εν παρόδω, φέτος, κατά

κανόνα, δεν αφορούσαν ανθρώπους - αντίθετα αφορούσαν... Εξωγήινους («Allien nation»), καρτούν («Ρότζερ Ράμπιτ»), νευρόσπαστα («Red Heat»). Επαναφέρει το αίτημα της συγκίνησης - ζωτική προϋπόθεση του κινηματογραφικού έργου. Τέλος, στο ψεύδος των εφέ ή των επινοημάτων που επιβάλλουν επί της οθόνης μια άπιαστη πραγματικότητα, αντιπροτάσσει τα όνειρα. Στην περίπτωση που, όπως έχει αποδειχτεί, η κοινωνία είναι εχθρική για τους ανθρώπους, τα όνειρα αποδεικνύονται κάτι παραπάνω από γενναιώδωρα.

Η ΜΑΦΙΑ ΚΑΙ Ο ΛΟΥΣΤΡΟΣ (Things Change). Σκηνοθεσία: Νταϊνβιντ Μάμμετ. Σενάριο: Νταϊνβιντ Μάμμετ, Ελ Σιλβερστάιν. Φωτογραφία: Χουάν Ρουίζ Ανχία. Παίζουν: Ντον Αμίτσι, Τζο Μαντένια (Η ταινία θα αρχίσει να προβάλλεται την επόμενη Πέμπτη).

Ηλίας Κανέλλης

Ο Τζο Μαντένια και ο Ντον Αμίτσι στο «Things Change» του Ντ. Μάμμετ

γάλο μέρος της οικονομικής ζωής της Αμερικής, χάρη στο μηχανισμό που διαθέτει, είναι και μια κλειστή κοινωνική ομάδα με κοινή καταγωγή και παραδοσιακές συνήθειες που τις υποβάλλει η προσήλωση στους κοινωνικούς κώδικες της ιταλικής κοινωνίας, όπως αναλλοίωτοι μεταφέρθηκαν στην εмиграσία, ο «νονός» τέλος, ο παντοδύναμος, σεβαστός και αναμφισβήτητος ηγέτης στην κορυφή της ιεραρχίας των γκάγκστερ, που διαθέτει κύρος, πλούτη, αλλά και τις ιδιορρυθμίες του) για να στηρίξει τα σημεία εκείνα της αλλαγής που θα κινήσουν τη μυθοπλασία. Θέμα της ταινίας είναι η αποδοχή από έναν φτωχό στιλβωτή υποδημάτων του ρόλου του εξιλαστήριου θύματος (δέχεται, αντί αμοιβής, να ομολογήσει μια δολοφονία, που δεν έχει κάνει προκειμένου να πραγ-

ξεχωριστού, του προσωπικού, κάνει μια νεορεαλιστική κωμωδία, που συγγενεύει περισσότερο με τις ιταλικές αντιστοιχίες, παρά έχει να κάνει με την παράδοση του αμερικανικού κινηματογράφου.

Αλλά, ποια είναι τα στοιχεία που συνιστούν αυτή τη διαφορετικότητα; Γιατί μιλάμε για διαφορά, σε σχέση με τον κινηματογράφο που, συνήθως παράγεται στην Αμερική;

● Επειδή τα πρόσωπα στην ταινία μας είναι κατεξοχήν οικεία. Δεν είναι φορείς ενός γενικώς και αορίστως αμερικανικού οράματος που χαιδεύει το νεοεθνικισμό του, αναζητούντας εναγωνίως ταυτότητα, αμερικανικού έθνους. Δεν δίνουν μια δεκάρα τρύπα για το «μεγαλείο» της Αμερικής, δεν τους νοιάζουν πομπόλυγες για τη δύναμη και την κυριαρχία που απορρέει

Ώρες Ραδιοφώνου

Η κυβέρνηση άρχισε την περασμένη εβδομάδα τις αναγνωριστικές επιθέσεις εναντίον της ελεύθερης ραδιοφωνίας. Οι ενέργειες αυτές μαζί με την παρουσίαση από τα κρατικά μέσα ενημέρωσης μιας άλλης πραγματικότητας από αυτή που υπάρχει —σε τέτοιο σημείο που να νομίζει κανείς ότι ζει σε άλλη χώρα— είναι ό,τι έχει απομείνει στο ΠΑΣΟΚ για να μπορέσει να μεταστρέψει υπέρ αυτού τον ελληνικό λαό.

Τέσσερις λοιπόν μήνες πριν από τις εκλογές, το πνευματικό παιδί του Ταύρου και ουσιαστικά κυβερνήτης μαζί με τον Κουρή, αποφάσισε να κόψει τις ευθείες που χρησιμοποιούν οι ραδιοσταθμοί για τις εξωτερικές μεταδόσεις τους, καθώς και για τη σύνδεση με την κεραία, δυσχεραίνοντας κατά πολύ τη λειτουργία τους. Η απροσχημάτιστη αυτή επίθεση εναντίον των ιδιωτικών και δημοτικών ραδιοφωνικών σταθμών

των οποίων η φωνή δεν είναι υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης ξεκίνησε μετά από την άρνηση της για τηλεοπτική κάλυψη της πρώτης συγκέντρωσης στο Στάδιο Ερήνης και Φιλίας του Συνασπισμού της Αριστεράς.

Η κρατική τηλεόραση με τα στημένα ρεπορτάζ και τη συνεχή παρουσίαση στελεχών του κυβερνώντος κόμματος, καθώς και η παρουσίαση ψευδών στοιχείων για το κυβερνητικό έργο, δίνουν την εικόνα του τρόπου χρησιμοποίησης της κατά την προεκλογική περίοδο. Μια «περίεργη» δημοσκοπήση που δημοσιεύτηκε στο τελευταίο τεύχος του περιοδικού ΚΛΙΚ, του Πέτρου Κωστόπουλου γνωστού συνδαιτυμόνα, στις τελευταίες συγκεντρώσεις πολιτιστικού χαρακτήρα του πρωθυπουργού και της Μιμής, προβλήθηκε κατά κόρον από την τηλεόραση γιατί θεωρεί μηδενική την αξιοπιστία του Τύπου. Επίσης δεν μπορεί να θεωρηθεί υπόδειγμα αντικει-

στην ουσία προσπαθεί να προδιαγράψει το πολιτικό κλίμα με συνεχείς ασκήσεις προβοκάτσιας (ετοιμότητα υπεράνω όλων για να ξέρουμε τι μας περιμένει).

Η αντίδραση των σταθμών της μη κρατικής ραδιοφωνίας ήταν πολύ έντονη. Η διαρκής επιτροπή τοπικών ραδιοσταθμών (ΔΕΤΟΡΣ) έκανε έντονη παράσταση στον υποδιευθυντή του ΟΤΕ αποδοκιμάζοντας τις μεθοδεύσεις του Φάνη Τόμπρα. Την περασμένη Κυριακή μάλιστα, δεκατέσσερις ραδιοφωνικοί σταθμοί της Αττικής και πολλοί της επαρχίας, μετέδιδαν ταυτόχρονα τη συζήτηση των διευθυντών των ιδιωτικών και δημοτικών σταθμών για τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, καθώς και την πολιτική που θα ακολουθήσουν οι ραδιοφωνικοί σταθμοί.

Η κυβέρνηση τελικά υποχώρησε αναστέλλοντας τις αποφάσεις του διοικητή του ΟΤΕ και εγκαινίασε διάλογο

απέναντι στους κρατικούς ραδιοσταθμούς.

Οι επόμενοι μήνες θα είναι περίοδος μεγάλης δοκιμασίας για την αξιοπιστία των σταθμών. Όσο περισσότερο αντικειμενικά, όπως υποσχέθηκαν στη συζήτηση της Κυριακής οι διευθυντές τους, παρουσιάζουν την προεκλογική εκστρατεία, και όσο καλύτερα κρατήσουν τις αποστάσεις απέναντι των κομμάτων, τόσο δυσκολότερα θα περάσουν οι επιθέσεις του Φάνη Τόμπρα και τα εμπάρκο του Κωνσταντίνου Μητσotάκη.

Τάσος Μπάρλας

Ένα ερώτημα για τη νεωτερικότητα

Στην Αισθητική ο Χέγκελ αναφερόμενος στο μουσικό έργο διακρίνει τρία επίπεδα κατανόησής του από το υποκείμενο. Στο πρώτο επίπεδο έχουμε την κατανόηση του ειδικού που παρακολουθεί την εξέλιξη της μουσικής μορφής και η κατανόησή του είναι περισσότερο τεχνική· στο δεύτερο επίπεδο το υποκείμενο προσπαθεί να συνδυάσει την κατανόηση με τη γνώση του συμβολικού περιεχομένου του έργου· ενώ στο τρίτο και τελευταίο επίπεδο, που σημειωτέον είναι και το σπουδαιότερο, το μουσικό έργο κατανοείται από το καλλιτεργημένο υποκείμενο· αυτός είναι ο κατεξοχήν γνώστης και η άποψή του είναι πιο βαρύνουσα ακόμα κι από αυτή του «ειδικού». Το καλλιτεργημένο υποκείμενο έχει τη δυνατότητα, κατά τον Χέγκελ, να συνδυάσει την κατανόηση του μουσικού έργου στη σχέση του με την πολιτιστική ολότητα.

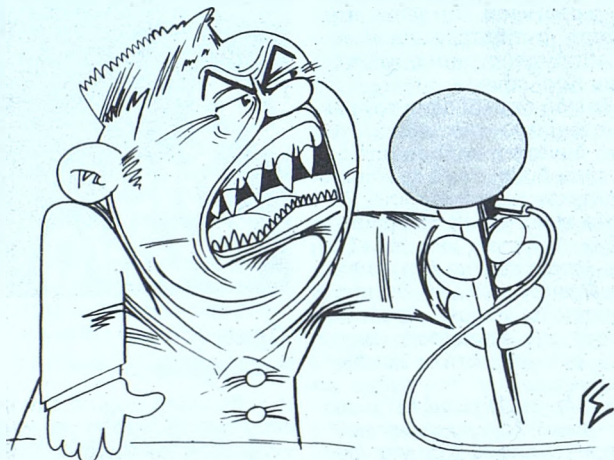
Από τότε πέρασε καιρός. Η έννοια του καλλιτεργημένου υποκειμένου εγκαταλείφθηκε κι αν ακόμα και σήμερα αναφερόμαστε σ' αυτό, είναι για να υποδηλωθεί ένα συνώνυμο μιας ουδετεροποιημένης κουλτούρας· ως εκ τούτου δεν παρουσιάζει κανένα ενδιαφέρον. Οι σύγχρονες κοινωνίες εγκαταλείφθηκαν στην κουλτούρα των ειδικών. Καθημερινά γίνεται φανερό ότι κάθε θεωρητική συζήτηση, στο βαθμό που εμφανίζεται, γκετοποιείται στα τείχη του Πανεπιστημίου (όχι ότι

αυτό είναι κατ' ανάγκην κακό) ενώ η συμμετοχή ενός καλλιτεργημένου κοινού είναι ουσιαστικά μηδενική. Ο αναγνώστης που στοχαζόταν κι έκρινε τον ίδιο το συγγραφέα, φαίνεται ότι πλέον δεν υπάρχει, ή, στην καλύτερη περίπτωση, το χάσμα ανάμεσα στους δύο φαίνεται όλο και πιο αγεφύρωτο. Όμως αν «η απόσταση της κουλτούρας των ειδικών από την κουλτούρα του ευρύτερου κοινού μεγαλώνει, αυτό συμβαίνει γιατί η κουλτούρα η οποία αναπτύσσεται από τη σκέψη και την επεξεργασία των ειδικών, δεν εμπλουτίζει αυτόματα την καθημερινή πρακτική. Η πολιτισμική ορθολογικοποίηση προκαλεί μάλλον την πτώχευση του βιωμένου κόσμου» (Χάμπερμας, περιοδικό «Λεβιάθαν 1»).

Όμως αυτό το χάσμα υποδηλώνει κάτι βαθύτερο, υποδηλώνει δηλαδή την άρνηση του ίδιου του μοντέλου της νεωτερικότητας· αφού όλη η νεωτερικότητα παράδοση από τον Κοντορσέ μέχρι τον Χούσερλ σήμαινε τη δημιουργία μιας καθολικής επιστήμης που θα έβρισκε την εφαρμογή της στον καθημερινά βιωμένο κόσμο και συνάμα θα εμπλούτιζε την ταξική συνείδηση.

Πρέπει όμως να το πούμε ότι το καλλιτεργημένο υποκείμενο δεν αποτελεί την nostalgia du récit perdu, μολονότι είναι ένα γεγονός ότι αυτό το υποκείμενο εκποίστηκε στη βαρβαρότητα. Οι αναλύσεις που έχουν γίνει είναι αρκετές· είναι δε γνωστή η σύνδεση που κάνει η σχολή της Φρανκφούρτης με τη μοίρα του φιλελεύθερου καπιταλισμού. Όμως αν κάτι εγκαταλείπεται μ' αυτό το υποκείμενο είναι ο εμπλουτισμός της κριτικής και η γενίκευση μίας πράξης που να αποβλέπει στη δημιουργία νέων μορφών ζωής. Το αίτημα αυτό αναζητεί πάντα την καθολικότητα, μολονότι γνωρίζουμε ότι η καθολικότητα αυτή είναι ισχνή· υποδηλώνει πάντως το Σημείο του Διαλόγου. Κάτι τέτοιο φαίνεται να προτείνει ο Χάμπερμας όταν ως σημείο του ότι το πρόγραμμα της νεωτερικότητας δεν χάθηκε, αναφέρει εκείνους τους Γερμανούς εργάτες που στα 1937 προσπαθούν να επανοικειοποιηθούν την πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης που τότε διαστρεβλωνόταν συστηματικά από τους Ναζί (περιοδικό «Λεβιάθαν» Νο 3, σελ. 84).

Παν. Σ. Παπαδόπουλος

μενικής πληροφόρησης η συνέντευξη του υπουργού Εμπορίου κ. Ακριτίδη και του αναπληρωτή υπουργού κ. Δασκαλάκη στην οποία έρχιναν τις ευθύνες του σκανδάλου Κοσκωτά στους ορκωτούς λογιστές.

Συμπλήρωμα στα κυβερνητικά κανάλια αποτελεί και το ραδιόφωνο του συγκροτήματος του Ταύρου. Φιλοξενώντας συνεχώς υπουργούς και στελέχη της κυβέρνησης, κατηγορώντας τα κρατικά ΜΜΕ ότι δεν προβάλλουν σωστά το έργο της επταετίας του ΠΑΣΟΚ, κατακεραυνώνει οποιονδήποτε τολμήσει να εκφράσει έστω και την παραμικρή αντίθετη άποψη. Αφού μίλησε τις εταιρείες δημοσκοπήσεων ότι με δόλο το έφεραν σε χαμηλή θέση, υπερασπίζεται με πάθος τον αρχηγό του ΠΑΣΟΚ και

με την ΔΕΤΟΡΣ. Κανείς όμως δεν είναι σίγουρος για τη στάση που θα κρατήσει η κυβέρνηση στη συνέχεια όσο πλησιάζει η ημέρα των εκλογών. Στις επιθέσεις εναντίον της ελεύθερης ραδιοφωνίας, συμπαραστέκεται από την Τρίτη και ο κ. Μητσotάκης.

Στη συνέντευξη Τύπου που έδωσε, δεν επέτρεψε στους ραδιοφωνικούς σταθμούς τη μετάδοση αποσπασμάτων, παρά μόνον μετά την παρουσίαση της ομιλίας από την ΕΡΤ. Το εμπάρκο αυτό, του αρχηγού της Νέας Δημοκρατίας που αρχίζει να δείχνει και αυτός δείγματα της στάσης που θα κρατήσει αν γίνει πρωθυπουργός, το έσπασαν η Antenna και ο TOP-FM. Η ΔΕΤΟΡΣ κατήγγειλε έντονα τον κ. Μητσotάκη για την πρωτοφανή αυτή στάση του

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

Τό επαναστατικό πρόβλημα σήμερα • 'Η γραφειοκρατική κοινωνία • 'Η πείρα του εργατικού κινήματος • 'Η γαλλική κοινωνία • 'Η αρχαία ελληνική δημοκρατία • Τό περιεχόμενο του σοσιαλισμού • Σύγχρονος καπιταλισμός καί επανάσταση • Μπροστά στον πόλεμο • Καιρός • Πρώτες Δοκιμές

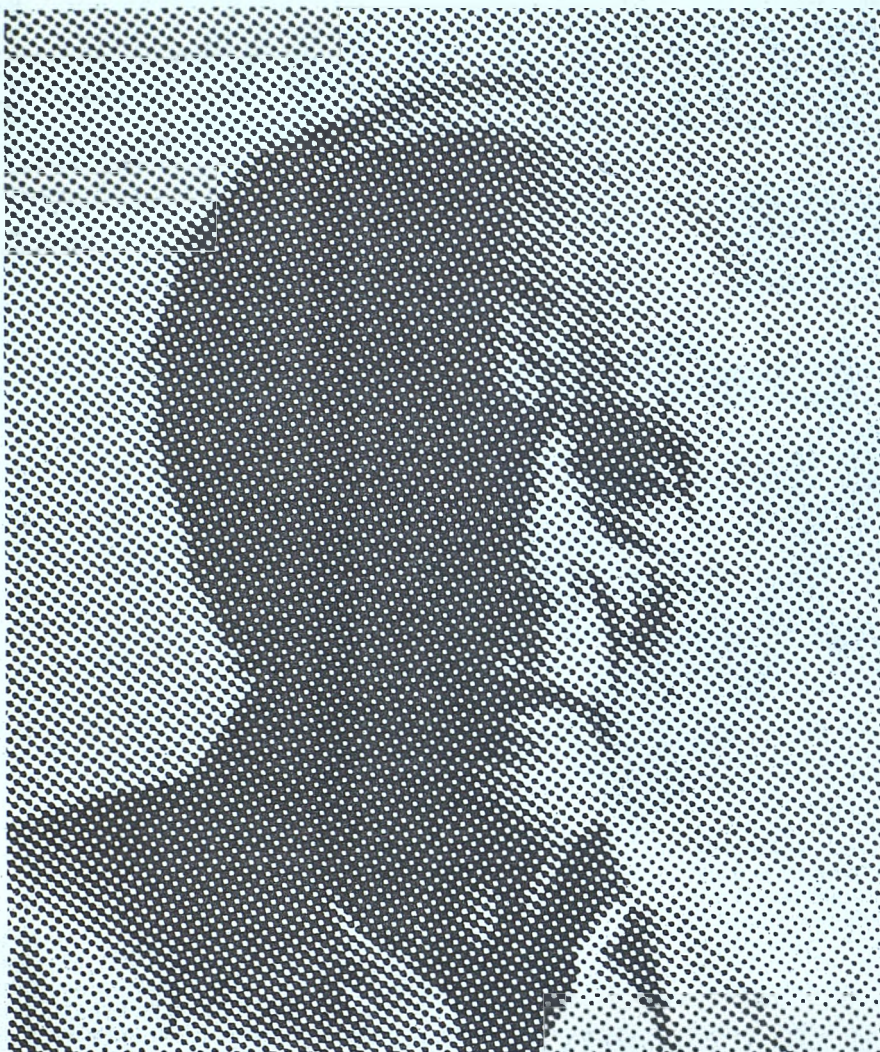
Ύψιλον / βιβλία

Ζωοδόχου Πηγής 34

106 81 Αθήνα

☎ 36.38.257

Ο ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Ο Σπύρος Στίνας

ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΙ

ζωή που ο άνθρωπος αυτός δεν έφαγε, όταν ήταν αφυλάκιστος, συχνά ζεστό φαί και που δεν τη γλύκανε ούτε μια γυναίκα ούτε ένα παιδί, δεν έβρισκε ούτε στήριγμα ούτε παρηγοριά σε καμιά εξωκόσμια υπόσχεση. Μόνη τον εστήριζε η ελπίδα πως η ανθρωπότητα θα μπορέσει κάποτε να ανδρωθεί και να ελευθερωθεί. Τα τελευταία του χρόνια, παρά την απόγνωση που του δημιουργούσε η σύγχρονη κατάσταση, προσπαθούσε με αγωνία να αποκρυπτογραφήσει μέσα στη χαώδη πραγματικότητα και τα μικροσκοπικότερα σημεία που θα μπορούσαν να δείξουν πως το κίνημα για την ελευθερία και τη δικαιοσύνη —το πραγματικό επαναστατικό κίνημα— μένει πάντα ζωντανό.

Σε όλες τις συναντήσεις μας από πολλά χρόνια —από το 1980 ίσως— η κουβέντα του κυμαινόταν συνεχώς ανάμεσα σε δύο πόλους. Από τη μια μεριά οι ελπιδοφόρες ενδείξεις που μπορούσε να προσφέρει η παγκόσμια πολιτική σκηνή π.χ. το πολωνικό κίνημα της Αλληλεγγύης, η δημιουργία του κόμματος των εργαζομένων του Λούλα στην Βραζιλία το '83 και οι διαδηλώσεις που ακολούθησαν. Η προσοχή του ήταν πάντα στραμμένη στις κινήσεις όλων των λαών, γιατί για τον Σπύρο ο διεθνισμός δεν ήταν ιδεολογία, ήταν η ίδια του η φύση. Στην ίδια, θετική, στήλη του λογαριασμού έμπαιναν οι επισκέψεις που του έκαναν συνεχώς νέοι —βρίσκοντάς τον δεν ξέρω πώς— άτομα, ομάδες ανώνυμες ή και οργανωμένες που ξαφνικά απρόσκλητοι πήγαν να τον βρουν, για να του πούν τη συμφωνία τους, για να αντλήσουν από αυτόν ιδέες και πείρα. Απρόβλεπτες και απροσδόκητες συζητήσεις που τον χαροποιούσαν αφάνταστα και που όταν αναφερόταν σ' αυτές το βλέμμα του και η φωνή του αναζωπυρονόντουσαν. Στην άλλη στήλη, την αρνητική, του λογαριασμού έμπαινε ολοένα και περισσότερο η απόγνωση και η απηλία προς στην εξέλιξη της σύγχρονης ανθρωπότητας, τουλάχιστον στις λεγόμενες αναπτυγμένες χώρες: η απάθεια, η ιδιωτικοποίηση, ο κυνισμός, ο εγωισμός, η αποσύνθεση των ιδεών και των συμπεριφορών, η ατομική και ομαδική αποβλάκωση με την τη-

ΤΟ *ANTI* δημοσιεύει εκτεταμένο απόσπασμα από την ομιλία του *Κορνήλιου Καστοριάδη* στο πολιτικό μνημόσυνο του *Σπύρου Στίνα* το οποίο έγινε στις 17 Φεβρουαρίου, περίπου ένα χρόνο από το θάνατό του, στο αμφιθέατρο της Νομικής Σχολής.

Για τον *Σπύρο Στίνα*, μίλησαν επίσης ο *Γιάννης Ταμτάκος*, ο *Αλέξης Αρχύτας*, ο *Κώστας Καπώνης* —παλαιότατοι, παλαιοί και νεώτεροι συναγωνιστές και φίλοι του.

Με το θάνατο του Σπύρου Στίνα χάθηκε όχι μόνο ένας ήρωας, αλλά ένας τύπος ανθρώπου που η σημερινή κοινωνία δεν φαίνεται πια ικανή να δημιουργήσει αλλά ούτε καν και να ανεχθεί. Στο νου μου έρχεται ο ομηρικός στίχος «*άνδρός δν οὐδ' αἰνεῖν, τοῖσι κακοῖσι θέμις*» (ενός ανδρός που ούτε να τον επαινούν αυτοί οι κακοί δεν ταιριάζει). Και θα τον διόρθωνα λέγοντας «*άνδρός δν οὐδ' αἰνεῖν ἡμῖν κακοῖσι θέμις*». Να τον πει κανείς άγιο θα ήταν ύβρις. Ό,τι και να κάνει ένας άγιος το κάνει με την ακράδαντη ψευδαίσθηση πως κάπου και κάποτε θα *πληρωθεί*. Αλλά η αφάνταστα βασανισμένη ζωή του Σπύρου —δεκαετίες Ακροναυπλία, Αίγινα, νησιά, τμήματα μεταγωγών, τμήμα καταδικών στη Σωτηρία γιατί ήταν χρόνια φυματικός—

λεόραση, το ποδόσφαιρο και τα παρόμοια.

Στο αγωνιώδες ερώτημα, για όποιον πιστεύει πάντα στην ελευθερία και στη δικαιοσύνη «Πώς φθάσαμε σ' αυτό το σημείο;» ξαναγυρνούσε συνεχώς. Όταν συναντιώμαστε με ρωτούσε επίμονα σαν να μπορούσα εγώ να του απαντήσω. Σαν

ΥΠΟ ΣΤΙΝΑ

να μπορούσε οποιοσδήποτε να δώσει μια εξήγηση —όπως εξηγούμε μια έκλειψη ηλίου, μια λοίμωξη ή μια πυρκαγιά— στο χάος αυτό σύνολο των τάσεων και των φαινομένων που κάνουν τη σημερινή ανθρωπότητα να βαδίζει προς την καταναλωτική αποχαύνωση, την εμπορευματοποίηση των πάντων, την πιο χυδαία χειραγώγηση της λεγόμενης κοινής γνώμης, την κυνική κυριαρχία της οικονομικής και πολιτικής γραφειοκρατίας και ολιγαρχίας.

Αυτό που θέλω να επισημάνω είναι η επιμονή με την οποία ο Σπύρος γύριζε και ξαναγύριζε στο θέμα του αρχικού, αν μπορώ να πω, εκτροχιασμού του εργατικού και του επαναστατικού κινήματος. Αντιμετωπίζοντας τη σύγχρονη εξέλιξη, διαρκώς ο Στίνας ξαναγύριζε στο θέμα αυτό που εγώ, δικαίως ή αδικώς, θεωρούσα πια κλεισμένο. Γιατί η ρωσική επανάσταση εκφυλίστηκε; Γιατί —όταν πια ξεπεράσαμε την ιδέα του εκφυλισμού και καταλάβαμε ότι ο μπολσεβικισμός και ο ίδιος ο Λένιν από την αρχή δεν είχαν καμία σχέση με την επανάσταση —γιατί λοιπόν εμφανίστηκε ο μπολσεβικισμός και ο Λένιν; Και πώς απέκτησαν την εμπιστοσύνη των μαζών; Γιατί η Ρόζα Λούξεμπουργκ έμεινε φωνή βοῶσας εν τη ερήμῳ; Γιατί η θεωρία του Μαρξ περιέλαβε, από την αρχή, στοιχεία που έκαναν δυνατή αυτή την εξέλιξη και έκαναν επίσης δυνατή την επίκλησή της από όλους τους γραφειοκράτες και τους δημίους;

Σ' αυτά τα ερωτήματα εγώ προσπάθησα να απαντήσω. Και νομίζω ότι απάντησα όσο είναι δυνατόν να απαντήσει κανείς σε τέτοιου είδους ερωτήματα. Συνελόντι ειπείν απάντησα: ότι ο Μαρξ ο ίδιος και οι μαρξιστές είχαν υποστεί βαθιά επίδραση του καπιταλιστικού φανταστικού της εποχής του· ότι όλα αυτά τα στοιχεία τα καπιταλιστικά εμπεριέχονται στο έργο του Μαρξ· ότι αυτά τα στοιχεία επέτρεψαν μια ορισμένη εξέλιξη της ιδεολογίας και της σοσιαλδημοκρατικής και εκείνης των μπολσεβίκων· αλλά και ότι (το έγραψα ήδη από το '58 σ' ένα κείμενο που λέγεται «Προλεταριάτο και οργάνωση») η ίδια η εργατική τάξη είχε αφήσει

να διεισδύσουν μέσα της οι κοινωνικές φαντασιακές σημασίες του καπιταλισμού, είχε αρχίσει να πιστεύει στους ηγέτες της, στους ειδικούς και, συνεπώς, άφησε να δημιουργηθεί μια γραφειοκρατία η οποία δόθηκε να την εκπροσωπεί.

Ο Σπύρος συνεχώς —χωρίς ούτε μια στιγμή να πάψει να εγκρίνει και να επικροτεί αυτά που έγραφα— ξαναγύριζε πάντα σ' αυτές τις ερωτήσεις. Το γιατί δεν το ξέρω. Ίσως κάτι στο βάθος των απαντήσεών μου δεν του πήγαινε. Δεν τολμώ να πω ότι δεν το αφομειώνει —μάλλον σαν να μην του ακούσε. Ίσως —και αυτό περιέχει ένα τραγικό στοιχείο από το οποίο δεν μπορούμε να ξεφύγουμε— υπήρχε η διαφορά των γενεών. Εγώ το '45 ήμουν 23 ετών. Η ζωντανή επαναστατική παράδοση για μένα ήταν βιβλία. Και η πρώτη φορά που είδα μάζες στο δρόμο ήταν στις 3 Δεκεμβρίου του '44 στην Αθήνα· εκείνες οι μάζες που ήταν έτοιμες να κρεουργήσουν όποιον εγώ θεωρούσα επαναστάτη και εμένα τον ίδιο φυσικά.

Του Σπύρου η πείρα δεν ήταν αυτή. Εκείνος είχε ζήσει μια εποχή που η εργατική τάξη ήταν πραγματικά επαναστατική (τουλάχιστον κατά περιόδους και στα τμήματά της). Η Θεσσαλονίκη του '20-'23 ήταν πάντα σημείο αναφοράς του. Θυμάμαι το θαυμασμό του για τις καπνεργάτριες της Θεσσαλονίκης που κατέβαιναν με τα τσόκαρα και συγκρούονταν με τους χωροφύλακες. Ίσως λοιπόν και αυτό να συνέβαλε ώστε να μην μπορεί να δεχθεί ότι, όσο ηρωική και κοσμοϊστορική και αν ήταν η προσπάθεια της εργατικής τάξης κατά τον 19ο και κατά το πρώτο τρίτο του 20ου αιώνα, δεν κατόρθωσε ωστόσο να φέρει το αποτέλεσμα που της φαινόταν προδιαγεγραμμένο. Ίσως επίσης η τρομερή αντίφαση ανάμεσα στην ιδέα μιας, όπως και να το κάνουμε, μεσσιανικής τάξης και στη διαπίστωση ότι αυτή η τάξη συνεχώς ξανάπεφτε κάτω από την επιρροή ξένων και εχθρικών στοιχείων (της ρεφορμιστικής και κομμουνιστικής γραφειοκρατίας) τον εμπόδιζε να απαλλαγεί από αυτή την σχεδόν έμμενη ιδέα.

Φυσικά αυτό ποτέ δεν τον εμπόδιζε να δει, να καταλάβει, να χαιρετήσει με ενθουσιασμό τα νέα απελευθερωτικά κινήματα που εμφανίσθηκαν στη δεκαετία του '60 και κατόπιν· τα κινήματα των σπουδαστών, των νέων, των γυναικών, των μειονοτήτων κτλ. Στα τελευταία χρόνια νομίζω, από τις συζητήσεις που είχαμε κάνει, είχε ξεπεράσει κάθε μυθολογία της εργατικής τάξης. Όμως ξαναγύριζε στο ερώτημα που θα μπορούσα να το εξαδιατυπώσω με τη μορφή: Τι πήγε στραβά, από πού άρχισε ο εκτροχιασμός;

Και εδώ γεννιέται ένα φιλοσοφικότερο, αν μπορώ, να πω, ερώτημα. Θα μπορούσε να είχε υπάρξει μια διαφορετική ε-

ξέλιξη του εργατικού και του επαναστατικού κινήματος; Θα μπορούσαν οι τάσεις που ήταν τόσο εμφανείς στην Παρισινή Κομμούνα, στα πρώτα Σοβιέτ, στα Εργατικά Συμβούλια στη Γερμανία και Βόρειο Ιταλία το '18 και '19, στην Ισπανία το '36-'37 και ιδιαίτερα στην Καταλωνία —να είχαν φθάσει στους σκοπούς τους; Νομίζω ότι —εξαιρώντας την Παρισινή Κομμούνα και τα Ουγγρικά Συμβούλια μετά το '56— το βασικό στοιχείο για να σκεφθούμε αυτή την ερώτηση είναι η ακόλουθη διαπίστωση:

Όλα αυτά τα κινήματα της εργατικής τάξης σπανίως νικήθηκαν από τους εξωτερικούς τους εχθρούς. Σχεδόν πάντα κατέρρευσαν από μέσα, «εκφυλίσθηκαν» όπως λέγαμε τότε, δηλαδή έπεσαν κάτω από τον έλεγχο μιας γραφειοκρατίας που τα ίδια την είχαν δημιουργήσει.

Εκ των υστέρων, και χωρίς να είμαστε εγγεληνοί, μπορούμε να πούμε ότι χωρίς αυτή τη γραφειοκρατία και την πείρα της, το Επαναστατικό Κίνημα δεν θα μπορούσε να πάει παρακάτω, και δεν θα μπορούσαμε εμείς σήμερα να σκεφθούμε ότι ο πραγματικός σοσιαλισμός, δηλαδή μια αυτοδύναμη αυτοκυβερνούμενη και αυτοθεσμιζόμενη κοινωνία — και το κίνημα που θέλει να φθάσει σε μια τέτοια κοινωνία— δεν κινδυνεύει τόσο από εξωτερικούς εχθρούς, αλλά από την ίδια την τάξη των ανθρώπων να πιστεύουν στους ηγέτες και τους ειδικούς, να παραιτούνται και να αποσύρονται.

Κι έτσι ερχόμαστε στη σημερινή κατάσταση και στο σημερινό πρόβλημα. Γιατί βεβαίως αυτό που παρατηρούμε σήμερα γύρω μας, και που τόσο συχνά έφερνε σε απελπισία τον Σπύρο, ήταν η επέκταση και η επικράτηση των χαρακτηριστικών που ανέφερα προηγουμένως, της απάθειας, της ιδιωτικοποίησης, της ανευθυνότητας, του εγκλωβισμού του καθ' ενός στο μικρό του δόλωμα ατομικό χρώ. Και αυτό συμβαίνει σε μια εποχή που τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα είναι πρωτοφανούς κρισιμότητας και απειλούν την ίδια τη ζωή πάνω στον πλανήτη.

Αν, πώς και πότε θα βγούμε από αυτή την κατάσταση, κανένας δεν μπορεί να το προβλέψει. Εκείνο που έχει σημασία δεν είναι να κάνουμε προβλέψεις. Εκείνο που έχει σημασία είναι ο καθένας μας, εκεί που βρίσκεται έστω και ως άτομα —ακόμα περισσότερο όταν μπορούμε ομαδικά— να συνεχίσουμε την πάλη για την ελευθερία, την ισότητα, τη δικαιοσύνη, τον αγώνα για μια αυτόνομη κοινωνία αποτελούμενη από αυτόνομα άτομα, αγώνα στον οποίο αφιέρωσε την ηρωική και μαρτυρική ζωή του ο Σπύρος Στίνας.

□

ΒΙΒΛΙΟ

RAY BRADBURY
Καλειδοσκόπιο

Μετάφρ.: Γιάννης Ανδρέου
Εκδ. «Θέμα», Αθήνα 1988

Στην επιστημονική φαντασία, ένα από τα πλέον παραγνωρισμένα είδη της λογοτεχνίας, ανάλωσε τη δημιουργική του πορεία ο Αμερικανός συγγραφέας. Έχοντας ξεκινήσει να γράφει, ήδη από τα χρόνια της δεκαετίας του 1930 σε λαϊκά περιοδικά που καλλιέργησαν το είδος αυτό της γραφής, γρήγορα έγινε γνωστός κατορθώνοντας να επιβάλει το προσωπικό του ύφος: ιστορίες με την πρώτη ματιά απλοϊκές, που όμως στηρίζονται σε άρτια συγκροτημένους χαρακτήρες και πλειοδοτούν στις περιγραφές έντονης και συνεχούς δρά-

σης. Εντύπωση κάνουν οι φανταστικές καταστάσεις που επινοεί, στις οποίες δεν είναι δυνατόν να αναγνωρίσουμε βιωμένες εμπειρίες και αναφορές, χωρίς όμως κάτι τέτοιο να σημαίνει ότι είναι ερμητικός ή δυσνόητος.

Αρκετά μεταφρασμένους στη χώρα μας ο Μπράντμπουρυ και το νέο βιβλίο του που κυκλοφόρησε περιέχει μια σειρά διηγημάτων του που συμβάλλουν σε μια πρώτη γνωριμία με το ύφος του και τη θεματική του έργου του.

ZAN MONNE

Απομνημονεύματα

Μτφρ: Λένα Μιλιλή
Εκδ. Ροές, Αθήνα 1988

Τα απομνημονεύματα του ανθρώπου που ο Ντε Γκωλ αποκαλούσε «ο εμπνευστής» και στον οποίον οι αρχηγοί των κυβερνήσεων των χωρών της Κοινής Αγοράς απένειμαν τον τίτλο του επίτιμου πολίτη της Ευρώπης, φωτίζουν πλευρές της ιστορίας του κόσμου μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η ελληνική έκδοση των Απομνημονευμάτων του Ζαν Μοννέ, σημειώνει ο Ζακ Ντελέρ στον πρόλογό του, αποτελεί σύμβολο μιας συνάντησης, ή αν το θέλετε, ένα νέο

συναπάντημα από τότε που, το 1976, επιβεβαιώθηκε η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Ας ξαναδιαβάσουμε, σημειώνει αυτά τα Απομνημονεύματα. Όχι με τη νοσταλγία του παρελθόντος, ούτε ακόμα με την απλή περιέργεια του ιστορικού που έλκεται από ένα ασυνήθιστο ανθρώπινο πεπρωμένο, σενάριο συνδεδεμένο με όλες τις μεγάλες αναστατώσεις του αιώνα μας. Ας τα ξαναδιαβάσουμε, λοιπόν, αυτά τα Απομνημονεύματα, αναζητώντας κυρίως ένα όραμα για την εποχή μας, υπογραμμίζει, ο Ντελέρ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΙΝΤΖΕΣΙΛΟΓΛΟΥ

Ηλεκτρονική επεξεργασία του

Δικαίου

Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1988

Συχνά, η αποδοχή του ηλεκτρονικού υπολογιστή στις διάφορες εργασίες γίνεται στο πλαίσιο ενός αναπόφευκτου εκσυγχρονισμού. Τι αλλάζει στον τρόπο λειτουργίας ενός δικηγορικού γραφείου, πώς θα γίνει πραγματικά χρηστικός ο υπολογιστής και πώς δεν θα παραμείνει ένα άχρηστο αξεσουάρ είναι μερικά από τα καίρια προβλήματα που αποσκοπεί να εξηγήσει το

βιβλίο αυτό του Ν. Ιντζεσίλογλου, επίκουρου καθηγητή της Φιλοσοφίας του Δικαίου στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ
Εθνικά ζητήματα

Τραγική απροθυμία, ανεπάρκεια και ολιγωρία του αθηναϊκού κράτους
Εκδ. «Ηρόδοτος»

Ο Μιχάλης Χαραλαμπίδης, που επιμένει να είναι μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ, παρεμβάλλει εκατόν ενενήντα οκτώ σελίδες ανάμεσα στον τίτλο και τον υπότιτλο του βιβλίου.

ΠΑΒΕΛ ΒΕΖΙΝΟΦ

Ώσπρα μεσ' στη νύχτα

Μετάφρ.: Μαρία Χατζηγιάννη

Εκδόσεις: «Σύγχρονη Εποχή»,

Αθήνα 1988

Υπάρχει άραγε ζωή πριν το θάνατο; Υπάρχει σύγχρονη βουλγαρική λογοτεχνία; Θα προσεγγίσετε την απάντηση σ' ένα από αυτά τα ερωτήματα —δεν λέμε ποιο— διαβάζοντας το βιβλίο του Πάβελ Βεζίνοφ, το οποίο σημειωτέον έχει επιλεγεί από την ΟΥΝΕΣΚΟ στην Συλλογή Αντιπροσωπευτικών Έργων της ευρωπαϊκής σειράς.

ΝΙΚΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ

‘Ο Χρόνος είναι πάντα
μέ τό μέρος του

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Στόν Παύλο Κοντοσάκο
συνέβη έτοῦτο τό άτύχημα:
Πέρασε από πάνω του
ολόκληρη ή ζωή
άπό τή μιά στιγμή στην άλλη.

1979-1989
ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΝΕΦΕΛΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑ ΚΑΙ ΤΙΜΗΤΕΣ

Και ξαφνικά τα «δυτικά» προηγμένα μυαλά, μαζί και οι κυβερνήσεις τους, θέτουν σε λειτουργία ολόκληρους κρατικούς μηχανισμούς αντίδρασης στο σκοταδιστικό, «ανατολίτικο» καθεστώς της Τεχεράνης. Ένα καθεστώς που θεωρεί καταδικαστέον εις θάνατον τον συγγραφέα Σαλμάν Ρασντί για το βιβλίο του «Στίχοι του Σατανά».

Πρεσβευτές ανακαλούνται, συμφωνίες ακυρώνονται, και ο ηγέτης του Λευκού Οίκου συμπλέει απερίφραστως με τις αποφάσεις της ΕΟΚ, επιδεικνύοντας πρωτόφαντη ευαισθησία.

Μέσα στον ευρωπαϊκό χορό και η Ελλάδα, δηλώνει έτοιμη να ανακαλέσει τον πρεσβευτή της από την

Περσία. Πάντα στις... επάλξεις του αγώνα για την ελευθερία έκφρασης του δημιουργού να μάχεται εναντίον της λογοκρισίας.

Τιμητής, λοιπόν και το ελληνικό κράτος του σκοταδισμού. Ναι σε όλα, φτάνει να είναι ανώδυνα, να εξαντλούνται σε ένα πεδίο εντυπώσεων. Κατά τα άλλα, και ο «Τελευταίος πειρασμός» δεν έχει πλέον άδεια να προβάλλεται και το έκτακτο τεύχος του ΑΝΤΙ είχε κατασχεθεί και οι λογοκριτικοί μηχανισμοί στην Ελλάδα μετασχηματίζονται, ανασυγκροτούνται, προσαρμόζονται για να συνεχίσουν την παράδοση ενός αντάξιου παρελθόντος.

Κατ. Καπερναράκου

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΙΟΥΡΣΕΝΑΡ

Αρχία του Βορρά
Μετάφραση: Ιωάννα Χατζηνικολή
Εκδόσεις Χατζηνικολή, Αθήνα 1988

Στο βιβλίο αυτό, το οποίο είναι το δεύτερο μέρος ενός μεγαλύτερου έργου με τίτλο «Ο λαβύρινθος του κόσμου»,

η συγγραφέας ακολουθεί μια αντίστροφη διαδρομή. Τοποθετεί πρώτα τις εκτάσεις γης, τους αμμόλοφους και τα παρθένα από ανθρώπους δάση που θα γίνουν μια μέρα η Γαλλική Φλάνδρα, το λίκνο των προγόνων της, και κατόπιν προχωράει στο χρόνο δίνον-

τας πλούσιες πληροφορίες στηριγμένες στα ιστορικά αρχεία, φτάνοντας τελικά στα χρόνια του ανθρώπου που αγάπησε τόσο πολύ, του πατέρα της.

Το τρίτο και τελευταίο μέρος της τριλογίας που θα συμπληρωνόταν με την ιστορία των χρόνων που έζησε η ίδια, δεν πρόλαβε να ολοκληρωθεί λόγω του θανάτου της, στις 17 Δεκεμβρίου 1987.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΟΥΡΟΥΝΗΣ

Μερώνυχτα Φραγκοφύρτης
Διηγήματα
Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1988

ΡΕΝΑ ΚΑΡΘΑΙΟΥ - ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΑΝΟΥ - ΠΑΣΣΑ

Χαρούμενες διακοπές για το Πάσχα
Εικονογρ.: Στέλλα Μωραΐτου
Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 1988

ΡΟΥΛΑ ΛΙΑΣΚΟΥ

Κείνα τα χρόνια - Στις ρίζες του Μακρυγιάννη
Ανάτυπο από τα «Τετράμην»,
Άμφισσα 1987

ΔΡΟΣΟΣ ΚΡΑΒΑΡΤΟΓΙΑΝΝΟΣ

Η άλωση του Κάστρου των Σαλώνων
Ανάτυπο από τα «Τετράμην», Αθήνα 1987

ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Λαβύρινθος
Μυθιστόρημα
Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1988

ΦΑΙΔΩΝ ΠΑΤΡΙΚΑΛΑΚΙΣ

Ένα υπερβατικό γεγονός
Αφήγημα
Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1988

ΓΙΩΤΑ ΦΩΤΙΑΔΟΥ

ΜΠΑΛΑΦΟΥΤΗ
Χωρίς δικαίωση
Εκδόσεις Επικαιρότητα, Αθήνα 1988

ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΛΟΥΚΑ

Η Ρεα-Κυβέλη και οι γονιμικές λατρείες της Φλύας
Έκδοση: Αετοπούλειο
Πολιτιστικό Κέντρο, Χαλάνδρι 1988

ΚΑΡΛ ΣΙΜΟΝΤΟΝ - ΣΤΕΦΑΝΙ

ΜΑΦΙΟΥΣ
ΤΖΕΙΜΣ Λ. ΚΡΑΙΤΟΝ
Γίνε ξανά καλά
Εκδόσεις: Ιάμβλιχος, Αθήνα 1988

ΧΑΝΑ ΑΡΕΝΤ

Το ολοκληρωτικό σύστημα
Εκδόσεις Φυτράκης, Αθήνα 1988

ΚΑΡΛ ΓΙΟΥΝΓΚ

Ο ανεξερεύνητος εαυτός
Εκδόσεις: Ιάμβλιχος, Αθήνα 1988

ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗ

Ζωγραφική στην εξορία
24 ακουαρέλλες - 30 σχέδια
Εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1988

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΜΕΛΙΟ • ΣΟΛΩΝΟΣ 84

Μόλις κυκλοφόρησε στη νέα σειρά

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ROBERT VAN GULIK

ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΣΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ

Μιά κινέζικη αστυνομική ιστορία
βασισμένη σε αυθεντικές υποθέσεις
της αρχαίας Κίνας

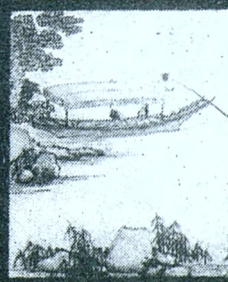
Μέ δώδεκα εικόνες
σχεδιασμένες από το συγγραφέα
μέ κινέζικη τεχνοτροπία

Μετάφραση
ΟΙΚΟΝΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ
ΜΕΤΤΑ ΤΣΙΚΡΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΕΜΕΛΙΟ

ROBERT VAN GULIK

Δολοφονία στό καράβι των λουλουδιών

εκδόσεις θεμέλιο

Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Μικρό αφιέρωμα με την ευκαιρία
της αναδρομικής του έκθεσης στην Εθνική Πινακοθήκη

του Δημήτρη Φιλippiδη

Κάποια στιγμή ο ανυποψίαστος επισκέπτης της έκθεσης του Άρη Κωνσταντινίδη, καθώς θα περιεργάζεται τη δουλειά του στο μεσοπάτωμα της Πινακοθήκης, θα σταθεί μπροστά σε ένα μικρό έγχρωμο σκίτσο από το 1939. Παριστάνει ένα παράξενο ανακάτεμα από πρόχειρες κατασκευές-παράγκες στη Βούλα: μια «τυχαία» σύμπτωση από τέσσερα στοιχεία, που η συνύπαρξή τους τραβάει το μάτι σαν μια «σκηνοθεσία», ίσως αθέλητη - πάντως γραφικότατη. Το ίδιο ακριβώς θέμα το ξαναβρίσκουμε παρακάτω, σε γραμμικό αυτή τη φορά σχέδιο, μεγεθυμένο ώστε να αποκτήσει μια άλλη φαινομενική κλίμακα.

Όπου ο θεατής γεμίζει απορίες

Πάλι τυχαία (;) η εικόνα της Βούλας είναι κρεμασμένη πάνω από εκεί όπου εκτίθεται ο φάκελος σχεδίων του Μοτέλ «Ξενία» στην Ολυμπία (1959-63). Για όποιον έχει την υπομονή να ξεφυλλίσει τα σχέδια της μελέτης, η εντύπωση θα είναι ίσως στερεότυπη: ένας έντονος ορθολογισμός της κατασκευής που δεν επιτρέπει πουθενά το παραμικρό δείγμα απειθαρχίας και γλαφυρότητας μια τυραννία βασισμένη στην τυπική διατομή σιδηρογωνιάς 50/50/5, που τρέχει παντού μέσα στο κτίριο, δημιουργώντας συνεχώς καινούργιες συνδυαστικές για κιγκλιδώματα, στηρίγματα, διαφράγματα.

Αφήνοντας πίσω τα σχέδια, έχει αρχίσει να προσέχει μια σειρά πίνακες, που δείχνουν ανοίγματα κτισμάτων ειδομένα μετωπικά. Μαντεύει ότι πρόκειται για αναγωγές από παλιά σπίτια, όπου το κολάζ έχει απομακρύνει κάθε γραφικότητα και αίσθηση όγκου, ώστε να απομείνει σκέτη η αυστηρή ισορροπία των χρωμάτων. Ένα βήμα ακόμα, και θα είχαν μεταμορφωθεί σε αφηρημένη σύνθεση.

Απέναντί τους, σελίδες από ένα ταξιδιωτικό ημερολόγιο, φωτογραφημένες, με πρόχειρα σκίτσα από παραδοσιακά σπίτια στην ελληνική ύπαιθρο· είναι γεμάτες σημειώσεις για υλικά και τους συνδυασμούς τους, για μορφολογικά στοιχεία και για τον τρόπο σύνθεσης των όγκων. Μέσα σε αυτά, μπλεγμένη, μια πραγματική έκπληξη: σκίτσο από τη Βενετία φτιαγμένο το 1938. Δείχνει ένα ξύλινο εξώστη κατασκευασμένο πάνω από

την κεραμιδένια στέγη σπιτιού - και δεν διαφέρει σε τίποτα από τα μεταγενέστερα σκίτσα που θα κάνει ο Κωνσταντινίδης στις προσφυγικές συνοικίες, χωρίς να πάψει να τα αναπαράγει ως το '70, δουλεύοντας ξανά και ξανά την έννοια του υπαίθριου βίου στην Ελλάδα.

Αλλά ούτε και εκεί μπορεί να σταθεί κανένας. Το μάτι του πιάνει τις κατόψεις από μυκονιάτικα παρεκκλήσια, σχεδιασμένες σε αδρό χαρτόνι, σε κλίμακα 1:20. Η απλότητά τους είναι παραπλανητική θυμίζουν περισσότερο δείγματα καλλιγραφίας όπου παρακολουθείς την παλμική κίνηση των λιτών γραμμών καθώς υπαινίσσονται ελάχιστες διαφορές στάθμης ή αλλαγές υψής. Και πριν μπορέσει να σταθμίσει τη σημασία που έχει μια τέτοια μνημειακή παρουσίαση του ελάχιστου, ο θεατής έχει ήδη παρασυρθεί στη σύγκριση ανάμεσα σε εννέα ακουαρέλλες από λαϊκά τέμπλα, όπου κυριαρχούν τα φανταχτερά χρώματα από τις κουρτίνες στην ωραία πύλη.

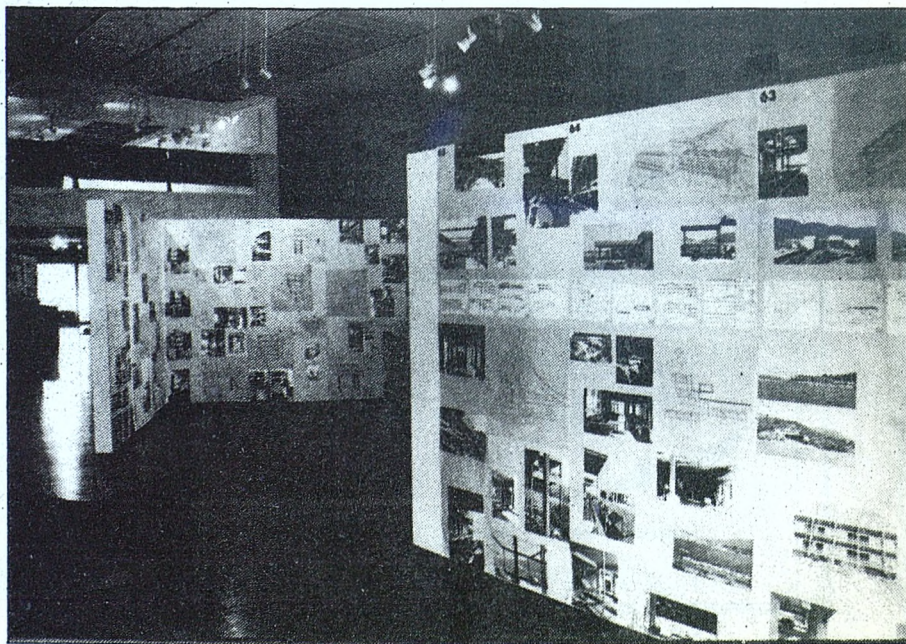
Οι απότομες αυτές μεταπτώσεις δε σταματούν εδώ. Από το εξάισιο συγκρότημα σπιτιών στον Ασύρματο βαμμένο τριανταφυλλί, πέφτει κανένας στο γνώριμο εκείνο κατώφλι στην Ύδρα, με την

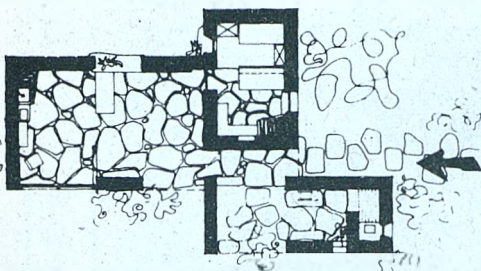
ντάμα από άσπρες και μαύρες πλάκες, πλαισιωμένες με μαύρη λαδομπογιά. Σκληρές και τρυφερές επιφάνειες, χυμώδεις γραφικότητες και προσχεδιασμένες ανατροπές κάθε ύποπτης ευαισθησίας. Σε κάθε βήμα και μια παγίδα, που εύκολα την προσπερνά κανένας ανυποψίαστος, όταν δεν ψάχνει να βρει τον Κωνσταντινίδη - πιστεύοντας πως του είναι ήδη γνωστός.

Όπου οι απορίες παίρνουν τη μορφή αινίγματος

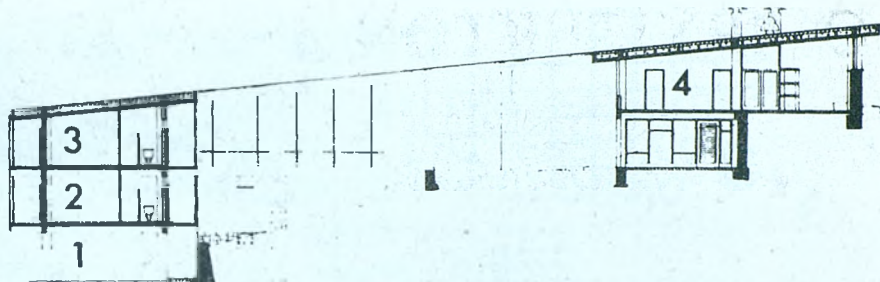
Ο θεατής με κάποια ανακούφιση εγκαταλείπει το μεσοπάτωμα για να κατέβει στην κύρια αίθουσα της έκθεσης. Έχει κιόλας πιάσει από ψηλά το μάτι του ότι εκεί παρουσιάζονται μόνο αρχιτεκτονικά σχέδια και μακέτες. Είναι λοιπόν καθησυχασμένος γιατί σε λίγο θα βρεθεί στο στοιχείο του - τι εκπλήξεις κρύβει ένα τέτοιο υλικό, τόσες φορές δημοσιευμένο και κοσκινισμένο, από τον ίδιο τον Κωνσταντινίδη και τους διάφορους «μελετητές» και «οπαδούς».

Τα έργα, πώς να γίνει αλλιώς, πράγματι είναι εκείνα τα τόσο γνωστά και προσφιλή, που γαλούχησαν μια τουλάχιστον γενιά αρχιτεκτόνων μεταπολεμικά.

Σπίτι για το Σαββατοκύριο 1942-45.

Μοτέλ Ξενία, Καλαμάκα 1960.

Οι φωτογραφίες τους μάλιστα ίσως να είναι ακόμα πιο οικείες, καθώς αποτελούσαν πάντοτε το ένα και μοναδικό σύστημα θεώρησης της αρχιτεκτονικής του Κωνσταντινίδη. Τραβηγμένες από τον ίδιο, συνόδευσαν κάθε φορά τη δημοσίευση των έργων του, και με αυτό τον τρόπο είχαν μεταμορφωθεί σε αποσπασματικές «θέσεις» πάνω στην αρχιτεκτονική του θεωρία. Τώρα στην Πινακοθήκη θα είχε κανένας την ευκαιρία να δει ταυτόχρονα μακέτες, σχέδια και φωτογραφίες για πρώτη φορά σε αντιπαράθεση.

Ο θεατής πλησιάζει έτσι τα πρώτα πανώ με εμπιστοσύνη, έτοιμος να αναγνωρίσει τις παραστάσεις τις αντλημένες από τη μνήμη του. Αλλά αυτόματα διαπιστώνει ότι καλείται να αντιμετωπίσει μια κάπως ανεξέλεγκτη κατάσταση. Κάθε πανώ είναι και ένας βομβαρδισμός από ανάκατα σχέδια και φωτογραφίες, σε τόσο πυκνή διάταξη, ώστε να είναι πρακτικά αδύνατο να απομονώσει κάτι και να το εξετάσει ανεξάρτητα από τα γύρω του.

Τα αρχιτεκτονικά έργα είναι βέβαια εκείνα που θυμάται και έχει δει στην πραγματικότητα χτισμένα, αλλά η εντύπωση που δίνουν εδώ είναι τελείως δια-

φορητική: τα απλά σχήματα, οι καθαροί όγκοι με τα τονισμένα στοιχεία του σκελετού, οι λεπτομέρειες από τα εσωτερικά ή από τις εξωτερικές διαμορφώσεις, μοιάζουν να έχουν εξαφανιστεί. Στη θέση τους, μπαίνει μια απρόβλεπτη σύγχυση. Και το σπουδαιότερο, η σύγχυση δεν προέρχεται μόνο από τον τρόπο παρουσίασης, αλλά, όπως αρχίζει να υποψιάζεται ο θεατής, και από την ίδια τη φύση της δουλειάς του Κωνσταντινίδη. Αν αυτή η αρχιτεκτονική δικαιωματικά προβάλλεται ως η κατεξοχήν λιτή και λειτουργική - ορθολογιστική αντιμετώπιση του σχεδιασμένου χώρου στην Ελλάδα, τότε γιατί αυτή η βουή που ακούγεται;

Το φορτικό βάρος των εντυπώσεων δημιουργεί μια αίσθηση ασφυξίας και πανικού, καθώς ο θεατής τώρα προσπαθεί να καταλάβει γιατί του ζητιέται να ανταποκριθεί σε ένα τόσο σύνθετο πλέγμα από πληροφορίες. Πώς κανένας «εξηγεί» τις χρωματικές επεξεργασίες όψεων σε κτίρια μέχρι και την παραμικρή λειτουργία, σαν πίνακες νεορεαλιστικούς; Πώς γίνεται αντιληπτή η σημασία των παραξενών εκείνων σπιτιών διακοπών, που δεν χτίστηκαν ποτέ ή των παραλλαγών σε ορεινά σχολεία, που δανείζονται τη

λογική τους από στάνες σε πλαγιές;

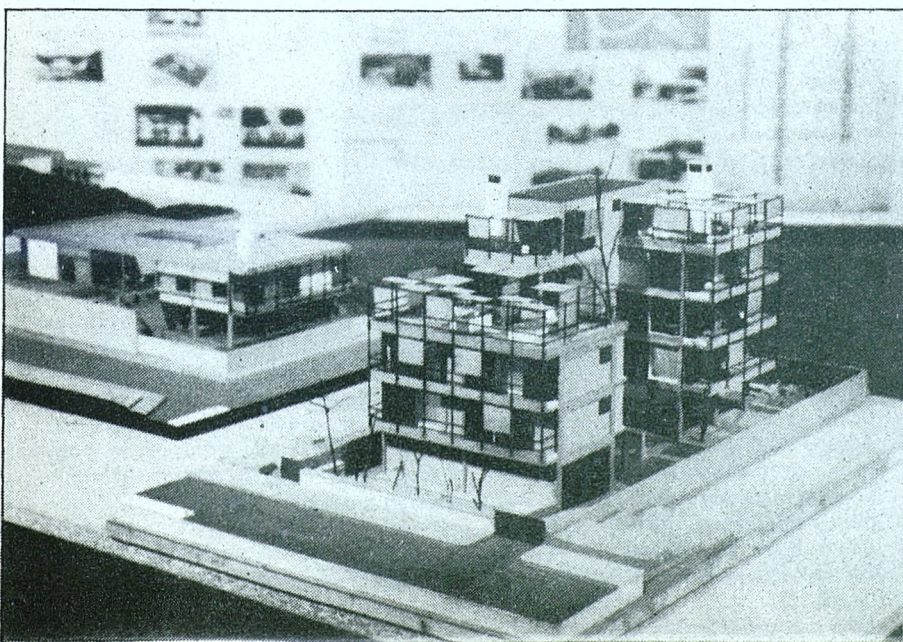
Τουλάχιστον απομένουν οι μακέτες, έτσι εντυπωσιακά λεπτομερείς που είναι, φτιαγμένες από τον ίδιο τον Κωνσταντινίδη, και σε κλίμακα 1:50. Κάθε στάθμη με τα τελειώματά της, με τα έπιπλα στη θέση τους, να συρταρώνει ώστε να μπορεί κανένας να τα δει όλα ως μέσα στον πυρήνα της κάτοψης. Ναι, αλλά οι μακέτες έγιναν κατόπιν εορτής, αφού είχαν χτιστεί τα έργα - και για αποκλειστική χρήση του αρχιτέκτονα. Τότε γιατί αυτή η εξαντλητική λεπτομέρεια και η ακριβολογία, όταν ήδη υπήρχε το τελειωμένο κτίσμα, που μπορούσε κάλλιστα να προσφερθεί για έλεγχο;

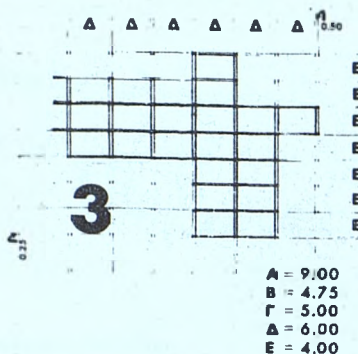
Όπου τα φαινόμενα απατούν

Ο θεατής βρίσκεται καθισμένος στη μικρή, ειδικά διαμορφωμένη, αίθουσα και παρακολουθεί την παρουσίαση που κάνει ο ίδιος ο Κωνσταντινίδης των έργων του με φωτεινές διαφάνειες. Καθένα από τα κτίρια περιγράφεται με συνοπλία και συνοδεύεται από σχόλια, που κάποτε αγγίζουν γενικότερα θέματα. Όπως θα το περίμενε κανένας, οι περισσότερες παρατηρήσεις αφορούν στα υλικά, στους μαστορούς και στο τοπίο. Κεντρικό θέμα η ένταξη της αρχιτεκτονικής στο χώρο, όπου άλλοτε αυτό μπορεί να σημαίνει πλήρη καθυπόταξη σε κάποιο αρχαιολογικό τόπο (μοτέλ Ηρακλείου Κρήτης) και άλλοτε το «δανεισμό» του τοπικού στοιχείου (λευκά σαμάρια στο ξενοδοχείο της Μυκόνου).

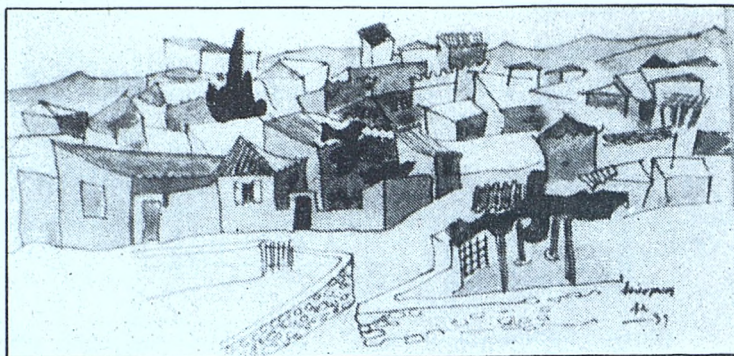
Έτσι, ανάμεσα σε άλλα, προβάλλεται και η εικόνα ενός μικρού σπιτιού στην Αίγινα: μπροστά του σε τραπεζάκι, και με την ίδια φορά, φωτογραφίστηκε η μακέτα του. Ο Κωνσταντινίδης επιβεβαιώνει με σχόλιό του ότι, ναι, αυτή είναι η μακέτα του σπιτιού - αλλά τίποτε άλλο.

Πράγμα που αυτόματα ακυρώνει την εύκολη ερμηνεία που ο θεατής δοκίμασε να δώσει για τον τρόπο παραγωγής των μακετών: μήπως δεν είναι μόνο ένας πεισματικός τρόπος πλήρους ελέγχου του αποτελέσματος, μακριά από παρεμβάσεις τρίτων και απρόβλεπτα γεγονότα; Μήπως έτσι ανοίγει ένας διάλογος ανάμεσα σε πραγματικότητα και φαντασία, ανάμεσα σε ένα κόσμο ιδεατό και σε ένα άλλο, που συμπτωματικά είναι υπαρκτός αλλά απορριπτός; Η περίφημη ασκητι-

Εστιατόριο - Καφενείο, Γιάννενα 1971.

Ασύρματος 1939.

κότητα του Κωνσταντινίδη, η επιμονή του να συλλάβει την ουσία των πραγμάτων —που δεν είναι ποτέ σπάταλη, επιδεικτική ή χυδαία— δεν είναι ένας αναχωρητισμός;

Η συνύπαρξη όμως της μακέτας (ιδέα) με το κτίσμα (ύλη) δεν είναι ένα έκδηλα ειρωνικό σχόλιο πάνω στο τι θεωρούμε υπαρκτό και τι όχι; Γιατί, τι έχει περισσότερη σημασία για ένα αρχιτέκτονα: να δει χτισμένο το έργο που οραματίστηκε ή να κατορθώσει να τιθασσέψει το ξεπέρασμα της δημιουργικής διαδικασίας, ώστε να πειθαρχήσουν σε ένα «σύστημα»; Και πάλι, τι πάει να πει «σύστημα» - ο κάναβος, που φροντίζει ο ίδιος ο Κωνσταντινίδης να προβάλει κάθε φορά που αναφέρεται στη δουλειά του; Η «αρχή» του σκελετού-με-το-γέμισμα που επίσης θεωρήθηκε «σήμα κατατεθέν» του; Η αίσθηση της εντοπιότητας, που τονίζεται τόσο εμφαντικά, ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό;

Χωρίς ίχνος από τις κοινωνικές του διαστάσεις, ακόμα και τις έντονα μεταφυσικές (τις οποίες ο Κωνσταντινίδης προσπάσισε με γενναιότητα), οι «αρχές» του δε λένε τίποτε: αν ήταν ποτέ δυνατό να θεωρηθεί ένας εκκεντρικός φονξιοναλιστής με έμμονες ιδέες, ένας συνθετικός Νούφερτ για τις ελληνικές συνθήκες! Και όμως - πόσοι τον βλέπουν με τέτοιο μάτι...

Όπου τα πράγματα (ίσως) αλλάζουν όψη

Καθώς ο θεατής αναχωρεί νικημένος από την Πινακοθήκη, συναντά στην είσοδο τη μεγάλη ξύλινη κατασκευή, βαμμένη ένα έντονο πορτοκαλλί. Διαβάζει το μικρό κείμενο που τη συνοδεύει: «...Και επειδή τα υποστηλώματα του ΣΚΕΛΕΤΟΥ στέκουν πάντοτε σε κανονικές αποστάσεις μεταξύ τους... το μέσα από αυτήν την κατασκευαστική διάρθρωση πραγματοποιημένο αρχιτεκτονικό έργο κερδίζει... και προβάλλει αληθινά αυτόνοτο μέσα στο κάθε τοπίο όπου "φυτεύεται"». Την ίδια στιγμή προσέχει από μακριά τη μπλέ ζώνη στο κάτω μέρος του τοίχου πίσω από την κατασκευή. Του θυμίζει θάλασσα (το «κάθε τοπίο»;) — άρα, συλλογίζεται, πρόθεση του Κων-

σταντινίδη ήταν «να εντάξει» την κατασκευή σε αυτό.

Οπότε πλησιάζει περισσότερο, και ανακαλύπτει πως είναι μπλε κόλλα χαρτιού, από αυτή που παλιά ντύναμε τα σχολικά τετράδια. Νέες μνήμες γεννιούνται (το «κερδίζει»;) μαζί με μια νέα ανάγκη ορισμού της σκηνοθεσίας στην αρχιτεκτονική - άραγε πριν ή μετά την αίσθηση της κατασκευής;

Πρόκειται για μετουσίωση λοιπόν, για μεταφορά συμβολική πέρα από την υλική υπόσταση, ακόμα και εκείνου του ΣΚΕΛΕΤΟΥ, «σαν ποιητικού» στοιχείου με την παλιά έννοια του όρου - δηλαδή, δημιουργικού. Οπότε, τι άλλο ήταν λοιπόν εκείνο το «αληθινά αυτόνοτο» παρά ένα χιμαιρικό κυνήγημα της μορφής ενός σκελετού καλύβας στην ακτή της Βουλιαγμένης πριν τόσα χρόνια;

ΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, ΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ (Άγρα, 1989)

(αποσπάσματα)

...από τη στιγμή που άφησα το Μόναχο και γύρισα στην Ελλάδα, με έκαιγε και με πόναγε το πολύ κύριο και σημαντικό: —το τι θα καταφέρω να κάνω, σαν αρχιτέκτονα, στον τόπο μου, το πώς θα γίνει για να χτίσω αυτό που μπορεί και που πρέπει να στέκει, σαν το σωστό, σαν το αληθινό, στον σύγχρονο νεοελληνικό κόσμο, στο τωρινό ελληνικό τοπίο. («Το σχέδιο για την πρωτεύουσα», σελ. 37).

...και για να πούμε δηλ. πόσο δεν τις χωράει (—από τη φύση του), ο Ελληνικός Τόπος, όλες αυτές τις «ευρωπαϊκότητες» (—κι αν δεν τις βλέπει κιόλας σαν... ασχήμιες), γιατί είναι, αυτός ο ελληνικός τόπος, ένας κόσμος που δεν τα σηκώνει καθόλου κάτι «τέτοια»... («Το σχέδιο για την πρωτεύουσα», σελ. 43).

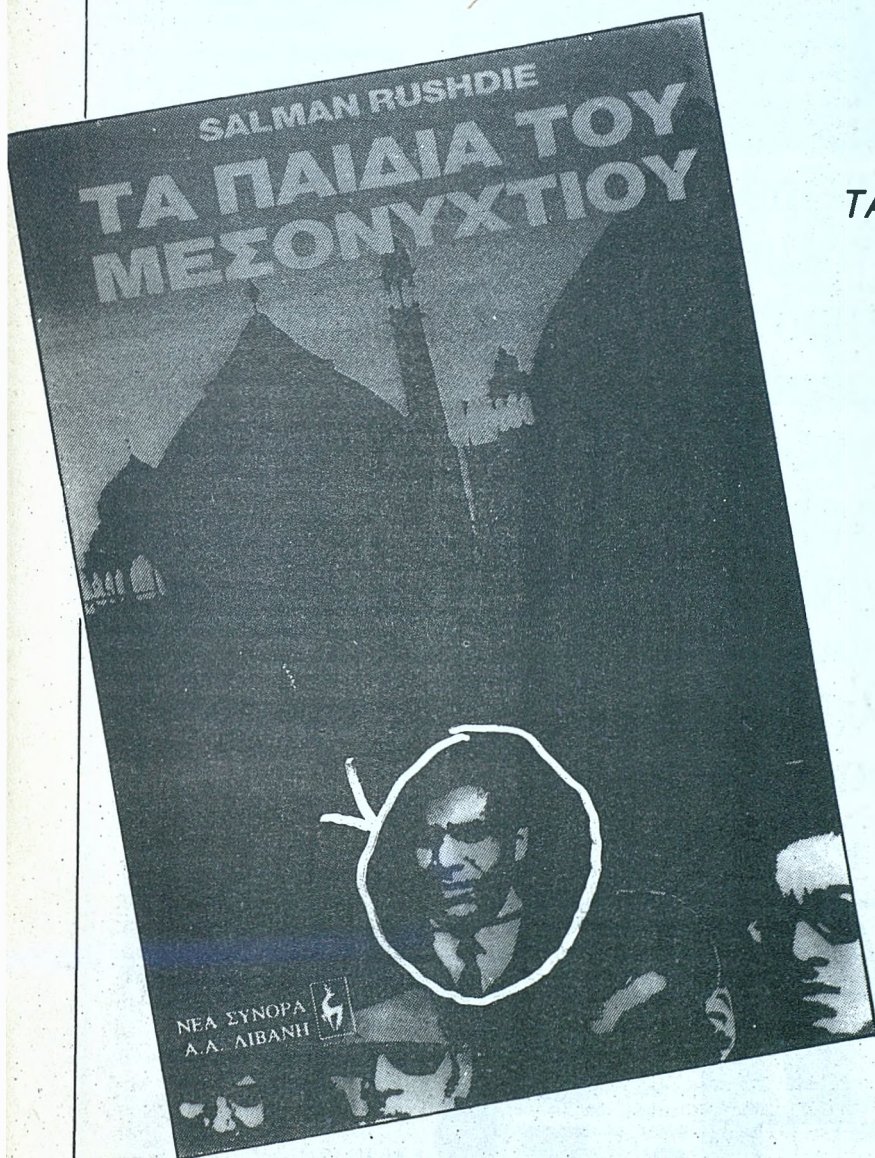
Και για να διαρωτηθώ (—όπως το είχα κάνει και άλλες φορές, μα σε πιο ήμερες κακοτυχίες και κακοτοπίες) αν αξίζει να δίνει κανείς την ψυχή του και το αίμα του για ό,τι καλό θέλει να κάνει, όταν οι «άλλοι» (—οι όποιοι άλλοι) ψάχνουν να βρουν (—και βρίσκουν... ύπουλα) τρόπους και επιχειρήματα για να σου γυρίσουν την πλάτη. (...). Και για να προβάλει τώρα το ερώτημα: —γιατί να ταλανίζεται κανείς για κάτι που σχε-

δόν κανένας δεν το θέλει και δεν το καταλαβαίνει; Και γιατί να βγάξει κανείς τα μάτια του και να τρώει τα σωθικά του και να ματώνει την ψυχή του; Κι ας πάει να χαθεί, λοιπόν αυτός ο κόσμος ο κακός, ο κακότροπος, ο κακότεχνος. («Ο "πελάτης" και ο αρχιτέκτονας», σελ. 56).

—και για να καταδικάσουμε και όλες τις τουριστικές «αξιοποιήσεις» και τις αναπαλαιώσεις και μαζί τους και όλα τα «παραδοσιακά» και τα «διατηρητέα» και τα «αιγαιοπελαγίτικα» ...έξω από την Αθήνα (—στην Κηφισιά, στην Εκάλη), ...—και όλα τα «κλασικού ρυθμού»... —και για να αποδοκιμάσουμε και όλα τα όσα «μηχανεύονται» οι διάφορες κρατικές Υπηρεσίες, που με τους οικοδομικούς κανονισμούς τους ανοίγουνε όλο και καινούργιους δρόμους για εγκληματικές αυθαιρεσίες, ...—και για να αγανακτούμε κάθε φορά που μια κάποια «Ελληνική Εταιρεία» πάει να σώσει τον τόπο, (...) —μα και για να θρηνούμε για κείνα τα ...«προραφαηλικά» παραστρατήματα, γύρω και κάτω από την Ακρόπολη και στο Λόφο όπου το Μνημείο του Φιλοππάπου, ...—και όπου, έτσι, έρχεται από κοντά και εκείνη η ανεκδιήγητη «Παιδική Χαρά» (—και μαζί και ...γεροντική θλίψη...) στα χωράφια της Φιλοθέης... («Σημεία και τέρατα», σελ. 60-61).

ΣΑΛΜΑΝ ΡΑΣΝΤΙ

Ο ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΠΟΥ ΤΟΛΜΑ ΝΑ ΣΧΟΛΙΑΣΕΙ ΤΟ ΚΟΡΑΝΙ. ΣΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟ «ΟΙ ΣΑΤΑΝΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ» ΓΙΑ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΧΟΥΝ ΞΕΣΗΚΩΘΕΙ ΟΙ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΙ, ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΧΟΜΕΪΝΙ ΣΕ ΘΑΝΑΤΟ...

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΝΥΧΤΙΟΥ

Είναι ένα μυθιστόρημα ιστορικό, όπου ο συγγραφέας - αφηγητής μιλάει σε πρώτο πρόσωπο, αναπλάθοντας μέσα από τα μάτια της φαντασίας και των παιδικών βιωμάτων του μια εικόνα της σύγχρονης Ινδίας, ένα πολύχρωμο ψηφιδωτό φτιαγμένο με ξεχωριστή μαεστρία. Είναι ένα μυθιστόρημα, ένα παραμύθι που μας συγκλονίζει και μας ταξιδεύει σε κόσμους ονείρου και άθλιας πραγματικότητας.

**Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
«ΟΙ ΣΑΤΑΝΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ» Α-
ΝΑΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΛΟΓΩ ΤΩΝ
ΔΙΕΘΝΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ.
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΥΝΤΟΜΑ
«Η ΝΤΡΟΠΗ».**

ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ - ΣΟΛΩΝΟΣ 94. ΤΗΛ. 36.00.398 - 36.10.589

ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑ, ΚΑΘΕ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΚΑΙ ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

η πείρα
η τόλμη
η εγκυρότητα
η παρέμβαση
η γνώση
η τρέλα
η γλώσσα
η μουσική
η ψυχαγωγία
στο ραδιόφωνο
από το ραδιόφωνο

K A N A Λ I 1 5

FM **104.5** MHz

Ρ Α Δ Ι Ο Φ Ω Ν Ο

δια λογος

ΘΕΜΑ ΚΟΣΚΩΤΑ

Από τον κ. Μ. Αποστολάκη πήραμε την παρακάτω επιστολή η οποία αναφέρεται στην κατάθεση του Γ.Α. Παπανδρέου στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής.

Αγαπητέ κύριε Διευθυντά,

Σας γράφω για ένα θέμα που περίμενα ότι θα αποτελούσε πρωτοσέλιδο θέμα στον Τύπο αλλά δυστυχώς πέρασε τελείως απαρατήρητο. Το θέμα αυτό αναφέρεται σε ένα τρομερό ψέμα που είπε ο κ. Γεώργιος Α. Παπανδρέου στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής για το θέμα Κοσκωτά (βλ. εφημερίδες 26/1/89 και εσώκλειστα αποκόμματα).

Ο κ. Γ. Παπανδρέου υποστήριξε ότι για να ανοίξει κανείς λογαριασμό σε αμερικανική τράπεζα πρέπει να έχει

μερίδα κοινωνικών ασφαλίσεων στις ΗΠΑ και επειδή ο ίδιος δεν έχει μερίδα κοινωνικών ασφαλίσεων αυτό αποδεικνύει ότι δεν έχει λογαριασμό. Φαίνεται δε ότι παραδόξως το επιχείρημα αυτό έγινε δεκτό από την Επιτροπή (βλ. απάντηση κ. Ψαρούδα Μπενάκη και σχετικά σχόλια στον Τύπο). Επειδή έχω ζήσει πολλά χρόνια στην Αμερική και επίσης τυχαίνει δύο συγγενικά μου πρόσωπα που δεν έχουν πάει ποτέ στην Αμερική και ξέρω πολύ καλά ότι δεν έχουν τέτοια μερίδα να έχουν λογαριασμούς σας βεβαιώνω ότι οποισδήποτε μπορεί να ανοίξει και να διατηρήσει λογαριασμό σε αμερικανική τράπεζα χωρίς να έχει μερίδα κοινωνικών ασφαλίσεων, φτάνει να υπογράψει μία δήλωση ότι είναι μόνιμος κάτοικος άλλης χώρας. Άλλωστε θα ήταν αδιανόητο τόσοι ξένοι που έχουν λογαριασμούς στην Αμερική να είχαν μερίδα κοινωνικών ασφαλίσεων (δηλ. να ήταν γραμμένοι στο ΙΚΑ της Αμερικής). Η δικαιολογία του κ. Παπανδρέου υποβιβάζει τη νοημοσύνη κάθε ατόμου που ξέρει λίγο τι γίνεται στην Αμερική. Μου κάνει δε εντύπωση και η συμπαράσταση του κ. Κήλυ σε αυτό το ψέμα. Βέβαια ο κ. Κήλυ ήταν προσεκτι-

κός να βεβαιώσει ότι ο κ. Γ. Παπανδρέου απλώς δεν έχει μερίδα κοινωνικών ασφαλίσεων. Όμως συνεργάστηκε στο ψέμα αυτό του κ. Παπανδρέου. Αν θέλετε μπορείτε για να βεβαιωθείται να πάρετε από τον τηλεφωνικό κατάλογο οποιασδήποτε πόλης της Αμερικής (υπάρχουν στην αμερικανική πρεσβεία) το τηλέφωνο 2-3 τραπεζών και να τηλεφωνήσετε να ρωτήσετε (τουλάχιστον στην Ουάσινγκτον που έχουν οι συγγενείς μου τους λογαριασμούς τους είμαι σίγουρος, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία και για τις άλλες πόλεις).

Την πιο πάνω πληροφορία δεν μπορεί να μην την ξέρει ο κ. Γ. Παπανδρέου, ο οποίος φαίνεται ότι συμβουλευέται και αμερικανό δικηγόρο. Είναι τρομερό να ψεύδεται τόσο ασύστολα και με τη βοήθεια του κ. Κήλυ να παραπλανά ο κ. Γ.Α.Π. τους εκπροσώπους του ελληνικού λαού.

Ελπίζω να δώσετε στο θέμα τη δέουσα προσοχή. Η ιστορία του κ. Γ.Α.Π. είναι μόνο για ιθαγενείς κάποιας χώρας της Αφρικής.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας. Ελπίζω να ανακινήσετε το θέμα.

Με εκτίμηση
Μ. Αποστολάκης

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑ

Αντιδράσεις προκάλεσε το άρθρο του κ. Χατζιδάκη στο προηγούμενο τεύχος του ANTI (394). Από τον κ. Γιάννη Τζαννετάκο διευθυντή του Αθήνα 9.84, και τον κ. Ν. Φειζίδη πήραμε τις παρακάτω επιστολές:

Δυσάρεστη έκπληξη αποτέλεσε το περιεχόμενο αρθριδίου του κ. Χατζιδάκη στη σελίδα 49 του τχ. 394 του αγαπητού ANTI.

Αντιπαρέρχομαι όλους τους χαρακτηρισμούς που αποδίδει σε Ρ/Σ αλλά κυρίως σε συνεργάτες, χαρακτηρισμούς που αποπνέουν ρατσισμό. Δικαιώμά του. Δεν είναι όμως δικαίωμά του να βιάζει προκλητικότητας την πραγματικότητα, όπως τουλάχιστον αυτή προκύπτει από μετρήσεις ανεγνωρισμένου γραφείου ερευνών το οποίο έχουν αποδεχθεί, αγοράζοντας τις εκθέσεις του, οι μεγαλύτεροι Ρ/Σ της Αττικής. Σύμφωνα λοιπόν με τις τελευταίες συνολικές μετρήσεις ο 9.84 όντως από το 45% που είχε όταν ανταγωνιζόταν μόνο τους κρατικούς Ρ/Σ κι ενώ το Β' Πρόγραμμα της ΕΡΑ είχε 30%, «περιορίστηκε» στους 30% περίπου κι ενώ το Β' Πρόγραμμα κυμάνθηκε στο 10%. Όταν λοιπόν χάνεις «μόνο» 30-35% ενώ προστέ-

ΚΑΤΙ ΤΟ «ΩΡΑΙΟΝ»

Μια περιήγηση στη νεοελληνική κακογουστία

Σχήμα 21 x 28
Σελίδες 360
Τιμή 4.500 δρχ.
Έκδοση των
«Φίλων του περιοδικού
"ANTI"»

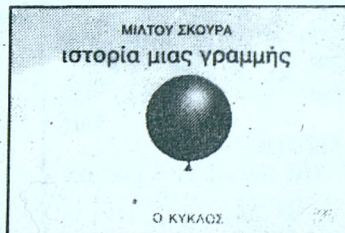
Στον τόμο περιλαμβάνονται κείμενα των: Χρ. Βακαλόπουλου, Χρ. Γιανναρά, Π. Γιαννόπουλου, Μ. Γιουρσενάρ, Γ. Καλιόρη, Χ. Καμπουρίδη, Α. Κηλαηδόνη, Α. Κολτσίδαοπούλου, Δ. Κούτακου, Α. Κυριακίδου-Νέστορος, Π. Μαρτινίδη, Μ. Μποσαντζόγλου, Δ. Πικιώνη, Δ. Ραυτόπουλου, Δ. Σκάλου, Ν. Χατζηκυριάκου-Γκίκα. Πρόλογος της υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών Μελίνας Μερκούρη.

Ο κόσμος του κιτς, η κακογουστία χωρίς μέτρο, όπως εντοπίζεται στο περιβάλλον μας, σήμερα. Αυτή είναι η περιήγηση, που πραγματοποιείται με αυτό το βιβλίο: περιήγηση στο νεοελληνικό χώρο, τις διανοητικές σχέσεις τις νοοτροπίες, τη γλώσσα και ουσιαστικά το ύφος και το ήθος της ζωής μας.

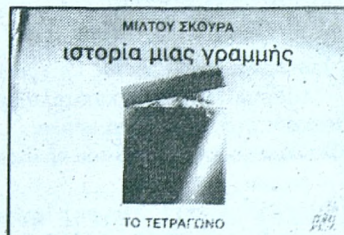
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»

Δεινοκράτους 131

Αθήνα 115 21, τηλ. 72.49.300

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 115 21, τηλ. 72.49.300

ΜΙΛΤΟΣ ΣΚΟΥΡΑΣ:
Ιστορία μιας γραμμής

Ευρηματική σειρά τριών βιβλίων —Ο Κύκλος, το Τετράγωνο, το Τρίγωνο— που με τα πολύχρωμα και ωραία σχέδια του Μ. Σκούρα βοηθούν τα μικρά παιδιά να κατανοήσουν τον κόσμο των μορφών. Ένα βιβλίο που διασκεδάει και συγχρόνως διδάσκει.

θηκαν 5-6 Ρ/Σ, μάλλον πρέπει να είσαι ευχαριστημένος. Το περί διατήρησης του 1/10 της αρχικής ακροαματικότητας είναι αποκύημα φαντασίωσης του κ. Χατζιδάκη. Το ίδιο ισχύει και για την πρωινή ζώνη όπου ο 9.84 είναι αδιατάρακτος και με μεγάλη διαφορά, πρώτος. Ταύτα και μένω, αν και δεν πιστεύω ότι η συμβολή ενός Ρ/Σ αποτιμάται με ψυχρούς αριθμούς και μόνο κι όχι με τη θερμή παρέμβαση που πετυχαίνει καθημερινώς.

Με συναδελφικούς
χαιρετισμούς

Γιάννης Τζαννετάκης
Γ. Δι/τής Ρ/Σ «ΑΘΗΝΑ 9.84 FM»

Αγαπητό «Αντί»

Η πικρή διαπίστωση περί ελεύθερης ραδιοφωνίας που διάβασα στο τελευταίο σας τεύχος, μου δίνει το ερέθισμα να κάνω κι εγώ μερικές ανάλογες διαπιστώσεις.

Τίποτα δεν άλλαξε και όλα λειτουργούν κατά το γνωστό κλισέ.

Θα φταίμε εμείς αν αρχίσουμε να μετακινούμε τη βελόνα μας προς τα κρατικά κανάλια, που ώρες-ώρες, συμπεριφέρονται σοβαρότερα από ό,τι τα άλλα;

Βέβαια... δεν αντέχονται οι

ειδήσεις θα μπορούσαμε όμως να κάνουμε και χωρίς αυτές αν τα υπόλοιπα μας προσφέρονται λιγότερο ενοχλητικά και προκλητικά.

Δυστυχώς, είχαμε επενδύσει όλες μας τις ελπίδες σε μια αξιοκρατική ραδιοφωνία (όπως πολύ σωστά λέει ο Κ. Χατζιδάκης) διαπιστώσαμε όμως και πάλι να ετοιμάζεται το μαγείρεμα με την ίδια συνταγή!...

Φιλικά
Ν. Φειζίδης

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΒΟ

● Από τον κ. Γ. Παπαδόπουλο πήραμε την ακόλουθη επιστολή: Κύριε Διευθυντά, Στο τεύχος του ANTI 390 της 16 Δεκεμβρίου 1988 σε άρθρο του ρεπόρτερ με τίτλο «Έμπορος Όπλων Κλέφτες και Δολοφόνοι», άδικα, αδικαιολόγητα και αναπόδεδικτα εμπλέκεται και το όνομά μου ως συνεργάτη κομπίνας σε σχετική διαμεσολάβηση σε εμπόριο όπλων από την ΕΒΟ Α.Ε. μέσω της εταιρείας με την επωνυμία COASTAL.

Οφείλω να σας πληροφο-

ρήσω για αποκατάσταση της αλήθειας και ορθή ενημέρωσή σας και προέχοντος των αναγνωστών σας ότι:

α) Στη διάρκεια της θητείας μου στην ΕΒΟ Α.Ε. ως Διευθυντή Προμηθειών του Ομίλου Εταιρειών ΕΒΟ Α.Ε., οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντά μου ήταν συγκεκριμένα και απόλυτα σχετιζόμενα με αυτά του Τομέα Προμηθειών και όχι στο πεδίο MARKETING και πωλήσεων της εταιρείας. Συνεπώς εκ των πραγμάτων ήταν αδιανόητο να έχω οποιαδήποτε συμμετοχή σε τυχόν πωλήσεις αυτής της υφής, μέσω της εταιρείας COASTAL και των εκπροσώπων αυτής.
β) ΔΙΑΨΕΥΔΩ κατηγορηματικά ότι, είχα ή έχω οποιαδήποτε σχέση, επαφή ή γνωριμία με τους κ. εκπροσώπους της εταιρείας COASTAL όπως αβάσιμα και κατά περίεργο τρόπο διαλαμβάνεται στο σχετικό δημοσίευσμά σας.
γ) Σχετικά με τον υπαινιγμό σας ότι θεωρούμαι «...άνθρωπος του κ. Λαλιώτη»... και ότι «όλοι μια μεγάλη οικογένεια απατεώνων ήταν...», ανεξάρτητα από το αδικαιολόγητο των βαρυτάτων εκφράσεών σας, δηλώνω κατηγορηματικά ότι η παρουσία μου στην ΕΒΟ Α.Ε. δεν είχε καμιά απολύ-

τως σχέση με τον κ. Λαλιώτη, αλλά αποτελούσε επιβράβευση της προσωπικότητάς μου, της επιστημονικής κατάρτισης, της υπευθυνότητας και της επαγγελματικής μου επάρκειας.

Επί του θέματος θα αποφανθεί η δικαιοσύνη οπότε θα είναι αυτοδίκαια και η αποκατάσταση της αλήθειας και η καταισχύνση των αθλιών συκοφαντιών.

Με την ελπίδα ότι θα δημοσιεύσετε την παρούσα και δεν θα μετάσχετε και σεις με παράληψη στη σπύλωση της τιμής μου,

Διατελώ με τιμή
Γιάννης Παπαδόπουλος
Οικονομολόγος Β.Α., Μ.Α.
Χαλάνδρι - Αθήνα 28/12/88

ΜΕΤΑΞΙΚΑ

● Από τον Δ. Δημητράκο πήραμε την επιστολή που ακολουθεί και αναφέρεται στο γνωστό γραμματοκομιστή, καθηγητή πανεπιστημίου:

Κύριε Διευθυντά,

Επανειλημμένως το περιοδικό σας και εγώ προσωπικώς έχουμε θέσει τον πνευματικό και κυρίως τον πανεπιστημιακό κόσμο προ των ευθυνών του ενόψει του σκανδάλου Κοσκωτά και των παραφύ-

Θέσεις

ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ - ΚΡΙΤΙΚΗ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΛΗΣ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

Η Αριστερά της ήττας

Της Σύνταξης: Αναζητώντας τη χαμένη τιμή του ελληνικού καπιταλισμού

D. Bensaïd: Στρατηγική και κόμμα

E. Μπαλιμπάρ: Δικτατορία του προλεταριάτου

Χρ. Βερναρδάκης και Γ. Μαυρή: Ιουλιανή 1965: Ο «ελληνικός Μάης»

Γ. Μηλιάς: Ο Μαρξισμός στο Μεσοπόλεμο και ο Σεραφείμ Μάξιμος

K. Busch: Η εξέλιξη των διεθνών άμεσων επενδύσεων

T. Κυπριανίδης και Γ. Μηλιάς: Το Κυπριακό μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (1960-1965)

A. Ανδρέου: Σχέδια νόμου για την Εκπαίδευση 1870-1880

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 26

ΘΙΑΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ

Τό τέλος
της όμιλίας

Ποιήματα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

δων του. Η σημερινή αποκά-
λυψη της ιδιοχειρης επιστο-
λής Μεταξά προς τον κ. Κου-
τσόγιωργα δεν αφήνει πλέον
καμία αμφιβολία ότι ο καθη-
γητής κ. Ι.-Α. Δ. Μεταξάς όχι
μόνον έπαιξε ρόλο συνδέ-
σμου μεταξύ κυβέρνησης και
Κοσκωτά, αλλά είχε πλήρη ε-
πίγνωση των ανομιών που
σφράγισαν αυτή τη σχέση, εν-
δεχεται δε να ήταν ο ίδιος α-
νεπίσημος σφραγιδοφύλακας
της.

Απευθύνομαι στους συνα-
δέλφους του του Πολιτικού
Τμήματος και ερωτώ ευσεβά-
στως τι άλλα σημεία ή τέρατά
τους χρειάζονται για να ευαι-
σθητοποιηθούν και να ζητή-
σουν «με τρόπο» την απομά-
κρυνση του κ. Μεταξά από το
Πανεπιστήμιο, πείθοντάς τον
ενδεχομένως να παραιτηθεί
να ζητήσει ο ίδιος άδεια α-
πουσίας από τα καθήκοντά
του για αόριστο χρονικό διά-
στημα.

Η στάση του «δεν μας πέ-
φτει λόγος» είναι αν μη τι άλ-
λο, αυτοκαταστροφική. Μό-
νον η κάθαρση μπορεί να σώ-
σει την τιμή του πανεπιστη-
μίου και αυτό δεν αφορά μόνο
το Πολιτικό Τμήμα, αλλά ό-
λους τους πανεπιστημιακούς.
Επειδή ενδέχεται να μην υπο-

πέσει η παρούσα στην αντίλη-
ψη των ενδιαφερομένων, ανα-
λαμβάνω να αποστείλω ταχυ-
δρομικώς φωτοαντίγραφο
της από τη στιγμή που θα δη-
μοσιευθεί.

Δηλώνω επίσης ότι παραι-
τούμαι από σήμερα από την ε-
ταιρεία Πολιτικής Επιστήμης,
εφόσον ο κ. Μεταξάς εξακο-
λουθεί να είναι μέλος του Δ.Σ.
της. Εάν τα άλλα μέλη της Ε-
ταιρείας πιστεύουν, όπως ε-
γώ, ότι δεν είναι δυνατόν να
συναναφέρονται τα ονόματά
μας με το δικό του χωρίς να
ζημιώνονται τα πρώτα και μα-
ζί η Εταιρεία, θα πρέπει και
αυτά να παραιτηθούν ή να του
ζητήσουν να παραιτηθεί.

Καιρός είναι, κύριε διευ-
θυντά, να καταλάβουν όλοι,
πρώτον ότι η *κάθαρση* αρχίζει
από την οικία του καθενός και
δεύτερον ότι η επιβολή της
συνεπάγεται μερικές κόν-
τρες, μερικές θυσίες και μερι-
κές παραιτήσεις.

Όσοι το καταλαβαίνουν, ας
πράξουν κατά συνείδησιν. Ό-
σοι κάνουν πως δεν το κατα-
λαβαίνουν, λυπάμαι για λογα-
ριασμό τους. Αλλά δεν υπάρ-
χει κανείς που να μην καταλα-
βαίνει πλέον.

Με τιμή
Δ. Δημητράκος

Λογοτεχνικών βιβλίων...

Η Μυραΐνη Ζορμπά μας
γράφει την άποψή της για
την παραγωγή και διάδοση
του λογοτεχνικού βιβλίου
στην επιστολή που
ακολουθεί:

Το (κάθε άλλο παρά) «Συμ-
πτωματικό σχόλιο με ερωτη-
ματα για τη διάδοση του λο-
γοτεχνικού βιβλίου» της Άν-
νας Φραγκουδάκη, που δημο-
σιεύτηκε σε προηγούμενο
τεύχος του «Αντί», έχει μια δι-
πλή αναφορά. Από τη μια με-
ριά δηλώνει την ύπαρξη, ακό-
μη σήμερα, του ανθρώπου-
αναγνώστη, ο οποίος επιμένει
να διεκδικεί τα δικαιώματα
που η ιδιότητά του συνεπάγε-
ται, δηλαδή ενημέρωση, υ-
πεύθυνη πληροφόρηση των
εντύπων και των ειδικών και
ακόμη μια αγορά που σέβεται
τους ίδιους τους νόμους της,
τις «ποιοτικές και εμπορικές
αξίες», στις οποίες κατ' ανάγκη
και στηρίζεται.

Από την άλλη μεριά, δηλώ-
νει το κενό μέσα στο οποίο κι-

νείται όποιος θελήσει να δια-
τυπώσει το θεμελιώδες ερώ-
τημα: «Πώς λειτουργεί αλη-
θεια η αγορά των αξιών στην
ελληνική κοινωνία».

Η Άννα Φραγκουδάκη κά-
τω από αυτό το ερώτημα στε-
γάζει μια σειρά άλλα πιο συγ-
κεκριμένα ερωτήματα, που α-
ναφέρονται στη διάδοση του
λογοτεχνικού βιβλίου στην
ελληνική κοινωνία. Αυτά εί-
ναι: «Πώς λειτουργούν οι μη-
χανισμοί διάδοσης των βι-
βλίων, τι αξίες και ποιες είναι
οι δίοδοι πληροφόρησης γνώ-
μης από τους ειδικούς της λο-
γοτεχνίας που με τη σειρά
τους διαμορφώνουν μέσα α-
πό τα ειδικά έντυπα τη γνώμη
του αναγνωστικού κοινού,
πώς διδάσκεται η λογοτεχνία
στο σχολείο» κ.λπ.

Νομίζω πως όλα αυτά απο-
τελούν μια πολύ καλή αφορ-
μή για τη διατύπωση μερικών
σκέψεων.

Πρόκειται για ερωτήματα
που υπονοούν μια ή περισσό-
τερες ειδικές έρευνες σε ορι-
σμένα από τα πεδία αναφο-
ράς του βιβλίου. Αλλά πώς να
απαντηθούν όταν συμβαίνει
να μη θεωρείται ως σήμερα
στον τομέα του βιβλίου, αναγ-
καία και χρήσιμη ακόμη και η
πρωτογενής καταγραφή στοι-
χείων από: τη στατιστική υπη-

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΕΛΛΗ ΣΚΟΠΕΤΕΑ: ΤΟ «ΠΡΟΤΥΠΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ» ΚΑΙ Η ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ Όψεις του εθνικού προβλήματος στην Ελλάδα (1830-1880)

Ποιες είναι οι αντιλήψεις για το ελληνικό έθνος και τον
προορισμό του;

Αυτό είναι το κείμενο ερώτημα που θέτει και ερευνά η ιστο-
ρικός Έλλη Σκοπετέα. Βιβλίο ιστορικό όσο και ιδεολογι-
κό, που είναι χρήσιμο για την κατανόηση του νεοελληνι-
κού βίου, έως και της σημερινής συγκυρίας.

Έκδόσεις Στιγμή

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 91-93, ΑΘΗΝΑ 114 73

τηλ. 36.4.064

Γεωργίου Χορτιάτη

ΕΡΩΦΙΛΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Στυλιανός Άλεξίου - Μάρθα Άποσκήτη

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

1. Όδυσσέως Σχεδία
Η πέμπτη ραψωδία της Όδύσσειας
Μετάφραση - σχόλια : Δ. Ν. Μαρωνίτης
2. Ίσακ Μπάμπελ
Στό έπόγειο
και άλλες ιστορίες
Μετάφραση : Σπύρος Τσακνιάς
3. Έρνεστ Χεμινγκουάι
Ο γέρος και η θάλασσα
Μετάφραση : Νίκος Κάσδαγλης
4. Ίβάν Γκόλ
Μαλαισιακά Τραγούδια
Μετάφραση : Έ. Χ. Γονατάς

ρεσία, τις κεντρικές υπηρεσίες προγραμματισμού, την Τράπεζα της Ελλάδος, και όλες τις σχετικές υπηρεσίες που μετρούν, καταγράφουν ό,τι παράγεται και καταναλώνεται, από το χαρτί υγείας έως τις οδοντογλυφίδες, όχι όμως και το προϊόν που ορίζεται ως βιβλίο.

Έτσι, καμιά υπηρεσία δεν είναι σε θέση να σας δώσει κάποια στοιχεία για την παραγωγή του βιβλίου στην Ελλάδα, αλλά ούτε και για τη διακίνησή του.

Από την άλλη μεριά δεν θα πρέπει να παραλείψουμε να εντοπίσουμε την ύπαρξη αδυναμίας του ιδιωτικού τομέα, αυτού που λέγεται εκδοτικός κόσμος, να αρθεί στο επίπεδο των σύγχρονων αναγκών και να διενεργήσει, αναλαμβάνοντας το οικονομικό κόστος, κλαδικές έρευνες, οι οποίες θα ήταν χρήσιμες τόσο στην αυτογνωσία του κλάδου όσο και γενικότερα. Όταν η διοργάνωση μιας τυχαιάς έκθεσης βιβλίου στοιχίζει περί τα 8 εκατ. γιατί θα ήταν απαγορευτική μια έρευνα που ως γνωστόν δεν θα ξεπερνάει τα 2-3 εκατ. και είναι κάτι που κλάδοι λιγότερο «διανοούμενοι» αλλά περισσότερο «σύγχρονοι» (όπως λ.χ. οι αργυροχρυσόχοι ή οι βιοτέχνες δέρματος) πραγματοποιήσαν. Πάνω λοιπόν σε αυτό το ολισθηρό κενό λειτουργεί η αγορά του βιβλίου στην Ελλάδα για να μαρτυράει επίσης πως λειτουργεί η αγορά των αξιών στην ελληνική κοινω-

νία. Χωρίς τις στοιχειώδεις προϋποθέσεις που θα επέτρεπαν προβλέψεις και προγράμματα, οι μηχανισμοί διάδοσης των βιβλίων μπλοκάρουν σε μια εγγενή κρίση, που είναι κρίση δομική της παραγωγής του βιβλίου, των αναγκών που αυτή καλύπτει, των σχέσεων της με άλλα πολιτιστικά αγαθά, των μέσων προβολής της, κ.λπ.

Από την άλλη μεριά, το αναγνωστικό κοινό ή πιο σωστά οι διάφορες ομάδες του αναγνωστικού κοινού, αποτελούν τους μεγάλους άγνωστους, των οποίων αγνοούμε εντελώς τόσο τα «πραγματικά» (οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά) χαρακτηριστικά όσο και τα δυνάμει, τις ανάγκες και τις επιθυμίες. Έτσι, όταν φτάνουμε στο ζήτημα της διαμόρφωσης γνώμης του αναγνωστικού κοινού, συνήθως παρακάμπουμε το ίδιο το κοινό και αναφερόμενοι στον κύκλο των γνωστών και φίλων μας, απλώς γενικεύουμε. Έτσι δουλεύουν οι εκδότες και όσοι με τον έναν ή άλλο τρόπο παράγουν και διακινούν το βιβλίο σήμερα στην Ελλάδα.

Κι απ' όσο είμαι σε θέση να ξέρω, μόνο δυο εκδοτικές εταιρείες στην Ελλάδα διενεργούν έρευνα αγοράς, κι αυτή σε περιορισμένα πλαίσια.

Φυσικά, ακόμη κι έτσι, μια κάποια διαμόρφωση γνώμης συντελείται είτε μέσα από τον τύπο, είτε μέσα από τα έντυπα, ποικίλης ύλης και ειδικά. Αλλά εδώ θα πρέπει να ανα-

γνωρίσουμε μερικά δεδομένα: α) Με δυο-τρεις εξαιρέσεις, όλοι οι δημοσιογράφοι που γράφουν για βιβλία, ασχολούνται με αυτό ως πρόσθετη δουλειά της κυρίως δουλειάς τους μέσα στην εφημερίδα, που συνήθως είναι άσχετη β) Ένας δημοσιογράφος που καλύπτει κάθε είδους βιβλίο δεν μπορεί παρά να κάνει μια ουδέτερη παρουσίαση. Διαθέτοντας μάλιστα περιορισμένο χώρο, δεν μπορεί παρά να διαμορφώνει μια σελίδα ρουτίνας και όχι πληροφόρησης ή κινήτρων για τον αναγνώστη γ) Τα «ειδικά» έντυπα, πλην ελαχίστων τιμητικών εξαιρέσεων περιορίζονται στην αυτοπροβολή μιας ομάδας φίλων συνεργατών δ) Οι ειδικοί της λογοτεχνίας, όσον αφορά τουλάχιστον την ξενόγλωσση, δεν φαίνεται να ασχολούνται με το άθλημα, και μέχρι σήμερα δεν έχει ακουστεί καμιά φωνή από τα ανάλογα τμήματα των πανεπιστημίων μας. Ας είναι καλά, βέβαια, τα ξένα μορφωτικά ιδρύματα που διακινούν συχνά ανθρώπους και ιδέες, αλλά που βρίσκουν ελάχιστη ανταπόκριση στα ΜΜΕ.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, λοιπόν, λειτουργούν οι μηχανισμοί διάδοσης του βιβλίου, με διόδους πληροφόρησης που χρειάζονται μπάπας για να επιτρέψουν την επαρκή κυκλοφορία των ιδεών και των αξιών, σε ένα κοινωνικό σώμα που βρίσκεται σε αδράνεια.

Μυρσίνη Ζορμπά

**ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ**
Δημοχάρους 60
115 21 Αθήνα
Τηλ. 72.32.713 — 72.32.819
72.49.300 — 72.48.240

- Συντακτική επιτροπή:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΗΣ
ΤΑΚΗΣ ΚΑΦΕΤΖΗΣ
ΧΡ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΩΡΟΣ
- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
115 21 Αθήνα
- Σύμβουλος έκδοσης:
ΔΗΜ. ΚΑΚΑΒΕΛΑΚΗΣ
- Διαφημίσεις:
ΑΛΕΚΑ ΣΗΜΑΝΤΗΡΑ
- Γραμματεία-Λογιστήριο:
ΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΠΟΥ
- Σελιδοποίηση, Μοντάζ:
ΤΑΣΙΑ ΛΕΒΟΝ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
- Φωτοστοιχειοθεσία —
Αναπαραγωγή φιλμς:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 72.49.300
- Εκτύπωση:
«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ» Α.Ε.
Α. Ηρακλείου 145
Τηλ. 25.15.340

- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει τις απόψεις του συγγραφέα του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού
Εξάμ. 1.650 δρχ. ·
Ετήσια 3.300
Ετήσια Οργανισμών,
Τραπεζών, κτλ.: 10.000 δρχ.
Φοιτητική ετήσια: 2.800

Εξωτερικού
Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: δολ. 25
ετήσια: δολ. 50
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία -
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμηνη: δολ. 28
ετήσια: δολ. 57

- Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 150
ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 250

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

- Για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας:
Περιοδικό «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60
τηλ.: 72.32.713 - 72.32.819
- Για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Κέντρο του βιβλίου.
Α. Πουλουκτσά και Σία Ε.Ε.
Λαοσάνη 9,
Τηλ. (031) 285.857
54 622 Θεσσαλονίκη

Κυκλοφόρησε ο 25ος και 26ος τόμος του ΑΝΤΙ

Θέμα του μηνός
Ελληνες συγγραφείς
του 1988

Βιβλία
Ελληνική Λογοτεχνία
Εμδοσεις Τέχνης
Θεατρο-Κινηματογράφος
Χαροχτικά-Αφίσες

ΚΟΥΤΙ ΤΗΣ ΠΑΝΔΡΑΣ
Βυρώνος 9 - Πλάκα
Τηλ 3223334 - ΑΘΗΝΑ

Γηαννόδιον

ΑΘΗΝΑ 1986-1988

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΕΙΜΕΝΑ · Α
ΑΠΕΛΑΚΗΣ · Β ΑΘΑΝΑΣΙ
ΠΟΥΛΟΣ · Ο ΑΛΕΞΑΚΗΣ · Σ
ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ · Ν ΑΛΙΦ
ΡΗΣ · Ν ΒΑΤΕΝΑΣ · Γ ΒΑΡ
ΒΕΡΗΣ · Γ ΒΕΝΕ · Χ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ · Χ
Σ ΒΡΟΝΤΟΣ · Μ ΚΑΝΑΖ · Σ ΓΟΥΡ
ΓΟΥΡΗΣ · Ν ΓΡΗΓΟΡΙΑΝΗΣ · Β ΔΑΛΑ
ΚΟΥΡΑ · Γ ΔΑΝΙΗΛ · Ζ ΔΑΡΑΚΗ · Σ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ · Α ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ · Α
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ · Γ ΖΑΡΚΑΔΗΣ · Α

* ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ *

ΖΕΡΒΑΣ · Σ ΖΕΡΒΟΣ · Γ ΖΟΥΓΛΑΝΗΣ
· Ν ΖΕΛΙΑ · Α ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ ·
Γ ΚΑΜΠΑΖΑΚΑΛΗΣ · Δ ΚΑΝΕΛΛΟ
ΠΟΥΛΟΣ · Γ ΚΑΠΕΡΝΑΡΟΣ · Ν ΚΑ
ΡΟΥΛΟΣ · Σ ΚΑΤΣΙΜΗΣ · Ν ΚΕΣΜΕΤΗ
· Γ ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ · Ν ΛΑΖΑΡΗΣ · Χ
ΛΑΣΚΑΡΗΣ · Κ ΛΙΓΙΤΑΡΑΣ · Δ ΜΙΧΑ
ΛΑΚΟΣ · Μ ΜΟΣΧΟΣ · Σ ΜΠΕΚΑΤΟ
ΡΟΣ · Α ΜΠΕΛΕΖΙΝΗΣ · Α ΜΠΕΡΛΗΣ
· Μ ΜΠΕΤΖΙΟΣ · Γ ΜΠΑΛΑΣ · Γ
ΜΠΡΟΝΤΣΚΙ · Π ΠΑΝΤΗΣ · Δ ΠΑΛΟΥ
ΚΗΣ · Κ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ · Α ΠΑΠΑΔΑ
ΚΗ · Θ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ · Σ
ΠΑΥΣΑΚΑΣ · Γ ΠΑΤΙΑΝΗΣ · Τ ΠΑΥΛΟ
ΣΤΑΘΗΣ · Κ ΠΑΝΗΣ · Α ΠΟΡΦΥΡΙ
· Μ ΠΡΑΤΙΚΑΚΗΣ · Π ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΙ

1-8

Κ Τ Κ Λ Ο Φ Ο Ρ Ο Τ Ν
Ν Ε Ο Ι Τ Ι Τ Λ Ο Ι 1 9 8 8 - 1 9 8 9

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ / ΠΟΙΗΣΗ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΤΟΣ

Η Αγία Αλητεία
Μυθιστόρημα

ΙΩΑΝΝΑ ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗ

Χωρισμένη στα δύο
Διηγήματα

ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Λαβύρινθος
Μυθιστόρημα

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΤΤΟΣ

Νυχτερινή αποστασία
Νουβέλα

ΤΑΤΙΑΝΑ ΓΚΡΙΤΣΗ-ΜΙΛΛΙΕΞ

Από την άλλη όχθη του Χρόνου
Μυθιστόρημα

Στη σκάλα του Ουρανού
Διηγήματα

ΦΑΙΔΩΝ ΠΑΤΡΙΚΑΛΑΚΙΣ

Ένα υπερβατικό γεγονός
Αφήγημα

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΤΟΜΑΖΑΝΗ

Το καφενείο των ψεμάτων
Διηγήματα

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΙΣΤΗΝΟΣ

Το Οδοιπορικό
Ένα κυκλικό αφήγημα

ΛΗΤΩ ΚΑΤΑΚΟΤΖΗΝΟΥ

Ο Βαλές μου
Απομνημονεύματα

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΟΤΡΟΤΝΗΣ

Οι συμπαίχτες
Μυθιστόρημα

Μερόνυχτα Φραγκφούρτης
Διηγήματα

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΚΟΤΑΙΔΗΣ

Οι σημειώσεις ενός ζηλωτή
Ποίηση

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΛΙΟΝΤΑΚΗΣ

Ο ροδώνας με τους χωροφύλακες
Ποίηση

ΘΑΝΑΣΗΣ ΝΤΖΟΥΦΡΑΣ

Τα τραγούδια μας
Ανθολογία

ΝΑΣΑ ΠΑΤΑΠΙΟΥ

Το φωνήεν σώμα
Ποίηση

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Η Κοίμηση
Ποίηση

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ

Το τέλος της ομιλίας
Ποίηση

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ Κ Α Σ Τ Α Ν Ι Ω Τ Η

Η σύγχρονη εκδοτική παρουσία στα ελληνικά γράμματα
Ζ. Πηγής 3, 106 78 Αθήνα. Τηλ. 360.32.34 — 36.01.331

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

Γ. Γενναδίου 3 – τηλ. 36.02.007

τα
εικονογραφημένα
κλασικά
παραμύθια
του
«ΚΕΔΡΟΥ»

1. Ο Αλαντίν και το λυχνάρι
2. Ο Αλή Μπαμπάς και οι σαράντα κλέφτες
3. Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων
4. Ο γενναίος ραφτάκος
5. Η Κοκκινοσκουφίτσα
6. Ο Κοντορεδιθούλης
7. Ο Παπουτσωμένος γάτος
8. Πινόκιο
9. Πίτερ Παν
10. Σεβάχ ο Θαλασσινός
11. Τα τρία γουρουνάκια
12. Η Χρυσομαλλούσα και οι τρεις αρκούδες